

yeni demokrasi

Agustos 88. Sayı: 13 Yıl: 2

Aylık Siyasi Dergi

Fiyatı: 1200 TL (KDV Dahil)

Dipten Gelen Dalga ve

Egemen Sınıflar Cephesi

“KADINLARIN KURTULUŞU”

Dergisi Eylül Ayında Çıkıyor.

YAZIŞMA ADRESİ;

İ. Yıldırım
Postbus 30118
6803 AC. Arnhem-Holland

KADINLARIN KURTULUŞU DERGİSİNİN KISA ÇIKIŞ VE TANITMA BİLDİRİSİ.

ÖN AÇIKLAMA

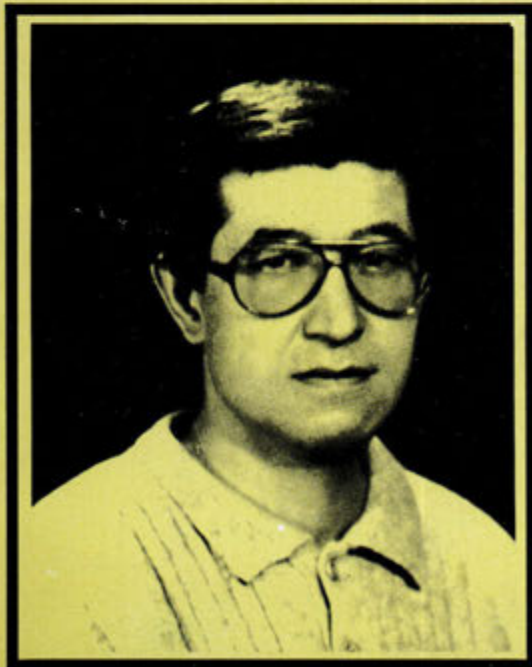
Kadınların Kurtuluşu dergisi Eylül ayında ilk sayısı ile okurlarına ulaşacaktır. Derginin çıkış amacı kısaca şunlardır:

- Kadın sorununu temel ve güncel yanlarıyla ele alıp işlemek, açılacak tartışma sayfalarında tartışmak,
- Soruna ilişkin geçmişte ortaya çıkan temel görüşleri özlü bir şekilde sunmak,
- Bu sorunla ilgilenen kadınlarımıza politik, sanatsal, kültürel alanlarda yazma olanağı sağlamak,
- Sınıf bilinçli proletaryanın genel demokratik kadın hareketi içinde etkinlik kazanmasının bu hareketin geliştirilip güçlenmesinin etkin bir aracı olmak.

Dergimiz sayfalarında devrimci proletaryadan en geri demokratlara kadar geniş bir yelpazeyi kucaklamaktan yanadır.

Dergimizin gelişip güçlenmesi için öncelikle kadınların aktif desteğine ihtiyacı vardır. Bu destek muhabir olma, yazı, haber, fotoğraf vs. gönderme, her türlü maddi ve manevi destekte bulunma ile varlığını sürdürecektir.

Böyle bir derginin ayrıca konunun bilincinde olup önemli bir boşluğu dolduracağına inanan başta kadınlar olmak üzere her demokrat aydını, sanatçıyı ve ilerici yayın organlarının dergimize göndereceği destek mesajları şüphesiz dergimizi güçlendirecektir.

Yıldırım OTANSEV

1.5.1956...

Aşkolsun be Yıldırım
Tam bir şeyler yapacakken
Oldu mu şimdi?

Halk demokrasisi ve bağımsızlık mücadelesinin bir neferini daha ani bir rahatsızlık sonucu kaybettik.

Saygıyla Anıyoruz

Devrimci Arkadaşları

İÇİNDEKİLER

Dipten gelen dalga ve egemen sınıflar cephesi.....	4
"Sosyalist Basın Susturulamaz" kampanyası ve sonuçları.....	7
Türkiye'den haberler:	
Güneydoğu ve GAP.....	14
Halkın öğretmenleri üzerindeki gerici baskılar yoğunlaşıyor...15	
Doğuda Devlet kendi aşiretini kolluyor.....	16
Sümerbank Konfeksiyon İşçileri'nin zehirlenme olayı...17	
Başbakan Özal Atina'da "Görkemli" bir şekilde karşılandı.....	19
Sınıf bilinçli proletaryanın gençliğe bakış açısı (3).....	20
Son eylemler, öğrettikleri ve öğrenci hareketinin durumu...27	
Bir kere daha Ulusal Sorun Üzerine.....	31
9 Mayıs direnişi! 9 Şubat kazanımlarının pekiştirilmesi!39	
Eylül'ün Kimliği, gidişatı ve geleceği üzerine.....	44
Moskova'da Demokrasi ve İnsan Hakları Şovu.....	47
Toronto Zirvesi.....	48
Marksist-Leninist Kadro Politikası Nasıl Olmalıdır?....	50
Dünyadaki mevcut durum ve görevlerimiz.....	58
İntihar Etmiş.....	62
Okuyucudan-Okuyucuya.....	65
Devamlar.....	66

Sosyalist Basın Susturulamaz Kampanyamızın bir parçası olan Açık Grevi eylemimiz coşkuyla 12. gününde sona erdi. Sosyalist dergiler üzerindeki anti-demokratik, gerici baskılar bu kampanya boyunca en geniş kesime anlatıldı, her lafın başında "basın özgürlüğünden", "demokrasiden" dem vuran hakim sınıfların erçek yüzleri açığa çıkarılıp kamuoyunda teşhir edildi. Sahte demokrasilerinin ne menem bir şey olduğu, ve aynı zamanda muhalefetteki demokrasi şampiyonlarının da gerçek yüzleri açığa çıkarıldı. Kampanyamız, aydın, yazar, sendikacı, demokrat kişi ve kuruluşların önemli bir kesiminin desteğini aldı. Kamuoyunda sosyalist basının varlığı, her şeye rağmen varolacağı, maddi bir güç olduğu vurgulandı. Bu, "demokrasiden", "düşünce özgürlüğünden" bahsedenlerin zorunlu olarak, kabul etseler de, etmeseler de kabul edip, sindirmek zorunda oldukları, olmaları gerektiği ciddi bir şekilde gösterildi. Sosyalist Basının, devrimci, demokrat dergilerin ve Türkiye halkının biricik sesi, elinde ale alev yanan meşalesi YENİ DEMOKRASİ'nin her ne pahasına olursa olsun susturulamayacağını, halk demokrasisi ve bağımsızlık mücadelesinden alı konamayacağını gür bir şekilde haykırılmasıydı bu kampanya. Sosyalist Basın Susturulamaz kampanyamızın değerlendirilmesini iç sayfalarda bulabilirsiniz.

Bu sayımızda, kapak konumuz, Türkiye'de devrimci durum ve buna bağlı olarak hakim sınıfların ve devrimci hareketin bugünkü durumuna ayrıldı. Yazı kaleme alındığında henüz netleşmediğinden dolayı yerel seçimlere ilişkin gelişmeleri önümüzdeki sayımızda ele alacağız. Sınıf bilinçli proletaryanın gençliğe bakış açısının son bölümünü ve öğrenci gençliğin bugünkü durum ve son eylemleri bu sayımızın konuları arasında. Gündemin en önemli tartışma konularından Ulusal Sorun'a ilişkin geçmişte ve günümüzdeki bazı yanlış yaklaşımları eleştiren yazımızı bu sayımızda bulabilirsiniz.

5 No'lu Zindandaki 9 Mayıs ve 9 Şubat direnişlerinin kazanımları ve bunun değerlendirilmesinin yanısıra Yeni Çözüm'de yayınlanan 5 No'lu Zindanla ilgili bazı yanlış değerlendirmelerin eleştirisine gecikmiş de olsa bu sayımızda yer verdik.

ML Kadro politikası nasıl olmalıdır başlıklı PKP'nin bu çeviri yazısını Türkiye devrimci hareketine yararlı olacağı düşüncesiyle yine bu sayımızda yayınlıyoruz.

Yine HKP-ML-Yİ'nin son konferanslarında aldıkları kararların bazı bölümlerinden olan Dünyada Mevcut Durum ve Görevlerimiz yazısı HKP-ML-Yİ'nin İngilizce yayınlanan "Mass Linie" adlı merkezi yayın organından alınmıştır.

Önümüzdeki aylar, hem ulusal, hem de uluslararası planda ciddi olaylara gebe. Ülkemiz hakim sınıfları, halkın muhalefetinin artık kabına sığmadığını gördükçe birbirlerine girmektedirler. Halkın devrimci mücadelesi de önlenemez yükseliş sürmektedir. Sorun bunu doğru değerlendirmek, ve ML-MZD temelinde doğru hedeflere yönelmektir.

Kara Eylül'de buluşmak ümidiyle...

Umud Yayımcılık ve Basım San.Ltd.Şti. Adına Sahibi:
Yusuf Uygun
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Ali Sarıçimen
Yönetim Yeri:
Piyerloti Cad. 33-35/37
34400 Çemberlitaş-İstanbul
Tel: 528 09 33
Ankara Bürosu:
Necatibey Cad. No: 80/12
Maltepe/ANKARA

Dizgi:
Maraton Dizgievi
Baskı:
Yeni Doğuş Veb. Ofset
Dağıtım:
Hürriyet Holding A.Ş.
Hesap No:
Yusuf Uygun
Akbank Bahçelievler Şubesi
Hesap No: 6720-7/DHN
Yurtdışı Hesap No:
Akbank Bahçelievler Şubesi
Döviz Tevdiat Hesabı No: 6764-5

İlan Koşulları:
Arka Kapak : 400.000 TL.
Kapak İçleri : 300.000 TL.
Tam Sayfa : 240.000 TL.
1/2 Sayfa : 120.000 TL.
1/4 Sayfa : 60.000 TL.

Abone Koşulları:
6 Aylık : 6.000 TL.
1 Yıllık : 12.000 TL.
Yurtdışı Abone Koşulları:
6 Aylık 30 DM-15 \$
1 Yıllık 60 DM-30 \$

Dipten Gelen Dalga ve Egemen Sınıflar Cephesi

M.Zeki YILDIZ

Egemen sınıfların ekonomik buhranı üzerinde şekillenen istikrarsız siyasi yapısı bugün çok daha "felaket"li bir durum gösteriyor. Gerçi bazen alçalma ve yükselme gösterse de değişmeyen gerçek komprador-feodal sistemin ekonomik-siyasi olarak sürekli buhran içinde olduğudur. Bu buhran, içinden geçtiğimiz süreçte daha büyük çıkmazlarla karşı karşıyadır. Ulusal-uluslararası-bölgesel koşullar diğer konularda olduğu gibi Türk devletine siyasi istikrar şansı da tanımıyor. Ciddi bir yönetim krizinin yanı sıra yönetilenlerin hoşnutsuzluğu, onların mücadelelerinin dalgalı ilerleyişi, egemen sınıfları dipten gelen dalgalar gibi sarsmaktadır. Gelecek günlerin Türkiye siyasal yapısının 12 Eylül öncesini araştırıncasına daha büyük tehlikelere gebe olduğunu bugün çoğu kesimler hissedebiliyor. Bugün 12 Eylül öncesinden daha farklı olarak egemen sınıfların karşısında Kürt sorunu ve gerilla mücadelesi veren örgütler var. Bu sorunlar egemen sınıfları derinden sarsan önemli olgulardır. Küçümsemeye gelmeyecek boyuttadır.

Burjuva muhalefetin "Rejim tehlike-de" sinyalleri boş sözler değildir. Keza çıkmaz içinde aptallaşmış Özal'ın rakiplerini "ara rejimle" tehdit etmesi de öyle! Bütün bu göstergeler Türk Devleti'nin siyasal durumunun sallantılı ve krizle yüzyüze olduğu gerçeğinin zorunlu itiraflarıdır. Görülüyor ki; 12 Eylül Türk Devleti için çıkış yolu olmadı ve olamaz da. Aksine kısa süreli bir "rahatlama", sonraları daha güçlü bir bunalımı davet etti. Bundan sonra da benzer alternatiflerin uzun süre derde deva olmayacağını fazlaca açmaya, uzun boylu tartışmaya bile gerek yok. Yığınlaşan ekonomik kriz sonucunda olarak derinleşen siyasi istikrarsızlık atmosferinin de, toplumun başlıca çelişmelerinin nasıl hızla keskinleşip-derinleştiğini ve onların daha büyük boyutlu çatışmaları nasıl gündeme getirdiğini bugün geniş kesimler

daha iyi görebilmektedirler. Siyasi tansiyonun yükselmesi, siyasi havanın ısınmasını aynı ortamın sonucudur.

Sorunun daha iyi kavranması için egemen sınıfların ekonomik gidişatına kısaca bir göz atmak yeterlidir.

Türk ekonomisi derin kriz içinde boğulmaktadır. Bunun sonuçları pratik verilerle ortadadır. 40 milyar dolarlık dış borç, % 50'lere varan işsizlik, 5 trilyonun üzerindeki iç borç, batak içerisindeki ekonominin bazı göstergeleridir. Türk ekonomisi herkesin de kabul ettiği gibi borç sayesinde bugünkü sallapattı yürüyüşünü devam ettirebiliyor. Türkiye bütçesinin tümüne (on trilyon) yakın bölümü ancak iç borçlar ve askeri harcamalara yetiyor. "24 Ocak" ekonomik tedbirlerin devreye sokulması ile birlikte bir avuç kan emici asalagin cepleri daha da şişerken, emekçi yığınlar çok daha derin bir yoksulluk, sefalet ortamına itildi ve halen itilmeye devam ediyor. Öteden beri ulusal gelirin ağırlıklı bölümünü gasp eden egemen güçlerin son yıllardaki oranı % 65'lere çıktı. Gelir vergisinin % 75'ini veren emekçiler ne var ki toplam ulusal gelirden ancak % 17'sini alabiliyorlar. "24 Ocak" kararlarıyla büyük holdinglerin kârı arttı. Ücretler ise sürekli düşük tutuldu. Emperyalist tekellerin ve onların IMF gibi kuruluşlarının cenderesinde suyu sıkılmış limona dönen Türk ekonomisinin belini doğrultmasına mevcut dünya konjonktürü imkan tanımıyor. Komprador-feodal düzenin çıkmazı, yine kriz olgusu içinde olan dünya Emperyalist-kapitalist sisteminden ötürü daha da derinleşiyor. Dünya borsalarında son kırk yılın en rekor düşüşlerinden biri olan düşüş ve bunun yol açtığı panik, emperyalist sistemin bunalımının tipik bir göstergesidir. Yapının daha da körüklenmesi için emperyalist güçlerin bankaları vasıtasıyla devreye girmeleri de mevcut dünya yapısının krizini altetmeye çare olmuyor.

Sistemin krizi, dış ticaret açıkları, bütüme hızlarındaki düşüş, emperyalist savas tehlikesinin mevcut boyutlarıyla da

ortadadır. Bütün bunlara Yeni Demokrasi'nin önceki sayılarında değinmiştik. Burada işaret etmek istediğimiz, dünyanın bugünkü mevcut yapısının Türk ekonomisini daha derin uçurumlarla yüz yüze bırakacağı, komprador-feodal düzenin açmazlara çare bulmasının esas olarak olanaksızlığıdır. Nitekim "24 Ocak" tedbirleriyle işin kurtulmadığı, aksine daha derin bunalımların davet edildiğini gören Türk devleti, bugün hükümet kanalı aracılığıyla "4 Şubat" tedbirlerini devreye sokmuştur. Bu müdahale ile kredi faizlerinin % 20'lere çıkış gibi sonuçlar egemen sınıfların önemli bir bölümünü ayağa kaldırdı. Özellikle burjuva-feodal muhalefet cephesi (SHP, DYP) yeni önlemlere, "halkı sokağa dökceği", "rejimi tehlikeye atacağı", "özel sektöre taşıyamayacağı yükler bindireceği" sızlanmalarıyla karşı durdular. 4 Şubat tedbirleri komprador holdinglerin kendi aralarındaki, kamu ile özel teşekküller, kompradorlarla orta seviyedeki işletmeler arasındaki çatışmaları derinleştirdi.

ABD emperyalistleri ve IMF'nin doğrudan direktifiyle devreye sokulan bu önlemler, "Özal'ın keyfi böyle istedi, öyle yapıyor" şeklinde değerlendirilemez. Mevcut dünya ve ülke koşullarının sonucu olarak uygulamaya sokulan bu alternatifler çare olmayacaklardır. Nitekim şahlansı sürdüren enflasyon, peşpeş patlayan zam furyası vb. bu gerçeğin sadece bir iki sonucudur.

Yatırımların durma noktasına gelmesi, dış borç, döviz darboğazı, enflasyon, hayat pahalılığı, işsizlik vb. egemen sınıfların belini bükten ekonomik sorunlardır. Kıyıdan köşeden yamalarla ekonominin düzlüğe çıkması bir yana geçici rahatlamalar bile sözkonusu olamaz. Bunlara bağlı olarak toplumsal muhalefetin gelişmesi, grevlerin giderek yaygınlaşması, öğrenci olayları, Kürt sorunu, gerilla sorunu, Orta-Doğu jandarmanın getirdiği yükümlülükler vs. egemen sınıfları diken üstünde oturtan sorunlardır.

Ekonomik kriz sinyallerini verirken

egemen sınıflar arasındaki dalaşmada boyutlanıyor. Egemen güçler kendi aralarındaki menfaat dalaşmasında daha atik ve hareketli bir çatışma ortamı sağlamakla burjuva-feodal sistemin politikasının emekçi yığınlar tarafından görülmesine kendi iradeleri dışında da olsa imkanlar sunuyorlar.

Anayasa, seçim senaryoları, demokrasiye geçiş projeleri, referandum gibi konularda nisbeten hareketlenen ve Yeni Demokrasi'nin daha önceki sayılarında yaptığı; "gelecekteki günler bu çatışmaların daha da yoğunlaşarak alevleneceğini gösteriyor" belirlemesini haklı çıkarıyor, hakim sınıflar arasındaki bugünkü keskin dalaşmalar, komprador-feodal düzenin çıkmazını iyice derinleştiriyor. Hakim sınıfların kendi aralarındaki çelişmelerin bugünkü yüksek boyutları varolan ekonomik bunalımdan ayrı ele alınmaz. Ve yine bu sonuç diğer

örgütlerin olayı üstlendiği iddia edilse de, bu olayla devrimci örgütlerin ilgisi olmadığı çok açık. Devrimci örgütlerin adını bu olaya karıştırmak isteyen MIT'tir. Böylece baskıların ve terörün boyutunu yükseltmek istiyorlar.)

Egemen sınıflar arasındaki çatışmada bugün başlıca üç büyük blok yarışıyor. Bunların birincisi; Cumhurbaşkanlığı, ordu ve Milli Güvenlik Kurulu'na hakim olan, daha doğrusu devletin iplerini elinde tutan, diğer hakim sınıf kliklerine nazaran devlette daha fazla ağırlığını hissettiren **Merkezci Kemalist-İnönücü Kliktir.**

İkincisi; Komprador feodallerin Hürriyet ve İtilaf, Terakki Perver Fırkası geleneğini temsil eden (DP-AP çizgisinde yürüten) ve bugün ANAP ile DYP içerisinde yer alan (hali hazırda en büyük kesimi ANAP içerisinde) bloktur. Bu blokta Amerikancıdır.

yönüyle sözkonusu istikrarsızlığı körükliyor. Halk muhalefetinin daha güçlü bir ilerleyişine elverişli ortam sağlamada önemli bir unsur olarak rol oynuyor.

Özal'a suikast, Vuralhan olayı, MIT, protokol anlaşmaları, Genelkurmay Başkanlığı, "4 Şubat" kararları konusundaki çatışmaların temelinde yatan nedenler hep bu çelişkilerdir.

Özal'a suikast egemen sınıflar arasındaki çelişkinin bir sonucudur. Bu olay MHP'liler tarafından düzenlenebileceği gibi, MIT içinden veya ANAP içindeki MHP'liler tarafından da düzenlenmiş olabilir. Bu olay Özal'a bir gözdağı vermedir. Özellikle MIT içindeki saflaşmalar, egemen sınıfların saflaşmasına paralel olarak-sonucu büyük bir ihtimal. Her halükarda egemen sınıflar cephesindeki çelişkinin boyutunu gösteren bir olay olarak değerlendirmek gerekir. Burjuva basınında, diğer bazı devrimci

Üçüncüsü; Avrupa'lı komprador-feodallerin bloğudur. Bunlar SHP ve DSP içerisinde yer almaktadır.

Ayrıca MÇP gibi Amerikancı komprador-feodal güçler de vardır. Bugün egemen sınıflar arasındaki çatışmada birincil derecede şöyle bir mevzilenme sözkonusudur. Kemalist-İnönücü Merkezci Kanat ile hükümetin ittifakı, muhalefetteki Amerikancı, Avrupalı komprador-feodal güçlerle çatışıyor. Evren ve Özal'a karşı burjuva muhalefet belli noktalarda beraber hareket ediyor.

Şüphesiz bu çok genel bir ayırımdır. Ayrıca her blok kendi içerisinde de çatışıyor. Ve bazen de müttefikler değişiyor. Örneğin Cumhurbaşkanlığı ve Genelkurmay meselesinde, veya adına "sivilleştirme operasyonu" denilen çeşitli konularda Merkezci Kemalist-İnönücü Kanat ile ANAP çatıştı. Ve bu çatışmada ANAP rakibi olan partiler bazı yön-

lerde ANAP'a destek verdiler. (Protokol, Genelkurmay'ın MSB'na bağlanması tartışması gibi.)

Ayrıca egemen sınıf partilerinin her birisinin kendisi içinde de ciddi çatlaklıklar ve çatışmaları mevcuttur. Son günlerde ANAP içerisinde cereyan eden olaylar bunun bir örneğidir. ANAP'ta bugün üç eğilim var. **Birincisi:** Keçeciler'in başını çektiği Muhafazakarlar (Selâmetçi çizgide yürüyorlar.) **İkincisi:** Tazşar'ın başını çektiği Milliyetçiler (Bunlar da esas olarak hareketçi çizgide yürüyorlar.) **Üçüncüsü:** Özalp-Taşcıoğlu-Tuncer gibilerinin başı çektiği Liberaller.

Özal, halihazırda üç eğilimi birleştirmede bir denge misyonu oynuyor. Aslında kendisi de "Liberal" kanatta yer alıyor. Özal halihazırda her ne kadar kanatları birarada tutma "becerisi" gösterabiliyorsa da (ANAP'ın bugün zor da olsa hükümet olması önemli bir avantajdır) durum tehlike sinyalleri veriyor. Son kongre(alt) tartışmalarında iyice açığa çıkan çatışma ve boyutları ANAP'ın gelecekte mevcut birliğini sürdürmesinin zorluklarını gösteriyor.

SHP'de de cadı kazanı kaynamaya devam ediyor. Kanatlar arası çatışma boyutlanarak sürüyor. MKYK, Genel Sekreterlik, Genel Başkanlık, "CHP'lileşme" tartışmalarında ortaya çıkan durum ve İnönü'nün istifasıyla noktalanmış (sonradan geri çekti) gelişmeler vaziyetin ne olduğunu gösteriyor. Her ne kadar bazı suni önlemlerle görünürde şimdi bir "yumuşama" sağlanmışsa da işin gerçeği bunalımın daha da büyüyecek devâm edeceğidir.

SHP'deki kanatları şöyle ayırabiliriz.

Topuz ve Baykal'ın başı çektiği ve CHP'lileşmeyi öneren, içte ağırlıklı olmasa da mevzilenmiş milli burjuva güçlerin ve "sol kanat" denilen kesimin tasfiyesini isteyen kanat. Bu kanat SHP'de en fanatik, sağcı, faşist kanattır.

İkinci kanat: "İlimli" olarak adlandırılan ve başını İnönü, Sağlar gibilerinin çektiği ve denge, "birleştirme" misyonunu oynamaya çalışan kanattır. (Sendikacılar gibi gruplar ikinci kanatla hareket etmektedirler, bazen zik-zaklar da yapıyorlar.)

Üçüncü kanat: Milli burjuva güçlerin, "sol" olarak adlandırılanların ve bazı Kürt milli burjuva ve orta, küçük toprak ağalarının çıkarlarını savunanların bugün birlikte yürüdükleri kanattır. Bu kanadın başını, Canver, Eren, Ahmet Türk, Ateşoğulları, Veli Yıldırım gibi milletvekilleri çekmektedir. Doğu ve Güneydoğu SHP milletvekillerinin önemli bir bölümü bu kanatla birlikte hareket etmekte ve bu kanat içerisinde radikal kesimi oluşturmaktadırlar. SHP'de

Üçüncü kanadın tasfiyesi veya en azından susturularak ezilmesi düşünülmektedir. Topuz ve Baykal'ın parti içi bu önemli stratejik görevine, İnönü'nün de yatması beklenmeyecek bir olgu değildir. Ve zaten bugün de bu yönlü girişimler mevcuttur. İnönü her ne kadar çeşitli seviyelerde Baykal kanadıyla çatıştıysa da üçüncü kanada karşı or. unla birlikte bazı noktalarda hareket edebiliyor. Önümüzdeki dönem bu konuda üçüncü kanada karşı Baykal'la birlikte olma konusunda daha keskin tavırlar alabilir. Ne var ki, üçüncü kanat kolay dize getirilecek kadar zayıf değildir. Bu duruma vaziyet alışlarda bazı farklı tavırların olmasını da muhtemel kılıyor. DYP'de kanatlar arası çatışmadan ciddi ölçüde dertlidir. Son parti içi seçimler üzerine süren tartışmalar bunun en bariz örneğidir.

Sonuç olarak egemen sınıflar cephesi kaynıyor. Çatışmaları derinleşiyor. Ve önümüzdeki günler bu durum yoğunlaşarak devam edecektir.

Egemen sınıfların halk muhalefetine karşı tutumlarına da kısaca değinmek istiyoruz. Kürt ulusal sorunu ve gerilla mücadelesi tüm egemen sınıfların bazı ufak tefek farklılıklara rağmen en temel birlik noktalarından biridir. Bu konuda esasa ilişkin birlikte hareket edebiliyorlar. Ancak sorunun üzerine yürüme herkesin ortak düşüncesi olmasına rağmen "uygulanması gereken politika"nın bazı ayrıntılarında hemfikir olmadıkları konular da var. Örneğin Olağanüstü Hal Bölge Valiliği, Köy Koruculuğu, Göç gibi uygulamalarda hakim sınıflar arasında görüş farklılıkları vardır. Mesela SHP, DYP gibi hakim sınıf partileri bu uygulamaların daha büyük tehlikeleri davet ettiğini söylüyor, hükümeti uyuyorlar. Daha "bağnaz", "tutucu" alternatiflerle hareket eden ANAP ve mer-

kezci kligi sorunun halli için daha "liberal" politikalar uygulamaya davet ediyorlar. Şüphesiz tümü Kürt ulusal hareketinin, gerilla faaliyetinin, daha doğrusu sosyalist ve radikal devrimci, ilerici mücadelenin ezilmesinde hemfikirler. Fakat bunun yol ve yordamı noktasında tartışmakta ve çelişkilere düşmektedirler.

Halk muhalefetine çok daha saldırgan bir tutum içinde olan ANAP ve Merkezci kliğe nazaran hakim sınıfları önemli bir bölümü (SHP-DSP-DYP) muhalefette olmalarının da bir sonucu olarak nisbeten daha "liberal" bir tutum takınıyorlar. Bunlar katı yasaklama, koyu baskı ile işin üstesinden gelinemeyeceğini hesap ediyor, aslında düşman oldukları ve geriletmesini, sindirilmesini canı gönülden arzu ettikleri halk muhalefetine dejenere etme ve ona "dost" görünme, böylelikle kendi emelleri için bir kaldıraç olarak kullanma stratejisi izliyorlar. Hakim sınıflar arasındaki bu tutum farklılıklarına bakarak bazılarını karşı iyimserlik duygusu besleyen, burjuva kuyrukçu yola giren eğilimlerle amansız bir mücadele içinde bulunmalıdır.

Burjuva muhalefetin çeşitli güçlerin "genel af", "sendikal özgürlükler" gibi bazı talepleri savunması aslında toplumda bu doğrultuda oluşan işçileri ve bunun sonucu olan potansiyeli kapılma arzusundan ötürüdür. Kaldı ki oldukça zorlanan eski alternatifleriyle işin üstesinden gelemediğini gören, toplumsal patlamaların kapıyı dövdüğünü hissedilen ANAP, dejenere etmek veya en azından birazcık yumuşatmak gayesiyle çeşitli ödünler verebilir. Bunları bahış olsun diye değil, halk muhalefeti karşısındaki çaresizliğinden vs. vermek zorunda kalacaktır, kalıyor da. (Örneğin, cezaevlerine ilişkin son uygulamalar.)

Gün geçtikçe yıpranan ve oy potan-

siyeli son kamuoyu yoklamasından da açıkça görüldüğü gibi daralan ANAP hükümetine karşı, burjuva-feodal muhalefet cephesinin halk muhalefetine kuyruğuna takma girişimine karşı uyanık olunmalıdır. Ve buna hizmet edilecek tutumlara aman tanınmamalıdır. Devrimci proletaryanın alternatifi yükseltilmelidir. "Sol"dan burjuva-feodal düzeni "iyileştirme" reçeteleri öneren ve halk muhalefetine düzen çerçevesinde kabul edilebilir zemine çekmeye çalışan (ki bundan koşullar gereği çok başarılı olamayacaklardır) güçlerin alternatifleri deşifre edilmelidir.

Dünya konjonktüründe ABD'ye karşı en azından denge tuturmaya çalışan RSE'nin güttüğü stratejik politikanın çıkarlarına göre kendisini şekillendirip siyasi arenaya girmeye çalışan "TBKP" gibi karşı devrimci odakların teşhiri savsaklanmalıdır. Bunlara ilişkin yaklaşımlarımızı daha önceki yayınlarımızda ortaya koyduk. Yeniden ele alma yerine tüm belirtilen temellerde aktif bir faaliyete çağırıyoruz. Parlamenterizmi kutsayan, devrimci şiddetle hakim sınıflarla kolkola saldıran, devletin resmi ideolojisi Kemalizmi göklere çıkararak, barışçıl yollarla daha "iyi"ye dönüştürme prensibini temel alan, NATO'da daha "akılcı" bir siyaset izleyerek kalınmasını savunan, özel sektörlerin çıkarlarını korumaya karşı olmadıklarını da bas bas bağırarak, yüzlerindeki maskeleri bir kenara fırlatarak artık açıktan proletarya diktatörlüğüne saldıran Yağcı ve Sarıgın kumandasındaki "TBKP" cephesinin ipliğinin daha yoğun açığa çıkarılmasının zaruriyeti unutulmamalıdır.

□

SOSYALİST BASIN SUSTURULAMAZ KAMPANYAMIZ VE SONUÇLARI:

Geçen 12. sayımızda Yeni Demokrasi, Yeni Çözüm, Emegün Bayrağı ve Güneşe Çağrı dergileri olarak başlattığımız "SOSYALİST BASIN SUSTURULAMAZ" kampanyasının Açlık Grevi aşamasına kadar olan gelişmelerini anlatmaya çalışmıştık. Bu sayımızda ise, Açlık grevi, gelişmeleri, sonuçları ve bazı yanlış anlayış ve değerlendirmeleri ele alarak, kampanyamızın genel bir değerlendirmesini sunmaya çalışacağız.

Herşeyden önce, 4 derginin birlikte başlattığı Sosyalist Basın Susturulamaz Kampanyası asgari de olsa hedeflerine ulaşmıştır. Bu her lafın başı "demokrasiden" ve "basın özgürlüğünden" bahseden başta hakim sınıfların sözcülerinin gerçek yüzlerini geniş kitlelerde açığa çıkarma ve bunların yüzünü teşhir etmede etkili olmuştur. Çeşitli milliyetlerden Türkiye emekçi halkının haklı ve meşru olarak, legal basın alanındaki sesi, nefesi, gözü ve kulağı olma amacıyla yayın hayatına başlamış aylık sosyalist dergilerin susturulamayacağını, halkımızdan, haklı ve meşru yayın yaşamımızdan kolay kolay koparılıp atılamayacağımızın bir göstergesi olmuştur. Kampanyamız, okuyucularımızın dergilerine sahip çıkmalarını ve aynı zamanda dergilerin okuyucularıyla bütünleşmesinin iyi bir vesilesi olmuştur. Kampanyamız bugün hala milyonlarca kitleye hitap edememekle birlikte, günden güne tirajlarının arttığı, etkili ve her geçen gün kitleler tarafından daha dikkate alınır bir hale gelen sosyalist dergilerin, hakim sınıfların azgın saldırıları

karşısında sessiz kalmayacağımızın ciddi bir göstergesi olmuştur. Kampanyamız, sosyalist basına yönelik saldırılar karşısında, ortaklaşa elbirliğiyle, omuz omuza aktif mücadeleyle devrimci, demokrat, sosyalist dergilerin seslerini duyurabileceklerini göstermiştir. Birlikte hareket etmenin gerekliliği ve zorunluluğu kendisini pratikte daha somut göstermiştir. Ülkemizde gerçek anlamda hiçbir şekilde zaten bahsedilemeyecek olan özgürlüğün, ulaşılabilen kesimlerde de yaygınlık ve kesinlik kazanmasına iyi bir vesile olmuştur. Kampanyamız, sözde bahsedilen hukuk düzeninin, kimin için düzenlendiğini, kimin elinde ve hizmetinde olduğunu, sözde İnsan Hakları Evrensel Beyannamelerine imzalarını atanların, imzalarındaki kan lekelerinin uluslararası kamuoyunda da duyurulmasında ciddi bir rol oynamıştır.

Kampanyamız, Açlık Grevi aşamasına geldiğinde, geride günlerce yoğun bir şekilde yürütülen çeşitli etkinlikler sonucu yaratılan bu kamuoyunun üzerinde yükselecekti.

Yürütülen yoğun görüşmeler, yapılan basın toplantıları sonucu yaratılan kamuoyu daha üst boyutlara çıkarılmıyordu. Aynı zamanda kampanyaya destek, pratik bir hale dönüştürülmeliydi ki, daha gürlü protesto sesimiz yükselsin, SOSYALİST BASIN SUSTURULAMAZ şiarımız daha güçlü haykırılsın. Çünkü, Açlık Grevi gibi bir protesto yolundan başkaca önümüzdeki yollar ya tıkalıydı, ya da bugün için mümkün görülüyordu. Sonuçta Açlık Grevi eylemimiz, somut bir hak alma eyleminden ziyade, bir protesto eylemidir. Açlık Grevimiz günlük basında ciddi bir etki yaratmazken, okuyucu çevresi, aydın, yazar ve demokrat kamuoyunda ilgiyle izleniyor, çeşitli mesaj, ziyaret vb. destekler görüyordu. İlk günlerinin daha sonraki günlere nazaran daha soğuk geçti diyebileceğimiz Açlık Grevimiz, Sultanahmet Parkına çıkılmasıyla yeni bir aşamaya giriyordu.

Sultanahmet'e çıkılınca kadar sürekli dergi bürolarımızda yürüttüğümüz Açlık Grevimiz, bu haliyle de

hakim sınıfları rahatsız ettiği, Açlık Grevi eylemi içinde düzenlediğimiz basın toplantımızda da kendisini gösteriyordu. Polis; "Sultanahmete çıkacağınızı duyduk, çıkmayın" diyordu. Bu durumu aynı gün Valilikte, Vali yardımcısı ile SHP milletvekillerinden Hüsnü Okçuoğlu, Cevdet Selvi, Mehmet Moğultay ve SHP il Başkanı Ercan Karakaş ve Yönetim Kurulu üyelerinin de bulunduğu görüşmemizde, Olağanüstü Hal Bölge Müdürüde "sizi takip ediyorduk, çıkmayın dedik", "izin isteseydiniz verirdik" diye sözde bizleri suçlamaya çalışıyordu. Dünyanın hiç bir yerinde "bir parkta banklara oturmak için" izin istendiğini biz duymadık. Anlaşılan bu zata göre "parkta oturmak için de izin istemeliymişiz"! İşin garibi, biz Sultanahmette otururken, biraz ilerimizde otobüsler dolusu turist vardı.

Bizler, çeşitli tehdit ve gözdağına rağmen Sultanahmet parkına çıkıp ziyaretçilerimizi orada kabul etmeyi karar altına aldık. Burada 2 saat kalınıp banklarda oturulacak, herhangi bir gösteri niteliği özünde taşımayacaktı. Akabinde duruma göre hareket edilip alandan ayrılıp ayrılmamayı kararlaştıracaktık. Yalnız bu 2 saat süre zarfında doğabilecek herhangi bir müdahale ve alınmaya karşı direnebilecek, "İnsanlık onuru işkenceyi yenecektir", "sosyalist basın susturulamaz" sloganlarını atacaktık. Banklarda ise sadece Açlık Grevindeki arkadaşlar ve basın mensupları vardı.

Ziyaretçilerimizi de özellikle uyararak uzunca beklememelerini istiyorduk. Nedeni ise polisin müdahalesine zemin yaratmamaktı. Üstelik beklediğimizin çok altında bir ilgi görmüştü. Bu durumda bizler polisin müdahalesine pek ihtimal vermezken, aradan 1.5 saat geçtikten sonra polis direkt topluca yanımıza geldi. Emniyet Müdür Yardımcısı İsmail Taşkafa ve Siyasi Şube müdürü Metin Günay eşliğindeki sivil polisler "niye toplandınız", "burada ne yapıyorsunuz" sorularına doğru düzgün cevap bile alamadan "alın bunları" diyerek arkadaşlarımızı rastgele tartaklamaya ve alınmaya başlandı. Bu durumda huzursuz ve dağınık bir şekilde olmanın da verdiği avantajla ciddi bir direniş gösteremedik. İlk elden polis 4 arkadaşımızı, Yeni Çözüm sahibi Metin Yavuz, Yazı işleri müdürü Çelik Malkoç, Kars Büro temsilcisi Ahmet Taşdemir ve Emeğin Bayrağı Yazı İşleri Müdürü Mehmet Çamsarı'yı aldı. Resmi ve diğer sivil polislerde arkadaşlarımızı dağıtmaya çalışıyordu. Akabinde alınan arkadaşlarımızın peşlerinden giderken, yolda karşılaştığımız gazetecilerin sorularını cevaplarırken bu esnada da polis iki arkadaşımızı daha Güneşe Çağrı sahibi Kubilay Akpınar ve Muhabiri Mehmet Deprem'i alıyordu. Bu alınma esnasında da başta biz Yeni Demokrasi dergisinden orada bulunan arkadaşlarımızca gerekli müdahalenin yapılması ciddi bir olumsuzluktu. Bunda en önemli etk-

en ise bir arkadaşımızın bir diğer arkadaşını tutması ve onun hareketini engellemesidir. Sonuçta Sultanahmet parkında oturmamız 6 arkadaşımızın alınmasıyla sonuçlanmıştı. Burada bir kısım arkadaşın gidelim banklarda oturalım, polis alacaksa bizleri de alsın demesine karşılık bizim önerimiz ise arkadaşların bir kısmı dağıldı, eylem sonu gitmeyi kararlaştırdığımız bürodadılar, büroya gidip durumumuzu değerlendirelim ve arkadaşlarımızın alınmasına karşı yapmamız gereken şeyleri yapalım oldu. Sonuçta büroya gitmemizin faydalı olduğu da görüldü. Çünkü bir kısım arkadaşlar bürodaydı. Ve oturup durum değerlendirilerek, gerekli girişimlerde bulunuldu.

Başta alınan karar gereği arkadaşlarımızın polisteki tavrı, onurlu bir tavidir. Açlık grevini şekerli su almayarak sürdürüp ifade vermeyi reddetmişlerdi. Dışarda kalan diğer açlık grevcisi arkadaşlar da, yaptığımız bir basın açıklamasıyla olayı kamuoyuna duyuruyor ve sosyalist basına yönelik saldırıların fiili bir saldırıya dönüştüğü anlatılıyordu. Aynı gün SHP milletvekillerinden Hüsnü Okçuoğlu, Cevdet Selvi, Mehmet Moğultay ve SHP İstanbul il Başkanı Ercan Karakaş ve Yönetim Kurulu üyelerinin de bulunduğu bir grup Valiliğe gidiyor, arkadaşlarımızın bırakılması ve alınmayı protesto ettiğimiz dile getiriliyordu. Aynı günün akşamı, alınan arkadaşlarımızın polisteki kararlı tavrı karşısında polis şaşkına dönüyor ve dışarda kalan arkadaşlarımızın akşam ziyaret amacıyla gittikleri Anadolu Kültür Araştırma ve Yayınlaştırma Derneği (AKAD) basılarak hem demek faaliyetleri engelleniyor, hem de orada bulunan 50'ye yakın insan 3 saati aşkın içerde mahzur bırakılıyordu. Burada açlık grevi yürüten arkadaşları tespit etmek istedilerse de bunda da başarı sağlayamamışlardı. Sonuçta acılarını AKAD'dan çıkarmak üzere dernekten ayrılıyorlardı.

Açlık grevi eylemiyle süren Sosyalist Basın Susturulamaz Kampanyamızın en hareketli ve kamuoyu odaklarının dikkatini en çok çeken bir dönemi bu dönemdi. İkinci günü arkadaşlarımızın bırakılmasıyla birlikte yaptığımız ortak değerlendirme sonucu, açlık grevimizi bir gün sonra akşama doğru geniş bir katılımı bi-

tirme kararı alınıyordu. Açlık grevi boyunca İstanbul'da ortalama katılım 20 dolayında idi. En son günü 100'e çıkan Açlık Grevci sayısı, akşama doğru coşkuyla bitiriliyordu.

Kampanyamız boyunca ve Açlık Grevi esnasında bizleri yalnız bırakmayan başta fedakar okuyucularımız, aydın, yazar, sanatçı, avukat, doktor, gazeteci, sendikacı, milletvekili ve bil-cümle destekçi insanlara burada teşekkürü bir borç bildiğimizi, gücümüze güç kattıklarını belirtmek istiyoruz. Ve yer sorunumuzu çözmede bizlere yardımcı olan İSD'ne (İşçi Sağlığı Derneği), AKAD'a bir dizi zorluğu göğüslemelerinden dolayı yine teşekkürü tüm kamuoyu önünde belirtmenin gerekliliğine inanıyoruz.

Burada bir parantez açarak, biz Yeni Demokrasi dergisi olarak AG'deki bir takım hatalarımızı da burada belirtelim. Dergimiz adına AG'ne süresiz olarak katılacak Yazı İşleri Müdürümüz Ali Sarıçimen ve Yayın Danışmanlarımızdan Erol Karagöz arkadaşlardan, Yazı İşleri Müdürümüzün Açlık Grevine katılmaması bizim açımızdan çok ciddi bir olumsuzluktu. Lakin dergimiz Yeni Demokrasi'nin sahibi Yusuf Uygun'un Açlık Grevine birkaç gün geç katılacağını komiteye bildirmiştik. Süresiz katılacak iki arkadaşımızdan Yazı İşleri Müdürümüzün katılmamasını bir takım nedenlerden dolayı komiteye de geç açıklamamız bir başka olumsuzluğu teşkil ediyor. Lakin dergi olarak başta kendimizin kararlaştırdığı süresiz katılacak arkadaş sayısı 2 idi ve dergi sahibimizin geç katılacağını AG'den önce komiteye aktardığımızda ise normal karşılanmıştı. Bunun dergi sayfalarında da suistimal edilerek eleştiri konusu yapılmasını biz pek anlayamadık. Komitenin aldığı karar elbette doğru idi. Ama bir takım ciddi gerekçelerden dolayı durumu daha ilk başta açıklamıştık. Bizim çok normal karşıladığımız, ama yukarıda bizi eleştiren mantığa göre eleştirilmesi gerektiğini düşündüğümüz buna benzer bir durumda Güneşe Çağrı dergisinin sahibi Kubilay Akpınar arkadaşın AG'ne bir gün sonra katılması ve Yazı İşleri Müdür'lerinin ciddi bir takım nedenlerden ötürü katılmaması durumudur. Ne hikmetse böylesi "ciddi eleştiri" sahibi arkadaşların bu durumu görememeleri herhalde "büyük bir olumsuzluk"larıdır.

Son olarak; kampanyamızın başlarında açtığımız TC Başbakanlığına hitaben imza kampanyamızın gerekli makamlara sunulması ve ortaklaşa bir gece düzenlenmesi sözkonusuydu. Gece tertip komitesinin müracatı Valilikçe yanıtız bırakılıyordu. Bundan dolayı da gece düzenlemek mümkün olmuyordu. Çıkarmamız gereken Özel sayının çıkarılmaması, bizce bir olumsuzluktu. Kamuoyuna açılan imza metninin birinci özelliği basın-yayın kuruluşlarınınca (42 yayınevi ortak imza toplamışlardır) imzalanmış olması, aydın, yazar, gazeteci, milletvekili, sendikacı, Avukat, doktor gibi belirli bir kesime önem verilmesi idi. Geniş kitlelere kampanyamızı ve baskıları anlatmanın ve hem de onların da fiili desteğini kazanmanın bir başka yolu da imza kampanyası idi.

Sonuç olarak; Sosyalist Basın Susturulamaz kampanyamızdan gelecek için dersler çıkarmamız gereken, önemle üzerinde durmamız gereken sorunlar nelerdir? Bizler her yaptığımız eylemden doğru dersler çıkarmasını bilmezsek, gelecekte yürüteceğimiz faaliyet ve eylemlerimizi de doğru temeller üzerine oturtup örgütleyemeyiz. Herşeyden önce hatalarımızın kaynağına inmeden vereceğimiz yüzeysel cevaplar bizleri başarıya değil, başarısızlığa ve yeni yeni hatalara sürükler. Elbetteki hatalarımız da olacaktır, bundan kaynaklanan başarısızlıklarımızda. Mükemmeliyetçi çizvit kafasıyla bir yere varamayacağımız açıktır. Esasta bizleri geliştirip güçlendirecek olan hata ve yanlışlarımızdan çıkaracağımız doğru derslerdir. En iyimser mantıkla kişiler veya gruplar mücadele içerisinde hatalı hareket edebilirler. Ancak hataların somut olarak başkalarınınca gösterilmesi veya kendilerince görüldüğü an bunun kabul edilmemesi, giderek de karşındakine saldırılması, artık iyimser düşünme sürecini noktalar. İşte tam da bu noktadan itibaren hatanın kaynağını bulup değerlendirmek ve onu ilginçlik kuyusundan çıkarıp, doğallığın ipine asıp, güneşin altında sergilemekten başka çıkar yol yoktur.

"Sol"culuğun kronik hastalıklarının en belirgin olanlarından birisi ise, kendi dışındakilerden farklı görünmek konusunda bitmek bilmeyen çabasıdır. Teorideki bu çabası onu

öylesine yorar ki pratikte, harekete geçemedeki pasifliğiyle ünlü ikiz kardeşi "sağın" yanına oturmak zorunda kalır. Çünkü o kendi dışındakilerle nasıl, hangi noktalarda birlikte olabilirim, mücadeleyi daha üst boyutlara nasıl çıkarabilirim yerine, nasıl hangi noktalarda (hem pratikte hem de teoride) farklı, ayrı olabilirim düşüncesinden hareket eder.

Yazımızın girişinde de belirttiğimiz derslere ek olarak burada şunu da eklemek istiyoruz. Sosyalist Basın Susturulamaz adıyla başlattığımız bu kampanyanın ilk defa bizler tarafından başlatılmış olması, geçmişte başlatılan benzeri kampanyaların en ayırt edici özelliğidir. Kampanya 1.5 ay gibi uzun bir süre yoğun bir şekilde yürütülen bir kampanya olması ve siyasal başarıları açısından daha ciddi bir nitelik arz etmiştir. Kampanyamızın hata ve eksikliklerine kaynaklık eden, bugünkü gücümüz ve dönemin objektifliğini de dikkate alarak, tecrübesizliğin, uzak görüşlü olamamanın, bazan aceleci, bazan hantal, kolektif hareket ve inisiyatifteki zaafardan dolayı bir takım eksikler ve hatalar tali de olsa olmuştur. Sonuçta gücümüzün üzerinde bir başarı sağlandığını söylemenin yanlış olmayacağını düşünüyoruz.

Kısaca Bir Takım Sorunlar:

Sosyalist Basın Susturulamaz Kampanyasını başlatmamızın akabinde sıkça yüz yüze geldiğimiz özellikle iki sorunu burada açarak cevaplandırmaya çalışalım.

--Niye tüm "sol" dergiler kampanyaya yoktu?

Buna verilecek ilk cevap, "sol" denilen diğer dergilerin bu kampanyaya katılmaları için çağrı yapılmıştı, ve tüm çabalarımıza karşın katılmadılar. Bu bahsi geçen diğer "sol" dergilerin vurdum duymaz tavırları ve böylesi bir kampanyaya istekli de olmamaları kampanyanın 4 dergi tarafından örgütlenmesini gündeme getirmiştir. Üstelik kampanyamız süresince de bu bahsi geçen "sol" dergiler tarafından destek dahi verilmemiştir.

--Açlık Grevi eylemi pasif bir eylemdir, kaleminiz varken böylesi bir eylemi basın alanına taşımanız yanlıştır. Buna vereceğimiz yanıt ise,

kalemimizi kırmaya çalışanlara karşı dişimizle tırnağımızla ve çeşitli mücadele metodlarıyla mücadele edeceğimizi ve bunlardan bugün bir protesto biçimi olarak ve aynı zamanda zorunlu kaldığımızdan dolayı Açlık Grevine başladığımızdır. Kalemimizi kırdırmamak, sesimizi susturmamak için elimizden ne geliyorsa yapacağımızın bilinmesidir.

Kampanyamıza ilişkin bu değerlendirmelerin dışında, kampanyayı birlikte örgütleyip yürüttüğümüz dergilerden Emeğin Bayrağı'nın bize yönelttiği eleştirileri ele alıp değerlendirmek istiyoruz.

Birinci eleştirileri şudur;

"Biz bu anlayışla 1. sayımızın teknik hazırlıklarını yaparken, YENİ DEMOKRASİ dergisinin 8. sayısı da toplatılıyordu. O dönemde ilk iş olarak, baskılara karşı birlikte neler yapabileceğimizi konuşma önerisini arkadaşlara götürdük. Ancak gördük ki, arkadaşlarda bir karamsarlık havası var. Bundan sonra da değişik zamanlarda dergiler arasında eylem birlikleri oluşturmak için çaba sarfettik. O günkü koşullarda bunda başarılı olmadık." (Emeğin Bayrağı, Sayı 6, sf: 3)

Gelişmelerin eksik anlatılmasını bir yana bırakıyoruz ve buradaki "karamsarlık havası var" eleştirisine gelelim. Biz; henüz Emeğin Bayrağı'ndan arkadaşlarla tanışmadan önce, 7. sayımızın toplatılmasıyla birlikte, dergimizin toplatılmasının protestosunu içeren basın açıkla-

mamızın yanında, bir de basına yönelik genel bir imza metni hazırlamıştık. Bunu, bir plan dahilinde değişik kesimlerin (avukatların, doktorların vb.) kendi aralarında toplayacakları imzalarla kamuoyuna maletmeyi hedeflemiştik. Lakin başarılı olmadık. Buna, Yeni Çözüm'den arkadaşlar 2000'e doğrununda imza atacağını öğrenmelerinden dolayı imza atmamışlardı. Akabinde 8. sayımız toplatıldı ve bir basın toplantısıyla bunu protesto etmeye çalıştık ve aynı gün sizinle oturup ne yapabileceğimiz üzerine de konuşarak yukarıda anlattığımız girişimlerimizi size de anlattık. Buradan ve böylesi bir durumumuzdan nasıl bir "karamsarlık" havamızın olduğunu biz çözemedik. Yaptığımız basın toplantımızın, yanlış hatırlamıyorsak ikinci günü sizinle birlikte diğer dergileri dolaştık. Ama bundan da sonuç alamadık, farklı bir olay. Tüm bunlardan dolayı getirdiğiniz eleştirinin haksızlığı, yersiz ve ayaklarının havada olduğu açık bir gerçek.

Arkadaşların ikinci eleştirileri ise şudur;

"...Burada özellikle Yeni Demokrasi dergisinin açlık grevi sırasındaki insiyatifsizliğini vurgulamamız gerekiyor. Kampanyayı yürüten dergilerin sahip ve yazı işleri müdürleri açlık grevine süresiz olarak katılacaklardı. Kampanyanın başında alınan karar böyleydi. Ancak, açlık grevinin ilk günlerinde Yeni Demokrasi'den ne dergi sahibi ne de yazı işleri

müdürleri vardı... Yazı işleri müdürünün "açlık grevine katılmam" demesine rağmen bu durum bize bildirilmedi. Bunu daha sonraki günlerde öğrenebildik. Yine aynı arkadaşlar, "dergilerimizin çıkışının aksaması pahasına da olsa, açlık grevini yürütürüz ve yürütülmelidir" demelerine karşın, dergi sahibi dergilerini hazırlamak zorunda olduğunu belirterek açlık grevinin ilk 4 gününe katılmadı. Bu durum kampanyanın insiyatifinin tanınmamasından başka bir anlama gelmiyordu." (agy.)

Özetlersek:

1- Açlık grevi sırasındaki insiyatifsizlik.

2- Açlık grevinin ilk günlerinde dergimiz sahibinin ve yazı işleri müdürünün bulunmaması,

3- Kampanyanın insiyatifinin tanınmaması.

1- Şimdi arkadaşlar, açlık grevindeki insiyatifsizliğimizi yazı işleri müdürümüzün ve dergimizin sahibinin geç katılmasına bağlıyorlar. Bizim açımızdan dergimizin insiyatifini kullanan ve açlık grevine süresiz katılan yayın danışmanımız vardı. Ki insiyatifsizliğin içi açılmadığından çeşitli yorumlar yapılabilir. Ne söylenmek istendiği net ifade edilmediği için biz açlık grevi içindeki insiyatifsizlikten Sultanahmet'teki olayı anlatmak istediklerini anlıyoruz. Bunu ise biraz önce anlatmıştık.

2- Bu durumu yukarıda izah etmiştik. Tekrar olmasın. Lakin dergimizin sahibinin geç katılmasını açlık grevi öncesi komiteye iletmiş ve sizlerde kabul etmişiniz. Açlık grevinin iç disiplini gereği açlık grevine katılanların sürekli birlikte olmaları gerektiği biçiminde bir kararın olmasından dolayı, getirdiğimiz "arkadaşımızın yanına bir başka açlık grevine katılan arkadaşın verilerek hem dergi büromuzdaki işlerini yürütsün ve hem de açlık grevine daha erken katılsın" önerimiz, sizlerin kör inadımız yüzünden kabul görmedi. Akabinde bu karar sizler tarafından da çiğnenmiştir.

3- Yukardaki eleştirilerin kampanyanın insiyatifinin tanınmadığı gibi bir eleştiriyle mahkum edilmeye çalışılmasının adını biz koymayacağız. İnsiyatif eğer müdürün katılmaması ve dergi sahibimizin açlık grevine geç katılması ile tanınmamışsa, bi-

zim böylesi bir mantığa diyecek bir şeyimiz yoktur. Lakin insiyatif konusundaki duyarlılığımızı hala kampanyaya süresince görememişseniz buna da diyecek bir şeyimiz yoktur. Biz bırakuk, kendiniz cevap verin.

Arkadaşların üçüncü eleştirileri şudur:

"Ayrıca Sultanahmet'te polis in müdahalesi sırasında arkadaşların insiyatif koyamaları, alınan kararlara ters olarak zamanından önce alandan ayrılmaları ise bir diğer olumsuzluklarıydı." (age.)

Hem yazımız içerisinde ve hem de kampanya sonucu ortak değerlendirmemizde biz kendi payımıza hatalarımızı açık yüreklile, samimi ve dürüst bir şekilde ortaya koyduk. Burada tekrar kafa şişirmeyelim.

Arkadaşların dördüncü ve bizim için oldukça ilginç olan eleştirileri ise şudur:

"Yine Yeni Demokrasi'den arkadaşların dergilerinde kampanya üzerine yazdıkları yazılarında kendilerinin de kampanyada yer aldığını kanıtlamaya(!) çalışmaları kendilerine güvensizliklerini göstermektedir. Bunun kanıtlanması gibi bir çabaya girilmesini biz, kendi güçlerine güvenememelerinin oluşturduğu bir kompleks olarak değerlendiriyoruz. Bu kampanya herkesin de bildiği gibi, Yeni Demokrasi'nin de aralarında bulunduğu 4 dergi tarafından düzenlenmiş ve yürütülmüştür. Hiç kimse bu arkadaşların, tüm eksikliklerine karşın bu kampanyada yeralmadıklarını söyleyemeyeceği gibi önderlik iddiasında da bulunamaz." (age.)

Burada uzunca bir el insaf çekip, arkadaşlara dergimizi hangi gözlükle okuduklarını sormak istiyoruz. Dergimizde nerede böylesi bir anlayış varsa açıkca ispatlayın. Dergimiz ortada, yazımız ortadadır. Ama bizim anlayabildiğimiz kadarıyla geçen 12. sayımızdaki eleştiri konusu paragraf şudur, burada tekrar aktarıyoruz:

"Gelinen noktada dergilerimiz üzerindeki bu denli yoğun baskılar karşısında ciddi bir çıkış kendisini dayatmıştır. Ne yapılabileceği konusunda uzun dönemdir düşünen ve bir takım çabalar içinde olan dergimiz Yeni Demokrasi, 10. sayımızın toplatılmasıyla Emeğin Bayrağı'ndan arkadaşlarla görüşülmüş ve kabaca

görüşlerimiz anlatılarak ortaklaşa birşeyler yapmanın gerekliliği vurgulanmıştı. Elbette tüm dergilerin birşeyler düşündüğünü de yadsımıyoruz. Daha önceleri Emeğin Bayrağı'ndan arkadaşlarla tüm dergileri dolayarak görüşmelerimizin bir sonuç vermemesinin de tecrübesiyle, bu sefer daha dar kapsamlı ve fiili olarak iş yapacak dergilerle birşeyler yapılması noktasında bir hem fikirlik oluştu. Lakin bizim de işlerimizin yoğunluğu sonucu aylar önceden düşündüğümüz şeyleri hayata geçirme fırsatı bulamamıştık. Bunda tek başına hareket etmenin yeterli olmayacağı düşüncesi, gücümüzü küçümsemenin de etkisi vardı." (YD, sayı 12, sf 7)

Şimdi tekrar soruyoruz, biz niye durduk yerde ve üstelik içinde yer aldığımız bir kampanya da "bizde varız" gibi bir ispata (yukardaki geçen sayımızda yaptığımız değerlendirmeden aktardığımız paragrafla yapmışız!) çalışalım. Ve nasıl oluyor da böylesi bir eleştirinin arkasından kendi gücümüze güvenmediğimiz keşfediliyor. Arkadaşlar, biraz samimi ve dürüst olalım. Kendi yazdığınız yazıları yayınlamadan önce dikkatlice gözden geçirin diyoruz. Ve bizi de böyle ayakları havada eleş-

tilerinizle uğraştırmayın.

Son olarak, arkadaşların kampanyamızdan çıkardıkları derslerden biri de, Yeni Çözüm ile aramızdaki sekterce tartışmaların olduğu, sekter olması bağlamında bizce de doğrudur, bu sekterce tartışmaların kampanyayı gölgeleyebileceği, ama gölgelemediği (Burada Yeni Çözüm'den arkadaşlar çıkardıkları özel sayılarında kendi sorumlu tavırlarından dolayı gölgelenmediğini söylüyorlar.) sorunu ise bizce yanlış değerlendirilmektedir. Kampanyayı bu tartışmalar ne gölgeleyebilirdi ne de gölgelemiştir. Sekterleşmelerin olması ve bunun yanlışlığı bir yana, bu tartışmaların olumlu bir fonksiyonu olmuştur. Çünkü tartışılan konular kampanya içerisinde düşülen hata, eksiklik ve yanlış anlayışlar üzerine olmasından dolayıdır. Biz bu tartışmaların pratikte faydalarını gördük.

Sonuç olarak: Sosyalist Basın Susturulamaz Kampanyamız başarıyla yürütülmüş, örgütlenmiştir. Bu kampanyamızın dersleri ışığında yeni kampanyalar örgütlemek, bu kampanyamızın yarattığı kamuoyunu doğru değerlendirmek önümüzdeki yeni görevlerdir.

BASIN AÇIKLAMASI

Demokratik Kamuoyuna!

Demokratik Basına ve Kuruluşlara!

Demokrasiye geçildiği propagandasıyla, kamuoyunun inandırılmaya çalışıldığı günümüzde, Türkiye'deki gelişme ve mevcut durum içler acısıdır.

—Kürt ulusunun hiçbir demokratik hakkı yok,

—İşçi sınıfının özgürce grev yapma hakkı elinden alınmış...

—Öğrencilerin demokratik örgütleri büyük baskılara mağruz kalmakta...

—İnsanlar düşündüklerini söyleyip yazdığı zaman tutuklanıyor, yüzlerce yıl ceza veriliyor...

—İlerici-Sosyalist basın susturulmak isteniyor. Bazı yazılar bahane edilerek sürekli toplatılıyor ve böylece ekonomik olarak çökertilmek isteniyor.

Egemen güçlerin sosyalist basından korkularını anlıyoruz.

Onlar halka gerçeklerin, düşüncelerin ulaşmasını engellemek istiyorlar. Dikensiz gül bahçesi istiyorlar.

Başbakan Özal'ın Türkiye'de "Demokratik ortam var" yollu beyanlarına bakmayın. Durum demokrasiyle tam bir tezat içindedir.

Uluslararası Basın Enstitüsü'nün (IPI) İstanbul'da yapılan Kongresinin üzerinden henüz fazla bir zaman geçmeden Dergimiz YENİ DEMOKRASİ'nin 10. sayısı, EMEĞİN BAYRAĞI'nın 3. sayısı, YENİ ÇÖZÜM'ün 14'inci sayısı DGM savcısı tarafından toplatıldı.

Milliyet gazetesinin "Apo" ile yaptığı röportaj yasaklandı. Röportaj sayısı toplatıldı. Cumhuriyet gazetesi Ankara Bürosu güvenlik gerekçesiyle basılarak arandı. Yayın yönetmeni gözaltına alındı.

Toplumsal Kurtuluş dergisi sahibi ve yayın yönetmeni halen gözaltında tutuklu bulunmaktadır. İlerici ve Sosyalist basın üzerindeki baskıları protesto etmek için, DGM savcılığı önüne koyulan siyah çelenkten ötürü Yeni Demokrasi ve Emeğin Bayrağı muhabirleri polis saldırısına mağruz kaldı ve gözaltına alındı. Dergimiz Yeni Demokrasi'nin 7.8.10. ve 11. sayılarının toplatılması, diğer ilerici dergilerin üzerindeki sürekli baskılar Türkiye'de demokrasinin nemenen bir şey olduğunu gösteriyor.

Egemen güçlerin amaçları açık, ilerici ve sosyalist basını siyasi ve ekonomik olarak ablukaya almak ve susturmak...

Blinmelidir ki Evren ve Özal'ın bahsettikleri demokrasi bir avuç mutlu azınlık içindir. Halka ve emekçilere demokrasi yerine baskı ve zulüm vardır. Hakim sınıfları rahatsız eden beyanlarda bulunmak, onu yazıya dökmek ve halka ulaştırmak "suç" olarak gösterilmektedir. Bu "suç"tan ötürü onlarca gazete ve dergi sahipleri ya da yazı işleri müdürleri ve yazarları zindanlarda tutulmakta, on yıllarca hapis cezalarına çarptırılmaktadır. Zindana atmadıklarını ise sürekli gözetim ve baskı altında tutmaktadırlar.

Demokratik kamuoyundan ve duyarlı basımdan,

İlerici, sosyalist ve demokrat basın üzerindeki toplatma kararlarını, baskıları protesto etmeye çağırıyoruz. Demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizm için mücadele yürütenleri yalnız bırakmamaya...

İlerici ve sosyalist basınımızın susturulmak istenmesine seyirci kalmamaya çağırıyoruz.

25 Haziran '88
YENİ DEMOKRASİ
Avrupa Temsilciliği

T.C. BAŞBAKANLIK MAKAMINA ANKARA

“Demokrasi” ve “basın özgürlüğü”nden her fırsatta söz edilen ülkemizde, yayın yaşamına atıldığından bu yana, sosyalist, devrimci, demokrat yayınlar üzerindeki baskıların giderek yoğunluk kazanması ve açıkça bu dergilerin varlığını ortadan kaldırmayı hedefleyen bir saldırıya dönüşmesi, dikkat çekici bir durum oluşturmaktadır.

Demokrasinin ilk akla gelen özelliği, hiç kuşkusuz düşüncelerin ifade edilmesi özgürlüğüdür.

Oysa siyasi dergiler üzerinde yoğunlaşan baskılar, özellikle de dergilerin göstermelik gerekçelerle toplatılması, ülkemizde “düşüncelerin ifade edilmesi özgürlüğünün” varlığından söz edilebilmesi olanağının olmadığı en somut kanıttır.

Yasal, bağımsız siyasi yayınlar olan dergilerimizin, emekçi halkımız çıkarına yaptığı yayınlardan rahatsız olduğunu bu şekilde gösteren siyasi iktidar, böylece de kimler için demokrasi öngördüğünü açık sergilemiş olmaktadır.

Biz aşağıda isimleri yazılı siyasi dergi yöneticileri ve duyarlı, sorumlu, gerçek demokrasiye inanan devrimci, demokrat, yurtsever sosyalist, aydın insanlar olarak SOSYALİST BASIN ÜZERİNDEKİ BASKILARA SON! diyor, sosyalist basının maruz kaldığı baskıları protesto ediyoruz,

Yeni ÇÖZÜM Dergisi Sahibi Metin YAVUZ, Yeni ÇÖZÜM Dergisi Yayın Danışmanı Suavi ÜRKMEZER, Yeni ÇÖZÜM Dergisi Yayın Yönetmeni Cafer SOLGUN, Yeni ÇÖZÜM Dergisi Yazı İşleri Müdürü Çelik MALKOÇ, EMEĞİN BAYRAĞI Dergisi Sahibi Yalçın ATEŞ, EMEĞİN BAYRAĞI Dergisi Yazı İşleri Müdürü Mehmet ÇAMSARI, YENİ DEMOKRASİ Dergisi Sahibi Yusuf UYGUN, YENİ DEMOKRASİ Dergisi Yazı İşleri Müdürü Ali SARIÇİMEN, GÜNEŞE ÇAĞRI Dergisi Sahibi Kubilay AKPINAR, GÜNEŞE ÇAĞRI Dergisi Yazı İşleri Müdürü Menderes BULUT, Toplumsal DİRİLİŞ Dergisi Sahibi Cemal YALVAÇ, Toplumsal DİRİLİŞ Dergisi Yazı İşleri Müdürü Hasan UŞAK

Mehmet Ali Eren milletvekili, Mustafa Kul milletvekili, Ahmet Türk milletvekili, Mahmut Aınak milletvekili, Adnan Keskin milletvekili, Arif Sağ milletvekili, Cumhuriyet Keskin milletvekili, Kenan Sönmez milletvekili, Kamil Ateşoğulları milletvekili, Cüneyt Canver milletvekili, Aziz Nesin yazar, Demirtaş Ceyhan yazar, Adnan Ekmen milletvekili, Mesut Mertcan spiker, Turgut Atalay eski milletvekili, Fuat Atalay milletvekili, Kamer Genç milletvekili, Orhan Veli Yıldırım, milletvekili, Halil Çuhaoğlu milletvekili, Hüsnü Okçuoğlu milletvekili.

“SOSYALİST BASIN SUSTURULAMAZ”! KAMPANYASINI DESTEKLİYORUZ

Son günlerde Özal hükümeti basına karşı yeni bir huruç hareketi başlatmış bulunmaktadır. Böyle bir saldırının, uygulanan ekonomik politikanın iflasla yüzyüze geldiği, toplumsal kıpırdanışların giderek daha ciddi boyutlar kazandığı günümüze denk düşmesi özellikle dikkat çekicidir. Ülkemizde genelde basın, özel olarak da ilerici-demokrat-devrimci basın üzerindeki yasaklama ve toplatmaların yanısıra çalışanlarının gözaltına alınıp baskı ve işkenceye maruz bırakılması, yüzyılları geçen ağır cezalara çarptırılarak köhnemiş zindanlarda çürümeye terk edilmesi yabancı olmadığı uygulamalardır. Ancak sözünü ettiğimiz olay, bu uygulamalar grafiğinin bugün son hızla yükselmesidir. Nedendir bu? Demokrasiye geçildiği iddialarının bolca tekrarlandığı, uluslararası anlaşmalara imzaların atılıp bunların revü yıldızlarına taş çıkartırcasına renkli ve bir o kadar da sahtekar şovlarla reklamının yapıldığı ve yine hukuk devleti olunduğu yönündeki propagandaların kulakları tırmalarcasına tekrarlandığı günümüzde böyle bir uygulamayı neden hızlandırarak gündeme getirmiş ve uygulamaktadır?

Çünkü egemen sınıflar, 12 Eylül darbesiyle birlikte zor yoluyla sindirilmiş depolitizasyona tabi tutulan toplumun, özellikle de işçi sınıfı ve gençliğin üzerine serpilen ölü toprağını savurma ve durgunluğu bozma yönünde sesini yükseltmeye başlaması karşısında bundan müthiş rahatsız olmuşlardır. Çıkan cılız seslerin koroya dönüşmesi ve giderek bunun tüm toplumu saracağı korkusu ve bundan devrimci, demokrat basının önemli katkısının olduğundan hareketle saldırıya geçmişlerdir.

Basın, kitap ve düşünce özgürlüğüne olan saldırı, kuşkusuz sadece ileri-devrimci yayın organlarıyla sınırlı kalmakta, günlük basının özünde muhalefet olmayan (biçimsel) muhalefetine yönelmektedir. Son günlerde Milliyet ve Cumhuriyet gazetelerine yönelik uygulamalar bunun örnekleridir. 12 Eylül dönemindeki yayın yasakları ve kapatmaların yerini bugün toplatmalar almış, önceki yıla oranla 1988'in ilk 6 ayında yüzde yüze varan artış olmuştur. 12 Eylül'ün basın üzerindeki düşmanlığı, bugün Evren-Özal ittifakıyla bugün yine düşmanca sürdürülmektedir. Kendi yasalarındaki usullere uymaya bile özen gösterme gereği duyulmadan bürolara, basın tesislerine baskınlar düzenlenmektedir. Aramalar yapıp, materyallere, yazı ve belgelere el konmakta, gangaster vari yöntemlerle büyük askeri operasyonlar görüntüsünde dağıtım araçlarının önü kesilmekte, zor ile dağıtım engellenmekte, yayınlara el konulmaktadır... Egemen sınıfların demokrasiden, insan haklarından, düşünce ve yayın özgürlüğünden anladıkları; kayıtsız, koşulsuz kendilerine boyun eğilmesi, yapılanların “kraldan çok kralcı” tarzda savunulmasıdır. Bu anlayışta biçimsel muhalefete bile yer yoktur. Yapılanlar bunun bir göstergesidir.

Burada günlük basını “bana dokunmayan yılan bin yaşasın” anlayışına, diğer yandan ise zülf-i yare dokunduğunda bir saman alevi gibi kızgınlıkla hemen parlayıp ve hemen sönmeye tutarsızlığına da dikkat çekmek bir zorunluluktur. Bunun demokrat ve aydın olmakla, insan haklarına, düşünce özgürlüğüne sahip çıkmakla hiç bir ilişkisi yoktur. Çifte standart uygulanmaktadır. Bu olumsuz tavır terkedilmeli, eğer özgürlüklere sahip çıkılacaksa, bu gerçekten demokratca yapılmalı ve tutarlı olunmalıdır.

Kısıtlı olarak ve binbir özveriyle halkın yükselen bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin aydınlatıcı sesi olmaya çalışan ilerici-demokrat, devrimci basın üzerindeki ekonomik ve siyasi olarak çökertmeye yönelik baskılar, emekçi halkımızın bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm yolundaki haklı mücadelesini engelleyemeyecektir. Buna inançımız tamdır.

Biz, Metris'te devrimci siyasi tutuklular olarak, ezilen, zulüm altında inleyen, azgınca sömürülen, işkenceye uğratılıp horlanan Türkiye halklarının sorunlarını ve özlemlerini dile getirmeye çalışan ilerici, devrimci, demokrat basın üzerinde estirilen terör ve azgın saldırıları ve Kürdistan gerçeğine dönük basın ve yayının yasaklanmasını şiddetle protesto ediyor ve tüm devrimci, demokrat ve yurtseverler kendi öz seslerine sahip çıkmaya çağırıyoruz!

**SOSYALİST BASIN ÜZERİNDEKİ BASKILARA SON!
SOSYALİST BASIN SUSTURULAMAZ!**

Metris'teki devrimci siyasi tutuklular

GÜNEYDOĞU VE GAP

ğinde patlar. Her şeyin zamanı vardır.

Kıscacı baskının dirhem dirhem arttığı ve yarattığı birikim devrimci hareketi önemli ölçüde güçlendiriyor ve bölge bu noktada duyarlıdır.

ATATÜRK BARAJI VE İŞÇİ SORUNLARI

GAP da Fırat ve Dicle nehirleri su toplama havzalarında yer alan projeler içerisinde en büyüğü Aşağı Fırat Projesi'dir. Atatürk Barajı bu nehir üzerinde kurulmaktadır. Eski adı Karababa olan Atatürk Barajı çalışmalarına 1981'de K.Evren'in Derivasyon (çevirme) tünellerinin temelini atılması ile başlamış, daha sonra 1983'te yine K.Evren tarafından temeli atılan Atatürk Barajı ve Hidroelektrik Santrali yapımına geçilmiştir. Amacı elektrik elde etmek ve arazi sulamaktır.

Barajdaki Ata İnşaat Şirketi, Palet, Seri ve Enerji-Su Limited Şirketlerin birleşmesi ile oluşmuştur. Türk firmalarıdır. DSI çalışmalarında öncü rol oynamaktadır.

Baraj 2400 magavet Santrallik 8.9 milyar kilovatsaat elektrik üretecek, ayrıyeten 7 milyon 300 bin dönüm arazi sulanacaktır. Hemen sunu belirtelim ki bölgede üç ilçe, dört bucak ve 135 köy yaklaşık olarak 22.700 adet parsel kamulaştırılacaktır.

Buradan şu sonuç çıkar;

Barajdan fayda görececek fakir halkın toprakları ya su altında kalıyor, ya başka yere göç ediyorlar ya da toprak ağaları ve kompradorlar tarafından toprakları satın alınıyor. Ve görünürde GAP'tan yarar sağlayacak kesim yine kapitalistlerdir. Halka daha çok zararı olmuştur, kira fiyatları yükselmiştir, taşıma ücretleri, geçim sıkıntısı, yiyecek ve giyecekler artmıştır.

Atatürk Barajı'nda çalışan yaklaşık 7000 bin işçi vardır. sendika olarak BE-SİŞ hakimdir. Sarı sendikadır. Bunun yanında TESİŞ'in bazı çalışmaları vardır ama pratikte hiçbir fonksiyonu yoktur. O da burjuva sınıfının temsilcisidir. Sendika ağaları işveren ile birlikte hareket etmektedir.

Bölgede iş bulamayanlar, daha çok işgücünü barajda harcamaktadır. Günde dokuz buçuk saat çalışmaktadırlar. Bir ayda yalnız iki gün tatilleri vardır. Ya-

Güneydoğu iklimi kırsaldır. Kışları soğuk, yazları sıcak geçer. Geçim kaynağı tarımın yanında hayvancılıktır.

Yıllardır baskı, zulüm, işkence, eziyetin sürdüğü bu bölgede hayat daha gizemlidir, daha anlamlıdır. Eğitim seviyesi normalin altındadır. Sağlık hizmetleri yetersizdir. Yolları bozuk, yaşam seviyeleri çok düşüktür.

12 Eylül darbesinden nasibini fazlasıyla alan işkencenin, eziyetin daha da keskinleştiği bir bölge olan Güneydoğu, diğer bölgelerden farklıdır. İnsanlarına cezaevlerinde, karakollarda, boş arazilerde toplu olarak büyük-küçük demeden yapılan işkenceler, onur kırıcı davranışlar yaşamın bir parçası haline gelmiştir.

Diyarbakır zindanlarında ölen, öldürülen özgürlük mahkûmları tarihin somut göstergeleridir. 12 Eylül'den sonra her gün, kanla yazılmıştır. Her gün faşizmin aldığı can artmıştır. Daha çok Kürt ve Alevi köylerine yapılan baskılar egemen sınıfların vahşi yönlerinin somut yanlarıdır. Bunlar ne abartılmış ne de demagoji yapılmak için yazılmıştır. Bu yörenin insanları bunları bilir, bilmezse öğrenir. Kimin dost kimin düşman olduğunu yaşadığı hayattan öğrenmişlerdir.

Sorunlar çok, egemen güçler ile ezi-

len arasındaki çelişki yükselmektedir. Bununla birlikte devrimci harekette görünürde olmasa bile yavaş yavaş yükselmektedir. Askeri yatırımların fazlaştığı bölge, iş olanakları kıt olduğu için kitlesel olarak bir güç oluşturamıyorlar. Ama bunun yanında komprador burjuvazi ve onun kuyrukçusu toprak ağalarının desteği ile bölgede büyük yatırımlara yönelik çalışmalar yapılmaktadır. GAP bunlardan bir tanesidir.

Özgürlüğün yelleri esmektedir. Genel durum iyidir. Mevlana diyor ki: Hamdım, piştim, yandım. Bu bölgede devrimci hareketten dersini çıkarmıştır. Hamdı artık bu devir geçti şimdi pişiyor ve ileride yanmış olarak devrim cephesinde mücadelesini verecektir. Kuşku lanmak hatalıdır. Çünkü görünen köy kılavuz istemez.

Halk devrimci harekete sempati ile bakmaktadır. PKK'nın yaptığı kanlı eylemleri tasvip etmiyor. Ulusal sorunu, kendi içinde bile çözülen PKK'nın, onlar da, bizler gibi sonucu pek merak etmiyorlar. Halkın desteklemediği mücadelenin başarısızlıkla sonuçlanacağını biliyorlar. Eski devrimci önderlere büyük saygı duyuyorlar ve onların düşünceleri, eylemleri hâlâ anılarına taptaze. Somut olarak bir hareket yok ise bu demek değildir ki suskunluk devam ediyor. Düşmanlıktır. Tohumlar ilkbahar geldi-

ni iki haftada bir gün tatil hakları vardır. Diğer günler çalıştırılmaktadırlar. Herhangi bir işçi hakları yoktur, toplu sözleşmeye oturamamaktadırlar. Çünkü sendika olarak bir eylem yapamıyorlar. BEŞİŞ Başkanı Mustafa Uyan, Beyaz Saray'daki Reagan gibi işçilerin hayali temsilcisidir.

Öğle tatilleri bir saattir. Ücret olarak ayda 150-160 bin civarında net maaş almaktalar. Bunun yanında sendika san-ki sadaka dağıtıyormuş gibi para ve yıkama maddesi dağıtıyor ve aklı sıra işçilere sendika olarak yardım yaptığını gösteriyor. Oysa bu yardımları maaşlarından kesmektedirler. Sağlık yardımları yetersizdir. Sık sık iş kazaları ve ölümlere rastlanmaktadır. SSK'ya bağlı olan işçiler, şirketin kendi adamı olan doktorlar tarafından muayene edilmekte, ağır vakalar ve yaralanmalar dışında işçiye rapor vermemekte ve baştan sağma ilaçlarla göndermektedirler. Ayrıyetten lokal ve kantinde satılan içecekler hem karaborsa, hem de fahiş fiyatlara rastlanmakta, bu da sıcaklığı 40 derecede çalışan işçiyi zor duruma düşürmektedir.

Subjektif bakımdan sınıf mücadelesinin yavaşladığı durumdan yararlanan sendika ve işverenler herhangi bir durumda işçileri işten çıkarılmaya tehdit edilmektedir. Buna değişik aylarda toplu olarak işten çıkarma eylemini göstermiştir. Sendikaya üye olmayan işçiler sürekli kontrol edilmektedir.

Kaba olarak sorunlar yukarıda belirttiğim çerçevededir.

Sarı sendika ile mücadele verilebilir mi? diye bir soru sorulsa şöyle cevap verilir. Evet sarı sendikalar işçi sınıfı lehine çevrilebilir. Sendikalaşma denince toplu sözleşme, ücret artışı akla gelmeli, sınıf bilinci akla gelmelidir. Politik mücadelede büyük sendikaların baş düşmanı sarı sendikalar ve modern revizyonistlerdir. Amaç bunları tecrit etmektir. Yapılacak sendikal mücadele yarıbaşı şükür mantığı ile olmaz. Yapılacak iş sendikayı ele geçirmek, sendika içinde güç toplamak, ileride sendika ele geçmemesi durumunda bu güç ile yeni sendikalar kurmak olmalıdır. Tüm devrimci demokratlara birleşmeli, sınıf bilincine ve sendikacılığına inanarak blok halinde hareket etmelidir.

İşçiler Fırat Nehri gibidir. Tuttuğuru koparır ve hakkını söke söke alır. Yeter ki değişik kollara ayrılıp akmasın, tek ve bütün olarak bendleri delip geçecektir. Bu onun tarihinde yazılıdır. Onun için diyoruz ki "Bütün Atatürk Barajı'nın işçileri birleşin" ve soruyoruz:

Biz görevimizi yapıyoruz ya sizler? □

Adıyaman'dan bir Yeni Demokrasi okuru

Halkın öğretmenleri üzerindeki gerici baskılar yoğunlaşıyor!

Yeni Demokrasi; seni gün geçtikçe öğrenmeye ve anlamaya çalışmakla birlikte, toplumumuzun sorunlarını bilen ve anlayan, bunlara gerçek anlamda çözümler bulmaya çalıştığını da biliyoruz. Halkımızın demokratik eğitim sistemini savunan biz halkın öğretmenleri olarak, sesimizi duyurmak ve çeşitli alanlarda bize yönelik baskı ve sindirme olaylarını senin vasıta ile dile getirmek istiyoruz. Toplumumuzun sorunlarının bir bütün olduğunun bilinciyle, el ele, omuz omuza mücadele ile gerçek başarıya ulaşacağımızın bilincindeyiz.

Bizler, eğitim ve öğretim mensupları olarak, mevcut sistemle eğitimin yapılamayacağını, yapılan eğitimin emekçi halkın çıkarına değil, azınlık bir kesimin çıkarına olduğunu, milyonlarca emekçinin belirsiz karanlıklara sürüklenmek istendiğini, onların kendisi için yaşaması değil, başkalarına hizmet için yaşamalarını ve bunun için düzenlenmiş bir eğitim sistemi olduğunu seslenmek istiyoruz. Bundan dolayı da bu olumsuz gidişata dur demenin gerekliliğine inanıyoruz. Bizler, her şeyden önce kimin için eğitim? sorusuna yanıt bulan, bunun çözümü için uğraş veren halkın öğretmenleri olarak, anti-demokratik, gerici bu eğitim anlayışına hayır demek zamanının gecikmemesi için tüm çağdaş, demokratik eğitim anlayışına sahip, insanca yaşamdan yana halkın öğretmenlerini ve halkımızı mücadelemize destek vermeye çağırıyoruz. Bir avuç komprador burjuvazinin saltanatı için değil, işçilerin, köylülerin, dar gelirli memur ve esnafın gerçek bir yaşam tarzına hizmet eden eğitimin uygulanması gerektiğini söylüyoruz.

Son dönemlerde çeşitli bölgelerde öğretmenlere yönelik insan onuruyla bağ-

daşmayan saldırılar yaşanmaya başladı. Bunlardan Elazığ-Karakoçan'da ülkücü Kaymakam ve fanatik Milli Eğitim Müdürü'nün gerici, yobaz ve faşist nitelikte olmayan öğretmenlere yönelik çeşitli baskı ve komplolarla saldırılarını arttırdıklarını gözlemliyoruz. Karakoçan yatılı bölge okulundaki bayan öğretmenlere kızlık muayenesi yaptırılmasını lanetliyoruz. Halkımıza suç duyurusunda bulunuyoruz! Kaymakamı ve M.E.Müdürü hakkında işlem yapılmasını istiyoruz. Buna benzer bir olay Aydın-Nazilli'de yaşandı. Başını örtmeyi, kara çuvala girmeyi öğretmenlik mesleğine yakıştırmayan bayan öğretmenlerin, ilçe Milli Eğitim Müdürü'nün imzasıyla "fahiş öğretmenler" ilan edilmesi, mevcut iktidarın desteğiyle öğretmenleri yıpratmak ve onları koyun sürüleri konumuna sokmak içindir. Her ildeki gerici yobaz baskılar iktidar desteklidir. Çünkü, herhangi bir soruşturma sözkonusu olmadığı gibi, bunlar ödüllendirilmektedirler. Malatya ilinin Pötürge ilçesindeki müfettişlerin dini baskıları (ilçedeki tüm öğretmenlere yönelik) kamuoyunca da bilinmektedir.

Namaz kılan öğretmenlerin sınıflarına dahi girilmeksizin "çok iyi" raporları tutulmakta, demokrat öğretmenlere sudan bahanelerle olumsuz, hakkı olmayan notlar verilmektedir. Bu gibi sayısız örnekleri vermek mümkündür. Eğitimin ilgili yöneticileri tarafından, kara çuvala girmeyen, Humeynicî yobaz olmayan, demokrat öğretmenlere çok yönlü baskılar artıyor. Tüm bu baskıları lanetliyoruz.

**Halkın Demokrat öğretmenleri
Anadolu**

Doğuda devlet 'kendi aşiretini' kolluyor!

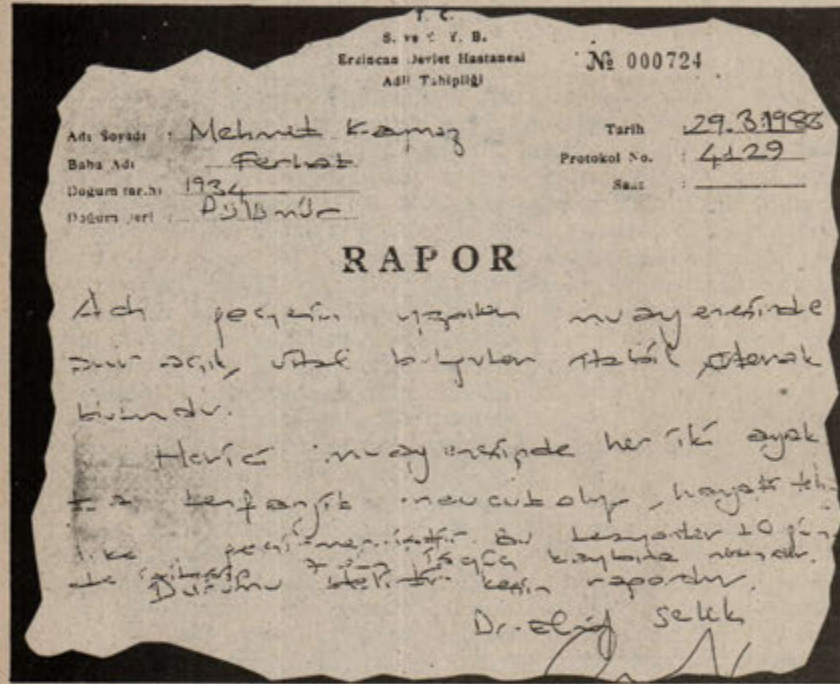
Aynı gün saat 20.00'ye kadar Mutu jandarma karakolunda bekletilen Mehmet Kaymaz, yolda karşılaştığı Yüzbaşı Ferit tarafından alınıp Pülümür'e götürülür. Pülümür'de aynı yüzbaşı tarafından sorguya alınır. Yüzbaşı; "Sen o köyde marabaymışın. Ağalardan Ali Ercan ve Ali Polat isimdeki kişilere icar veriyormuşsun. Sen bu sene Baba İbrahim'in kızı ve 7 teröristi barındırmışsın" der. Mehmet Kaymaz olayı yalanlar ve köye tapu-kadastro girdiğini, yerin kimsece tapulu olmadığını ve kendilerinin o köyde doğup büyüdüklarını anlatır.

Olayı anlatmaya devam eden köylü, "Yüzbaşı Ferit bana dedi ki, 'burdan göç edeceksin. Yoksa her hafta seni buraya çeker, işkence yaparım.' Sonra da beni çırlıçplak soyundurdu. Binanın zemin katında banyolu olan bir yer var, beni oraya koydu. Penceresi açıktı. Soğuk suyu açtı ve beni bu suyun içinde üç gün bekletti. Artık kendimi şaşırmıştım. Yalnız, ayaklarımın şiştiğini farkettim. Bir de baktım ki, askerler beni fırının önünde tutmuşlar, ısıtmaya çalışıyorlar."

Yüzbaşı Ferit, "Bu it oğlu iti giyindiriş gönderin. Bundan sonra da bilsin ki, ağalara karşı saygısızlığın cezası neymiş. Çarekan aşiretinden İbrahim Güleriyüz, Hikmet-Ali Polat, Ali Ercan, Yusuf Ercan bize senin ve aşiretin hakkında sürekli bilgi getiriyorlar. Siz kötü aşiretensiniz. Mehmet Yüce (PKK'lı, eşi daha önce cinsel kontrolden geçirilmişti) gibileri sizin kardeşlerinizdir" diyerek, kendisini 28.03.1988'de gece saat 00.30'da bırakır. Bırakılmadan önce de bolca tehdit edilir: Olaydan kimseye söz edilmemesini, aksi halde dünyanın nesine giderse gitsin bulunarak cezasının verileceği söylenir.

Tehditlere boyun eğmeyen köylü, 29.03.1988 tarihinde Erzincan C.Savcılığı'na başvurarak işkence gördüğünü bildirir. Savcılık kendisini Erzincan Devlet Hastanesi'ne sevk eder. Erzincan Devlet Hastanesi Adli Tabipliği, Dr. Elif Seleğ imzalı 30.03.1988 tarih ve 228 sayılı bir raporla işkenceyi belgeleyerek Erzincan Cumhuriyet Savcılığı'na bildirir. Bu arada oğlu sigortalı olduğu için Erzincan SSK'da 10 gün yatan köylü, bir rapor da burdan alır: (SSK'dan)

Mehmet Kaymaz okur yazar olmadığını, siyasetle ilgilenmediğini söylüyor ve işkence yok diyenleri bu haksızlığın üstesinden gelmeye davet ediyor. □

Hüseyin Canerik

uluslararası Basın Enstitüsü'nce İstanbul'da düzenlenen bir toplantıda konuşan Türkiye Başbakanı Turgut Özal, ülkede işkence var diyenlere bir çağrıda bulunarak, ispata davet etmişti. 29.03.1988 tarihinde ise Tuncelili köylü Mehmet Kaymaz çırlıçplak soyunarak, doktora işkence izlerini gösteriyordu. Yayımladığımız bu belgeler, Türkiye'de işkence yok diyenlerin takdirine ehemmiyetle sunulur.

Mehmet Kaymaz, gaz ihtiyacını karşılamak amacıyla Tunceli'nin Pülümür ilçesine bağlı Şampaşa Karaderbent köyünden yola koyulur. 26.03.1988 tarihinde yola çıkan köylü, daha kente var-

madan Pülümür'ün Derindere ve Bardakçı köyleri arasında bir yerde komandolarla karşılaşır.

"Beni durdurarak 'nereye gidiyorsun' dediler. Erzincan'a gaz almaya gidiyorum, dedim. Bana hangi aşiretten olduğumu sordular. Arelli aşiretinden olduğumu söyledim. 'Tam da aradığımız aşiretensin, zaten bu aşirete gıcığımız var, dediler. Kimliğimi aldılar. Bana dediler ki, git Mutu karakolunda bekle, sonra bizimle Pülümür'e geleceksin."

Mehmet Kaymaz'ın trajik öyküsü işte burada başlıyor. Çünkü jandarma, Arelli aşiretinin, devlet raporlarında geçen "devlete bağlı değildir" ibaresini çok iyi biliyordu. Mehmet Kaymaz da devlete bağlı olmayan bir aşiretin üyesi olduğuna göre, suçlu bulunmuştu.

Sümerbank Konfeksiyon İşçilerinin Zehirlenme Olayı!

Komprador patron ağa devletinin bir yan kuruluşu olan Sümerbank, çeşitli alanlarda üretim yapmaktadır. Özellikle tekstil ve konfeksiyon alanlarında hem üretmekte, hem de ürettiğin pazarlamaktadır. Ülkenin birçok köşesinde küçüklü büyüklü bir dizi atölyesi, şubesi ve dahası köylerde götürü veya belirli bir ücret karşılığı çalıştırdığı binlerce köylü kadını vardır. Bunları ya halı atölyeleri açarak, ya da köylülerin evlerine kurduğu halı tezgahlarıyla üretim yaparak köylü kadınların işgüçlerini sömürmektedir.

Sözüm ona hem kaliteli ve hem de ucuz olduğu savunulan Sümerbank'ın ürünleri, hiç de öyle savunulduğu veya söylendiği gibi değildir. Ama bunun ötesinde çalıştırdığı binlerce işçiyi, devlet güvencesinin de verdiği avantajla sıkboğaz edilip çalıştırılmaktadır. Sümerbank çalışanlarının örgütlendiği Türk-İş'e bağlı Teksif Sendikası, binlerce işçinin haklarını aramak bir yana, patronağa devletin yağcılığını yapmaktan öte bir işlevi olmamaktadır.

Ülkenin bir dizi yerinde üretim yapan Sümerbank'ın genel durumunu burada incelemek başlı başına bir konudur. Ancak özel olarak İstanbul Bakırköy'deki ikibin işçinin çalıştığı, Japon-Türk ortaklığıyla kurulan bu fabrika Balkanların en büyük konfeksiyon fabrikaları arasındadır. Özellikle ihracata yönelik üretim yapan bu fabrika, ucuz işgücünün de verdiği avantajla binlerce işçinin alınterini çeşitli ülkelerde pazarlamaktadır.

Bakırköy Sümerbank Konfeksiyon fabrikasının kuruluşundan bu yana, ekonomik yaşamın toplumu kasıp kavurmasından dolayı ev kadınlarının ve kızların çalıştığı bir fabrikadır. Özellikle

ev kadınlarının iş güçlerini sömürmek için de fabrikanın bitişine kreş ve servis arabalarıyla fabrikayı çekici kılmışlardır. Ekonomik ve siyasi krizin had safhaya çıktığı ülkemizde, aile bireylerinin tümünün çalışmasını gerekli kılmaktadır. Bundan dolayı bir evde ne kadar kadın varsa bu fabrikalarda çalışmaktadırlar. Öte yandan ekonomik, siyasi ve kültürel olarak sömürü sisteminin kalıplaştırdığı kadının erkeğe oranla daha ucuz bir meta ve ikincil bir konumu bu fabrika da daha iyi gözlemlebilir.

Doğduğu, çocukluğunu geçirdiği alanlardan yaşam şartlarının giderek zorlaşması sonucu büyük şehirlere iş bulma ümidiyle gelen insanlar, ilk bulduğu işe kapağı atmaktadırlar. Maddi

olanaksızlıkları yüzünden ya okulunu yarıda bırakmış, ya da hiç okul yüzü görmemiş binlerce genç gibi bu fabrikada çalışan bir dizi genç kız ya da erkek de belki yaşamı boyunca okumakla veya duymakla öğrenemeyeceği bir dizi şeyi üretim içinde buralarda öğrenmektedir. Fabrika üretimiyle yeni tanışan bu genç emekçi yığını, yaşama savaşının yeni çelişkilerini yakalamakta ve bu fabrikalarda düzene karşı daha da kinlenmektedirler.

Çalışma şartlarının korkunç derecede sıkı olduğu bu fabrikaya sabah girip, akşam çıkan bu emekçi insanların dış dünya ile bağları kopmaktadır. Fabrikada, bir makinanın parçası gibi seri bir şekilde çalışmakta, işe giriş ve çıkışta üzeri didik didik aranmakta, işe bir dakika

geç gelse bir saat ücretsiz çalışmakta, öğle paydosu hariç günde iki kez onar dakikalık sigara molası verilmekte, iş saatinde bir başkası ile konuşması görülürse, randıman vermezse, tuvalete sık sık giderse veya tuvaletini uzatırsa ya bir aylık primi bir çırpıda kesilir, ya da disiplin vs. gibi farklı cezalara çarptırılır. Hatta bir işçinin bölüm şefine "konuşmak yasak mı?" diye sorması, o işçinin kapı önünü boylaması için yeterli bir sebeptir. Sakal uzatmak yasaktır, eğer uzatırsa soluğu kapının önünde alır. Hamile kadınların bu sıkı çalışma ortamında sık sık bayıldığı, acılar içinde kıvrandığı halde çalışmaya zorlandığı sık sık görülen olaylardır. Bunun yanında rahatsızlanıp da doktora çıkmak bir meseledir. Çıkanlar ise ya tedavi olmadan geri dönmekte, ya da doktorun baştan savma muayenesiyle yüzyüze kalmaktadırlar. Hatta doktora çıkanlara sarkıntılıktan, tecavüze kadar bir dizi adice uygulamalara maruz kaldıkları bilinmektedir. Sendika temsilciliğine seçilen bir kadının, birtakım sosyal ve ekonomik haklar için çalıştığı görüldüğünden, temsilciliği iptal olunmuştur.

Teksif sendikasının şube başkanından sekreterine, koordinatöründen baş temsilcisine kadar feodal bağlarla örüldüğü ve tüm fabrika işçilerinin imzasının toplandığı halde bir kadın temsilcinin temsilci seçtirilmemesi, bunun yerine şube başkanı kendi isteği doğrultusunda bir başkasını temsilci koltuğuna oturttuğu, bunun yanında sendikaya işpionculuk yapanların ücretli izin vs. gibi imtiyazlarla ödüllendirildiği bir yerdir burası.

Bu durumların derinliğine inmek, ince detaylarla çoğaltmak mümkündür. Ancak hem burjuva boyalı basınında, hem de diğer burjuva iletişim araçlarında işçi sağlığı ve çalışma şartları üzerine lügatlar parçalanır. Fakat bunun nedenleri bilinçlice saklanır ve örtbas edilir. Sendika, sık sık Sümerbank yetkilileriyle seminerler düzenler ve hep işçi sağlığından dem vurarak işçileri nasıl uyutabilecekleri üzerine kafa yorular. Oysa sendika temsilcisinin yemekhanede yemek yediği bugüne kadar görülmemiştir. Verilen yemekler ise Nazi kampalarında dağıtılan yemeklerden farklı değildir. Üstelik en ucuz sebze, meyve ve bozulmuş etten yapılan yemeklerden dolayı sadece bir yıl içerisinde (ki Temmuz'un 13'üne kadar olanı) 3 kez yüzlerce işçi zehirlenmiştir.

İlk zehirlenme olayı kokuşmuş balık verilmesinden dolayı meydana geldi. Yüzlerce çocuk, kadın komaya girdi. Bundan iki ay sonra yine kokuşmuş tavuk eti yüzünden ilk zehirlenmeden daha büyük çaplı bir zehirlenme olayı ya-

şandı. Tüm bunlara karşı sendikanın tutumu 3 gün yemek boykotu oldu. Ki bu da işçilerin artık kabına sığmaz öfkesinin sendikayı zorlaması sonucuydu. Üçüncü zehirlenme olayı (en son Temmuz'un onbirinde) bozuk yağlardan dolayı yavaş yavaş etkisini gösteren bir zehirlenme biçimiydi. Ve üstelik tüm bu olaylar kamuoyundan gizlenmeye çalışıldı.

Bu son zehirlenme olayı sabah işe başlayan işçilerin yarım saat çalışmadan ya yere, ya da makinanın üzerine yığılıp kalan yüzlerce işçinin bayılmasıyla başladı. Çevre hastaneler, Samatya, SSK Acil Servisi alarmına geçiyordu. Artık fabrika durmuştu. Geride kalan işçiler oldukları yerde öbek öbek oturuyor, hiç kimseden çit çıkmıyordu. Sendika temsilcisinin göstermelik olarak fabrikanın genel ve idari müdürüyle ağız dalaşı kulaklara geliyordu. Bu arada bir işçinin zili çalmasıyla tüm fabrika dışarı çıkıyordu. Dışarda toplanan işçilere genel müdürün titreyerek "defolun gidin" sözcüklerinin duyulmasıyla, işçilerin "asıl defolup gidecek olan sizsiniz" bağrıışları karşısında işçilerden bir alkış tufanı ve arkasından müdürü yuhalamaları başlıyordu. Tabi bu arada zehirlenmenin etkisiyle bayılanlar da görülüyor değildi. Zehirlenme işçilerde gün boyu peyder pey sürdü. İşçiler ciddi bir şeylerin yapılması gerektiğini konuşuyor, yemek boykotu yapıldı bir şey olmadı gibi sözler söylüyorlardı. Genel müdür, idare müdürleri ve şefler şaşkına dönmüşlerdi. Yoldan geçen araç ve insanların dikkatini çekmek için de müdürler ısrarla "oturun" anonsu yapıyorlardı. Tüm bu uyarılara tek tük insanlar dışında kulak asan bile olmuyordu.

Çevre hastaneler zehirlenen Sümerbank işçileriyle dolup taşmıştı. Yataklar, çiftler kişi yatmasına rağmen yetmiyor-

du. Bunlardan üçyüz kişinin durumu ağırdı. Ayakta tedavi olanlar ise hastane önünde topluluk oluşturmuş gazetecilere cevap vermeye çalışıyorlardı. Yine burada da sendika temsilcisi utanmadan hiçbir şey olmamışcasına açıklama yapmaya çalışıyordu. Gazeteciler bile bu insanı ciddiye almadılar. İşçiler sendika temsilcisine dönerek "siz hâlâ bu açık durumu örtbas etmeye mi çalışıyorsunuz, bu sendika bizim sendikamız mı, yoksa işveren sendikası mı?" diyerek ağzının payını verdiler. Demokratik Teksif İşçileri Sendikası başkanı, bu sarı Teksif Sendikası'nın temsilcisine dönerek "işçiler her şeyi çok iyi biliyorlar, sen ne kadar bu olayı gizlersen gizle, başarılı olamazsın" demesiyle kısa bir sürüşme yaşıyordu. Akabinde Demokratik Teksif İşçileri Sendikası başkanı burada polis tarafından gözaltına alınıyordu. Boyalı basınımızın muhabirleri bol bol flaş patlatıyordu. Oysa olayı gazetelerinde ufak haberlerle geçiştirmişlerdi.

Burada da görüldüğü gibi Sümerbank işçileri artık kendi deneyimleriyle doğru ile yanlış ayırt etmeyi öğrenmiş, kendi sorunlarına kendilerinin sahip çıkmaları gerektiği, kendi öz örgütleriyle hareket etmeleri gerektiği görülmüştü. Bu pasif eylemleri işçilerin içinde mutluluk sevinçleri uç vermiş, geleceğe daha güvenle bakmayı öğrenmişlerdi. Artık işçilerin dikkate alacağı tek şey vardı; avuçlarına alıp, bağrılarına basacakları özgürlük ışığının ne zamanyakılacağıydı. Bunun yanıtını ise zaman verecekti. Ama işçi sınıfımız artık ilk önce kendi gücünü tanıyor en yakın dostlarıyla birlikte el ele güneşe koşmanın hazırlığını yapıyordu. İsteklerin bilincinde olunduktan ve yol gösterildikten sonra yapamayacağı hiçbir şey yoktu da.

□

Başbakan Özal Atina'da “görkemli” bir şekilde karşılandı

Engin Güneş

Yaklaşık iki ay önce Özal'ın Atina'ya geleceğinin duyulmasıyla birlikte olaya ilişkin bir hareketlilik başlamıştı. Toplantı üstüne toplantı konuluyor, paneller düzenleniyordu. Hepsinin de amacı Özal'ı en iyi nasıl karşılayabiliriz sorusuna cevap bulmak içindi. Toplantılar öylesine renkli ve canlıydı ki, Türk düşmanlığını ayyuka çıkararak olaylara şövenizmin dar penceresinden bakanlar, sınıf penceresinden bakıp, Davos diyalogunda ABD emperyalizminin konumunu deşifre edenler, Papandreu ve Özal'ın “iyi niyetli” bu girişimlerini destekleyenler vs. hepsi mevcuttu. Bu toplantıların neticesinde herkes kendini karşılama törenlerine hazırlamıştı. Tabii her akım kendi rotasında. Kıbrıslı ve Yunanlı milliyetçiler bir cepheye yer alırken, diğer cepheyi de iki ülke hakim sınıflarına ve emperyalizme yönelenler oluşturuyordu.

Özal'ın gelmesinden birkaç gün önce başlayan gösteriler, özellikle görüşmelerin başladığı ilk ve ikinci günlerde doruğa ulaştı. Atina caddeleri küme küme gösterilerden, renk renk, boy boy afişlerden geçilmeyordu. Özal ile Papandreu'nun kılıktan kılığa sokulup çıkarıl-

dığı bu afişler ve onlarca gösteri Atina'nın politik bir merkez olduğunu daha bir belgeliyordu. “Halkın siyaset yapması” da böyle bir ortamda daha başka bir canlılık kazanmıştı.

Yunanistan hakim sınıflarının sürekli “Türk tehdidi” balonunu üfledikleri bir ortamda birdenbire Türkiye diyalogu nerden çıkmıştı. Hem de Papandreu'nun “Türkiye ile diyalog istemek vatan hainliği ile eş anlamlıdır” diye bas bas bağıracağı bir dönemde Davos zirvesi ne anlama geliyordu.

Ya da perdenin öbür yanında, yıllarca “Kahpe Yunan” edebiyatıyla şövenizmi ayyuka çıkarıp, radikal kitle muhalefetine karşı bunu bir dalga kıran gibi kullanan Türk hakim sınıflarını birdenbire zeytin dalına aşık eden şey neydi? Neydi zıtları böylesine birbirine döndüren? Şüphesiz bu soruların cevapları Davos ruhu denen ruhsuzluğun temeli ni oluşturuyor.

Konuyu biraz irdelemek gerekirse: Her şeyden önce emperyalizme (özellikle ABD emperyalizmine) göbekten bağımlı iki ülke hakim sınıflarının “milli çıkarlar” adına bu işe girişmeleri sahtekarlardan başka bir şey değildir. İki ülkeyi gırtlığının da üzerinde borçlandıran, her

türlü nimetleri onlara peşkeş çeken, yaptıkları tüm anlaşmalarla emperyalizmin iki ülke üzerinde yıllarca sürecek; (hatta yüzlerce yıl) tahakkümünü garanti altına alanların, bir de utanmadan halklarımızın gözüne baka baka milli çıkarlardan bahsetmeleri hayasızlıktan başka bir şey değildir. Eğer ortada çıkar diye bahsedilecek bir şey varsa, o da her türlü milli karakterden uzak iktidar sahiplerinin çıkarlarıdır.

Hayatın defalarca ispatladığı gibi, iki ülkenin kaderlerini belirleyen şeyin kendisi emperyalizmin genel çıkarlarıdır. Zaten her yönüyle kendisine yarı-bağımlı tuttuğu ülkelerimizde emperyalistlerin rızası dışında (istisnalar hariç) hiçbir gelişmenin olamayacağı çağımızın karakteristik özelliklerinden biridir. Bu bağlamda emperyalizmin dayattığı bu diyaloga, gene “ya milli çıkarlarımız?” türünden çatlak seslerle karşı çıkmaya çalışan hakim sınıfların muhalefet kanatlarının bu çatlak karşı çıkışları, kendi oy kaygılarındandır. Çünkü bir sefer ABD emperyalizmi emir buyurdu mu ülkedeki temsilcilerin adı ne olursa olsun Davos veya benzeri masalara oturulacaktır. Burada sorun ne kişisel maharet, ne de niyet sorunudur. Esas mesele emperyaliz-

Devamı 64. sayfada

SINIF BİLİNÇLİ PROLETARYANIN GENÇLİĞE BAKIŞ AÇISI (3)

Ali Osman Efe

IV- 12 Eylül ve öğrenci hareketinin durumu

12 Eylül 1980'e gelindiğinde görüldüğü gibi öğrenci gençliğin mücadelesi akademik-demokratik boyutu aşmış, demokratik siyasi bir boyut kazanmıştı. Bu ülkemizdeki 80 öncesi konjoktörün bir sonucuydu. Hayatın hemen tüm alanlarında olduğu gibi mücadeleler siyasi yanı ağır basan nitelikte idi. Bu anlamda dinamizmi ve atılganlığı ile her zaman ön saflarda mücadeleye hazır öğrenci gençlik, 12 Eylül öncesi sınıf mücadelesinin hareketliliği içerisinde eylemleri de siyasi boyutta gelişmekte idi.

Ülkemizde 12 Mart darbesinden bir müddet sonra sınıf mücadelesinin ivmesi hızla yükselmeye başlamış ve kitleleri derinden etkileyebilmiştir. Hakim sınıf klikleri arasındaki dalaşmalar, siyasi arenada üst deredece bunalımlar doğurmuş, sürekli koalisyon hükümetleri ve bu hükümetlerin istikrarsızlıkları halkı düzen partilerinden ciddi şekilde kopuşa itmişti. Hak arama mücadeleleri kan ile bastırılırken artık eylemler siyasi nitelik kazanmaya başlamış, bu mücadeleler katliamlar, kitle kıyımları düzenlenerek halkın gözünde "can güvenliği" sorununu hakim sınıflar bizzat kendileri sağlamaya çalıştılar.

Ülkemiz devrimci hareketi ise bu döneme gelinceye dek, şanlı ve dışa dış mücadeleler vermesine karşın elli yıllık revizyonist-oportunist geleneğin mirasçılarının etkilediği demokratik kamuoyunun tümünü saf larına çekmesini başaramamış -bunda özellikle küçük burjuva oportünistlerin payı vardır.- Ülkemiz devrimci hareketine ve sınıf müca-

delesine önderlik edecek olan proleterya partisinin taktik çizgisindeki yanılığı, tecrübesiz ve acemi olması sınıf mücadelesinin gerisine düşmesine neden oldu. (Ayrıca önderliklerin ideolojik-politik hattımızı hayata geçirmedeki tutarsızlığının belirleyiciliği önemlidir.)

Bizim gibi yarı sömürge-yarı feodal ülkelerde ekonomik istikrarsızlık ve bunalımlar sürekli. Ancak bunlar dönem dönem seviyesi düşer veya hat safhaya varır. İşte 12 Eylül 1980'e gelindiğinde ülkenin ekonomik politikası iflas etmiş, bunalım hat safhaya varmış, yönetenler artık yönetemez olmuşlardı. Sınıf mücadelesinin ulaştığı boyut onları korkutmuş, artık tehlike çanlarının sürekli vurdüğünü hissetmişlerdi. IMF, Dünya Bankası vs. gibi uluslararası tekelin önerileri (paketleri) dahi uygulanamamakta, emperyalistler de bu durumdan tedirgin olmaktadır. "24 Ocak kararları" diye bilinen IMF reçetesi 80 öncesi MC hükümeti tarafından getirildiyse de uygulanamadı. Bunun uygulanma koşulları; grevlerin durdurulması, sendikal hakların gasp edilmesi, işçilerin sindirilip susturulmasıyla üretimin artırılması, ucuz emek gücünün ayuka çıkarılması, demokratik kamuoyunun susturulması, öğrenci gençlik ve diğer demokratik kitle örgütlerinin eylemliliğinin bastırılması, devrimci hareketin bastırılması şartlarında gerçekleştirilebilirdi. Bu da mevcut yapı içinde çözümlenemeyeceğinden Askeri bir darbe kaçınılmaz olmuştur. 12 Eylül 80 darbesi de tam bu sorunun devası olmuştur.

12 Eylül Askeri darbesi ile birlikte faşizm açık yüzünü ortaya sermiş, parlamento maskesini suratından çıkarmıştır. Ve ilk olarak halkımızın en ileri unsurlarına yüklenmiş, bunu kademe kademe tüm muhalefete uygulamıştır. 12 Eylül karşısında karşı koyuşlar olsa da 12 Eylül'cülerin dahi beklemediği biçimde devrimcilerin kof barikatları, daha doğrusu oluşturulamayan barikatlar 12 Eylül'ün azgın saldırıları karşısında devrimci harekete çabuk bir yenilgi getirmiştir.

Genelde devrimci durumdaki hızlı düşüş başlamış, tüm muhalefet odakları susturulup bastırılmış, tek tek karşı koyuşlarda eriyip gitmişti. 12 Eylül, geçmiş tecrübelerden dersler çıkararak salt darbe yapmakla yetinmeyip üst yapıda kendini destekleyecek kurumlarını oluşturmuş, tüm politikaları kendine haklı kılmıştır. "Seçenek sahibi" olan öğrenci gençliğin 12 Eylül karşısında duraklayıp hareketliliğine gerileme ve durmayla sonuçlanan tavrının nedenlerini şu şekilde ortaya koyabiliriz:

— Birinci olarak; Genel olarak ülkedeki devrimci durum duraklaması ve hızla düşüşe geçmesi öğrenci kesimini de etkiledi. Darbe öncesi hükümet denetimindeki resmi faşist güçlerle sivil faşistlerin saldırılarından kurtulma istemini 12 Eylül'den beklenti içine girmesine neden oldu.

— İkinci olarak; Aynı zamanda siyasal alanda aktif olan öğrenci önderlerinin 12 Eylül'cüler tarafından gözaltına alınmaları, tutuklanmaları, öğrenci gençliği hareketsiz ve ne yapacağını bilemez durumda bıraktı.

— Üçüncü olarak; Darbe öncesi öğrenci hareketlerinin akademik temelden çok, siyasal temelde gelişmesi, darbe sonrası bu zeminin kalkması nedeniyle öğrenci kesimini bir anda boşlukta bırakmıştır. YÖK ile oluşturulan yeni sistem yüksek okullara yeni giren öğrencilere uygulanmaya başlanmıştır, o anda okuyan öğrenciler daha önceden kazandıkları hakları müktesap hak olarak kullanmaya devam etmiştir. Dolayısıyla bu dönüşüm sürecinde eski öğrenci-

lerin akademik sorunlar üzerinde harekete geçmesi söz konusu olmamıştır. Ancak yeni gelen öğrencilerin YÖK ile karşılaşması ve bu kurumun yarattığı sorunlarla karşılaşmasıyla birlikte akademik temelde hoşnutsuzluklar başlamış ve gelinen süreçte öğrenci hareketlerinin yoğunlaşmasına neden olmuştur. İşte bu değişim aşamasında öğrenci hareketinin siyasal boyuttan çok daha alt boyuta akademik-demokratik boyutla yeniden başlaması belli bir süreci almasını zorunlu kıldı.

— Dördüncü olarak; Öğrenci gençliğin küçük burjuva karakterde olması, özellikle politik nitelikteki kesiminin Askeri-Faşist-Terör karşısında sinmesine neden olmuş, kendilerinde bu karşıdevrim terör fırtınasına karşı cesaretle göğüs gerecek gücü bulamamıştır.

Fakat bu baskı ve depolitizasyonun sürmeyeceği ve öğrenci gençliğin YÖK'e karşı hoşnutsuzluğuyla belli oluyordu. Hemen tüm öğrenciler YÖK'e karşı antipati ile yaklaşıyor, homurtular birtakım okullarda küçük de olsa karşı koyuşlara dönüşmeye başlıyordu. Özellikle 84'lerden sonra şoku atlatan öğrenci gençliğin ileri unsurları tarafından okullarda birtakım faaliyetlerin düzenlenmesinde, YÖK'e karşı dilekçe toplanmasında ve asgari de olsa örgütlenme çalışmalarına başlatılıyordu.

Ayrıca, ülkedeki genel duruma baktığımızda 85'lerle beraber 12 Eylül şoku kitlelerden atılmaya başlanmış, dört yıllık uygulanmış olan ve halen de uygulanan depolitizasyon kırılmaya çalışılıyordu. 84'lerin sonlarında öğrenci gençlik akademik-demokratik mücadele zemininde bir araç olan öğrenci derneklerini kurma girişimiyle meşguldür. Her türlü demokratik girişimi bastırma ya çalışan hakim sınıflar öğrenci derneği kurulmasının önüne de çeşitli şekillerde dikildiler. Baştan türlü-çeşit bürokratik engeller polisiye tedbirlere dönüştü. Fakat buna rağmen öğrenci dernekleri kurulmaya başlandı. 85'lerle beraber ivme yükselmeye başlamış, Yüksek okullarda dilekçe, imza kampanyaları yoğun bir şekilde yaşanmaya başlamıştı. 85 sonlarında artık hemen tüm okullarda öğrenci derneği kurma çalışmaları yoğunlaşırken, YÖK'e karşı aktif tavır alma yaklaşımları çoğalıyordu. Öğrenci gençlik bir an önce harekete geçme yolundaydı. 86'da Ankara'da, İzmir'de, İstanbul'da yaşanan olaylar ülke çapında tüm okullara yayılmakta gecikmedi. Artık öğrenci dernekleri tüm okulları kapsamış, örgütlenme çalışmaları her yere yayılmıştı. 86'da İzmir'de ihmal sonucu yurttan ölen bir öğrenciyi, İstanbul'da bir dersinden başarısız olduğu için intihar eden bir öğrencinin izlemesi

bardağı taşıran son damla oldu. Bu arada YÖK'ün vizelere atılma ve devam zorunluluğuna ilişkin can yakan bir madde olan 44. maddeye karşı başlatılan imza kampanyası sürerken İstanbul'da İsa Tanrıverdi'nin intiharı öğrencileri sokağa dökmüş okul önünde yapılan bir törenden sonra ertesi gün Rektörlüğün önünde oturma eylemi yapılmış cenazeyi almak için Cerrahpaşa'ya yürüyüş girişimleri polis tarafından bariyerlerle engellenmeye çalışılmış, ancak Cerrahpaşa önüne bölük bölük ulaşan öğrenciler polis bariyeri karşısında cenazenin de verilmeyeceği duyurulunca dağılmışlardı. Peşinden 44. madde için toplanan imzalar Ankara'ya yürünerek götürülmesi kararlaştırıldı. İstanbul'dan çıkan grupla İzmir'den yola çıkan grup Eskişehir'de buluşup İsa Tanrıverdi'nin mezarında saygı duruşundan sonra Ankara'da TBMM'de Meclis Başkanı Necmettin Karaduman'a toplanan imzaları verdiler. Bu arada İstanbul'da Açlık Grevi başlatıldı. Atılmaları, YÖK'ü hedefleyen, aynı zamanda kampanyayı destekleyen AG polisin baskıları sonucu MÜBYYO-ÖD'nde başlamasına rağmen dernek kapatıldı. Grevcilerin gittikleri kahveler kapatıldı, Grevciler geceleri soğuğa rağmen sokaklarda dolaşmak zorunda kaldı. Grev birçok il'e sıçrayarak geniş yankı uyandırdı.

Öğrenci gençliğin akademik-demokratik mücadelesi yükselirken, öğrencilerin hareketliliği ve eylemliliği hakim sınıfları telaşlandırmış polisiye baskıları öğrencilerin üzerinde yoğunlaştırmışlardı. Bu öğrenciler üzerindeki baskı, sindirme politikasını ve işkenceleri kinayan "baskı ve işkencelere son" yazılı siyah çelenk'i İstanbul Üniversitesi önüne asan öğrenciler, buna karşı da duyarlı olarak demokratik mücadeleyi de akademik mücadeleyle birleştirmede adım attılar.

Derneklere yönelen baskılar gittikçe yoğunlaşıyordu. Ankara'da YÖK'ün önüne siyah çelenk koyulması ve bundan önce-sonra başlayan operasyonlar İstanbul'da da gündeme geldi. Yemek boykotları, basın toplantıları ve öğrencilerin eylemliliği gittikçe yükseliyor, öğrenci dernekleri yurt çapındaki gelişmelere karşı tavır koyuyorlardı.

Öğrenci Dernekleri hakim sınıflar açısından oldukça tehlikeli olmaya başlamış siyasi arenayı öğrenci gençliğin yaratma yolunda hızlandırması ve yönde tedbirlerin zorunluluğunu gündeme getirdi. Hazırlanan bir yasa tasarısı ile öğrenci dernekleri rektörlerin denetiminde tek bir üniversite derneği olacak, alınacak kararlar rektörlük denetiminden geçecek herkes okula girmesiyle derneğin üyesi sayılacak, dernek kısaca güdüleştirilip, hakim sınıfların seçtiği rek-

törler sayesinde ipleri rektörler tutacak, kukla güdümlü dernekler haline getirilecek, ayrıca kurulma şartlarıyla, kurulması oldukça zor bir hale getiriliyordu. Tasarı Meclis'e geldiğinde, öğrencilerin dernek boykotları, oturma eylemleri, İstanbul'da ilk defa kitlesel bir biçimde yürüyüşe dönüştü. Hakim sınıfları şaşır-tan bu eylem sert bir şekilde bastırılmaya çalışıldıysa da yürüyüşler ve protestolar yurt çapına yayılıp, sert önlemlere karşı sürdürülmesi sonucu alelacele yasa tasarısını Meclis'ten geri çekmek zorunda kaldılar.

Bu arada polisiye tedbirlerinde sökmeye ortamda hakim sınıflar eski tezgahlarını uygulamada bir an dahi tereddüt etmemek ileric-i-yurtsever-devrimci öğrencilerin üzerine faşist ve gericiileri salmayı ihmal etmediler. Van'da Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde kendilerine İslamın Bekçileri adını veren gerici ve faşistlerin saldırısı karşısında demokrat bir öğrenci katledilip birçok öğrenciyi de yaralıyorlardı. Aynı şekilde benzer saldırılar ve provakasyonlar İstanbul ve diğer illerde de düzenleniyordu. Bu saldırılar karşısında saldırganlar değil, saldırlara maruz kalanlar kovuşturuluyordu. Geçmişte hakim sınıfların iyi kullandıkları bu taktik tekrar önümüze çıkıyordu. Bu provakasyonlar karşısında uyanık olup, gerektiğinde tavır alan öğrenci gençlik akademik-demokratik mücadelesini yükseltme savaşımını verirken atılmaları karşı İstanbul'da YÖK'ün tabutu yürüyüş şeklinde götürülürken polis tarafından dağıtılıyordu.

Bu arada işçilerin grevleri, insan haklarına yönelik baskıların protestosuna ilişkin ve birçok demokratik girişimin yanında yeralan öğrenciler, ülkemizdeki sınıf savaşımı mücadelesinde ihtilalci, radikal bir çizgi izleyeceklerini ortaya eylemleriyle seriyorlardı.

87'nin ortalarından itibaren öğrenci gençliğin eylemliliğinden bir duraksama daha doğrusu ilk çıkışında gösterdiği istikrarı yakalayamayıp kitleselliğin yükseleceği yerde düşmesi gibi bir durumla karşılaşmıştır. Bu durum her ne kadar geçici olsa da sorunun çözümü için uygun politikalar ve programlar hayata geçirilmek zorundadır.

12 Eylül öncesinde büyük ölçüde politize olan öğrenci kesiminin, halkımızın faşizme ve emperyalist uşaklarına karşı vermiş olduğu mücadelesinde onunla kaynaşması ve zaman zaman onu aşması, faşizmin işçi ve emekçilerin yanında öğrenci kesime de saldırısını yöneltmesine neden olmuştur.

Her türlü demokratik nitelikteki hakları ortadan kaldırın ve mücadeleyi azgın bir terörle bastırın cunta geçmiştenden kendilerine göre dersler çıkararak bu

baskıların süreklilik arz etmesi ve "hukuki" dayanaklarını oluşturarak devletin reorganizasyonu yoluna gittiler. Bir çok alanda kendileri açısından yetersiz kalan kurumları yok ederek yerine yeni yeni kurumlar oluşturdular. Eskiden beri varolan ve halen süren kurumları ise birçok yeniliklerle reorganizasyon amaçlarına tabi kıldılar.

Sendikalar, toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt, dernekler, YÖK, seçimler, partiler, polis vb. faşist yasaların kimisi doğrudan Anayasa ile, kimileri ise Anayasa'ya dayanarak cunta ve sivil cunta hükümetlerinde getirilmişlerdir.

Cunta ile birlikte yüksek okullardaki devrimci-demokrat-yurtsever öğrencilerin üniversite kapılarından alınarak tutuklanmalarına hız verildi. Kısa sürede önder nitelikteki tüm öğrencileri tutukladılar. Bunun arkasından ise rotasyon ve 1402 sayılı sıkıyönetim uygulamaları ile bir çok Demokrat ve Yurtsever öğretim üyesi görevlerinden ayrılmaya zorlandılar, sürdürüldü veya atıldılar.

Temizleme işi kolay oldu, çünkü halkın muhalefeti şiddetli bir terörle bastırılmış, insanlar sindirilmiş, sindirilemeyenler ya işkence tezgahlarında, veya cezaevlerinde öldürülmüş, veya birçoğunun mahkemeleri yıllarca sürdürülerek bilfiil yatırılmışlardır. Bugün 7-8 sene yatıp da tutuklu olarak mahkemesi süren yüzlerce mahkum vardır.

Bütün mesele temizleme sonrasında uygulanacak yöntem sorunuydu.

Egemen sınıfların birçok noktada başını ağrıtan yüksek öğretim sorunu nasıl çözülmeliydi. İşte her derde deval YÖK bu ihtiyaçtan kaynaklanıyordu.

Böylece;

a) Anarşi kaynağı olarak gösterilen öğrencileri, yeni eğitim sistemi ile büyük oranda asosyal, depolitize edilmiş ve düzene uygun birer robot insan haline getirme amaçlanıyordu.

b) Senelerdir yüksek öğretim kapılarına yığılmış ve hoşnutsuz olan lise mezunu öğrencileri yeni yeni üniversiteler açarak var olan üniversite kontenjanlarını artırarak yüksek öğrenim imkanı tanımak! ve bu hoşnutsuzluğu kısa sürede de olsa gidermek ve uygulanacak eğitim sistemi ile birçok öğrenciyi öğretim süreci içinde elemek amaçlanıyordu. (kimilerince bu yöntemle doldur-boşalt yöntemi de deniyor.)

Depolitizasyonun genel amacı; Herkes kendi işi ile uğraşmalı, işçisi, memuru işi ile, öğrencisi dersi ile uğraşmalı, politikayı politikacılara, haklarını savunmasını da kendisinin seçtiği temsilcisine yani politikacılara bırakmalıydı.

Bunun için de öğrencilere derslerinden hiçbir şeyle uğraşmayacakları kadar yüklenilmeliydi. Öyle ki bir yarı öğretim

dönemi boyunca bir öğrenci ortalama 40-60 imtihana girmek zorunda kalıyordu. Yıl sonu imtihanlarına girmek için dönem içinde aldığı derslerin vizelerini almak zorundaydı. Öğrenciler sabah akşam imtihanlara girmek zorunda kalıyordu. Böylece öğrenciler hiçbir sosyal faaliyet gösteremiyor. Dersler dışında hiçbir kültürel ve entelektüel gelişim çabasına giremiyorlardı. Öğrenciler arasında yardımlaşma ve dayanışma hemen hemen tamamen yok olmuş, herkes kendi başının çaresine bakıyordu. Bu anlayış ise özel olarak YÖK'ün atadığı rektörler ve dekanlar tarafından lanse ediliyordu. İÜ dekanlarından ve Anayasa hazır-

alijetleri kendi kontrollerine alma yoluna gittiler. Kendilerinin seçtikleri öğretim üyesi ve yöneticiler tarafından bu faaliyetleri denetim altına almaya çalışmışlardır. Ancak YÖK'çülerin despotça uygulamaları, birtakım demokratik istemlere karşı tavırlara girmeleri karşısında özellikle eski öğrencilerden tepkiler gelmiş, çeşitli şekillerde direnişler olmuştur.

Mesela böyle bir olay karşısında İTÜ'den folklor faaliyeti yürüten öğrencilerin karşısına geçerek eski ve yeni öğrencileri iki tarafa ayırdıktan sonra rahatlıkla eski öğrencileri yeni öğrencilere kötüleyen konuşma yapabilmıştır. Bu konuşma arkasından tüm eski öğrenci-

layıcılarından Aldıkaçtı'nın öğrencilere bu noktada birçok defa uyarıları olmuştur.

Öğrencilere konuşmasında, bir sorunları olduğunda hiç kimsenin aracı arkadaşlarından yardım istememesini ve sorunları direkt kendilerine getirmelerini istediği bu konuşmaları dinleyen öğrencilerce bilinmektedir.

Daha önce birçok üniversitede çeşitli dallarda faaliyet gösteren bir çok öğrenci derneği kapatılmış ve sosyal-kültürel faaliyetler büyük oranda durdurulmuştu. Ancak bir müddet sonra kendi dışlarında gelişen kültürel faaliyetleri durduramayacaklarını anlayınca gelişen bu fa-

ler folklor çalışmalarından atılmıştır.

Ayrıca gene yönetim tarafından öğrenciler arasında yoz ilişkiler körüklenmiş ve desteklenmiştir.

Bir çok üniversitenin çeşitli bölümlerini bitiren öğrencilerin, okulu bitirmelerinden dolayı ticari kafa yapısına sahip öğrencilerin düzenledikleri eğlenceler bunlara örnektir. Demokrat nitelikteki öğrencilerin, belli nitelikte olan bitirme eğlencelerini gerçekleştirmelerinde engeller çıkarılırken; Hilton, Sheraton gibi otellerin kulüplerinde bilmem kaç çeşit içkiyle kutlanan eğlenceleri hiçbir öğretim üyesi kaçırmamış, rektörler ve dekanlar şereflendirmişlerdir.!

Uygulanan bu depolitizasyon yöntemi ile öğrenciler 5-6 senedir susturulmuştu. Ancak depolitizasyon ve doldur-boşalt yönteminin uygulandığı bu eğitim sistemi gittikçe keskinleşen çelişkileri de içinde barındırıyor. Bu çelişkilerin boyutları günümüzde öğrenci direnişlerinin boy göstermesi ve gittikçe radikalleşmesi ve gittikçe daha çok öğrenciyi kapsıyor olmasıyla kendisini göstermektedir.

Türkiye'de üniversiteler hiçbir zaman tam anlamıyla özerk olmadı. Ancak zaman zaman nitelik olmasa da nicelik farklılıkları hissedilir derecededir. Örneğin 12 Eylül öncesi ve sonrası üniversite yönetimleriyle bunu açıkça görebiliriz.

Tüm yüksek okulları tek bir merkezden Yüksek Öğretim Kurulu üyeleri, kimisi Cumhurbaşkanı, kimisi başbakan ve bakanlar vasıtasıyla doğrudan o dönemdeki yönetimler tarafından seçilmektedir. Her yönetim değişikliği ile Yüksek öğretim üyelerinin ve dolayısıyla çeşitli yüksek okul rektör ve dekanlar ile bölüm başkanlarının da değişeceği açıktır.

Hükümetlere ve siyasi yönetimlere doğrudan bağlı her yüksek okulda özerkliğin olması söz konusu olamaz.

Özerkliğin olmaması ise yüksek okulların bilimsel çalışmalarına büyük bir darbedir. O andaki yönetimlerin bilim dışı uygulamalarını eleştiren her bilim adamının geleceği ve kariyeri tamamen eleştirdiği politikacıların elinde olacaktır.

Çeşitli dönemlerde Yüksek Öğretim Kurumları önlerine yığılmaları eritmek için çeşitli politikalar izlenmiştir. 1975'lerden önce öğretmen meslek liselerini bitirenler ilkokul öğretmeni olabilirken, 1975'lerden itibaren açılan çok sayıda iki yıllık eğitim enstitüsünde ilkokul öğretmeni yetiştirilmeye başlandı. Yine aynı yıllarda orta öğretime öğretmen yetiştiren üç yıllık eğitim enstitülerinin hem sayıları, hem de kapasiteleri büyük oranlarda artırıldı. Öğretmen sayılarının ülke gereksiniminin çok üstüne çıkmaya başlamasıyla birlikte, üniversiteler önündeki yığılmayı eritmek için izlenen bu yol da tıkanmaya başladı. Bir zamanlar 80 bine çıkan eğitim enstitüsü kontenjanları 1979-80 yılında 4088'e düşürüldü.

Ancak YÖK sonrasında 1982-83 yılından itibaren "doldur-boşalt" politikası izlenmeye başlandı. Yönetimin özü daha fazla öğrenciyi Yüksek Öğretime almak, kabı büyütmeden doldurup boşaltmaktı.

1982-83 öğretim yılında hemen tüm üniversiteler 1960'dan bu yana ulaştıkları en yüksek kayıt kapasitelerinin çok üzerinde öğrenci almışlardır.

Yüksek Öğretim Kurumları'nın kayıt

kontenjanlarındaki bu artış, 1984 yılında YÖK'e politik destek sağlamak için çıkarılan öğrenci affı ile birleşince, artan öğrenci miktarını yüksek öğretim kurumları çekemez oldu. Gerek öğrenim kurumu ve öğretim üyesi, gerek üniversitelere ayrılan ödenek miktarları bir anlamda fiziki kapasiteleri artan öğrenci sayısını karşılayamaz oldu.

1981-82 öğretim kurumu sayısı 1984-85 öğretim yılında yaklaşık % 10 azalma ile 301'e düştü. Aynı yıllar içinde öğrenci sayısı % 36 oranında artarak, 240364'ten 470.000'e yükseldi, bunun sonucu olarak öğrenim kurumu başına düşen öğrenci sayısı 719'dan 1561'e yükselerek, % 117'lik bir artış gösterdi. Öğrenci sayısının kapasitesinin çok üstünde artışı sonucu öğrenciler anfilere sığmamaya, ders dinleyebilmek için anfiler önünde kuyruğa girmeye başladılar. Yine aynı öğretim döneminde öğretim üyesi sayısı % 2 azaldı. Artan öğrenci ve azalan öğretim üyesi sayısı sonunda bir öğretim üyesine düşen öğrenci sayısı oranı % 100 arttı. (Daha önce bu oran 11 iken bu dönemde 22 olmuştur.)

Bu yüksek öğrenim kurumlarında şişmeler karşısında hemen önlem alındı. Önlem tembel öğrencilerin! atılması olacaktı. Kontenjanların artırıldığı 1982-83 öğretim yılı sonrasında öğrenci affının hemen öncesinde 2547 sayılı YÖK'ün 44. maddesi değiştirilerek büyük oranda atılmaları gündeme geldi.

Gelen öğrenci affı ve ek sınav hakları öğretim üyelerinin tasfiyesi sırasında öğrencileri yumuşatmak amacıyla yapılmıştır.

Bu uygulamaların bir sonucu da öğretim kurumlarının eğitim kalitesi düşmesidir. Üniversitelerin araştırması niteliği büyük oranda engellendi ve sadece eğitim kurumu niteliğine dönüştü. Çeşitli öğretim üyesi, bilim adamı ancak bazı üniversitelerde varolan araştırma olanaklarından koparılarak birçok ekşiği olan üniversitelere gönderdiler. Bu öğretim üyelerinin araştırmaya ayıracakları zaman iyice azaltularak tamamen bir ortaöğretmeni düzeyine indirildi. Bir öğretim görevlisine düşen öğrenci miktarının 11 olduğu dönemde ara sınavları bulunmamasına karşın, miktarın 22'ye yükseldiği yıllarda öğretim üyeleri her dersten en az 4 ara sınavın kâğıtlarını okumak durumunda kalmışlardır. Örneğin Ankara Üniversitesi SBF'de 100 kişiye ders verme durumunda olan bir öğretim üyesinin bir öğretim yılı boyunca okuyacağı sınav kâğıdı sayısı asgari 600'dür.

Sürekli sınavlı bir öğretim, öğrencilerin amacını ders geçmesiyle sınırlandırmak zorunda kalmıştır. Onlar da araştırmacı ve öğrenme yönlerini büyük

oranda yok ederek ezberle yönelik bir çalışma içerisine sokmuştur. Büyük oranda başarısızlıklar karşısında aslında birçok öğretim üyesinin "bol keseden" geçer not verdiği bütün öğrencilerce bilinen bir gerçektir. Doğramacı tarafından başarı oranı yüksek gösterilen rakamlar aslında hiçbir yönüyle gerçeği yansıtmamaktadır.

Yoğun stres altında kalan öğrenciler fiziken ve psikolojik olarak yıpranmaktadır. Başarısızlıkları karşısında intihar eden öğrencileri anlatan haberlerle gazetelerde sık sık karşılaşılıyor. Dengesiz hareketlerin öğrenciler arasında da yaygınlığı dikkat çekicidir.

Bütün bunların yanısıra binlerce öğrencinin okullarından atılmasıyla bu insanların gelecekleyle oynandığı gibi, o zamana kadar bu öğrencilere o seviyeye kadar getirmede harcanan onca ulusal harcamada yok olmaktadır.

Öğrenci Dernekleri Üzerine

Öğrenci Dernekleri, öğrencilerin, akademik-demokratik ve ekonomik taleplerini almada ve dile getirmede önemli bir yere sahip olan başlıca örgütlenmelerdir.

Öğrencilerin mücadelesinde, bu mücadeleye katılan kesimi kucaklayan demokratik bir kitle örgütü olarak ÖD'nin doğru bir şekilde değerlendirilmesi gerekir. Ancak böyle bir değerlendirmeye giderken geçmişin tecrübelerinden yararlanmak ve günün somut gelişmelerine uygun bir bakış açısı getirmek gerekiyor.

Öğrenci dernekleri bugünkü şartlardan doğan yeni bir olgu değildir. Çeşitli ülkelerde ve ülkemizde geçmişten bu yana bu tip örgütlenmeler varola gelmiştir. Ancak yeni olan şudur; Geçmiş hatalarından ve eksikliklerinden dersler çıkararak aynı hatalara tekrar düşmemek, gediklerimizi kapatmaya çalışmak için "bugünün koşullarına denk olduğu" gibi "geleceğe yön verebilecek, geçmişin şanlı mücadelesini ruhunu kitlelere dönüştürdüğü gibi bugün de sunabilececek" yapıların oluşturulması için politik esnekliği ve DKÖ anlayışını doğru kavrayarak hayata geçirmede, geçmişten daha fazla iş düştüğünün bilincinde olmalarıdır.

Hakim sınıflar açısından, içine düştükleri siyasi ve ekonomik istikrarsızlığı aşabilmede, önüne önemli bir engel olarak dikilen halkın her türlü örgütlenmesine darbe vurmak için 12 Eylül bir zorunluluktur. Kitlelerin ekonomik ve demokratik haklarını almada önemli birer araç olan DKÖ'leri, 12 Eylül'ün es-

tirdiği terör ve yıldırma metodlarıyla, çikardıkları yasalarla dizginsiz bir saldırıya uğradı ve halen uğramaya devam ediyor.

Ancak örgütlülük gereksinimi bir ihtiyacın zorunlu aracıdır. Kişilerin tek tek başkaldırı ve hak taleplerinin çözümsüzlüğü ve çözümün örgütlülükten geçeceği gerçeği geçmişin mücadele, deney ve tecrübeleriyle yaşanmıştır. Bu anlamda ülkemizde depolitize edilen gençlik, toplumsal konjoktürde dinamik bir rol üstlenmesi ve hakim sınıflar tarafından yedeklenmesi ve zaptedilmesi, gördüğü baskı ve gelecekteki beklentilerinin olmayacağı kaygısından doğan zorun maddi temellerinden biridir. İşte bu yüzden ki öğrenci gençliğin örgütlenme çabaları ve bu yönlü mücadelesi bu ihtiyaçtan tekrar doğdu ve gelişti. Üniversitelerdeki ilerici, demokrat ve devrimci öğrencilerin önderliğinde nice zorlukların boğuşularak öğrenci gençlik derneklerini kurmaya başladılar. Daha kurulum çalışmaları başladığı andan beri öğrenci dernekleri arkasında, içinde "dış mihraklar", "yasadışı örgütler" arayan hakim sınıflar, öğrenci derneklerini bu yollu teşhir ederek geçmişten beri sürdürülen potansiyel suçlu gençlik politikasını bu günde örgütlerin güdümünde izlenimi vererek kitlelerden soğutmak, bağlarını zayıflatmak demogojisine sarılmışlardır. Fakat buna rağmen ülkemizde öğrenci dernekleri hızla kuruldu, kuruluyor ve buna karşı engellemeler çeşitli boyutlarda sürdürüldüye de örgütlülüğün gücünü mücadelesinden çıkardığı bilinciyle kavrayan öğrenciler bunlara sahiplenmişlerdir.

Öğrenci derneklerine geçmeden önce DKÖ üzerine kısa bir hatırlatma yapmak gerekli olacaktır.

DKÖ'ler, bulunduğu alan çerçevesinde o alanın somut sorunları ve demokratik kazanımları için mücadele eden, direkt siyasi iktidarı hedef almayan, ona tabii olan, mücadelesiyle ve örgütsel işlerliğiyle demokratik muhtevaya sahip olan alt düzeyde örgütlenmelerdir. Böylelikle en geniş kitleleriyle bağ kurabilen onların ekonomik-demokratik mücadelesini bu örgütlerde merkezileştirerek onların örgütsüz, sistemsiz taleplerini belirli bir sistem çerçevesinde toparlayarak örgütlü mücadelenin alt bileşenlerini oluştururlar.

Sıradan bilinçsiz kitlelerin, sorunlarının çözümü için mücadele etmek isteyen herkese açık olması itibarıyla DKÖ'leri, olmazsa olmaz koşullarından birisi de (mücadelesi ve örgütsel işlerliğinin demokratik içeriğinden başka) kitle örgütü sıfatını koruyabilmesidir.

DKÖ için alt düzeyde örgütlerdir demek; çünkü DKÖ'ler siyasi iktidara al-

ternatif olan, onu direkt hedef alan bu anlamıyla ideolojik bütünlüğe sahip hedefleri, çalışma tarzı, örgütlenme anlayışı, mücadele biçimiyle ve muhtevası-programıyla proleteryanın örgütlenmesinin en yüksek biçimi olan proleterya partisinden çok farklı bir muhtevaya sahiptir. Onlar hangi ideolojiden olursa olsun daha doğrusu etkisi altında olursa olsun ideolojik bütünsellikten uzak bir tarzıdır. Zaten hedefi de toplumdaki halen burjuva ideolojisinin etkisi altında olan kitleleri eğitmek, onları bu kurumlar içinde toparlayarak, demokratik mücadeleye katmaktır.

Özetlersek;

DKÖ'lere genel bakışta gözden geçirilmemesi gereken üç ana nokta vardır.

1) Direkt siyasi iktidarı hedef almaması, mücadelesinin merkezinde bulunduğu alandaki kitlelerin taleplerini oturtması, onlara ekonomik-demokratik mücadelesinde örgütlü gücü olması itibarı ile kitle örgütü konumunu her zaman gözetmesi.

2) Diğer yandan, siyasi iktidarı direkt hedef almamasını siyasi mücadeleden bağımsız, soyut-idealizm-burjuva reformcu anlayışlara karşı, siyasi iktidar mücadelesine tabii olduğunun unutulmamasıdır. Sendikal tarafsızlığın burjuva düşüncesi olduğu unutulmamalıdır.

3) Bu örgütler mücadele örgütleridir. Bu genel yaklaşımdan sonra, ÖD'ne ilişkin belirlemelere geçebiliriz. ÖD kitle örgütüdür: Öğrenci dernekleri, kendisinin varlık nedeni olduğunun bilinciyle en ge-

niş yığınlarının akademik-demokratik hakları ve istemlerinin çözümü doğrultusunda sorumluluk alır. Bu yönüyle de en geniş kitleyi çatısı altında toparlamayı hedeflemelidir. Yani kitle örgütü olabilmeli, ÖD'nin sol lafazanlıkların, entelektüel gevezeliklerin yapıldığı kahvehanelere dönüşme tehlikesine karşı uyanık olmalıdır. ÖD'nin başarılı kitle örgütü olup olmadığının bir ölçüsü de kendi bünyesinde örgütlediği kitle ile orantılıdır. Hakları için mücadele etmek isteyen, bu asgari bilince sahip olan her öğrenci hangi ideolojiye sahip olursa olsun hangi burjuva partisini desteklerse desteklesin, hiçbir engel çıkartmadan üye olması sağlanır.

(Provokatif amaçlı olan kemikleşmiş unsurlar örgüt durumlarıdır.)

Öğrenci Dernekleri demokratik örgütlerdir

Öğrenci derneklerinin mücadelesinin demokratik, siyasi muhtevasına geçmeden önce, örgütsel işlerliği ve kendi içindeki demokrasi anlayışının ne olduğunu ele alacağız.

ÖD, kitle örgütü olması dolayısıyla içinde farklı siyasal tercihleri olan insanların bulunmasının doğal olduğunu olması gerektiğini belirtmiştik. Bununla beraber bu yapılar içinde farklı bakış açıları ve yaklaşımları olan gruplar bulunması bir doğal sonuçtur. Önemli olan bu farklı anlayışların birlikte hareketi-

ni temellendiren çalışma ve mücadele ortaklığını sağlamaktır. Yoksa işin kolayına kaçıp aynılar aynı yere, ayrılar ayrı yere yaklaşımı DKÖ muhtevasına ters olduğu gibi, birlik düşmanı bir yaklaşım olarak sekterlikten başka bir şey değildir. Burada sorunun özünü yakalamak çok önemlidir, çünkü daha önce belirttiğimiz gibi, ÖD'ler kitle örgütü ve demokratik örgüt olmasını belirleyen ilk başta bir örgüt olabilmelidir. Örgüt olabilmemesinin asgari koşulu ise hareket ortaklığını sağlayabilmektir. Hareketinin de karakterini veren mücadelesidir. Bunun tersi bir anlayış sonuçta, örgütsüzlüğü, başboşluğu ya da ÖD'leri mücadele örgütleri olmaktan çıkarıp gevezelik ocaklarına dönüştürmeyi amaçlıyor demektir.

Bu sorunun düğüm noktası ise örgütsel demokrasinin merkezine demokratik-merkeziyetçi bir işlerliği temel alınmasıdır. Bu ilkenin "partilerin ilkesi olduğu" DKÖ'lerin bu tip ilkelere sahip olmayacağını savunan bilinçsiz unsurlar bir tarafa, onların "ağabeylerine" kısa bir uyarı yapmak gerekmektedir. Bu türlü demogojik yaklaşımlarla örgütsüzlüğü savunanlar arasında (ki başta kendileri çoğunlukken, katı bir şekilde savunuyorlardı.) Kitleden tecrit olmalarının verdiği hırçınlıkla kendilerine kılıf yaratmaktan öteye gidemezler. Bu dünya mücadele tarihinde, alt deneyden - üst deneydeki örgütlenmelere kadar, her türlü savaşım örgütlerinin değişmeyen ilkesidir. Değişen bu örgütlerin, programı üyelik kısıtaları ve kısaca mücadelelerinin niteliği gereği, örgütsel çerçevesinin farklı olmasıdır. Söz konusu birlik ve mücadele bu yapılar içinde eleştiri-öz- eleştiri mekanizmasının kullanılmasını engellemeyeceği gibi ilerlemesini de hızlandıran bir olgudur.

Karar almada demokratik karar alındıktan sonra uygulamada merkezilik olarak kısaca tanımlayabileceğimiz demokratik-merkeziyetçi anlayış gereği, tartışmalarda hiçbir anlayış zorla bastırılmaz tam tersine güvence altına alınır. Kararlar eleştiri-öz- eleştiri ikna üçlüsü içinde ele alınıp oy birliğine varılmadığı noktalarda oy çokluğuna başvurulur. Sonuçta alınan kararlar herkesi bağlayıcıdır. Karar bir kez alındıktan sonra merkezi olarak (katılmayanlar dahil) yaşama uygulanır. Yoksa tartışmalar yapıp sonuçta herkesin istediği gibi davranması, azınlığın çoğunluğa, bağlı olduğunun reddi, hem örgüt denilen kavramı ortadan kaldıracığı gibi tartışmalara da anlamsız bir görünüm verecek, laf üretim merkezleri yaratacaktır. Diğer taraftan, azınlığın çoğunluğun aldığı kararlara uymasının yanında, azınlık görüşlerin süreçte çoğunluk görüşlerine

dönüşme hakkını her zaman gözetip eleştiri hakkının saklı tutulmasını beraber getirir. Birlik eleştiri, birlik öğrenci derneklerinin her zaman gözetmesi gereken bir ilke olarak üzerinde özenle durulması gerekir.

Yine demokrasi gereği tüm yönetim organlarının seçimle işbaşına gelmesi, tabanın karar almada söz ve karar sahibi olması eklenmesi gereken diğer özelliklerdir.

Bu kısa ve genel tanımlamalardan sonra sık sık tartışma konusu olan ve bu konuda sağ ve sol yaklaşımları içeren bir anlayışa değinelim.

En çok tartışılan bir yerde devrimci blokla, reformist ve modern revizyonistler arasında ayırt edici bir öge haline gelen öğrenci derneklerinin anti-faşist ve anti-empyralist niteliğinin olup olmadığı veya bunu öğrenci derneklerine yaklaşımda bir ilke olarak görüp görmeme sorunudur.

Tabii ki bugün salt Türkiye'ye gelmekle, ülkedeki demokrasinin gelişmesine katkıda bulduklarını ileri süren ve demokrasinin varlığı ve yokluğu sorununu salt kendilerinin legal planda çalışıp çalışmamasıyla değerlendiren "Glasnostçular"ın öğrenci derneklerinin anti-faşist anti-empyralistliğine gözlemlerini kapayarak bunların öğrenci derneklerinin mücadelesinde bir ilkesel sorun olarak görmemeleri bizim için şaşırtıcı değildir. Ama bizi şaşırtan bunlara karşı ateş püskürten, çeşitli eğilimlerin her ne hikmetse bunların kuyruklarından kopmamakta ısrar etmeleridir.

Ülkemizde faşist bir rejimin hüküm sürdüğü, -birer orjinal olarak kalmakta ısrar eden ve yeni yeni! Amerika'lar keşfettiğini sanan bazı kesimler dışında birçok siyasal görüş sahiplerince kabul edilmemektedir. Ve ülkemizde demokrasi için mücadele faşizme karşı mücadele ile özdeşleşmiştir. Bugün anayasal ve kanunlarla halkımıza karşı faşist bir terör uygulamaktadır. Her alanda halkın vermiş olduğu ekonomik ve demokratik mücadelelerin tam bir zaferi ve bu zaferin garanti altına alınması demokratik bir halk hareketi ve demokratik bir halk iktidarı sorunudur.

Faşizm zayıfladığı ve gerilediği ölçüde ekonomik ve demokratik hakların daha açık bir şekilde koparılabileceği açık bir gerçektir. Elde edilen ekonomik ve demokratik haklar ve bu uğurda verilen mücadeleler ne kadar boyutlu ise faşizmin sarsılması ve zayıflaması da aynı şekilde bir gerçektir. Aralarındaki diyalektik bağı görmek gerekir.

Bu kadar açık olan gerçekler, görmezlikten gelinerek öğrenci derneklerinin mücadelesini faşizme karşı mücadeleden soyutlamak eğer bilinçsizlik de-

ğil ise bilinçli bir çarpıtmadır.

Bu arada ülkemizin gelişmesini engelleyen ve onun rejimini de belirleyen bir öge olarak empyralizmin bir yarı-sömürgeci olunması: Aynı zamanda empyralizme karşı mücadeleyi de gündeme getirmektedir.

Dolayısıyla demokrasi için mücadele anti-empyralist mücadeleyi zorunlu olarak içermektedir.

Biz burada demokratik hakların kazanımı ve bunu kalıcı bir hale getirmek için verilen mücadelenin anti-faşist, anti-empyralist olmasının bütün bunlardan dolayı doğası gereği olduğunu söylüyoruz.

Sınıf bilinçli proleterya DKÖ'de bu bakış açısına sahiptir ve bunu hayata geçirmek için mücadeleye edecektir. Bu bakış açısının dışındaki bakış açıları reformizmin, ekonomizmin batağına çakılmak demektir. Her kimki hangi nedenle olursa olsun bunu reddederse, öğrenci gençliğin mücadelesini sadece ve sadece düzen sınırları içinde tutmanın koşullarını savunuyor demektir.

Sınıf bilinçli proleterya öğrenci gençliğin akademik-demokratik haklarını alma mücadelesinde ona önderlik edip yol gösterirken aynı zamanda ona gerçek "halk demokrasisi" hedefini göstererek bilinçlendirmeye, sınıf mücadelesinin mevzilenmesinde devrimci mevziye kazanmaya çalışacaktır.

Bu örgütler, ya düzen içi salt reformcu hayaller yayan burjuva örgütleri olacaklar, ya da devrimin dolaylı destekçisi mevzisi olacaktır. Bazıları bunların "sosyalistlerin çalışma ilkeleri olduğu derneklerin kurum olarak mücadele ilkesi" almalarının doğru olmayacağını ileri sürmektedirler. İyi ama sosyalistler bu ilkeleri gökten zembille indirmedi ki. Bu tür kitle örgütlerini bu ilkeler çerçevesinde yönlendirmeden başka ne anlama gelmektedir ki. "Biz bunu kendimiz uygulayalım, ama bu derneklerde bunu ilke olarak koymayalım". Hem ilke olarak koymayacak, hem de bunu uygulayalım diyeceksin. Bir atasözü vardır: "Ya gördüğün gibi ol ya da olduğun gibi görün" ya bu ilkeleri savunuyorsan uygula, yahutta uygulamak istiyorsan bu ilkeleri savun. İşte bazıları pek sevmese de bir sosyalist önderin bu konudaki düşüncesi; "denecek ki bu örgütlerin (sendikalar, kooperatifler, fabrika örgütleri, partisiz kadın birlikleri, basın, kültür eğitim örgütleri, gençlik dernekleri) herbiri kendi özel alanlarında çalışmaktadır ve dolayısıyla bunlar birbirlerinin çalışmasına engel olmaz, bu elbette doğrudur. Ama tek bir sınıfa, proleterya sınıfına hizmet ettiklerine göre, bütün bu örgütlerin eylemlerini tek bir doğrultuda yürütmeleri gerek-

tiğ de doğrudur." (Stalin-Leninizmin ilkeleri) Türkiye'de demokrasi sorununu bir devrim sorunu olarak gören herkes, ülkemizde tek doğrultunun anti-faşist, anti-emperyalist olduğunu kabul etmek zorundadır. Bu genel belirlenimden yola çıkarak öğrenci dernekleri de örgütlenen öğrenci gençliğin hareketi anti-faşist ve anti-emperyalist doğrultuda olmalıdır ve öğrenci dernekleri de bu ilkelerle ve bu ilkeler doğrultusunda hareket etmelidir.

Bu ilkeleri öğrenci derneklerinde savunmakla kitlelerden kopulacağı ve bir avuç insanı örgütleyen dar birer örgüt olmaktan öteye gitmeyeceği ileri sürülüyor.

Bu konuda sınıf bilinçli proleterya her alanda ileri kesime dayanma, orta kesimi kazanma ve geri kesimi ise en azından tarafsızlaştırma politikası izler. Öğrenci örgütleri olarak öğrenci dernekleri, hakları için mücadele etmek isteyen herkese açıktır. Ancak öğrenci eylemleri kitlelerin o andaki somut istek ve taleplerinden yola çıkılarak en azından öğrencilerin ileri kesimini harekete geçiren nitelikte olması gerekir. Eğer bütün öğrencilerin veya en azından çoğunluğunun katılmadığı eylemleri reddetmek kitle kuyrukçuluğundan, pasiflikten ve kendini en geri kitleye göre yurdurmadan başka nedir ki? Bu anlayış öğrenci hareketini durağanlığa öğrenci örneklerini de sonuçta hiçbir şey elde edilemeyen birer kahvehaneye, laf üretmekten başka bir şey yapmayan tartışma kulüplerine dönüştürür. Bugün öğrenci hareketi için en tehlikeli eğilim budur.

Ancak kendini daha az göstermekle birlikte en az onun kadar tehlikeli eğilimde kitlelerin somut taleplerine uygun düşmeyen isteklerle ileri kesimi harekete geçirme adına kitlenin önünden fırlayarak ondan kopma eğilimidir.

Bu noktada gerek sağ ve gerekse sol eğilimlere düşmemek için kıstas kitlelerin nabzının kontrolüdür. Öyle eylemler olur ki, ileri sürülen istekler, kitlenin o günkü isteklerine uygun düşer. İlk başta az bir katılımı başlanan eylem bazen çok geniş bir katılımı son bulur. Yine az bir katılım olmasına rağmen geniş bir katılımı son bulur. Yine az bir katılım olmasına rağmen geniş bir kamuoyu tarafından destek bulabilir.

Bütün bu eylem içinde belirlenen eylem sloganları atılırken aynı zamanda ajite ve propaganda çalışmaları sürdürülür. Örneğin polis-idare işbirliğine karşı polis idare işbirliğine son sloganı atılırken, aynı zamanda propaganda niteliğindeki demokratik-özzerk üniversite sloganı da atılır. Birisi güncel bir istek iken, diğeri uzun bir süre sonra eylem sloganı haline gelebilecek bir istemdir.

Sorun, kitlelerin bu mücadeleler içinde eğitilmesi, onlara demokratik-özzerk üniversitenin ne olduğunun anlatılması ve zaman içinde çok daha geniş bir kitlenin talebi haline dönerek güncelleşebilmesidir. Yine bütün bu güce göre mücadele sürecinde propaganda çalışmalarıyla kitlelere sorunun son tahlilde "iktidar sorunu" olduğunu anlatılır.

Sonuç olarak sınıf bilinçli proleterya, DKÖ örgütlerinin ve özel olarak öğrenci gençliğin DK örgütü niteliğinde olan öğrenci derneklerinin tek bir doğrultuda demokratik halk iktidarı yolunda anti-faşist, anti-emperyalist doğrultuda faaliyet göstermesi için bu düşüncelerinden taviz vermeden ve yılmadan çalışacaktır.

Sonuç

Bugün devrimci öğrenci gençliğin önünde iki yol vardır; Gerek geçmiş deneylerden elde edilen deneylerden ve gerekse günümüzde izledikleri çizgiyle öğrenci gençliğin çeşitli eylemlerini bunlar "korsan" eylemlerdir, "militan" eylemlerdir diyerek karalayıp, gençliğin akademik demokratik hakları uğruna giriştikleri militanca mücadelelerini reddedip önüne set çekmeye çalışan reformist-ekonomist anlayışlar doğrultusunda hareket etmek, yahutta tutarlı bir biçimde bu reformist-ekonomist eğilimlere karşı savaşımdır. Birinci yol, öğrenci gençliğin hareketini boğar, burjuva çizgileri içinde uslu bir öğrenci gençlik yaratır. İkinci yol, gerçek demokrasinin hedefi doğrultusunda öğrenci gençliğin

önüne çıkan her engeli aşmasına, halk demokrasinden yana olan tüm güçlerle dayanışmasına, bu mücadeleler içinde eğitilmesine ve ilerlemesine gider.

Devrimci öğrenci gençlik, öğrenci gençliğin birliğini sağlamak için reformist-ekonomistlerin bu etkinliğini kırmak için bir blok oluşturmak zorundadır. Bugün öğrenci gençliğin en yüksek birliği ÖĞRENCİ DERNEKLERİ FEDERASYONU olarak birleşmesidir. Anti-reformist öğrencilerin oluşturduğu bu blok bir federasyonu hedeflemelidir ve bugün bu anlayışa sahip derneklerin aşgari sayıda bir birliğiyle FEDERASYONUN nüvesi oluşturulmalıdır. Süreç içinde bu FEDERASYONA üye öğrenci derneklerinin sayısının artması ise bu federasyonun izleyeceği tutarlı bir mücadele çizgisiyle olacaktır.

Bugün reformist ekonomist anlayışların ürünü olan platformların tıkanması üzerine, öğrenci gençlik bu tıkanmayı ancak tutarlı bir çizgi izleyen ve merkezi olarak herkesi bağlayıcı bir nitelikte olan ilkeli bir birlikle aşabilir. Bunun yolu da reformist ve ekonomist anlayışların dışında bir birliktir. Böyle bir birlik güçlü olduğu takdirde reformist-ekonomist anlayışlara sahip olanları kendine tabi kılacak bir oranda öğrenci gençlik hareketi doğru bir yola ilerleyecektir.

Bu konuda "Öğrenci gençliğin bölüneceğini" ileri sürerek bu tıkanmayı aşmanın yolu olarak öne sürülen öneriyi red edenlere daha şimdiden şunu söyleyebiliriz; İlkesiz ve herkesin bir baş çektiği, üç-beş kişi ile kararların alınıp değiştirildiği kof, güçsüz kalabalık bir gürh yerine az ama öz ilkeli, güçlü, kararlı bir yapı tercih ederiz. Çünkü ancak böyle bir yapı doğru politika izleyerek kitlelere güven verdiği ölçüde çok daha kitleleşebilir ve hedeflerine ulaşabilir.

DİPNOT:

Sol eğilimler deyince konumuz dışında ama değinmeden geçemeyeceğimiz, bazı "sol" dostlar derneklerdeki mücadeleleri sanki kendileri önderlik ediyorlarmış sanki sadece kendileri varmış gibi dergilerinde yazıp çiziyorlar. Bu tür grupçu tavırlarla ve kendileri adına bu mücadelelere sahip çıkmasınlar.

Bugün devrimci blokun parçalanmasında bu "ben yaptım ben ettim", küçük-burjuva anlayışının önemli ölçüde -bu tavır ile-, etkisi olmuştur. Hatırlatmak isteriz;

Öğrenci gençliğin eylemliliğini ve mücadelesini dışardan hiçbir kesim üstlenemez, sahip çıkamaz! diye ÖD'ne bakışta kendilerince bir ilkesel sorun olarak gördüklerini ve bu ilkelerin ÖD ilkesi olması gerektiği getirdikleri ilke paketinde vardı. Sanırsız her zamanki, mantıklı gereği bu ilkeleri başkaları için getirmişler.

Son Eylemler, Öğrettikleri ve Öğrenci Hareketinin Durumu:

1 2 Eylül sonrası devrimci hareketin aldığı ağır yenilginin ardından, 84'lerden itibaren başlayan toplumsal hareketlenme içinde öğrenci gençliğin kitle eylemlerinin kuşkusuz daha belirgin izleri vardır.

Daha önceden tespit ettiğimiz gibi, 70 sonrası Devrimci hareketin 1. yenilgisi ertesinde yaralarını sarması, gediklerini kapatarak mücadelenin ivmesinin yükseltilmesi hızlı bir şekilde tamamlanmıştı. Bunda hakim kliklerin iç çatışmasının çok keskin bir şekilde, kısa sürede keskinleşmesinin ve bunun neticesinde bu it dalaşının politik sahnedeki kendi karşıtı olan sınıfın mücadelelerinin de keskinleşmesine -kısa sürede- neden olmuştu. Fakat 80 sonrası bu hatalarının bilincine varan hakim sınıfların Amerikancı-merkezci kliğinin Askeri diktatörlüğü ile kendi dışındaki kliklerinde "ağzını kapatması", halkın demokratik kurumlarına ve demokratik mücadelelerinin önüne çok daha büyük oranda darbe vurması, daha doğrusu tamamen ortadan kaldırılmasıyla gelişen süreç, bir de 12 Eylül öncesi halkın başat talebi haline gelen "can güvenliği" talebiyle birleştirilip bu alanda yoğun demogojik politikalarının etkisinde kalan, 12 Eylül öncesi Anti-(Sivil)-Faşist mücadele perspektifinin dışına çıkamayan ve bu mücadeleyi iktidar perspektifi ile birleştirmekte yetersiz kalan, hatta kitle kuyrukçusu bir pozisyona düşen devrimci hareketin geniş kitleleri üzerindeki ideolojik yetersizliğiyle birleşince, 80 yenilgisinin yaralarının sarılması ve ekonomik-demokratik-politik mücadelenin 70 yenilgisinin ardından gelişen süreçle kıyaslandığında daha yavaş bir ilerleme kaydedeceğini daha önceden tespit edip, belirtmiştik.

8 yıllık gelişen süreçte baktığımızda bu açıkça ortadadır.

Ağır yenilgi dönemlerinde, önderlerini de kaybetmenin verdiği etkinin yanı sıra, genel olarak küçük burjuva sınıf karakterlerinin özelliklerinin sonucu olarak, öğrenci gençlik; 80 öncesi militan mücadele geleneğinin tersine pasifleşti, istemiye istemiye de olsa kaderine razı olan, yaptırımlara uyan bir pozisyon aldı. Bunda genel olarak siyasi hareketlerin özel olarak sınıf bilinçli proletaryanın Politik örgütlenmesinin almış olduğu ağır yenilgi neticesinde diğer alanlarda olduğu gibi öğrenci gençliğin mücadelesinde de önderlik görevini yerine getirememiş olmasının; ne yapacağını bilememezlik, yılgınlık, içe kapanıklığın nedenleri içinde büyük etkisi vardır.

Tüm bu sürecin ertesinde 84'lerde başlayan toplumsal hareketlilik içinde, aydın sınıf karakterinin de etkisiyle öğrenci gençlik toplumsal muhalefet içinde yerini almaya başladı. Ancak bu seferki çıkışı, 80 yenilgisinin ağırlığı ve bunun sonucu, 80 öncesinde olduğu gibi hızla politik sahnede yerini alması, politik örgütlenmelerde boy göstermesi şeklinde değil, daha çok -büyük oranda-, akademik-demokratik platformlarda yer almaya ve bunları oluşturmaya çalıştı.

80 öncesi, daha önceden belirttiğimiz hatalardan olan; geniş kitlelerle bağ kurmanın ve onları demokratik mücadeleye kanalize etmenin örgütlü araçları olan ve hiçbir şekilde reddedilemez olan ekonomik (akademik-demokratik, örgütlenmeleri küçük burjuva sınıf karakterinin vermiş olduğu, kendini güçlü hissettiğinde ortaya çıkan; kitle mücadelesini yadsıma, küçümseme şeklinde kısaca belirtileceğimiz "sol" anlayış neticesinde,

öğrenci örgütlenmeleri aynı görüşü (siyasi) benimseyenlerin, kitle örgütü olmaktan çıkan tekkelerine dönüşmüştü.

Bu sanırız nostaljik sayıklamalarla kendini avutanlar dışında herkesin kabul ettiği bir tespittir.

Bu iradi saptamayı yukarıda kısaca açmaya çalıştığımız objektif durumla birlikte ele aldığımızda öğrenci hareketinin evrimi ve bugünkü durumunu, izlenecek yolla ilgili tartışmaların daha sağlıklı yapılacağı ortadadır.

Öğrencilerin, demokratik örgütlenmeleri olan Öğrenci Derneklerini kurmaya başlaması ve toplumsal savaşımında yerini almaya başlamasıyla ve bugüne kadar gelişen süreçte tartışmaların odak noktasını sürekli platformlar sorunu oluşturdu. Kuşkusuz sınıf mücadelesinin bir ürünü olan örgütlenme sorunu ve bu konudaki sağlıklı politikaların hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir. Ancak itirazımız olan bu değil. Öğrenci hareketinin durumu tartışılırken kilit noktasının hep bu olması, tartışmaların sürekli bu hatta odaklaşmasının eksik bir bakış açısı olduğunu belirtmek istiyoruz.

Çünkü öğrencilerin öğrenci olmaktan doğan yanlarını dondurup, toplumdaki diğer (devrimci, karşı-devrimci) sınıflarla olan etkilerinin gözardı edilmesi, sonuçta öğrenci hareketinin durumunu değerlendirirken, var olan, içinde yer aldığı objektif koşullardan soyutlayarak ele almanın yanlış olduğunu; teşhis yanlış olunca tedavinin de yanlış, en azından kısır-dar bir açıdan ele alındığını belirtmek gerekir.

Bugün geniş öğrenci yığınlarının hakim sınıf ideolojisinin etkisi altında olduğu, kendisine taraf olmaması itibarıyla ortadadır. Bu noktada gerek öğrenci-

ğin politik savaşımında, gerekse akademik-demokratik savaşımında bu perspektif kaybedilmeden bir çalışma perspektifi ortaya koyulmalıdır. Bu ise geniş ufuklu bir mücadele programının belirlenmesini ve yaşama geçirilmesini gündeme getirir. İşte sağlıklı bir yürütmenin, en sığ anlamıyla, sağlıklı bir örgütlenmenin zorunluluğu, programların yaşama geçirilmesinde daha açık bir biçimde kendini göstermektedir.

Program noktasında, şu ana kadar öğrenci hareketi içinde sağlıklı bir çalışma gündeme sokulamadı. Sokulduğunu söyleyenler kendilerini avutmaktan öteye gidemeyeceği gibi, öğrenci hareketini de sığına sokmaktan öteye gidemez. Bu noktada Yeni Çözüm dergisine bir hatırlatma yapmak istiyoruz. Kendilerinin "programlı hareket" ettiğini, diğer grupların programatik olarak hareket etmediklerini ileri sürerek, şimdiye kadar geçen süreçte, kendilerini bir çırpıda öğrenci gençliğin "önderi" ilan ediveriyorlardı.⁽¹⁾ (Bizim programdan anladığımız çok farklı arkadaşlar!) Sorun hakim sınıfların dayatmaları, etkileri karşısında dar kapsamlı bir tepki, eylem hattı tespit etmek olarak ele alınırsa sonuçta: kimileri bunun getirmiş olduğu sonuç karşısında "öğrenci hareketinde kriz" gibi, mevcut toplumsal gelişme hattını, objektif koşulların ısrarlı dayatıcılığı karşısında, durumu küçük burjuva acelecilikle ele alır, kimileri de sizin gibi: her şey yolunda izlenimi uyararak, kuru ajitasyonla hastalığı hafife almak ve sonuçta, bekaşi misali "biz

yaparız, ederiz olur" gibi anlamsız küçük-burjuva gururu ve abartmacılığı noktasına giderek asıl sorunu gözlerden uzaklaştırır.

Eğer sorun, etkiye tepki mantığıyla ele alınacaksa "Sezarın hakkını Sezara vermek gerekir". Sizin de hiçbir itiraz gösteremeyeceğiniz derecede ortada bir gerçek varsa o da: reformist-revizyonistlerden tutun, tüm devrimci-demokrat gruplardan (siz dahil), sınıf bilinçli proletaryanın takipçileri olan bizlere kadar herkesin, egemenlerin her yeni oyunu dayatması karşısında (dernekler üzerindeki polisiye baskılar, Polis-İdare işbirliği, tek tip dernek yasası, zamlar, ammalar v.s.) bir eylem önerisi- hattı vardı.

Var olan, daha doğrusu var mı? yok mu? derecesinde olan demokratik haklarımız karşısında, egemenlerin bunu daha da geriletmeye yönelik olan çabalarının teşhiri büyük önem arz eder. Ancak bu teşhir, saptadığımız asgari, azami hedefler doğrultusunda bütünleştirilmelidir. Bir saldırı anında değil, önceden iradi olarak belirlenen programın ve taleplerin kitlelerin gündemine sokulması ve akademik-demokratik hak kazanımları noktasında ileriye adım atılmalıdır.

Çünkü bugün öğrencilerin okul içlerindeki hakları, etkinlikleri olsun, derneklerin yasal ve fiili konumu olsun, çok geri bir noktadadır. 12 Eylül hukukunca ince elenip, sık dokunduğu belli olan demokratik kurumların işlevleri, sınırları göz önüne alındığında doğru dürüst bir şey yapamayacakları ortadadır. Za-

ten sorunun önemli halkalarından biri de buradadır. Kurulan dernekler bile kâğıt üzerinde vardır. Doğru dürüst ciddi hiçbir etkinliğine "izin" verilmemekte, tersine daha önce bazı okullarda sınırlı da olsa izin verilen etkinlikler engellenmekte, geri alınmaktadır.

Şimdiye kadar gerçekleşen herşey, ya dernekler dışında (Yasal olmayan), ya da "yarı-resmi" yapılabilmektedir.

Demokratik kazanımlar kuşkusuz, toplumdaki diğer demokratik sınıflarla kurulacak sağlam, sağlıklı bağlar noktasında daha güçlü bir şekilde koparılacaktır. Zaten Ö.D.'nin, sendikaların, odaların, siyasi partilerin v.s. ilişkilerini kaldıran yasayı hazırlayan mantık da bunun bilincindedir. Fakat bu mantık, sorunun aslının kendi özgücünde, alanında olduğunun bilincinde olduğundan bunların işlevlerini deyim yerindeyse "kuşa çevirmiştir."

Sorun tam da bu noktada anlamını bulmaktadır. Daha önceden dost-düşman dahil bildirdiğimiz gibi asıl yapılması gereken, kendi kitlesine dönük çalışma yapılmasıdır. Yani okullara, kitlelerin olduğu yerlerde propaganda-ajitasyona girmek, eylemleri okullara taşımak gerekmektedir.

Burada genel kamuoyu yaratılmasına dönük eylemleri yadsımıyoruz. Tam tersine geçmişte ürettiğimiz politikalar ve bunların yaşama geçirilmesi noktasında savunduğumuz gibi bugün de savunuyoruz. Hatta bunu zorunlu buluyoruz. Ancak çalışmalar Temel-Tali ayrımıyla ele alınmazsa her şey içiçe girer ve sonuçta kaosa sürüklenilir.

Ö.D. olarak bizlerin temel aldığı ve harekete geçirmeye çalıştığı alan, okullar ve öğrenci gençliktir. Bu yanı sıra diğer demokratik güçlerle ve sınıflarla dayanışmanın tali olduğu gözden kaçırılmadan böyleli bir perspektifle ele alınmalıdır. Son gelişen eylemlilik süreci de bunun iyi bir örneği ve sonucudur. Kitle ile bağ kurmak salt dışarda kuru ajitasyon ve gazete sayfalarında yer alan eylemlerle olmuyor, onların içine girmek ve iyi hazırlanmış bir program ve güçlü bir propaganda-ajitasyon sistematiğiyle ancak mümkündür.

Toplumdaki diğer sınıflar gibi, öğrenci gençlikte sınıf savaşımından, bunların etkilerinden bağımsız bir hat izlemez. Devrim ve karşı-devrim güçlerinin sınıfsal çatışması, karşı-devrimin kendi iç dalaşı öğrencilerin (ve halkın) mücadelesi üzerinde yadsınmaz etkileri vardır. Demirel'lerin, Ecevit'lerin v.s. "Siyaset Yapma Yasaklarının" kalkmalarından sonra bu hakim sınıf kliklerinin ve partilerinin (DYP, SHP, ANAP), ekonominin çarklarını kendi klikleri doğrultusunda yönetmek için, birbirlerine karşı

girmiş olduğu kıyasıya çatışmanın; gençlik hareketlerinin daha geniş bir kitleye yayılmasında tali de olsa önemli etkileri vardır. Demirel'in "babacan", "demokrat" tavırlarıyla "susan değil konuşan Türkiye" espirisinin ışığında bakıldığında, halkın tepkilerini ve muhalefeti kendi kuyruğuna takmak için yoğun çabalara girdikleri, "demokrasi mücahidi" kesildiklerini herkes biliyor.

Bu yöndeki "keskin" tavırlarıyla, iktidardaki Amerikancı-merkezci Özal kliniğinin artık; "12 Eylül öncesi:ne dönem", "can güvenliği sağladık" yolundaki, dikkatleri ekonomik-sosyal bunalımdan, demogojilerinin merkezi haline getirdikleri 12 Eylül meseali etrafında daha fazla götüremeyecekleri noktasında, yadsınmaz etkileri vardır.

Demogojik politikalarla (aslında demogojik diye belirtmek doğru değil, Faşizmin en temel etkili politikası demogoji sanatıdır zaten) devrimcileri, "anarşist", "terörist" gösteren, halkın kafasına öunu çivilemeye çalışanlar karşısında, yine devrimcilerin dışında, egemen sınıf sözcülerinin başka bir grubunun buna karşı çıkması! (tabi kendi klik çıkarları için de olsa) sonucu halkın duyduğu hoşnutsuzluk (ekonomik-sosyal) daha hat safhaya ulaşmakta, kıpırdanmalar çoğalmaktadır.

İşte öğrenci gençliğin mücadelesinin ivmelenmesinde, tali bir etken olarak bu sayılabilir.

Bunun yanında işçi sınıfının hareketliliğinin gözle görülür şekilde artması, Jakoben güçlerin son eylemliliklerinin vermiş olduğu moral de eklenince dış etkilenimler daha net olarak ortaya çıkar.

Tabii bunların dışında belirleyici olarak 2-3 yılı öğrenci gençlik içinde belli bir sistematiğinden uzak da olsa gerçekleştirilen faaliyet ve eylemlerin ışığında, öğrenci gençliğin aydın özelliğinin verdiği daha hızlı politikleşmesi sonucunu da getirdiğimizde sanırım büyük oranda tablo doldurulmuş olacaktır. Öğrenci gençlik bulunduğu toplumdaki kendisi içindeki gelişmelerden etkilenmekte ve onları etkilemektedir.

Bir anda teslimiyet çizgisinin kırılması ve hızlı bir politikleşme daha önce belirttiğimiz 80 sonrasında özgül koşulları içinde ele alındığında bir ütopya olmaktan öteye gidemeyeceği açıktır. Bunun ışığında oturup sağlıklı yapıların kendi kendine oluşmasını beklemek, kendiliğindencilik bir başka varyansı olsa gerekir. Bu göreceli yavaş ilerleme karşısında ne paniğe kapılıp sağ ilerleme karşısında ne de yine koşulları anlamayan "sol" çıkışlara sapılmadır.

Ne yapmalı?

Bu soruya verilecek yanıt aşağı yukarı

belirttik. Somutlamak gerekirse; ortada var olan pragmatik ve örgütsel kaos son vermek, iradi somut adımları yaşama geçirmekten geçer.

Program tartışması bu yazının esas anlamda (somut) dışında yer almaktadır. Çünkü, bu öğrenci gençliğin şu andaki somut durumunun tespiti, iç çelişkilerinin yoğunluğu, sınıflararası güçler dengesi, gençliğin ön plana çıkan çelişkileri v.s. gibi daha geniş çaplı bir irdeleme gerektirir. Örgütlenme sorununda ise; başından beri platforma ve öğrenci hareketinin hareket hattına ısrarla işaret ettik ve gerçekleştirilmesi için çaba gösterdik.

Demokratik yapılanmalarda yukarıdan aşağıya oluşumun daha başından pek çok olumsuz noktayı beraberinde getireceğini belirttiğimiz halde, bu olumsuzluğu olumluya dönüştürme çabalarımız herkesin bildiği bir olgudur. Demokratik öğrenci hareketinin, ilkeli, merkezi, bağlayıcı bir perspektifte olmasını 2-3 yıl önceki süreçte var olan güçlerin birleştirilmesinin zorunluluğuna bakarak değil, bunu bir ilke sorunu olarak stratejik tarzda ele aldık. Ve Eylem-Güç birliklerinin kısa vadeli olduğunu, güçler dengesi netleşmeye doğru gittiğinde geçmiş hatalarından biri olan herkesin bir baş çektiği "demokratik kitle" örgütlerine gidileceğini belirttik.

Bu anlamda da platform tartışmalarını daha doğrusu. Ö.D.'nin örgütlenmesinde duyduğumuz kaygılar ve olması gerekeni gerek kitleler içinde, gerekse de diğer dostlarımızla tartışmaya-kavratmaya çalıştık.

Gelişen süreçte modern-revizyonist, reformist anlayışların artık pratik gelişmeyi engelleyen Bizans oyunlarının hat safhaya ulaşması; mücadelenin keskinleşmesi, ivmenin yükselmesi yönünde değil tam tersine düzen sınırları içinde kabul edilebilir, uslu bir öğrenci gençlik, yaratma çabalarının ideolojik mücadeleye ile geniş dernek kitlelerince teşhir olmasının verdiği hırçınlıkla eylem

kırcılıkları, polisliğe varan tavırları karşısında; "var olan kargaşa teorik ve pratik ilerlemenin önünde engel teşkil ettiği"ni belirttik. Ve bu noktadan sonra platformun artık merkezi, bağlayıcı bir yapısının olduğunu savunmanın, pratik olarak gerçeklere ters düştüğünü vurguladık.

O süreçten sonra -platformların (Türkiye platformunun bir komedi olduğundan)- platformun ancak eylem birliği olarak -kısa vadede- gördüğümüzü ileterek, gerçek anlamda örgütlülüğün başta savunduğumuz şekliyle olabileceğini ve bunu sağlamanın da oturup iflah olmaz gruplarla polemik yürütmek değil, mücadelenin yükseltilmesinin hedefimiz olduğu için okullara yönelik eylemlere ağırlık vereceğimizi belirterek bunları yaşama soktuk.

Öte yandan platformun sağlıksızlığının, birim derneklerin sağlıksızlığı noktasında olduğu açıktır. Bu yanı sıra platformu düzeltmek, birim derneklerin ilkeli, tüzüklü, ne yaptığını, niçin ve nasıl yapacağını bilecek bir duruma gelmesiyle üniversite çapında derneklerin birliği ve sırasıyla illerdeki Ö.D.'nin ve illerin birliğinin sağlanmasıyla Türkiye çapında bir birliğin oluşturulması hedefi olmalıdır.

Ancak bu şematik olarak ele alınırsa, yine çıkılmaz noktalara gidilir. Çünkü üniversiteler içinde de pek çok sağlıksız yapılanma söz konusudur.

Son eylemler sürecinde (Polis-İdare işbirliği) görüldüğü gibi, kitleler hangi yapıyı tanıyacaklarının sıkıntısını çekmektedirler. Eylemlilik sürecinde, gelinen noktada kitlenin nabzı yakanmış olmasına, büyük bir potansiyelin korsan miting-yürüyüş yapabilecek bir noktaya getirilmiş olmasına karşın, modern-revizyonist grupların bu potansiyeli kırıcı, hem de eylemliliğin hattını saptıran (program polis-idare işbirliğine sondu. Ancak açlık greviyle; alınan arkadaşlarımız serbest bırakılsın! gibi, görünüşte "sol", özünde teslimiyetçi, hedef sap-

tırcı, eylem kırıcı bir tavır sergilenmiş, insanlar boşlukta kalmıştır.) bir tavıra girmeleri sonucunda eylem programı zafaya uğramıştır. Kuşkusuz bunda kitleye verilen önem, meşruluğunu kabul ettiren ciddi bir yapı (platformun) olmaması en büyük etkidir.

Son eylemlilikler sürecinde sağlıklı bir örgütlenmenin aciliyeti ortaya çıkması-na karşın, bunun aşılmasında olumlu mesajları da vardır.

Modern-revizyonist, etkinliğin var olan seviyesi daha önceki durumlarda, devrimcilerin sağlıklı platform tartışmalarında haklı olarak gözönüne alınan ve değerlendirilmek zorunda kalınan bir boyuttaydı. Teslimiyetçiliğin teşhirinin boyutu ele alındığında doruğuna 14 Nisan eylemliliğinde çıkmış, fakat bunun siyasi-ideolojik temellerine oturtulmaması, reformist, modern-revizyonist ve bir kısım oportünist (Güneşe Çağrı, Yeni Aşama) gibi anlayışların usta manevrasıyla bireysel tasfiye, sorunu gibi kitlelere sunulması sonucu tekrar düşüş yaşanmıştı.

Bu seneki süreç başından itibaren ise modern-revizyonistleri bile, eskiden "korsan, militan, yapılmaz, yapılmamalı" dedirten, giden kitleleri bile yoldan çevirmeye çalışarak eylem kırıcılığı noktasına vardır bir konumdan, alarak -hatta bu süreci bilen insanların gülmeyen geçemeyeceği- bir konuma getirmiştir. Bu da gençliğin kesintiye uğrayan anti-empyrist, anti-faşist eylemlilik hattına kitlesel olarak sahip çıkması başlaması sanırız söylemeye bile gerek olmayan bir nedendir. Bu anlamıyla teşhir noktasında tecrit noktasına gelmek istemeyenlerin usta bir manevrasa olduğu ortadadır. Çünkü onların iktidarla çelişkileri, burjuva anlamda bir çelişkidir. İktidar olduğu ülkelerde halka karşı uyguladıkları, Sosyal Faşist diktatörlüklerinin sonuçları ortadadır.

Geçmiş ışığında bugünü değerlendiren, öğrenci hareketinin merkezi ilkel birliğini savunan tüm devrimci gruplar tarihsel sorumluluklarının bilincinde olarak öğrenci gençliğin eylemliliğinin varmış olduğu noktayı değerlendirmeli ve platforma ilişkin tavrını somutlamalıdır.

Bundan sonraki dönem için, mücadelenin niteliğinin ve niceliğinin yükselmesi örgütlülük sorununu tekrar başat sorun haline getirecektir. Buna ilişkin önlemler şimdiden alınmazsa yarın daha zor sorun(durum)lar bizleri beklemektedir.

Bugün modern-revizyonist, reformist grupların engellemeleri artık mücadelenin önünde bir engel teşkil edemeyecek duruma gelmiştir. Bu geçmiş tartışmalarda çekince konusu -bizim de katıldığımız- olması itibarıyla, ilkel birliği sa-

vunan derneklerin nüvesini oluşturduğu, katılanları bağlayıcı, merkezi bir platform yaratılması sorununa yeni bir tartışma gerektirecek bir boyuta gelmiştir.

Bu ayrı bir platform olarak kesinlikle değerlendirilmemelidir. Mücadeleye faydacı, kısa vadeli bakmak yerine, geçmiş derslerin ışığında uzun vadeli bakılmalıdır.

Çünkü, bugünden kitlelerin mücadelesini, düzenleyecek, belli bir işlerlik ve disipline oturtacak bu anlamıyla mücadele önderliği noktasında olsun, aldığı kararlar ve uygulaması noktasında olsun kitlelere güven veren ve otoritesini bugünden saygınlığıyla kabul ettiren bir yapılanma oluşturulmazsa, yarın çok geç olabilir.

Demokratik öğrenci hareketinin mücadelesinde; onun demokratik kurumlarının otoritesini yadsayan, bunun yerine siyasi grupların dar grup çıkar ve anlayışlar noktasında bir otorite anlayışının pekiştirilmesi, yavaş yavaş kendine taban yaratmaya başlayan anlayışların kendilerince "bu kadar bana yeter" noktasına vardığında (ki bu siyasi çalışmayı yadsımak, öğrenci gençliğin mücadelesini salt akademik boyuta indirgemek şeklinde kesinlikle anlaşılmalıdır.) herkes bir baş çekmeye devam edecektir. Zaten böylesi eğilimler, öğrenci hareketi içinde; "Eylemde birlik, propaganda-ajitasyonda özgürlük", bağlayıcılığın sonuçta demokratik-merkeziyetçiliğin reddi gibi noktalarda baştan beri vardır.

Ancak böylesi bir platform, bu tür eğilimlerin mahkum edilebilmesini sağlayabilir. Küçükten büyüğe doğru, adım adım nicellekle, niteliği karşı karşıya koymayan bir anlayışla kitlelerin mücadelesine önderlik etmesiyle gerçek otoriteye ulaşılabilir.

Artı olarak daha önce belirttiğimiz gibi bu platform anti-reformist bir platform değildir. Böyle bir sınır çizmek doğru değildir. Çünkü bugün ulaşılan kitle gücü böyle bir platformun yaratılmasında yeterli olmasına rağmen, geniş kitleleri çatısı altında toplamayı hedeflemeli, ayrı ayrı D.K.Ö. yaratmak yerine, şimdiki kadar olduğu gibi bundan sonra da önderliği geniş kitlelerle kavuşturmak gibi bir kaygı duyması gerekmektedir. Onları reformizmin, ideolojik ve pratik olarak teşhirine götürmeli, ancak yapıya girmek için böylesi bir ilkesel anlayışı olmamalıdır.

Bu platform, mücadeleye ciddi olarak bakan; kalabalık kof güçsüz yapılar yerine, kararların 3 kişiyle alınıp değiştirildiği, yarın ne yapacağı belli olmayan gerekli ciddiyet ve sorumluluktan uzak, bizans oyunlarıyla, basit parmak hesapları, naylon dernekleriyle kimin ne za-

man niçin geldiği, ya da gelmediği belli olmayan, bunun sonucunda kitleleri kendinden soğutan, ciddiyetsiz bir yapı- nın alternatifi olmalıdır.

Buraya katılan dernekleri bağlayıcı niteliğinin yanısıra, platformu eylem birliği olarak gördüklerini, çıkan kararların bağlayıcılığını kabul etmediklerini söyleyenlerle ortak noktalarda birlikte hareket edilmelidir. Bu derneklerin sayısı önemli değildir. Çünkü sorun ortak hareket ise; isteyen istediğine katıldığı, istemediğine katılmadığı bir ortamda bir kısım dernekler kendi içlerinde sağlıklı bir birlik (platform) oluşturmalarının sakıncalı olduğunu söylemek, bize büyük bir komedidir. Kaldı ki biz onlarla birlikte hareket edilmemesini, onların dışlanmasını savunmuyoruz. Yalnızca bugünkü eylem birliği platformuna katılan derneklerin yukarıda anlattığımız perspektifle ilkel bir birlik oluşturmalarını, kararlarını eylem birliği platformlarına götürüp orda tartışmalarını, iknaya çalışmalarını (platform olarak) birlikte hareketi sağlamayı, bu olmazsa sonuçta nasılsa herkes bildiği yolda yürütüğünden kararlarını hayata geçirmesi gerektiğini savunuyoruz. Bunun, bugünden nüveleri atılmalıdır. Bu ilkeleri platform ürettiği sağlıklı politikalar çerçevesinde, yeni yeni dernekleri içine çekecek ve süreçte daha güçlü bir yapıya (disiplinli, ilkel, merkezi-bağlayıcı) ulaşacaktır. Ve bu platformun baş hedeflerinden birisi de, öğrenci derneklerinin federasyonu olmalı, bunun çekirdeği olmalıdır. □

(1) Devrimci eylem hattının gerek karar alınmasında, gerekse de yaşama geçirilmesinde pek çok grubun teri birbirine karışmıştır. (Daha bir teri kurumu, yok denilmesin!) Alınan kararların ve yaşama geçirilmesi noktasında gerek bizim, gerekse diğer devrimci güçlerin önerilerini bildiğiniz halde ve sizin de getirmiş olduğunuz önerilerden doğru gördüklerimiz noktasında, (siz de bizim ve diğer devrimci grupların önerileri içinde) birlikte yaşama geçirildiğini saptırarak, bugün Ben Merkezci, süslü ebedi sözlerle belki olayları dışardan izleyenleri etkileyebilirsiniz. Ancak öğrenci belki olayları dışardan izleyenleri etkileyebilirsiniz. Ancak öğrenci gençlik kimin ne olduğunuzu, ne yaptığını çok iyi biliyor. Bu noktada derneklerdeki mücadeleciler kitleyi etkilemiyor. (Bugün derneklerdeki mücadele eden kitleler tarafından bu asılsız sahiplenme mantığınız karşısında, okullardaki taraftarlarımız, "haklısınız, söyleriz düzeltirler" diyecek kadar zor durumlara düşmekte. Geniş kitleler tarafından tepki almaktasınız. "Öğrenci gençliğin eylemlerine dışardan hiçbir grup, kesim sahip çıkamaz" ilkeniz-ilkemiz ışığında, bu tutumunuzun kinayan bir öneri derneklere gelse bunun altına kaç derneğin imza atacağını bilmem biz mi hesaplayalım? yoksa siz mi hesaplıyorsunuz?

Bir kere daha ulusal sorun üzerine

Haydar Kıran

Geçmişten beri her türden revizyonizm-opportunizm ile Marksist-Leninistler arasındaki önemli bir tartışma konusu olagelen ulusal sorun, bugün de önemini korumaktadır. Opportünist ve revizyonistlerin ulusal soruna yaklaşımlarının neler olduğuna kısaca değinirken soruna teorik olarak yaklaşacağız. Türkiye Devrimci Hareketi içindeki bu konudaki sapmalara karşı önümüzdeki sayılarda da cevap vermeye devam edeceğiz. Burjuva yaklaşım ile ML yaklaşımın ne olduğunu okuyucularımızın daha iyi görmesi için geçmişteki sakat anlayışlara da yeri geldikçe değineceğiz.

Bilindiği gibi ulus, her devrim aşamasına bağlı olarak kapsamı daralan, genişleyen veya değişen bir kategori değildir.

Ulus devrimden menfaati olan ve olmayan bütün sınıf ve tabakaları kapsar. Ulus tanımı bize bu gerçeği zaten vermektedir. Ne idi ulus?

"Dil, toprak, iktisadi yaşantı birliğinin ve ortak kültür biçiminde beliren ruhi şekillenme birliğinin hüküm sürdüğü, tarihi olarak meydana gelmiş istikrarlı bir topluluk". Her ulusun egemenleri, mensup oldukları ulusun diğer kesimleri gibi: aynı ortak, dil, toprak, iktisadi ve ruhi şekillenme birliğine sahiptirler. Gerçek bu olduğuna göre, hakim güçleri de ulusun kapsamı içerisindedirler.

Halk ise, devrimden menfaati olan kesimleri içerir. İçinde bulunulacak devrim sürecinin muhtevasına bağlı olarak bu kategori genişleyip daralabilir. Yani bu kavramın kapsamı değişmez değil, aksine devrim aşamasına bağlı olarak, değişken bir özellik gösterir. Halk; ulus gibi belli bir tarihsel dönemin (kapitalizmin) ürünü değil, her tarihi dönemde var olmuş bir olgudur.

Milli baskı genel olarak milletin tümü üzerinde süren baskıdır. Bu baskı; ezen ulusların hakim sınıflarının ezilen uluslar ve azınlıklar üzerindeki baskıdır. Sadece halk kapsamına giren güçlere değil, millet kategorisi içindeki tüm kesimlere yönelen bir baskıdır. Ve hatta bu baskının esas hedefi ezilen ulusların burjuvazisidir. Bunun nedenlerini daha ileride ele alacağız? Genel olarak hakim sınıfların her milliyetten emekçiler üzerindeki sınıfsal baskısı ile, ezen ulusların egemen güçlerinin ezilen bağımlı ve uyruk milletler üzerindeki milli baskısının birbirine karıştırılmaması son derece önemlidir. Emekçi yığınların vahşice sömürülmesini, onların başkaldırmasını bastırılması amacıyla, hakim sınıfların uyguladığı sınıfsal baskı, bundan nitelik olarak farklı olan milli zulüm ile kesinlikle ayrılaştırılmamalıdır.

Bu konuda kafa karışıklığı içinde olanların sosyal şovenizmden sayılamadıklarına ibretle tanık olmaya devam ediyoruz.

Milli baskıyı halen "Kürt Halkı üzerinde süren baskı" olarak göstermeye devam edenler var. Söz konusu güçler bu yaklaşımlarıyla milli baskı, eşitsizlik ve milli imtiyazlara karşı mücadele görevini unutuyorlar. Sadece Kürt Halkı'nı değil, ezen ulusun hakim sınıflarıyla her yönlü kaynaşmış üç beş büyük Kürt feodal beyi ve kompradorları dışındaki tüm Kürt milleti üzerindeki milli baskıyı görmezlikten geliyorlar. Kürt küçük toprak ağaları ve burjuvazisi üzerinde de süren bu baskıyı objektif olarak onaylıyorlar.

Bu cins yaklaşımların insanı nasıl hakim sınıfların yedek gücü haline getirdiğine geçmişte çokça şahit olmuştuk. Şeyh Sait ve Dersim isyanları karşısında kemalistlerin saflarında yer alan "sol"cularımızın bayrağı taşınmak is-

tenmiyorsa bu meselelerde açık bir kafa ile hareket etmek gerekiyor.

Milli baskı, Hakim sınıfların bütün Kürt milleti ve azınlık milliyetlere uyguladığı bir baskıdır. Millet kavramının ne olduğu ve bu kategoriye hangi güçlerin girdiğine değinmiştik. Marksizm-Leninizmin ABC'sinden haberi olan herkesin bilebileceği doğru yaklaşım eğer sadece cebe konulacak ve okşanacak bir şekilde kullanılmak istenmiyorsa, Kürt emekçilerinden başka, Kürt Ulusu'nun diğer bütün kesimleri (burjuvaları, toprak ağaları) üzerinde de süren milli baskı görülmek zorundadır.

Görülmediği zaman ezilen ulusun burjuvazisi veya küçük toprak ağalarının kendi imtiyazları içinde olsa (ki bizim desteklediğimiz bu yön değildir) egemen ulusun hakim sınıflarının milli baskısına karşı çıkmalarının bağrında demokratik muhteva kavranmayacak, bu yön desteklenmeyecek ve hatta karşı çıkılacaktır. Geçmişte bu örnekler neredeyse "sol"cuym diyen birçok küçük burjuva devrimcisinin karakteristik özelliği olarak görüldü ve bugün de ne yazık ki görülmektedir.

Bu konuda Yeni Çözüm dergisi hâlâ cahilliğini sergilemeye devam ediyor. Kürt sorunu ile ilgili çıkardıkları yayınlarda, "Kürtlerin uluslaşma yolunda olduklarını" iddia ediyorlardı. Bugün bunu reddettikleri belli olmasa da, benzeri anlayışlarını korudukları anlaşılıyor. UKKTH ile Halkın Kendi Kaderini Tayin Hakkını birbirine karıştırıyorlar. Böylece Türk şovenizminden kopamadıklarını gösteriyorlar. Yeni Çözüm şöyle diyor:

"Görev egemen sınıfların şöven propagandasına karşı çıkmak, Kürt halkının kendi kaderini tayin etme mücadelesini desteklemektir." (abç) (Y.Ç. sf.14, sf. 6)

ML'ler tarafından bu Buharin'ci ve PDA'cı görüşler geçmişte mahkûm edilmesine rağmen, ne yazık ki Yeni Çözüm dergisinin yazarları tarafından yeniden diriltilmeye çalışılıyor. Bu konuda aydınlatıcı olması açısından geçmişte PDA ile İbrahim Kaypakkaya arasındaki tartışmadan kısa bir bölüm aktaracağız.

"Şafak revizyonistleri Marksizm-Leninizmin milli meseleyle ilgili en temel prensiplerini tahrif etmiş ve içinden çıkılmaz hale getirmişlerdir. En temel ilkelerden biri olan "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" ilkesini, "halkın kendi kaderini tayin hakkı" şeklinde tahrif etmişlerdir. "Halkın kendi kaderini tayin hakkı" ile "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı", tamamen farklı şeylerdir. Birincisi, halkın iktidarda bulunan gerici sınıfları devirmesi, iktidarı

ele geçirmesi, devletin hakimi olması, yani kısacası devrim yapması hakkı anlamına geldiği halde, ikincisi, milletin ayrı bir devlet kurma hakkı anlamına gelir. Şafak revizyonistleri Kürt halkının devrim yapma hakkını tanıdıklarını ilan ediyorlar(!). Ve milli meseleyi de böylece halletmiş oluyorlar(!). Bravo doğrusu.

İbret verici olan şudur ki, "halkın kendi kaderini tayin hakkı" formülasyonu bir zamanlar Buharin tarafından Lenin yoldaşa karşı şavunulmuş ve Lenin yoldaş tarafından da eleştirilmiştir. Lenin yoldaşın Buhari'ne cevabını aktaralım:

"Milli mesele hakkında da aynı şeyi söylemek zorundayım. Burada da yoldaş Buharin, olmasını istediği şeyi olanla karıştırmıştır. Milletlerin kendi kaderlerini tayin hakkını tanımamalıyız diyor. Bir millet, proletarya ile birlikte burjuvazi demektir. Biz proleterler hor gördüğümüz burjuvaziye kendi kaderini tayin hakkını niçin tanıyalım? Bu iki şey birbiriyle mutlak surette bağdaşmaz! Müsaadenizle, bugün fiilen varolanla bağdaşır. Bunu yok ederseniz sonuç sırf hayal olur."(abç)

"..... 'ben yalnız emekçi sınıfların kendi kaderlerini tayin hakkını tanımak istiyorum' diyor yoldaş Buharin.

Bu demektir ki, sen Rusya'dan başka hiçbir ülkede başarılmamış olan bir şeyi tanımak istiyorsun. Gülünç şey" (RKP-B 8. Kongresine Sunulan Parti Programı Üzerine Rapordan, Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri, s.277-278)." (1.Kaypakaya, Bütün Yazıları sf.238-239)

Geçmişte Şeyh Sait - Dersim hareketlerini gerici olarak damgalayıp bastırılmasına alkış tutanlar, bugün Barzani, Talabani gibi güçlerin önderliğindeki Kürt ulusal hareketini aynı şekilde toptan gerici olarak damgalayıp onlara yönelik bastırma hareketlerine en azından kayıtsızlık örneği göstererek boy veriyorlar. Çok keskin "proletarya devrimci"liği savunuculuğu da olsa sergilenen bu tutumlar, emperyalizme ve uşaklarına objektif olarak sunulmuş desteklerdir. Bu cins tutumlar aynı zamanda hakim ulusun hakim sınıflarının milli imtiyazlarına egemen ulus şovenizmine "sol"dan objektif olarak koltuk çıkma ile kalmamakta, yarattığı güvensizlikle, ezilen ulusun burjuva milliyetçiliğinin de pohpohlanmasına hizmet etmektedir.

Daha önce vurguladığımız gibi, hakim ulusunun hakim sınıflarının milli baskısı bütün Kürt milleti üzerinde uygulanmaktadır. Sadece Kürt milleti üzerinde değil, bütün azınlık milliyetler üze-

rinde de sürmektedir. Kürt ulusu ve diğer azınlık milliyetler emekçileri, bütün diğer emekçiler (Türk ulusundan emekçiler) üzerinde süren hakim sınıfların sınıfsal baskısının yanı sıra, ikinci bir baskıya daha (milli zulüm) maruz kalmaktadır. Böylelikle baskı emekçiler üzerinde daha da katmerli bir hal almaktadır. Milli zulmün ezilen ulus ve azınlık milliyetlerin esas olarak tüm güçlerine yoneldiği kavranamaz, sadece halka uygulanmış iddia edilirse gerçekten sadece halk yığınları üzerinde süren sınıfsal baskı gizlenmiş olur. Ezilen ulus ve azınlık milliyetlerin kendi hakim güçlerinden ayrı olarak hedefi oldukları sınıfsal baskı ile daha katmerli ve yoğun (Çifte baskının sonucu olarak) bir zulüm cenderesi içinde oldukları gerçeği anlaşılamaz.

Gerek Türk milliyetçiliği, yani şovenizmden, gerekse Kürt milliyetçiliğinden radikal kopuş yukarıda ana hatlarıyla değindiğimiz genel doğrulara sahip çıkıp uygulanmaktan sonra mümkün değildir.

Burada kadınlar sorununu anımsatmak istiyoruz! Bu sorunun ele alınışı, çözümü değil, sorunun kendisinin erkek düzeninden kaynaklanan, emekçilere yönelik baskıdan ayrı özel bir sorun olduğu, kadınlar üzerindeki baskının genel olarak erkek-kadın bütün emekçiler üzerindeki baskıdan farklı olarak bir başka baskı olduğu reddedilemez.

Ne yazık ki bu gerçekte yeterince kavranmadığı için kadınlardan üzerindeki söz konusu baskı, sınıfsal baskı ile kadın sorunu, emekçi kadınlar sorunu ile tümünden ayrılaştırılmakta, karıştırılmaktadır. Böyle olunca da bu özel baskıya karşı şu veya bu yaklaşımla tutum alan burjuva kadın hareketlerinden bazıların diğer yönleri görmezlikten gelinmekte ve "kızılık" adına topyekün hedeflenmektedir. Konumuz bu olmadığı için bu sorun üzerinde daha fazla durmaya cağız. Burada göstermek istediğimiz farklı baskı biçimlerinin ve bunlara karşı mücadelenin somut olarak irdelenmesinin biçimlerinin ve bunlara karşı mücadelenin somut olarak irdelenmesinin gerekliliğine işaret etmektir. Farklı baskı biçimleri, farklı temellerden kaynaklanır ve farklı amaçlara yönelirler. Milli baskının da aynı şekilde kaynaklandığı özgül bir temel ve amacı vardır.

Milli Meselenin Özünü ve Amacı Nedir?

Başlıbaşına ele alınması gereken "milli meselenin özünü nedir?" sorusuna ancak genel işaretleri kapsamını düşündüğümüz bu genel yazımızda kısaca bir cevap vermeyi uygun görüyoruz. Düşünüyoruz ki, bu mesele bu yönüyle genel bir açıklığa kavuşturulmadan soruna

sağlıklı bir çözüm mümkün değildir. Öyleyse bu mesele nedir?

Her toplumsal meselenin özü; onu çevreleyen, onun varolmasına yol açan öğelerin kavranmasıyla açığa çıkarılabilir. Bu öge son tahlilde ekonomiktir. Bu ekonomik zemin üzerinde siyasal ve sosyal olgular şekillenir.

Meseleyi Demokratik Devrim açısından ele alarak açmaya çalışalım!

Herkes de bilir ki Demokratik Devrim(DD) öz itibarıyla bir toprak devrimidir. Demokratik Devrim'in bu özü rekabetçi kapitalizm döneminde de, emperyalist aşamada da değişmemiştir. Ne var ki, bu sorunun çözüm yöntemi ve onu gerçekten çözebilecek sınıf vb. elbette değişmiştir. Sorunun kapsamı, muhtevası, çözümü noktasında gündeme gelen bu değişiklik hiçbir zaman öyle bir sorun var olmasına yol açan nedenlerin veya ekonomik özün aynı olduğunu karartmamalıdır. Herkes de bilir ki, emperyalizmin ekonomik özü, temel çelişkisi rekabetçi kapitalizm döneminin aynıdır.

Ama bu işin kapsam ve muhtevasında gelişmenin ve yeni değişmelerin olmadığı anlamına kesinlikle gelmez. Sosyal ve sınıfsal özlere yeni gelişmelerin ortaya çıkardığı gelişmeleri tesbit ederken meseleye yol açan ekonomik özünde değiştiği iddia ediliyorsa ispat edilmek zorundadır. Her toplumsal sorun gibi belli bir ekonomik temelden doğan milli sorun doğru kavranmalıdır. Bu mesele kapitalizmin şafağında doğmuştur. Kapitalizmle birlikte, pazarların birleştirilmesi ve bunun sonucu olarak ortak bir yasantı birliğinin oluşması ve bu temelde ortak bir dil ve kültür birliğinin şekillenmesiyle ulusal topluluklar biçiminde örgütlenme gündeme gelmiştir. İç pazarların birleştirilmesi (kapitalizmle birlikte) öncesi ulusal topluluklardan bahsedilebilir mi? Kim ki kapitalizm öncesi uluslardan bahsediyorsa ahmaktır. Demek ki, uluslar ve ulusal örgütlenmeler kapitalizmin ve onun yol açtığı iç pazarlarının birleştirilmesinin bir sonucudur. Bu olgu öncesi uluslardan bahsedilemeyeceğine göre bu soruna yol açan ekonomik olgunun pazar olduğu gerçeği nasıl yadsınabilir? Ulusal diye bir sorun neden kapitalizm öncesi değil de tam da onun şafağında doğdu?! Açıktır ki meta dağıtımı için zorunlu olan pazarların birliğinin kaçınılmaz sonucu olarak gündeme geldi. Yani pazarla beraber ortaya çıktı. Demek ki bu olgu olmadan ulusal diye bir mesele olamazdı. Bu sorunu doğuran sözkonusu temel açık olduğuna göre, bu değil de bu sorunu doğuran öz nedir?

Sorunun ortaya çıkmasına yol açan

temel aynı olmasına rağmen çözüm do-
ğu ve batı Avrupa'da çeşitli farklılıklar
içermiştir. Ama sorunun temelini yine
pazar olgusu oluşturmuştur. Ekim dev-
rimiyle birlikte sorunun sosyal, siyasal-
sınıfsal özü, çözümünü her ne kadar de-
ğişmişse de ekonomik öz aynı kalmıştır.
Eğer tersiyse bu soruna yol açan yeni
ekonomik temelini izah edilmesi gerek-
mez mi? Veya bu meseleye kapitalizmin
şafağı değil de onun en üst ve yeni bir
aşaması olan emperyalizm mi yol açtı?
Yok eğer bu gerçeğin ABC'si olan konu-
dan sapılmayacaksa ulusal diye bir so-
runu yaratan kapitalizm ve onun bir
ögesi olan pazar değil de nedir?! Şüp-
hesiz bu sorunun çözümü için yürütülen
kavganın muhtevası kapsamında farklılıklar
vardır. Özellikle Büyük Ekim devri-
miyle birlikte bu sorunun çözüm için ele
alınışında köklü değişiklikler elbette söz
konusudur. Gelişimin bu aşamasında
ortaya çıkan sosyal ve siyasal değişiklik-
lerin doğrudan sonucu olarak meselenin
sosyal, siyasal özü veya ele alınışı çözü-
mü köklü olarak değişmiştir. Ve artık bu
mesele emperyalizme-sömürgeciliğe kar-
şı mücadelenin bir parçası haline gelmiş-
tir. Artık bu sorunun çözümü dünya
proleter devriminin ve onun öncüsü en-
ternasyonal proletaryanın omuzlarına
yüklenmiştir. Ancak böyle bir meselenin
oluşmasına yol açan ekonomik temel
(pazar sorunu) ve bu temel sonucu
olan milli baskının, ona karşı gelişen
milli hareketin zemini yine aynı kalmış-
tır. Yani ilk dönemin sonrasında milli
sorunda değişen milli meselenin ele al-
ınışı çözümü ve buna bağlı olarak sos-
yal ve sınıfsal özdür. Aynı şekilde De-
mokratik Devriminde ekonomik özü
(toprak sorunu) değişmemesine rağmen
emperyalizm ve proleter devrimleri ça-
ğında ele alınışı, çözümü, sosyal ve sını-
fsal öz değişmiştir. Milli sorunun çö-
zümünün daha sonraki dönemlerde bir
rekabet mücadelesi olmaktan çıkması
gerçeğine bakarak bu sorunun ekono-
mik temelini yine pazar olduğu gerçe-
ği bulandırılmamalıdır. Çözüm yolu ile
ekonomik özü ayınlattıranlar korkunç
bir yanlış içerisindedirler. Rekabet mü-
cadelesi veya günümüzde bu sorunun
çözüm yolu olan emperyalizme ve sömü-
rüyeye karşı mücadele sorunu, bu çözüm
yollarına yol açan ekonomik özün de-
ğişmesi anlamına gelmez. Aksine top-
lumsal gelişimin değişik aşamalarında
gündeme gelen siyasal ve sosyal değişik-
liklerin sonucu olarak işin ele alınışı ve
çözümünde farklılıkları ifade eder. O
kadar. Fakat halen işin ele alınışında
burjuvazi açısından rekabet mücadelesi
diye bir olgu vardır. Bu kavranamazsa
milli hareket ile sınıfsal hareket, milli
baskı ile sınıfsal baskı vb. birbirine ka-

rıştırılır. Sonuçta milli hareketin bağrın-
da taşıdığı demokratik potansiyel görül-
mez ve ona karşı burjuva saldırı cephe-
sinde yer alınır. Bu kavranamazsa ege-
men ulus şovenizminden radikal bir şe-
kilde kopulamaz.

Milli mesele öz itibarıyla pazar mese-
lesidir. Stalin'in "köylü meselesi veya
emperyalizme, sömürgeciliğe karşı mü-
cadele sorunu" belirlenmesinde işaret et-
tiği şey sorunun sosyal ve siyasal ve sını-
fsal özüdür. Bu durum meselenin de-
ğişmeyen ekonomik özü olan pazar so-
runuyla karşılaştırılmamalıdır. Aksi halde
gerici konağa çulu serme tehlikesi
mevcuttur. Ve zaten milli meseleyi ekono-
mik öz itibarıyla "köylü ve toprak
meselesi" olarak görenler egemen ulus
şovenizminden ciddi şekilde müzdarip-
tirler. Bir daha vurgulamak istiyoruz ve
soruyoruz! Hangi aklı evvel kapitalizm
öncesi milli sorundan bahsedebilir?! Bi-
lindiği gibi "köylü ve toprak sorunu"
kapitalizm öncesinde mevcuttu. Ama ne
yazık ki toplumsal gelişimin bahsi ge-
çen aşamasında ne uluslardan, ne de
ulusal sorundan bahsedilemez. Aksine
bu sorun kapitalizmin şafağının tarih
sahnesine getirdiği (öncüleri daha evvel
de vardı) bir olgudur. Gayet açıktır ki
bu meselenin oluşmasına yol açan ikti-
sadi zemin, kapitalizm ile birlikte oluş-
an pazarların birleşmesi sorunudur. Bu
noktada açık kafaya sahip olunmazsa
ezilen ulus burjuvazisi ve feodalleri ön-
derliğinde hakim ulusun hakim sınıfların
imtiyazlarına yönelen (kendi hüküm-
ranlıkları için olsa da) hareketlerin gerici
niteliklerine rağmen bir yönüyle de
içinde barındırdığı demokratik muhte-
va görülmez ve bunlara karşı hakim ulu-
sun hakim sınıfları cephesinin yedeğine
düşülür. Nitekim Şeyh Sait veya Seit Ri-
za önderliğindeki Kürt ulusal hareketle-
rine karşı henüz terk edilmeyen gerici ve
şoven tutumlar bir yönüyle de bu zirva
anlayışlardan kaynaklanıyordu. Keza
bugün Barzani-Talabani gibi Kürt bur-
juva feodallerinin önderliğindeki ulusal
hareket topyekün karşı çıkma ve bunu
çok "kızıl" laf salatalarıyla yutturma re-
zaletinin beslendiği zeminde aynıdır.
Karşı devrimci bir çizgide olmasına ra-
ğmen ikincil de olsa bağrında demokra-
tik bir yön taşıyan PKK hareketine karşı
topyekün karşı mevzide durulması biçim-
indeki saçmalığın bir nedeni de bu konu-
daki bulanıklıktır.

Toprak devrimini bırakalım gerçekle-
ştirmeyi ondan yana olmayan, ona
karşı duran ezilen ulus burjuvazisi ve feo-
dallerinin bir kesiminin sırf pazara hak-
kim olma, kendi hükümlüklerini ve imti-
yazlarını garantiye almak için ezen
ulus hakim sınıflarına karşı çeşitli biçim-
lerde tavır alabilecekleri, mümkün olma-

yan bir şey değil. Veya egemenlerin bir
sömürgecilik statüsüne karşı kendi men-
faatlerinden ötürü nispeten bir tavır alış-
ları (Kurtuluş Savaşı ve Afgan örneğin-
deki gibi) olanaksız değildir. Ancak yu-
karda çok genel olarak işaret ettiğimiz
gerçekleri anlayamayanlar şüphesiz böy-
le bir şeyi kavrayamazlar. Kavrayama-
manın götürüleceği yer ne kadar keskin
devrimci laflarla süslenirse süslenir, hak-
kim ulusun hakim sınıflarına koltuk çık-
ma noktasıdır. Yine onun getireceği Ulu-
sal Kurtuluş Hareketleri'ne karşı emper-
yalist değirmene şu taşıma çırağıdır.

Sosyal şovenizmden dertli karargah-
ların, Kaypakkaya'ya "ezilen ulus bur-
juvazisi ve toprak ağalarına kuyruk
olma" şeklindeki saldırılarının özü söz-
konusu kavrayışsızlıklara dayanmaktadır.
Milli burjuvazi önderliğinde milli
devlet kurma eğilimi taşıyan milli hare-
ketlere karşı "büyük devrimcilik" (!!)
adına gerici tutumlar alınmasının sebepleri
aynı kavrayışsızlıktan gelmektedir.
Çağımızın karakteristik özelliği olmasa
da burjuva ve feodallerin önderliğinde
emperyalizmi nisbeten geriletene, ona
darbe vuran hareketlerin olması bekle-
nemeyecek bir şey değildir. Afganistan
gerçeği bunun en somut örneğidir. Fak-
kat yine ne yazık ki bugün hâlâ bazı ya-
man "sol"cularımız aldıkları garip tu-
tumlarla bu hareketler karşısında emper-
yalistlerle el altından destek veren Troç-
kist teorilerin bayraklığında bir türlü
vazgeçmiyorlar.

Sonuç olarak milli mesele konusunda
Kaypakkaya'nın mantığı, Mao, Lenin
ve Stalin'le aynıdır. Bugün Amerikan
Kongresi, Avrupa Parlamentoları vb.
arenalarda tartışmak zorunda kalınan
ve sahte çözüm alternatifleriyle dejene-
re edilmeye çalışılan bu sorunda devrimci
proletaryanın sesini yükseltelim. Kürt
sorununun bugünkü Orta-Doğu koşu-
llarında kendisini daha da yakıcı tarzda
dayattığı, İran-Irak savaşı ile birlikte
oluşan ortamda, bölgede derinleşen çeliş-
kilerden bu sorunun daha da alevlendiği,
milli çelişmenin geçmişe oranla daha
da kızıştığı, ulusal uyanış ve bunun
ürünü olan ulusal potansiyelin daha da
yoğunlaştığı gerçeklerini görmeli ve bu
alanlarda proletaryanın devrimci müca-
delesini için daha elverişli avantajlara sa-
hip olduğunu derinden anlamalı, gerekli
müdahalede bulunulmalıdır. Bunun için
her şeyden önce bölgede mevcut özgül-
lüğü kavramak ve ona uygun özel bir si-
yaset izlemek bugün her zamankinden
çok daha gereklidir.

Milli meselenin nasıl ele alınması ve
çözüleceği bağntısında değil, ama özgül
bir sorun olarak, onun sınıf mücadelesinin
diğer problemleriyle olan farklılığını
kavrayamayan kafa, milli baskı ile

sınıfsal baskıyı da karıştırmaktadır. Onların hangi temelden kaynaklandığı ve ne cins amaçlara yönelildiğini izah edemekte ve ayınlıştırmaktadır. Nedir milli baskının amacı?

Bu baskının amacı hakim ulusun hakim sınıflarının: Pazarın, maddi zenginliklerinin "rakipsiz sahibi olma" arzusudur. Hakim ulusun hakim sınıfları bu arzularını gerçekleştirmek, imtiyazlarını korumak ve geliştirmek için pazara hakim olmak zorundadırlar. Bu ihtiyaçlarının ifadesi olarak ayrı milliyetlerin yaşadığı toprakların devlet sınırlarından kopmasını her yolu deneyerek önlemeye çalışırlar. Bugün İran-Irak Kürtlerin yaşadığı yerlerde zoraki sınırlar içinde tutulması, "vatanın ve milletin bölünmezliği" safatasını sistemin temel kuralı haline getirilmesinin nedeni budur. Pazarı rakipsiz hakim olmak ve onu elde tutmak için, dil birliği önemli şartlardan biridir. Egemen ulusun egemen sınıflarının, egemen dili zorunlu olarak dayatmaları buradan gelmektedir.

Kıscacısı milli baskı hakim ulus egemenlerinin pazarı elde tutma ihtiyaçlarını karşılamak için gündeme getirdikleri bir baskıdır. Milli meselenin özü ile onun bir unsuru olan milli baskının ekonomik temeli, pazar noktasında çakışmaktadır. Egemen ulusun egemen sınıflarının pazarı zorla elde tutma arzusuna, yine kendi sınıf çıkarlarından ötürü ezilen ulus burjuvazisi ve küçük toprak ağaları karşı durur. Kendi pazarlarına sahip olmak ister. Bu amaçla hakim ulusun hakim sınıflarının karşısına dikilir. Milli baskının bunlara (ve hatta esas olarak) yönelmesinin nedeni bu açıdan o kolay anlaşılabilir bir şeydir.

Bunu karıştıranlar başlarından sosyal şovenizm belasının patlamasından kurtulamıyorlar. Sorunun köklü çözümünün emperyalizmin, feodalizmin, komprador kapitalizmin tasfiyesinden geçeceği gerçeğini kabul ederken, aynı zamanda sorunun pazardan kaynaklandığını da görebilmeliyiz. "Ulusların kendi kaderini tayin hakkı"; toprak sorununun halini demek değildir. Hele hele bu bazılarının iddia ettiği "iş gücünün sömürülmesinin vermek", "sömürünün kaynaklarını kurutmak", "sosyal kurtuluşu sağlamak" hiç değildir.

Soruna böyle bakanlar milli mesele ile sınıfsal meseleyi, ezilen ulusların ayrı devlet kurma hakkı ile proletarya iktidarını vb. karıştırmaktadırlar. Böyle olunca da proletaryanın önderlik etmediği ulusal kurtuluş savaşlarına karşı durmakta, gerici pozisyon almaktadırlar. Evet proletarya milli meseleyi, sosyal kurtuluş mücadelesinin bir parçası olarak ele alır, onu proleter dünya devrimi mücadelesinden soyut, başlı başı-

na bir amaç olarak kavramaz. Fakat bunun proleter devrimci bir çözüm ile ele alınmasının nasıl olacağı sorusuna takılarak, ezilen ulus burjuvazisinin kapitalizmin gelişmesinin ihtiyaçlarına denk düşecek en iyi model olan ulusal devlet perspektifi ile sorunu kendisine göre çözüm doğrultusunda atacağı ve içinde genel demokratik bir içerik taşıyan adımına destek vermeme veya kayıtsız kalma tutumu kesinlikle kabul edilemez.

Sorunu böyle kavrayamayanlar her milli hareketin doğası olan, burjuva önderlik ve tabii eğilimini ifade eden ulusal devlet alternatifini elbette gerici olarak damgalayacak. ML adına objektif olarak ezen ulus egemenlerinin safalarında yer alacaklardır. "Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı"nın yerine iki kaş arasında bir çırpıda "Halkın kendi kaderini" geçiren ve bu alternatifleriyle Rosa Lüksemburg'un olumlu yanına (ki onun esas yanındır) değil, olumsuz yanını sahiplenen, Buharin'ci, Kievski'ci bayrağı sallayanlar ulusal hareket ile halk hareketlerini ayırdedememe, ayınlıştırma derdinden ötürü şovenizmden kopmamaktadırlar. UKKTH, toprak devrimi ile ayınlıştırılmaz. Ayınlıştırılırsa bu ne cins şoven tehlikelere kapıyı açacaktır? Bu her şeyden önce toprak devriminden yana olmayan veya işçiler, köylüler üzerindeki sınıfsal baskıya karşı çıkmayan aksine onu uygulamanın güçleri arasında bulunan ezilen ulus burjuvazisi ve küçük toprak ağalarının, ezen ulusun hakim sınıflarının milli imtiyazlarına, baskısına yönelebilecek ve onların önderliğindeki ayrı bir devlet kurma hakkı doğrultusundaki mücadelenin bastırılması askerleri olmaya, "halkın kendi kaderini tayin hakkını" ulusların kaderlerini tayin hakkının yerine geçirenler, ne söylerlerse söylesinler, milli hareketin karşısına bir barikat olarak dikilmeye aday olmanın yolundadırlar. Ve böylelerinin dilinde, "eşitlik", "her cins ulusal imtiyazlara karşı olma" sadece kulağa hoş gelecek laflardan ibaret kalacaktır. Böyle olduğunu revizyonistlerimizden "Halkın Kurtuluşu" adlı grup zaten kendi ağzıyla da itiraf ediyor. Şöyle diyorlar!

"Sosyal kurtuluşu amaçlamayan, kapitalizmi yavaşlatmaya çalışan ve onun sınırları içinde kalan ulusal kurtuluş ve UKKTH'nin gerçekleştirilmesini esas olarak savunmayacağız."⁽¹⁾

Şovenizmin, devlet kurma hakkını egemen ulusun imtiyazı olarak savunup, ezilen ulusun köleliğini onaylamanın, statükoculuğunun bundan daha rezili olamaz. Nerede kaldı UKKTH'nin kayıtsız şartsız savunulmasının bir ML açısından bırakalım, bir demokrat tarafından dahi savunulmasının sorunluluğu?

"Sosyal kurtuluşun çıkarları", "Kapitalizme düşmanlık" adına söylenen bu sözlerden utanıp duyulmalıdır. Bu tutum proletaryanın önderlik etmediği bütün ulusal kurtuluş savaşlarına karşı duruştur. Bu UKKTH'nin reddidir. Yukarıdaki alıntı da görüldüğü gibi, HK bu hakkın savunulmasını şartlara bağlamaktadır. Neydi şartı? "Kapitalizmi yavaşlatmayacak", "sosyal kurtuluşu gerçekleştirecek" olanların "desteklenmesi"! Herkes de bilir ki, ister küçük burjuvazi isterse de ulusal burjuvazi önderliğinde olsun (diğerlerini zaten bir kenara bırakıyoruz. Çünkü sözkonusu güçler önderliğindeki ulusal hareketlere dahi karşı çıkanlar diğerlerine hayda hayda karşı çıkarlar) egemen ulusların egemen sınıflarının milli baskısına, milli imtiyazlarına yönelik ve milli devlet kurma hedefi milli hareketleri, kapitalizmi hedeflemez, aksine onun gelişimi için en uygun modeli yaratır. Ve bu hareketler sosyal kurtuluşu sağlamaz, aksine kendi pazarlarına sahip çıkarak, kendi milliyetinden emekçiler üzerindeki sınıfsal baskıyı devam ettirir. Böyle olacağına göre bu cins hareketlerin, HK'na göre desteklenebilecek hiçbir yönü yoktur. Görüldüğü gibi Şefik Hüsnü'ye, Buharin'e ve hatta Kemalistlere bedavadan küfür etmek sorunu çözmüyor. Hem onların ezilen uluslardan bu noktada güzergahında yürüyüp hem de onlara karşıyım demekle iş bitmiyor.

Gerçi "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı"nın yerine, "Halkın kaderini tayin hakkı"nın geçirenlerin bu zavalı durumlarını anlamıyor değiliz! Fakat yine de "UKKTH" gibi parolalara, zaman zaman da olsa sarılma samimiyetsizliğinden rahatsız oluyoruz. Siyasi bir sorun ve demokrasinin unsurlarından biri olan "UKKTH"nın savunulması, proletarya önderliği ile sınırlanamaz. Eğer sınırlanırsa, bugün dünyada ulusal kurtuluş savaşlarının ezici çoğunluğunun karşısına dikilmek gerekmiyor mu? Milli baskıyı sınıfsal baskı ile, milli hareketi halk hareketi ile karıştıranların gerçekten milli hareketlere ve onun yöneldiği milli baskıya karşı bu hareketleri desteklememe veya kayıtsız kalma tutumunun düzeltilmesi için yeniden bu sorunların doğru kavranmasının önemine işaret etmek istiyoruz.

ML'ler ezilen ulus burjuvazisi ve küçük toprak ağalarının sınıfsal baskıdan yana, ancak egemen ulusun egemen sınıflarının milli baskısına karşı olacaklarının bilincinde olmalıdırlar.

ML'ler her türlü eşitsizliğin olduğu gibi, her iki baskının da karşısındadırlar. Sınıfsal baskının ortadan kaldırılması için hangisi ulustan olursa olsun bütün hakim sınıfların sınıfsal baskısına karşı çık-

mak, mücadele etmek ML'lerin görevidir. Bunun yanısıra ezilen ulus burjuvazisi ve küçük toprak ağalarının milli baskıya yönelen veya yönelebilecek mücadelesinin de destekçisi olmak zorundadır.

Her cins sınıfsal, ulusal farklılıkların, eşitsizliklerin, baskıların kararlı düşmanı ve onları tarih sahnesinden silebilecek yegâne güç olan proletaryanın, hakim ulus egemenlerinin imtiyazlarına, devlet kurma hakkını kendi tekellerinde tutmalarına yönelecek mücadeleyi şu veya bu sınıfın önderliğindedir diye görmekten gelme veya desteklememe (ilerici yönünü) tutumu olamaz. Lenin'in şu sözlerinden öğrenmek bugün çok daha gereklidir.

"...uluslara karşı her türlü baskıya, uluslardan biri ya da dillerden biri için her türlü imtiyaza karşı çıkmak, demokratik bir güç olarak proletaryanın mutlak görevidir. Milli kavgalarla karartılan ve geciktirilen proleter sınıf mücadelesinin mutlak çıkarındadır."⁽²⁾

Bu görevi yerine getirirken, şüphesiz proletaryanın titizlikle korunması gereken bağımsız, siyasal bir çizgisi vardır. Ezilen ulus burjuvazisinin, hakim ulus burjuvazisinin milli eşitsizlik, milli zulüm gibi uygulamalarına yönelik hareketin demokratik muhtevasını desteklerken, onun kendisi için ulusal imtiyazlar sağlama, hükümranlığını tesis etme yönüne de karşı durmak, emekçi yığınları uyarmak aynı şekilde proletaryanın vazgeçemeyeceği bir başka görevidir.

Her türlü ulusal imtiyazlara karşı durup, bütün ulusların kendi devletlerini kurmada hak eşitliği savunulmadan, milli meselede doğru bir tutum ortaya koyabilmek imkânsızdır. Evet biz çeşitli ulusların burjuvazileri arasındaki üstünlük sağlama mücadelelerine alet olamayız. Ezilen ulus burjuvazisinin özel imtiyazlar edinmesinden kesinlikle yana olunamaz. Ancak bu ezilen ulusun ayrılma hakkına karşı, savunmama veya kayıtsız kalma biçimli bir tutum takınmaya götürmemelidir. Proleter devrimciler ezilen ulus burjuvazisini ezen ulus egemenlerine karşı savaşımında desteklemekle yükümlüdürler. Ezilen ulus burjuvazisinin imtiyazlarından yana olma, ezen-ezilen uluslar arasındaki ayrımı veya her iki kategorinin milliyetçiliğinin bir ve aynı olduğu noktasına götürmemelidir. Ezen ulus egemenlerinin imtiyazlarına proleterya herkesten daha kararlı karşı çıkmak, savaşmakla görevlidir.

Bu sorunları UKKTH ve Milli hareketlere tutum konularında da ele alacağımızdan ötürü şimdilik geçiyoruz.

Karıştırılan sorunlardan biri de milli hareket ile halk hareketidir. Öncelikle

belirtelim ki, bu iki hareket ayrı şeylerdir. Halk hareketi, emekçi yığınların ezen güçlere karşı çeşitli talepler doğrultusundaki başkaldırısıdır. Bu hareket ezilenlerin sınıf hareketidir. Toplumsal sınıflar biçiminde bölünmesiyle gündeme gelmiş bu hareketi, toplumsal gelişmenin kapitalizm aşamasının ürünü olarak tarih sahnesine çıkışını milli hareketlerden ayırmalıyız.

Batı Avrupa'da 1789-1871 dönemini kapsayan milli hareketler, "eşitlik", "özgürlük" gibi sloganların eşliğinde kaldırılan bayrak altında diğer güçleri de birleştirmiş, feodalizme yönelmiş, burjuva demokratik devrimi zafere ulaştırarak ortaçağ kalıntılarını tasfiye etmiş, ulusal devletlerin kurulmasını sağlamıştır.

Yükselen kapitalizm çağının tarihsel bir kategorisi olarak gündeme gelen ulus, Stalin'in belirttiği gibi, "aynı zamanda insanların uluslar biçiminde kuruluşu sürecidir ve örneğin Batı Avrupa'da bu böyledir". Buralarda ulusların oluşması, bağımsız uluslar devletler biçiminde örgütlenme şeklinde kendisini gösterdi.

Ne var ki Doğu'da durum farklılık gösterdi. Batı'da ulusların devletler biçiminde örgütlenmesi sözkonusu iken, Doğu'da çok uluslu devletler vardı. Bu devletlerde "siyasal bakımdan en gelişkin milliyet" diğer ulusların bir devlet içerisinde birleştirilmesi işinde başı çakti. Ve devlet içerisinde ipleri elde tuttu, özel milli imtiyazlar sağladı.

Doğu Avrupa'da çok uluslu devletler feodalizmin tasfiye edilmesi, nispeten geri iktisadi gelişme koşullarının ürünü olarak ve dış saldırılara karşı merkezileşme gereksinmesinin sonucu oluştu.

Buralarda da kapitalizmin gelişmesi ulusal uyanışı hızlandırdı. Bağımsız ulusal devletler biçiminde burjuvazinin örgütlenme arzusunu deplestirdi. Ancak bu devletlerde ipleri elde tutan ezen ulus egemenleri, ezilen ulusun ulusal hareketi karşısında barikat teşkil etti. Batı Avrupa'da iç pazarın birleştirilmesinin önüne feodalizm dikildi. Ulusal sorunun çözümü buralarda feodalizmin tasfiyesi, burjuva demokratik devrimin zaferi ile ulusal devletlerin oluşumu yolunu izledi.

Doğu Avrupa ve vb. yerlerde ise ezilen ulus burjuvazisi ve toprak ağaları önelerine dikilen hakim ulus hakim sınıflarının milli baskı ve imtiyazlarına karşı pazarlarına sahip çıkma arzusu ile mücadeleyi arttırdılar. Yani her iki yerde de bazı farklılıklar içerisinde sorunun özünü pazar teşkil etti. Bunu Stalin net olarak açıklamaktadır.

"Pazar -işte genç burjuvazi için ana sorun. Genç burjuvazinin ereği, imtiyazını sürdürmek ve bir başka milliyetin

burjuvazisi ile rekabetten zafer kazanmış olarak çıkmaktadır. Kendi 'öz', 'ulusal' pazarını sağlama bağlama isteğinin nedeni budur. Pazar burjuvazinin milliyetçiliği öğrendiği ilk okuldur."

Şüphesiz yukarıda değindiğimiz çözüm yolları, burjuva demokratik devrimler çağına özgüydü. Daha sonraları milli mesele genişledi. Devlet içi bir sorun olmaktan çıkıp sömürgeler genel meselesinin bir parçası haline geldi. Ne var ki, sorunun ekonomik temeli yine pazar olarak kaldı.

Milli hareketler kapitalizmle birlikte sahneye çıkmış ve kapitalizmin gereksinmelerini karşılamanın araçları olmuşlardır. Ve bu hareketlerin doğal eğilimi kapitalizmin gereksinmelerini karşılamaya elverişli model olan, milli devletlerin kurulması olmuştur. Doğasıyla bu hareket "her zaman burjuva damga taşımış", "burjuvazi tarafından özenir bir hareket" olmuştur. Feodalizme karşı kapitalizmin zaferi milli hareketleri gündeme getirdi. Lenin'in söylediği gibi: "Meta üretiminin zafer kazanması için"; burjuvazinin "iç pazarı ele" geçirmesi, "siyasi düzeyden birleşmiş ve halkı tek dil konuşan topraklar" ve dilin her yönünü gelişmesini önleyen tüm "engellerin" temizlenmesi, "çağdaş kapitalizmin gerektirdiği çapta gerçekten serbest ve yaygın bir ticaret", "halkın ayrı sınıflarda serbestçe ve yaygın gruplaşması", "pazarlarla büyük ve küçük her bir mülk sahibi arasında ve satıcı ile alıcı arasında sıkı bir bağın" kurulması zorunluydur.

Bu zorunlulukların yerine getirilmesinin yolu milli devletten geçiyordu. Yukarıda bahsettiğimiz gereksinmeleri karşılamanın zorunlu alternatifi olan milli devletin, milli hareketlerin doğrudan alternatifi olmasının nedenleri böylelikle daha kolay anlaşılmalıdır.

Çok uluslu devletler daha geri gelişme seviyesinde olan yine Lenin'in deyişiyle; "iç yapıları şu veya bu nedenle anormal ya da az gelişmiş devletlerdir."

Milli hareketler, milli diye bir sorunun ortaya çıkması ile birlikte varolmuştur. Bahsi geçen sorun olmasaydı bu sorundan kaynaklanan milli hareketlerin de olmayacağı tartışma götürmez bir gerçektir. Milli mesele pazarda oluştuğuna göre ondan kaynaklanan milli harekete yol açan ekonomik zeminde pazardır.

Ulusal hareketleri modern kapitalizmin gereksinmelerinden ötürü ulusal devlet eğilimine doğal olarak götüren iktisadi temel pazar olgusudur. Ortaçağ veya kapitalizm öncesi koşulların böyle bir devlet örgütlenmesini gündeme getirmemesi tesadüfi değildir. Sözkonusu dönemin koşulları, böyle bir gereksinimi dayatmıyordu. Fakat pazar olgusu,

meta üretiminin kesin zaferi için ulusal devlet ihtiyacını dayattı. Ulusal hareketleri gündeme getiren kapitalizmin kendisidir. Asya'da sadece uyanmış, ulusal hareketler Lenin'in de dediği gibi kapitalizmle birlikte "depreşmiştir". Ulusal devletlerin kapitalizmin kurulu ve gelişmesinin teminatı olduğunu bunların oluşturulmasını takip eden süreçte Batı Avrupa gerçeği de tasdik etti.

"Ulusal devletler" özlemini doğuran kapitalist zemindir. Kapitalist gelişme için son derece gerekli olan bu olguya götüren iktisadi ve tarihsel koşullar böylelikle daha açık değil mi? Evet bir kez daha vurguluyoruz. Ulusal meselenin ve ondan kaynaklanan ulusal baskının, ulusal hareketin değişmeyen ortak temeli pazardır. Ulusal hareketin kapitalizmin değişik aşamalarını iktisadi ve tarihsel koşullarına bağlı olarak her dönem kendisine has bazı özellikler taşıdığı açık bir gerçektir. Sorunu ele alırken, her tarihsel dönemin ülkenin somut özelliklerini göz ardı edemeyiz. Bugün Avrupa açısından (İrlanda ve Bask gibi sorunlar dışında) ulusal sorun, ulusal hareket artık ölü bir sözcüktür. Bugün buralarda böyle bir sorun esas olarak yoktur. Buralarda ulusal devlet, ulusal çıkarlar bizzat emperyalist devlet ve emperyalist çıkarların savunulmasıdır.

Ne var ki aynı şeyi ezilen uluslar için söyleyemeyiz. Çok uluslu devletlerde ezen ezilen uluslar biçimindeki bölünme gerçeğinde tekrar edemeyiz. Söz konusu yerlerde ulusal sorunlar ve bundan kaynaklanan görevler vardır. Bu sorunların çözümüne en büyük duyarlılık ML'ler tarafından gösterilmelidir.

Lenin'in vurguladığı gibi:

"Sosyalistler açısından ulusal baskı ve zulüm mevcut olduğu bir durumda, ulusal kurtuluş görevlerini görmezlikten gelmek tamamen yanlıştır."⁽³⁾

Kısaca toplarsak: Yükselen kapitalizm koşullarının sonucu olarak doğan ve burjuva sınıfları arasındaki bir savaş olan ulusal savaşlar, Batı Avrupa'da 1789-1871 dönemini kapsadı. Doğu Avrupa ve Asya'da 1905'ler sonrası başladı ve bugün de çeşitli seviyelerde çeşitli alanlarda süregelmektedir. Özünde her zaman burjuvazinin damgasını taşımış ve bugün de taşıyan milli hareketleri var eden zemin kapitalizm ve onun doğduğu pazardır. Bağlarken soruna Stalin'den bir aktarma yapmanın yararlı olacağı inancındayız.

"Ezilen ulusun dört bir yandan sıkıştırılan burjuvazisi, elbette harekete geçer, 'kendi halkına' başvurur ve kendi sorununu tüm halkın sorunuymuş gibi göstererek, avaz avaz 'vatanı' yardıma çağırır. Kendi 'yurttaş'ları arasından, kendisi için... 'vatan' yara-

rına bir ordu toplar. Ve 'halk' çağrılara her zaman kayıtsız kalmaz, onun bayrağı yöresinde toplanır; yukarıdan gelen baskı onu da ezer ve onda da hoşnutsuzluk uyandırır.

Ulusal hareket işte böyle başlar."⁽⁴⁾

Evet burjuva demokratik bir sorun olan ve ezilen ulus burjuvazisinin, ezen ulus hakim güçlerinin milli eşitsizlik, milli baskı imtiyaz ve kısıtlamalarına yönelen mücadelelerinin adı olarak da ifade edebileceğimiz ulusal hareketin, ekonomik temelinin pazar olduğu gerçeği üzerinde bu kadar durmak herhalde yetecektir.

Bunun kavranmaması hangi türden mahzurlara yol açacaktır veya açıyor? Ulusal hareketin ekonomik özü olan pazar ve ona rengini veren sınıf olan burjuvazi ve onun amacını teşkil eden ulusal devlet problemleri kavranmadığından ötürü, ulusal hareketlerden, ezilen-sömürülen emekçi yığınların sınıf hareketlerinin özellikleri beklenmektedir. Sınıfsal hareketler gibi, onların sınıfsal baskıya yönelmeleri görülmek istenmektedir. Bunlar görülemeyince milli hareketlerin bağrında taşıdığı genel demokratik muhteva da reddedilmekte, bütünüyle gerici olarak damgalanılmaktadır. Milli hareketlerin emperyalistler ve bazı uşakları karşısındaki uzlaşıcı tavırlarını hayretle karşılayanlar, aslında bu sorunu hiçbir şekilde kavrayamamışlardır. Bu hareketlere damgasını vuranın burjuvazi olduğunu yeniden hatırlatalım. Durum böyle olduğuna göre, bu hareketlerin uzlaşıcı ve hatta bazı işbirlikçi tutumlar sergilemesi karşısında şaşkınlıkla karşılanacak ne var? Burada yeniden burjuvazinin doğasını, karakterini tartışmaya gerek var mı? Milli burjuvazinin kaypak, yalpalayan, kararsız tutumunu yeniden izaha gerek var mı?! Milli burjuvazinin sağ kanadının daha teslimiyetçi tutumlar içinde olduğunu anlatmaya hâlâ ne gerek var? Gerek yok deniliyorsa, herkes tutumunu yeni baştan gözden geçirmeli, milli hareketlerin bilinen zayıflıklarından yola çıkarak onu elinin tersi ile topyekün bir kenara itme tavrına düşmemelidir.

Düşenler epeyce ceviz kırıyor. Kürt ulusal hareketine, Filistin hareketine, Afganistan mücahitlerine, Eritre ulusal kurtuluşlarına vb. gerici diyen epeyce aklı evvel, halen siyaset sahnesinde hindi gibi boy uzatıyor. Bu hareketlerin tümünün emperyalistler arası çatışmalar olarak göstermeye halen bazıları ML adına cüret edebiliyorlar. Bu saçmalıklar teşhir edilmelidir.

Ulusal hareket, her yerde aynı talepleri dayatarak yürümez. İçeriği hareketin bazı özelliklerine bağlı olarak (geniş katmanların bu hareket içinde yer alıp,

almamasına, vb.) çeşitli değişiklikler gösterebilir. Bazı yerlerde daha düşük talepler öne sürerken, bazı yerlerde daha geniş talepleri formüle edip dayatabilir. (Dil sorunu, din, yurttaş eşitliği vs. gibi.)

Taleplerin güdüklüğü vb.'ne bakarak milliyetlerin ezilmesi siyaseti karşısında kayıtsız bir tutum takınmak kabul edilemez. Proleterya milli baskı, milli eşitsizlikler, milli imtiyazlar sorununa kararlı bir şekilde karşı çıkarken, emekçi yığınlarının dikkatinin kendi sınıf çıkarlarından alınmasına, her milliyetten işçilerin birliği önüne engeller dikilmesine, "burjuvazi ve proletaryanın çıkarlarının uyumu" yalanın teşhirine gerekli önemi verme hiçbir şekilde savsaklanmamalıdır.

Milli hareket, ezilen ulus burjuvazisinin egemen ulus hakim sınıflarının milli zulmüne yönelen bir harekettir. Bu hareketin genel demokratik muhtevası, onun bu yönünden kaynaklanır. Proleterya bu yönün kayıtsız şartsız destekçisidir. Ancak bu hareketin bir diğer yönünü oluşturan burjuvazinin kendi üstünlüklerine, ulusal imtiyazlarına proletarya taraf olamaz. Proleterya egemen ulusun zorbalığına yönelen milli hareketin demokratik muhtevasını görüp ona destek verirken bu hareketin diğer taraftan ezilen ulus milliyetçiliğini güçlendirmeye yönelen eğiliminden kesinlikle yana olmayacaktır. Proleteryanın kendi denenmiş bayrağı vardır. Proleterya her milliyetten işçileri, emekçileri bu bayrak altında toplayıp, mücadeleye seferber etmeye çalışır.

Lenin'in de vurguladığı gibi ezilen ulusların milli hareketlerinin "tarihi meşruiyetini kabul" edip, onda ilerici ne varsa "destek"lerken, olumsuz yanından yana olunamaz. ML'ler demokrasinin en tutarlı savunucularıdır. Proleteryanın ezilen ulus burjuvazisi patentli milli hareketlerde, demokratik ne varsa destekleme zorunluluğu buradan gelmektedir. Bundan dolayı proletarya, Lenin'in yine işaret ettiği gibi "en adil, saf, en ince ve en uygarı olsa bile, Marksizm burjuva milliyetçiliğiyle bağdaşmaz. Bunun yerine, Marksizm enternasyonalizmi ileri sürer."⁽⁵⁾

Her tür ulusal baskı, dil, devlet ayrıcılığına karşı durmak proletaryanın "mutlak görevidir". Ve bu karşı çıkış proletaryanın sınıf savaşımında "mutlak yararınadır". Fakat Lenin'in özenle dikkat çektiği şu nokta akıldan çıkarılmamalıdır.

"Ama kesin olarak sınırlandırılmış olan ve sınırları belli tarihsel bir alana yerleştirilmiş bulunan çerçevenin ötesinde burjuva milliyetçiliğine yardım etmek, proletaryaya ihanet"tir.⁽⁶⁾

Her türlü ayrıcalık ve özel avantaja karşı olan proletaryanın milli hareketlerde demokratik yönü desteklemesi, hiçbir şekilde ezilen ulus burjuvazisinin kendi ulusu için ayrıcalıklar ve imtiyazlar istemesinin desteklenmesi ile yer değiştirilmemelidir. Proletarya, ulusal sorunda burjuvazinin talepleriyle hiçbir zaman "tam uygunluk" gösteremez. Burjuvazinin her dönem kendi ulusal taleplerini öne süreceği ve bu talepleri proletaryanın kendi sınıf çıkarları açısından yargılamasının zorunlu olduğu gerçeği hiçbir şekilde bulandırılmamalıdır. Proletarya UKKTH'ni kayıtsız şartsız savunurken, "hiçbir şekilde ulusa başka bir ulusun sırtından üstünlükler garanti etmeye, bu konuda taahhütlerde bulunmaya kalkışamaz."⁽⁷⁾

"Başka bir ulusu ezen hiçbir ulus özgür olamaz" sözlerinin içeriğine daha kuvvetli vakıf olmalıyız. Marks'ın "İngiltere'de, İngiliz gericiğinin kökleri... İrlanda'nın boyunduruk altında tutulmasındadır." "Bir ulusun başka bir ulusu boyunduruk altında tutması, kendisi için ne büyük felaket", "İrlanda, İngiliz boyunduruğundan kurtulmadıkça İngiliz işçi sınıfı hiçbir zaman özgürlüğüne kavuşmayacaktır" sözlerine bugün çok daha ihtiyaç var. Eğer bunlar kavranırsa, milli baskı, milli erime, milli imtiyazlara karşı mücadelenin, proletaryanın sınıfını tutarlı bir demokrasi ve sosyalizm ruhuyla eğitmesi açısından taşıdığı hayati önem ve UKKTH'nin neden tutarlı bir savunucusu olunması gerektiği görülecektir. Aynı şekilde ezilen ulus milliyetçiliğinin sözkonusu bağlamlarda bağrında taşıdığı demokratik yön anlaşılabilir. Ve bu yön desteklenebilecektir. Ezen ulus milliyetçiliği olan şovenizme asla müsamaha gösterilemez. Ezilen ulus ve azınlık milliyetlere Lenin'in işaret ettiği gibi,

"...taviz verme ve hoşgörülle davranma konusunda yetersiz kalmaktansa, aşırı gitmek daha iyidir."⁽⁸⁾

Milli hareketlerin genel demokratik muhtevası, UKKTH kayıtsız, şartsız savunulmadan bırakılmaz ML, tutarlı bir demokrat dahi olunamaz. Ellerinde sadece kızıl bayrak bulundurma, çok kızılık edebiyatı yapmaktan öteye ML ile ilgileri olmayan bazı çok bilmiş keskinliklerimiz emperyalist-ekonomist, ulusal nihilist bir misyon oynamaktan başka bir şey yapmıyorlar. Tıpkı içinde yürüdüğü eski ekonomistler gibi:

"Kapitalizm muzafferdir. Onun için siyasal sorunlar vakit kaybıdır. Emperyalizm muzafferdir, onun için siyasal sorunlar vakit kaybıdır" diyorlar. Lenin'in dediği gibi bu tutumlarıyla onlar aslında "politika-dışı görüş" sergiliyorlar.

Demokrasi için mücadelenin önemi

ni yadsıyan sözkonusu anlayışlar burjuva demokratik bir hak olan UKKTH'ni küçümsemeleri, milli hareketlere dudak bükmeleri aslında anlaşılabilir bir şeydir.

Ne var ki!

"Sosyalist devrim tek bir hareket, bir cepheye tek bir muharebe değil, çetin sınıf savaşlarının yer aldığı bütün bir çağ, tüm cephelemler yani ekonomi ve politikanın tüm sorunları üzerine uzun bir muharebeler dizisidir. Bu muharebeler ancak burjuvazinin mülkten tecridiyle sonuçlanabilir. Demokrasi uğruna savaşımın, proletaryanın dikkatini, sosyal devrimden başka yöne çekeceğini, ya da bu devrimi gözden gizleyeceğini... sanmak büyük yanılı olur.

(...) Proletarya demokrasi uğruna bütün alanlarda tutarlı bir devrimci savaşım yürütmeden burjuvaziyi yenilgiye uğratamaz..."⁽⁹⁾

Demokratik talepler için mücadelenin önemini küçümseyen Kievski'cilerimizin kulakları çınlasın!

Şimdi de milli hareketlere karşı tutum sorununda tayin edici öğenin ne olduğu üzerinde kısaca duralım. Lenin'in vurguladığı gibi bu hareketler emperyalizme karşı mücadele açısından ele alınıp, değerlendirilirler. Eğer bu hareketler emperyalizme şu veya bu seviyede darbe vuruyor, emperyalizmi hangi seviyede olursa olsun zayıflatıyorsa ve dolayısıyla proleter dünya devrim mücadelesine şu veya bu yönlü destek olabiliyorsa kesinlikle desteklenir. Emperyalizme karşı mücadele soyut bir şey değildir. Örneğin emperyalizmin uşaklarının iktidarda olduğu çok uluslu devletlerde ezilen ulusun egemen ulus hakim güçlerine vurduğu darbe aynı zamanda emperyalizme vurulmuş bir darbedir. Egemen ulus hakim sınıflarının geriletilmesi aynı zamanda emperyalizmin geriletilmesidir. Yani emperyalizm Moskova'da, Washington'da vb. aranamaz. Tek dünya sistemi olan emperyalist dünyanın özellikleri iyi kavranmalıdır. Sermayenin ulusal pazarlarının, ulusal devletlerin kapitalizm-emperyalizm aşamasıyla nasıl parçalanıp, dünya çapında bir örgütlülüğün sağlanıp, anlayabiliyoruz. Emperyalizmin dünyasının en karakteristik özelliklerinden biri olan dünyanın ezen, ezilen uluslar biçimindeki bölünmüşlüğü ve finans kapitalin paylaşmadık bir toprak parçasını bırakmadığını görebilmeliyiz. Eğer bunlar kavranır ve görülürse, emperyalizmin uşakları devletlerde ezen ulus egemenlerine yönelen ezilen ulus hareketine aynı şekilde emperyalizme de çeşitli seviyelerde yöneldiği ve bu hareketlerin bu özellikleriyle bağrında bir yere ve bir dereceye kadar demokratik muhteva taşıdı-

ğı görülebilecektir.

Bazıları bunu yeterince anlayamadığı için ML'lere bedavadan eleştiriler yönelttiler.

Emperyalizmin uşakları devletlere vurulan darbeyi emperyalizmden bağımsız olarak ele alan anlayışın bu bedavacı eleştirileri kararlıca reddedilmelidir. Çağımızda milli hareketler, 1789-1871 Batı Avrupa'sında feodalizme, Ortaçağ kararlığına yönelen hareketler biçiminde ele alınamazlar. O dönemler milli hareketler buralarda feodalizmin tasfiyesine yöneliyordu. Ve bu durumda milli hareketlerin desteklenip, desteklenmemesine temel ölçüt, feodalizmi geriletip veya altedip, etmediğiydi.

Şüphesiz, Doğu Avrupa'da ve Asya'da milli hareketlerin, buraların kendine özgü yapısında aldığı biçim farklıydı. Buna yazımızın daha önceki bölümünde kısaca işaret etmiştik. Daha sonraki tarihsel-iktisadi koşullarda, bu hareketlerin değişmeyen ortak ekonomik özüne rağmen, muhteva, kapsam, yönelim gibi noktalarda değişen özellikleri de vardır. Örneğin çağımızda milli hareketlerin desteklenip desteklenmemesinin ölçütü onun Batı Avrupa'daki gibi feodalizme yönelip yönelmediği noktası olmaz. Bugün emperyalizme karşı tavır temel kıstastır.!

Şüphesiz bütün bunları görünce, çok uluslu devletlerde, sömürgelerde hâlâ, İbrahim Kaypakaya'nın belirttiği "... ezilen bağımlı ve uyruk milletlerin baskılara karşı ve milli devletler kurma amacı ile milli hareketlere girişmektedir."⁽¹⁰⁾ Gerçek görülme zorundadır. Sadece görme ile iş bitmiyor. Yine İK'nın da gayet isabetli vurguladığı gibi, "kesin bir şey varsa o da bu milli hareketlerin ilerici ve demokratik bir muhteva taşıdığıdır."⁽¹¹⁾

Proletarya bu ilerici ve demokratik muhtevayı kesinlikle desteklemelidir. Bu hareketlerin milli ve demokratik devrimi tamamlamayacağı, çağımızın karakteristiklerini bilenler için hiç de zor değildir. Emperyalizmi, feodalizmi tasfiye, proletaryanın omuzlarındadır. Bu görevin başkalarına devredilmesi, yerine getirilmesinin başkalarından beklenmesi büyük bir gafıdır. Fakat sözkonusu milli hareketler, bu görevleri yerine getiremiyor diye bir kenara itilemezler. İtenler bugün de çok! Fakat bilinmelidir ki, bu güzergâhtaki yürüyüşler egemen ulus milliyetçiliğinin önemli oranda etkisindedirler. Bu yürüyüşler, ezen ulus egemenlerinin milli baskısına karşı savaştan ulusal hareketlere kayıtsız tutumlarıyla sadece ezen ulus milliyetçiliğinden dertli olmakla kalmıyor, yarattıkları ve sergiledikleri güvensizliğin sonucu olarak, ezilen ulus milliyetçiliğinin

gelişmesine de ortak oluyorlar.

Bu çok bilmisler, milli hareketlerin proleter dünya devriminin dolaylı mütefiği olduğu gerçeğini anlayamamakla Troçkizmin çamuruna batıyorlar. İbrahim Kaypakkaya şöyle diyor:

"Bir milletin kendi kaderini tayin hakkı, emperyalizme alet oldukları veya olabilecekleri iddiasıyla kısıtlanamaz veya ortadan kaldırılamaz; böyle bir iddiayla bir milletin 'ezilmesi veya gadre uğraması' savunulamaz."⁽¹²⁾

Hangi güç önderlik ediyorsa etsin (milli burjuvazinin sol veya sağ kanadı vs.) milli hareketin ezen ulus egemenlerinin milli baskısına, zorbalığına, hakim ulusun imtiyazlarının kaldırılmasına, diller arası eşitlik sağlanmasına, vb. vb. yönelik istemleri, ilerici demokratik istemleridir. Önderliği gerici diye veya kendi imtiyaz ve hükümranlıkları için mücadele eden burjuva güçlerin kontrolündedir diye bu hareketlere dudak bükülemez. Lenin ve Stalin'in bu ünlü du-

teyle çatışmışlardır. (...) Kürt burjuvazinin 'iç' pazarına hakim olma arzusu ile feodal beylerin kendi başına hükümlü arzusu, Türk hakim sınıflarının elinde tuttuğu merkezi otoriteye karşı birleşmiştir."⁽¹³⁾

Yukarıdaki sebeplerden ötürü Türk egemenlerine karşı çıkan ve milli baskıya tepkilerinden ötürü köylülüğü de safalarına çekmeyi becerebilen Kürt feodal beyleri ve burjuvaları önderliğindeki milli hareketi değerlendirirken İbrahim Kaypakkaya şöyle vurguluyor:

ML'ler "...bu isyanların zulme, milletleri ezme politikasına, eşitsizliğe, imtiyazlara karşı yönelen ilerici ve demokratik yanını desteklerler. Ama (...) hiçbir milletin burjuva ve toprak ağaları sınıfının imtiyazını ve üstünlüğünü savunmazlar."⁽¹⁴⁾

Bazı çok yaman "solcu"larımıza kalsa, hele bir de İK söylememiş olsa, bu tutumun adı hemencecik "gericilik" olacaktır. Türk milliyetçiliğinin etkilerinin

liğinde olsa dahi, emperyalizme şu veya bu ölçüde darbe vuruyor ve devrimci gelişmeye yarıyorsa milli hareketlerin demokratik yönü desteklenmelidir.

Bunları söylerken, her milli hareketin mutlaka desteklenmesi gerektiğinden bahsetmiyoruz. Her şey gibi bu konuda da mutlaka bir davranılamaz. Öyle durumlar olabilir ki bazı milli hareketler desteklenmeyebilir.

Emperyalizmi zayıflatmayan, aksine güçlendiren hareketler hiç de olamaz değildirler. Bu cins hareketler elbette desteklenmezler. Bazı somut durumlarda parçadaki bir milli hareketin desteklenmesi, proletaryanın dünya ölçüsündeki çıkarlarıyla çatışabilir. Bu durumda destek yine sözkonusu olmayacaktır. Bırakalım milli hareketleri, bazen proletaryanın bir parçadaki çıkarları dahi bütün ile çelişebilir. Bu durumda da elbette parça atılacaktır.

Sonuçlandırırken: Kısaca PKK hareketi üzerinde durmak istiyoruz. PKK Kürt hareketinin bir parçasıdır. Milli bir devlet perspektifiyle yola çıkmış, egemen ulus imtiyazlarına, milli baskı ve kısıtlama siyasetine karşı mücadele eden bir güçtür. Bu talepler demokratik taleplerdir. PKK'nın ulusal eşitsizliğe karşı çıkışı onun hareketindeki demokratik yanı temsil eder. Ama PKK, diğer taraftan halka saldıran, kendi içerisinde demokrasi uygulamayan, gerici güçlere bel bağlayan, emperyalizmin bölgedeki politikalarının aleti olan cinsten gerici yanı da bağrında taşımaktadır. Bu gerici özelliğine bakarak onun diğer taraftan bağrında taşıdığı demokratik muhteva görmezlikten gelinmemelidir.

PKK'nın yukarıda vurguladığımız demokratik yanını destekleme, onun programının desteklenmesi anlamına gelmez. Proletaryanın kendi denenmiş enternasyonalist bayrağı vardır. Ulusal imtiyazlara karşı yönelen yanına destek olunurken, bu programın işçi ve emekçi yığınları için kurtuluş vaad etmediğini usanmadan anlatmak önceki gibi, şimdi de, bundan sonra da görevimizdir. □

STALİN

"Pazar-işte genç burjuvazi için ana sorun. Genç burjuvazinin ereği, emtiyasını sürmek ve bir başka milliyetin burjuvazisi ile rekabette zafer kazanmış olarak çıkmaktır. Kendi 'öz', 'ulusal' pazarını sağlama bağlama isteğinin nedeni budur. Pazar burjuvazinin milliyetçiliği öğrendiği ilk okuldur."

"Ezilen ulusun dört bir yandan sıkıştırılan burjuvazisi, elbette harekete geçer. 'Kendi hakkı'na başvurur ve kendi sorunun tüm halkın sorunuymuş gibi göstererek, avaz avaz 'vatan'ı yardıma çağırmaya başlar. Kendi 'yurttaş'ları arasından, kendisi için... 'vatan' yararına bir ordu toplar. Ve 'Halk' çağrılara her zaman kayıtsız kalmaz, onun bayrağı yöresinde toplanır; yukarıdan gelen baskı onu da ezer ve onda da hoşnutsuzluk uyandırır.

Ulusal hareket işte böyle başlar."

dak büküclere verdiği cevapları aktarmadan önce, İbrahim Kaypakkaya'dan yeniden bazı pasajlar aktarmanın tam yeridir.

"Türkiye'nin Lozan Anlaşması'yla tespit edilen sınırları içinde de Kürt milli hareketi devam etmiştir. Zaman zaman ayaklanmalar olmuştur. Bunların en önemlileri 1925 Şeyh Said isyanı, 1928 Ağrı isyanı, 1930 Zilan isyanı, 1938 Dersim isyanıdır. Bu hareketlerin milli karakterinin yanında bir de feodal karakterleri vardır. O zamana kadar kendi başlarına hükümlü olan feodal beyler, merkezi otoritenin bu hükümlülüğü tehdit etmeye başlaması üzerine, bu otori-

böyle insanları sözkonusu suçlamaları yapmaya götürdüğünü derinden kavramalı ve bu etkilere karşı yılmaz bir mücadele sürdürmeliyiz.

Kurtuluş savaşında kendileri devrimci olmadıkları halde objektif olarak kısmi ilerici bir rol oynayan Kemalistler ve yine ABD uşağı Çan Kay Şek'in Japon işgali dönemlerinde, şartlardan ötürü oynadığı benzer role, Çin burjuvazisinin rolüne ve Lenin'in bunlara ilişkin tutumlarına da işaret etmeyi bu konunun anlaşılması için yeterli görüyoruz.

Demek ki, ezilen ulus egemenleri dahi belli şartlarda ve belli bir yere kadar ilerici rol oynayabilirler. Bunların önder-

DİPNOTLAR

- (1) Parti Bayrağı 5, sf: 73
- (2) Lenin, UKKTH, Sol Yayınları, sf: 22
- (3) a.g.e., sf: 97
- (4) Stalin, Marksizm, Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu, sf: 23
- (5) Lenin, UKKTH, sf: 33
- (6) a.g.e., sf: 34
- (7) a.g.e., sf: 71
- (8) Lenin, DUKH, Yön Yayınları, sf: 412
- (9) Lenin, UKKTH, sf: 43
- (10) İbrahim Kaypakkaya, Bütün Yazıları, sf: 214
- (11) a.g.e., sf: 214
- (12) a.g.e., sf: 222
- (13) a.g.e., sf: 217
- (14) a.g.e., sf: 218

9 MAYIS DİRENİŞİ! 9 ŞUBAT KAZANIMLARININ PEKİŞTİRİLMESİ!

Bugüne kadar egemen sınıfların, ezilen, sömürülen sınıflara lütuf olsun diye hiçbir şey verdikleri görülmemiştir. Ne alınmışsa zincirle, yabıyla, çekiçle alınmıştır. Haklar sınıf mücadelelerinin bir ürünüdür. Tadı da bir başka olur. Çünkü kapı önlerinde gezinerek kapıları birer kemik değil, başkaldırının, direnmenin doyumsuz birer meyveleridir. Ancak egemen sınıflar gaspettiklerini geri vermek zorunda kalınca, bunu kuzu postunda kurt gülüşüyle bir lütuf olarak bahsettiklerini ileri sürerler. Yüreği kararır, beyni sulanmış kimi aydınlar da buna inanır. Halbuki, egemen sınıflar her fırsatta en küçük haklara bile "tenezzül" ederek, hiç de "lütuf sahibi" olmadıklarını, alınanı vermek zorunda kaldıklarını gösterirler. İşıltıya göz kapaklarını birazcık aralayan göz bunu görür.

Hakkın bayrağı mücadele bayrağıdır. Gücünü haklılığından ve bilinçli örgütlü mücadelesinden alan; proletaryalusal ve sosyal kurtuluş güçlerinin denizi köylülük -yığıt gençlik ve zulümle dişe diş savaştan tutsak direnişçiler bunun böyle olduğunu tarihin mücadele ile yazıldığını bugün bir kez daha ispatlamaktadırlar.

Mücadele sadece hakların alınması için gerekli değildir; hakların "sürekli bir değer taşıma"ları içinde "mücadele" (Rosa Lüksemburg, Spartaküsler ne İstiyor, sf, 44) gereklidir.

9 Şubat Diyarbakır zindan direnişinden sonra gelişen olaylar buna güzel canlı bir örnektir.

9 Şubat direnişinden hemen sonra kazandığımız hakları, hazmedemeyenler, cezaevinde tespit edilen 173 kişiyi (cezası kesinleşsin kesinleşmesin) başka cezaevlerine sevk edeceğiz diye en üst düzeyde olağanüstü görüşmeler yaparak, alelacele "kanun gücünde kararname" çıkar-

tarak bölge cezaevlerinin yetkisini "Süper Vali"ye devrettiler.

İlk etapta kırk kişilik liste geldi. Hepsi de yedi-sekiz yıldan beridir bu zindanların kahir taşlarına kan damlatmış insanlar. Tümü PKK ana davasından dosyaları bozulup Yargıtay'dan dönünce mahkemede yine ceza alan ama cezaları daha Yargıtay'da kesinleşmemiş tutuklular. Yasal olmayan hiçbir sevk kabul edilmeyeceği yanıtı verildi. Ancak Adli Müşavirle yapılan uzun görüşmeler sonucunda bundan sonra Yargıtay'da cezası kesinleşenler dışında hiç kimsenin sevk edilmeyeceği -ki yasa da böyle- kesin sözü verilmesi ve bu sözün yazılı hale getirilip tebliğ edileceğinin belirtilmesi üzerine kırk arkadaşın sürgünü kabul edildi.

7-8 yıldan beridir aynı kalas-demir çubuk darbeleriyle inlediğimiz, nice direnişlerde omuz omuza olduğumuz, ölüm oruçlarında açık grevlerinde birlikte anan can erittiğimiz, aynı tabağa kaşık salladığımız arkadaşları hüzünle gönderdik; üç gün boyunca protesto sloganları ve açık grevi ile uğurladık. Urfa ve Gaziantep kapalı cezaevlerine.

Sonra da bazı haklar uygulamada kuşa çevrilmek istendi. Örneğin, "Diyarbakır'a telefon verildi" diye Başbakan'a, burjuva basınca onca propagandası yapılan, zindanın "çağdaşlaşma"sına delil gösterilen telefon, hakkı hâlâ yerine getirilmiş değil; ayrıca tutuklu temsilciliğinin işlevini yerine getirmesine güçlükler çıkarılmaya çalışıldı, dışarıdan getirilen yiyeceklerin sağlık raporu getirilmesi, çay içinde narkotikten bir rapor getirilmesi istendi; koşulların altı salon, üstü yatakhane yapılması, koğuş ile havalandırma ara kapıların açık tutulması sürüncemede bırakıldı.

"Bugün-yarın gidiciyiz idare edin" denile denile üç ay geçti. Geldik 9 Ma-

yıs'a! Cezaevi ve bizler sabahtan itibaren sivilce devredildik. Böylece, direndiğimiz, yenildiğimiz, her zaman nefretle -bir daha asla diye- anacağımız bir teslimiyet dönemi yaşadığımız, yeniden dırilip nicelerinin yanısıra 5 Eylül, 3 Ocak, 9 Şubat gibi büyük direniş destanları yarattığımız, onca şehit ve sakat verdiğimiz, askeri dönem resmen sona eriyordu.

Sivil idare "devir-teslim işlemleri ile uğraşıyoruz" diye havalandırmaya çıkmamızı isteyince hoş görü ile karşılayıp öğleye kadar havalandırmaya çıkmadık. Gün boyunca her yüz yüze gelişimizde iyi niyetlerini belirttiler, biz de temennimizin bu olduğunu ama bunu zamanın göstereceğini belirttik. Bir beklenti içindeydik. Haklarımızı dokunulmazsa bir sorun çıkmayacağı açıktı.

Ancak daha bu ilk günün akşamı kadınlar koğuşu tarafından cılız bir slogan sesi yükseldi. Bayan arkadaşlara "hazırlanın sizi Diyarbakır Kapalı Cezaevi'ne götürüceğiz" dediklerinde, bayan tutsakların da red yanıtı verip barikat kurduklarını öğreniyoruz. Zaten ögleden sonra da bayanlara havalandırma sorunu yaratmışlardı. Bunun üzerine cezaevi tüm tutuksakların "kahrolsun zorbalık", "sürgünlere son" sloganlarıyla inlemeye başladı. Yeni idare şaşkın, anlaşılan böyle şeylerle pek karşılaşmamıştı. Gündüz, yönetimlerini devraldıkları tutsakların temsilcilerini, talep edildiği halde çağırıp görüşmeyen idare, tutuklu temsilcilerini hemen görüşmeye çağırdı. Kadın gardiyanları olmadığını bu yüzden bayanları diğer cezaevine göndermek zorunda olduklarını belirtiyorlar. Temsilciler yasal olmayan hiçbir sevk kabul etmeyeceklerini, yönetmeliklerde ancak cezası kesinleşenlerin gönderileceğini yazıldığını, ayrıca askeri yönetim tarafından bugün içinde Milli Sa-

yunma Bakanlığı adına yasal olmayan hiçbir sürgünün olmayacağı kesin güvencesinin verildiğini belirtiyorlar. Bayanların bu akşam burada kalacağı belirtilerek yarına kadar beklememiz isteniyor. Bayanların o akşam gönderilmeyeceği güvencesi alınca öyle yapıldı. Bunun bir nabız yoklaması olduğunu, başarılıca asıl peşinden büyük sürgünler yapılmak istendiğini kuvvetle tahmin ediyoruz. Sabahleyin direniş idarenin yemeği alınmaması şeklinde sürdürülmeğe başlandı. Bir an evvel sürgün olmayacağı ve 9 Şubat kazanımlarımızın hiçbirine dokunulmayacağı güvencesinin verilmesini istedik. Yoksa direnişini daha da yükselteceğimizi belirttik.

Yenidirler, çoğu adli tutukluları idare etmekten buraya geldiklerinden dolayı siyasi tutusklara karşı tavır ile adli tutuklulara karşı tavrı birbirine karıştırabilirler diye ilk gün salt yemek almamaya yetinerek fırsat tanıdık. Ancak iyi niyetimiz hiçbir işe yaramadı. Geç gelen gazetelerden öğreniyoruz ki daha devirtlesim törenleri sırasında bir yetkili, eski hakların kendilerini bağlamadığını, eskiden Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı olduğunu, şimdi Adalet Bakanlığı'na bağlanıldığına göre kendilerinin Adalet Bakanlığı'nın tüzüğünü uygulayacaklarını, bu arada eski haklarında bir kısmının ortadan kalkabileceğini, bunun doğal olduğunu belirtmiş.

Bu sözler pratik yankısını bulmakta gecikmedi. Sürgün çabalarının yanısıra, yemek miktarı bir anda üçte bir oranında düştü, kantin eşyalarının fiyatı yüzde yüz, yüzde ikiyüz civarında arttı, bundan böyle ilaçların cezaevi revirince karşılanamayacağı, ancak görüşü ve parası gelmeyenlere fakirlik kâğıdı çıkararak verebileceklerini, ziyaretçilerin getireceği yemeği almayacaklarını, açık görüşte anne, baba, kardeş, çocuk dışında kimseyle görüştürmeyeceklerini, koşullar arası misafirin olmayacağını, ancak bayramlarda bayramlaşabileceğini, çayı kendimizin yapmayacağını, kendilerinin bardoğı yirmi liradan satacağını belirttiler.

Bu arada aynı gün (10 Mayıs) görüşe gidenler görüş yerinde siyasi polislerle karşılaştılar. Derhal görüş yeri terk ediliyor. Bu polisler buradan defolup gitsin deniyor. Niye, neden sorularına "9 Şubat'tan beri anlaşmayla buraya polis girmiyor" denince "biz bilmiyorduk, tamam, onları çıkarıyoruz" demeleri üzerine görüşme yapılıyor.

Ne yapılmak istendiği gitgide açıklığa kavuşuyor. Zaten bu arada yetkililerle görüşen temsilcilere, "burası sekiz yıldır manşetten inmiyor, buna bir son vereceğiz, sürgünleri yapacağız" demiştiler. Tutuklu temsilcileri "yasal olma-

yan tek bir sürgüne bile müsaade etmez, ancak cesetlerimizi götürebilirsiniz" yanıtını verirler.

Artık başka çare kalmaz. 11 Mayıs öğleden sonra tutsaklar "biz bu hakları nice kan, can pahasına elde ettik, onları korumak için kanımızı, canımızı vermekten yine çekinmeyiz. Tek bir sürgünün olmayacağı, 9 Şubat kazanımlarımızın hiçbirine dokunulmayacağı kesin güvencesi verilineceye dek Süresiz Açlık Grevine başlıyoruz" içerikli dilekçelerle yemek almama eylemini Süresiz Açlık Grevine (SAG) dönüştürdüklerini bildirdiler.

Evet, yine iki yol vardı: Ya kısa sürede can verilmeksizin kazanılacaktı, ya da bir kez daha can verilerek kazanılacaktı! Başka bir yol yoktu!

İçeride fırtına koparda "dışarıda deli dalgalar" olmaz olur mu? Ailelerimize daha ilk günden cezaevi önünde toplanmaya başladılar.

Onlar; acı, kahır ve hasretle politikleşenler, anamız-babamız-ağabeyimiz-ablamız-kardeşimiz-bacımız-ëşimiz-yavuklumuz ve daha nice yakınlarımız bir ses, bir nefes bekleyen nabız nabızımızla atanlarımız!

Bir kısmı cezaevi önünde sürekli otururken, bir kısmı devlet ve parti kuruluşları nezdinde girişimlerde bulunuyor, kamuoyu oluşturmaya çalışıyorlar. Ancak gün geçtikçe bunlarla yetinemez, yürekleri dayanamaz olur. 14 Mayıs günü yirmisi SHP il binasında açlık grevine başladılar.

Tatil günleridir yaklaşan bayram günleridir, bu yüzden biliyoruz 9 Şubat'ta direnişimize tüm güçleriyle omuz veren öğrenci gençliğimizin yoğun desteğinden mahrum kalacağız. Ancak, haklarımızın alınmak istendiğini bu yüzden bizlerin ve ailelerimizin açlık grevine başladığını öğrenen Diyarbakır halkı yine ailelerimizi ziyarete koşuyor, yanımızda olduklarını bildiriyorlar. Batman Petrol İşçileri, Diyarbakır Yol İşçileri haklarımızın gasp edilmesinde direnilirse kendilerinin de açlık grevine katılacaklarını ilan ederler.

Emekçiler 12 Eylül zulmünden, devrimci hareketin yenilgisinden çok ders çıkarmış görünüyorlar. Bunu sadece direnişimize omuz verenler diye söylemiyoruz. Son yıllarda dayanışmanın birçok örneği yaşandı. Özellikle proletarya arasında ve proletaryaya verilen desteklerde bu gözüküyor. Aynı günlerde, hâlâ grevde olan Adana Bossa proleterlerine esnafın satışlarda indirimde bulunması, borç ertelemesi gösterdi ki; ezilenler arasında dayanışma bilinci gitgide yaygınlaşıyor. Ancak ne yazık ki bir kısım gruplar, önderlik yaptıklarını veya yapacaklarını iddia ettikleri ezilenler kadar

ders çıkarmamış gözüküyorlar.

9 Şubat'ta bile böyle olmamıştı. Direnişimiz henüz üçüncü-dördüncü günündeysen onâ yakın arkadaşımız alttan ve üstten kan atmaya başlıyor. Ölümün eli kulağında...

Bayram yaklaştıkça yetkililerin telaşı artıyor. Çünkü biliyorlar herkes görüşçüsüne "gelmek isteyen herkes bayramın ilk günü görüşe gelsin" diye haber salmış. Öğrendiler ki görüşe de çıkmayacağız ve sloganları patlatacağız. Diyarbakır'a yığılan binlerce görüşçünün bu durum karşısında, hele bir de 9 Şubat gibi bir direniş tecrübesi de varken, neler yapacağını az çok kestirebiliyorlardı. Uzun sürerse açlık grevine girme kararında olan işçiler, destek veren çeşitli kesimlerden halkın da seyirci kalması beklenemezdi.

Gelişmeleri kestirebilen yetkililer 15 Mayıs pazar günü temsilcileri görüşmeye çağırıldılar. Tartışmalar geç saatlere kadar sürer. Yetkililer herşeyi kabul ettiklerini, 9 Şubat kazanımlarına hiç dokunulmayacağı, yalnız sürgünden vazgeçmeyeceklerini belirtirler. Temsilciler reddederler; yasal olmayan sürgünlerin yapılmayacağını açıklarlar. Yetkililer, Adalet Bakanlığı yetkilileriyle konuşacaklarını, bir cevap gelene kadar bizimde açlık grevini bırakmamamız isterler. Temsilciler "siz konuşun biz sabırlıyız, hem açlık grevini sürdürür, hem de sizden haber bekleriz" derler. Geceyarısına kadar bir haber çıkmayınca temsilciler koğuşlarına döndü. Ancak onlardan sonra yetkililer geliyor ve "tamam sürgün olmayacak, herşeyi kabul ediyoruz, yarın temsilcileri çağırıp, konuşup bu işi bitireceğiz" diyorlar.

Nitekim öğle sıraları (16 Mayıs, Pazartesi) temsilciler çağırıldılar. Ve sürgün olmayacağını, 9 Şubat kazanımlarının tümünün geçerli olduğunu, henüz uygulanamayanları ise en kısa sürede gerçekleştireceklerini, her hafta ziyaretçilerin getireceği her türlü yiyeceğin içeriye alınacağını, görüşlerde akraba sınırlaması olmayacağını herkesin görüşebileceğini, ziyaretçinin getireceği çay, şekerin içeriye alınacağını, diğer kantin eşyalarının yüzde beş fiyat artışı ile satılacağını, yakında tüp vereceklerini belirtiyorlar. Bunun üzerine anlaşma sağlandı. Bir grup aile de getirtilerek anlaşmanın kapsamı bir kez daha onların önünde tekrarlanarak açlık grevine son verildi.

Bu arada ailelerimizden neredeyse bizi derin acılara boğacak bir haber alıyoruz. Birkaç saat önce kahırlı anlarımız, Saliha Şener (PKK davasından tutuklu Mehmet Şener'in atası) ile (KAWA da-

Devamı Syf: 66'da

Yeni Çözüm dergisi ve

Diyarbakır Zindan Gerçeği!

Yeni Çözüm dergisinin birkaç sayısında Diyarbakır Askeri Cezaevi ile ilgili yazılar yayınlandı. Bunlara değinmeden geçemeyeceğiz. Şöyle deniyor Y.Ç.'de:

"Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde iki ay önce Elazığ Cezaevi'nin kapatılması dolayısıyla sevk olan DS, PKK ve Partizan davalarından yargılanan 33 kişi tek tip elbise giymiyor. Diğer bin kişi elbise giyor..." (Y.Ç. s.5 - sf: 59)

"Askeri usulü dayatılan sayımı 33 kişi kabul etmiyorlar." (Y.Ç. S.5 Sf. 59)

"Elazığ Cezaevi'nden gelip de tek tip elbise giymeyen ve askeri yaptırımları kabul etmeyen sol siyasi tutuklular..." (Y.Ç., s.6, sf: 33)

"...Gece nöbetçi, tutukluyla nöbet tutturmadan tutulmuş gibi rapor ve imza istiyorlar. Bunu kabul etmeyen bir kısım tutuklu (19. koğuş) mahkemeye verildi." (Y.Ç., s.6, sf: 33)

"Nitekim Diyarbakır zindanında da, A.G.'ye kadar TTE direnişini yürütenler yine bir avuç onlardı..." (Y.Ç., s.II, sf: 6)

İlk başta DS Dışında PKK ve Partizan davalarından yargılananlardan söz edildiğine bakılarak aldanılmasın, asıl kastedilmek istenilen bellidir. Ama ne olur ne olmaz verilmek istenen mesajı kavramayan olur kaygısıyla olacak ki, bir sonraki sayıda üç grup yerine sadece 19. koğuştan söz edilmeye başlanmıştır. Çünkü 19. koğuşta diğer gruplardan (TKP/ML, PKK, DY) tutuklular olmasına rağmen çoğunluk DS davasından tutuklular. Anlaşılan istenilene bu da yetmemiş, en son II. sayıda 19. koğuşun da yerine "devrimci sol güçler" ya da "bir avuç on'lar.."dan söz edilerek gerçek niyet tamamen açığa vurulmuş. Tabii bir önceki yazdıklarıyla çelişmek, gerçekleri çarpıtmak pahasına!

Önce bazı düzeltmeler yapalım. Bir kere sözkonusu askeri yaptırımlara uymayanlar sadece 19. koğuş değil, 25 ve 27. koğuştur da. Yani Elazığ'dan gelen tutukluların tümüdür. TTE'yi ise birazdan belirteceğim şekilde ve sürede giymeyenler sadece "bir avuç on'lar" veya 19. koğuş değil, 25. koğuştur da. Yani Elazığ'dan gelen DS, PKK-TKP/ML davası tutuklularıdır. Bu üç grubun yanı sıra kişi olarak giymeyen DY ve acil davalarından da birer kişi var.

Şimdi söylenenlere bakalım. Bilmiyoruz yorumlamaya gerek var mı? Söylemek istenen gayet açık: "Devrimci sol güçler" Elazığ Askeri Cezaevi'nden Diyarbakır Askeri Cezaevi'ne gelir gelmez, "Statüko"yu parçaladılar. TTE direnişi yarattılar, askeri usul sayım, nöbet fişi gibi askeri yaptırımlara uymadılar! Ama diğer siyasi tutuklular TTE giymeye devam ettiler, sözkonusu askeri yaptırımlara uydular! "bir avuç on'lar" "direnışçi", "diğer bin kişi" statükocu!

Bu tek kelimeyle Diyarbakır zindanının onca şehidine, sakat kalmış, iç organları harap olunmuş onca direnişçisine saygısızlıktır! Zindanın, ölüm oruçlarında, açlık grevlerinde ve daha nice eylem biçimleri içinde çelikleşmiş direnişçisini geri bir çizgide göstermek, sadece 8 kişiyi (Elazığ'dan geldikten bir-iki ay sonra 3'ü sevk olunca kalan 5 kişiyi) direnişçi göstermek onca cana, kana emeğe saygısızlıktır!

Eğer "bir avuç onlar" giymemişlerse, sözkonusu askeri yaptırımlara uymamışlarsa bu asıl zindan şehitleri ve direnişçileri sayesinde. Yoksa "bir avuç onlar"ın, "diğer bin kişi"yi sol'layıp geçtiklerinden değil. Dar grup çıkarı insanın gözünü bu kadar da karartmaz ki. Gelelim TTE'nin (sadece "bir avuç

onlar"ca değil) sözkonusu üç grupça nasıl giyilmediğine. Daha Elazığ'dayken tüm gruplardan tutuklular Diyarbakır'a gidince nasıl bir tavır takılması gerektiğini tartıştılar. Sonuçta DS, PKK ve TKP/ML davasından tutuklular görüş birliğine varırlar. Kararları şu: Diyarbakır'a gidince oradaki arkadaşlarla görüş-türülmeyi isteriz. Görüş-türülürse o arkadaşların dediğine göre hareket ederiz. TTE'yi giyin derlerse giyeriz. Biz bir şey demiyoruz, siz kendiniz karar verin derlerse giymeyiz. Arkadaşlarla görüş-türmezlerse ama bizi tecrit etmeyip koğuşlara dağıtırlarsa, koğuşların tavrına uygun hareket ederiz. Ama hem arkadaşlarla görüş-türmez hem de bizi tecrit ederlerse giymeyiz. Alınan karar bu.

Yani esas olarak Diyarbakır'daki tutukluların tavrına göre hareket edilecek. Giyin derlerse giyilecek. Veya koğuşlara dağıtılmırsa koğuşların tavrına uygun hareket edilecek. Koğuşlar giydiğine göre giyilecek ve bu kararı alanlar arasında DS davasından tutuklular da var. Bu duruma göre DS'li tutuklularda "siyasal kişilik ve onurlarından ödün" (Y.Ç., s.II, sf: 5) vermişlerdir, "Statükocu" olmuşlardır! Denilecek ki: ama giymedikler ki olsun, ne farkeder. Önemli olan böyle bir karar almaları. Koşullara bakmaksızın, TTE giyip-giymemeyi "siyasal kişilik ve onurdan ödün" verip vermemek olarak değerlendiren bir anlayış, arkadaşlarla görüş-türülme, koğuşlara dağıtılma gibi koşul-moşul tanımaz, ırtışmaya gerek bile görmez. Gittiğimizde giymeyeceğiz deyip işin içinden çıkar. Ama alınan karar bunun tam tersidir, koşullara göre hareket edilecektir. Yani zindan tutukluları ile görüşülse ve giyin deseler DS'li tutuklular da giyecekler veya koğuşlara dağıtılsalar, tüm koğuşlar giydiklerine göre yine giyecekler-

dir. Giymemişlerse kararlaştırılan giyme koşulları yerine gelmediği içindir. Yoksa kesin giymeme tutumundan değil. Şimdi soruyoruz DS'li tutuklular "siyasal kişilik ve onurlarından ödün" mü verdiler? Bizce hayır. Çünkü "siyasal kişilik ve onur" salt TTE giyip giymemeye indirgenemez. Birçok konuda olduğu gibi bazı koşullarda TTE'de de geçici taviz verilip giyilebilir ve bu "siyasal kişiliksiz"lik ve "onur"suzluk olmaz.

Aynı şekilde Diyarbakır zindan direnişçileri TTE giydiler diye "siyasal kişilik ve onurlarından" ödün vermemişlerdir. Diyebilirsiniz ki, biz öyle bir şey demedik, "Devrimci sol güçler" "TTE direnişi" yaparken zindandaki "diğer bin kişi elbise giyiyor" demek, sizin TTE'yi giyip giymemeyi böyle yorumlamamızdan başka ne anlama gelirdi. Bu sakat anlayış daha da yorumlanabilir. Örneğin zindanın 84. Ocak direnişinde vahşete, askeri kurallara ve TTE'ye karşı Ö.O.'na giren ama direniş içinde geçici taviz olarak TTE giyen ölüm orucu şehitleri Orhan Keskin (Dev Yol), Cemal Arat (PKK) "siyasal kişilik ve onurlarından ödün mü verdiler? Hayır. Tam da aksine siyasal kişilik ve onur kavgasında şehit düştüler, yüceldiler. Aynı direnişte Ö.O.'da sakat kalan, iç organları tahrip olan TKP/ML, PKK, Kawa, Rızgari davası tutukluları direniş içinde geçici taviz vererek TTE giydiler diye "siyasal kişilik ve onurlarından ödün" mü verdiler? Hayır. Çünkü o zaman "siyasal kişilik ve onur" TTE giyip giymekte değil, işkenceye, vahşete, kırkı aşkın marş, yürüyüş gibi askeri yaptırımlara karşı kavgayla belirleniyordu.

Gelişmeyi anlatmaya devam edelim. Nisan 87'nin sonlarına doğru Elazığ'dan gelen tutukluların ilk grubu sözkonusu üç grup adına idareye "biz üç yıldır her türlü baskıya rağmen Elazığ'da TTE giymedik, burda da zorla giymeyiz, ama burda bir statü var, burdaki arkadaşlarla görüşürülürsek o zaman onların statüsü ne ise ona göre hareket ederiz" demişler de doğru dürüst bir yanıt alamıyorlar. Sonra muayene için elbiselerini çıkarttıklarında elbiseleri geri verilmeyip TTE önelerine atılıyor, giymeleri isteniyor. Ama giyilmiyor. Bu arada bir yüzbaşı tehdit edici sözler sarfeder, tepki gösterilince susar. Müdür ise gelip "burda işkence olmaz, benim dönemimde kimseye tek fiske vurulduğu görülmemiştir, benim amacım burdaki yerleşmiş zindan imajını yıkmaktır, isteyen TTE giyer, isteyen giymez, biz de sizi mahkemeye, hastaneye götürmeyiz, kanuni işlem yaparız" der ve Diyarbakır'daki tutuklularla görüştürülmeyen, koğuşlara dağıtılmayıp tecrit edilen Elazığ'dan gelen tutuklulardan belirttiğimiz üç grup TTE giymezler. Kendileri için TTE'nin baş sorun olmadığı gerekçesiyle giyme kararı alan diğer gruplar giymeyenlerin tutumunu zorlaştırmamak için onların tutumu netleşinceye kadar giymeyi sözkonusu etmeyip bekleyeceklerini belirtirler, daha Elazığ'dayken ve öyle davranarak giyerler.

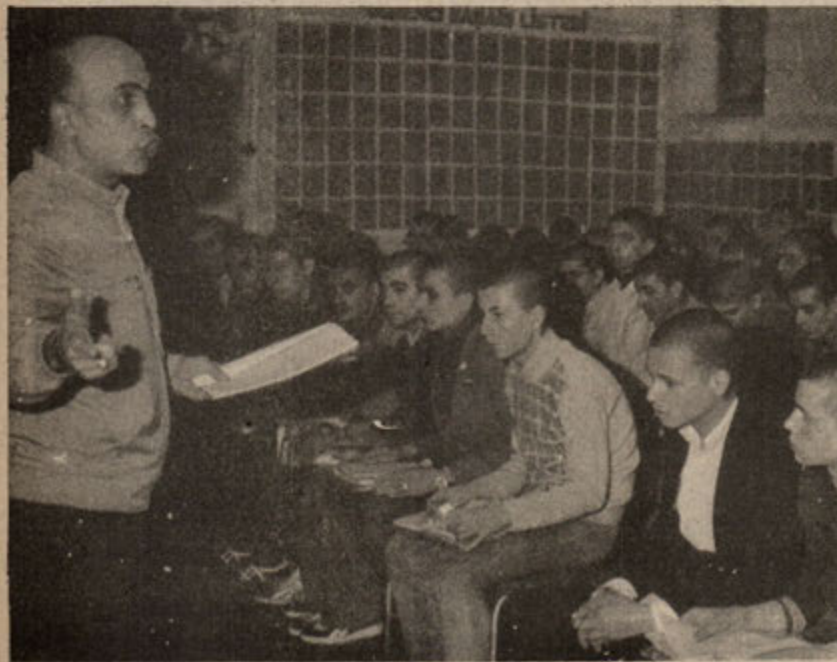
Tam bu günlerde Diyarbakır TTE çıkarma hazırlığındadır. Elazığ'dan tutuklular daha gelmeden aylarca önce tartışmalar, hazırlıklar başlamıştır. Programda anlaşılır, sadece bir çıkarma gününün saptanması kalır. İdare de bunun farkın-

dadır. Zindandaki PKK ve TKP/ML davası tutukluları, Elazığ'dan gelen tutuklulara ilk günden giymeyin zaten biz de yakında çıkarıyoruz mesajını iletirler ve beş-on gün sonraki bir tarihte çıkarılma kararı alınır. Ancak bazı aksaklıklar çıkması üzerine ertelenir. Birbuçuk ay sonra Haziran 87 ortalarında 9 Şubat başlıklı yazıda anlatıldığı gibi, zindanda TTE çıkarılır. YÇ'de iddia edildiği gibi "bir avuç onlar" (aslında belirttiğimiz gibi Elazığ'dan gelen üç davatutukluları) 9 Şubat 88 "A.G."ye kadar TTE direnişini yürüt"müş, zindan direnişçileri giymiş değil. TTE belirttiğimiz şekilde, 9 Şubat 88 A.G.'den 8 ay kadar önce Haziran 87'de çıkarılmıştır.

Şimdi Elazığ'dan gelen tutukluların TTE giymeyenlerin bu tutumunu Diyarbakır direnişçilerinin yaptırım gücünden ayrı düşünebilir miyiz? Bu arkadaşlara neden "bir tek fiske" vurulmamıştır? Çünkü idare de biliyordu ki, zindan direnişçileri tetiktedir; bir tek işkence sesi, bir tek slogan sesi duyulduğu an tüm cezaevi ayağa kalkacaktır. Ve bizzat zindan, TTE çıkarma ve bu temelde direniş geçme hazırlığındadır. İçinde bulunan koşullarda idare Diyarbakır gibi bir yerde TTE için bir direnişi göze alamazdı. Nitekim öyle oldu. Elazığ'dan gelen üç grubun çıkarılmasına ses çıkarmadı, kısa bir süre sonra da tüm cezaevinde çıkarılmasını kabul etti. Elbette ki Elazığ direnişçilerinin direniş gücünü yadsımıyoruz. Bu direnişçi güç zindandaki direnişçi güç ile birleştiği içindir ki daha bir etkili olunmuştur. Ama asıl caydırıcı gücün zindanda onca verilen bedel ve oluşan direniş gücü olduğunu kimse inkâr edemez. Hele hele daha da ileri gidip bu gücü "bir avuç onlar"a göre pasif göstermeye kimsenin hakkı yoktur.

İlgili Yeni Çözüm'ün 5. sayısındaki yazı çıktığında Diyarbakır'da, Elazığ'dan gelen DS davası tutuklularının bu yazıda yazılanların doğru olmadığı, gerçekleri çarpıtıldığı, bunun parsa peşinde koşmanın ürünü olduğu, zindan direnişçilerine saygısızlık olduğu belirtilince "bir yanlışlık oldu, öyle demek istemiştik" derler. Ama görüldüğü gibi altıncı sayı da benzer şeyler tekrarlanmıştır. Haydi o bir sayı sonrasındır, arada zaman azdır diye bir yana bırakalım. Ama aradan geçen 8-9 aya rağmen 11. sayıda yazılanlara ne demeli? Bırakalım yanlışlığı düzeltmeyi, daha beteri yazılmıştır. İnsanın gözünü dar grup çıkarları, parsa kapma kaygusu kaplamaya görsün, böyle, dar sokaklarda geniş caddelere açılacağına çıkmaz sokaklara girer. 11. sayıda 9 Şubat 1988 direnişi üzerine yazılanların bir kısmı şöyle:

"Devrimci sol güçler buldukları

tüm cezaevlerinde direnişlerini yaşama geçirdiler; Metris, Malatya, Burdur, Adana, Elazığ, Diyarbakır ve birçok cezaevinde tüm olumsuz koşullara karşı TTE direnişi azim ve kararlılıkla sürdürülen, savunulan bir çizgi oldu. Nitekim Diyarbakır zindanında da, AG'ye kadar TTE direnişini yürütenler, yine bir avuç on'lardı..." (Yeni Çözüm, Sayı 11, sf: 6)

"...TAYAD'lı aileler önderliğinde tutsak ailelerinin örgütlü ve kararlı tavırları (sürekli resmî makamlar nezdindeki görüşmeler, toplu AG)... (Y.Ç., s.11, sf: 6)

Bu mudur objektiflik? "Devrimci sol güçler" neymiş de haberimiz yokmuş! "Vatan kurtaran aslanlar" gibi buldukları her yerde tek başlarına TTE'ye karşı kılıç sallayıp durmuşlar! Kendimize gelin ve dışımızdaki yüzlerce-binlerce TTE direnişçisinin verdikleri cana, kana, emeğe saygı gösterin!

Konumuz tüm cezaevleri değil. Asıl Diyarbakır ve bir ölçüde de Elazığ'dır. Bu yüzden diğer cezaevleri üzerinde durmuyoruz. Ki bu cezaevlerinde de TTE direnişçilerinin salt "Devrimci sol" güçleri olmadığı biliniyor. Elazığ cezaevinde üç yıl yürütülen TTE direnişini yalnız "Devrimci sol güçler" in yürütmediğini en azından PKK ve TKP/ML davası tutsaklarınca da yürütüldüğünü belirterek geçelim. Diyarbakır'da durum belirteceğimize gibidir.

TAYAD'lı ailelerin "tutsak aileleri"ne "önderlik" ettikleri iddiası da gerçek dışıdır. Aslında bu TAYAD üyesi Fatma Şeşen'in söylediklerinden de çıkarılabilir. "Biz salı sabahı cezaevi kapısına gidiyoruz ve yine pencerelerdeki hasta tutuklulardan... çocukların... mide kanaması geçirdiğini öğreniyoruz. Ve o andan itibaren ailelerin tansiyonu yükseliyor. Artık bizim hiçbir çaremiz kalmadı. Biz AG'ye başlıyoruz ve kimseyi dinlemiyoruz! Dernek adına oradaki tutumu o saatten sonra (AG'ye başladığım andan sonra) bitiyordu... Ayrıca aileleri de haklı gördüğüm için... AG'nin İstanbul'da olması, Diyarbakır'da olması, Eskişehir'de olması farketmezdi." (Yeni Çözüm, sayı 11, sf: 10) Bu satır aralarından ulaşılabileceği gibi tutsak aileleri asıl cezaevi direnişçilerine ve kendilerine göre hareket etmektedirler. Elbette ki TAYAD'lı ailelerin yoğun çabaları yadsınamaz. Ama bu fedakârca çabaları istismar edip "önderlik payı" kaygısına indirgememek gerekirdi.

Yeni Çözüm yazarları gerçeği çarpıtmayı "malı kaçırmama" sevdasını çok daha ileri boyutlara vardıyordu. Şöyle diyorlar:

"Cezaevlerinde 12 Eylül koşullarında işkence ve her türlü baskıya, daha ötesi devrimci siyasi kimliği yok etmeye ve ki-

şiliksizleştirmeye yönelik oligarşinin saldırılarına karşı ML önderliğinde sürdürülen devrimci mücadele, oligarşinin siyasi tutsaklara ilişkin programını bozdu, onu işlemez duruma getirdi. Kanun gücünde kararname çıkartacak kadar egemen sınıflar üzerinde etkili oldu.

TTE uygulamasına, kendisine "sosyalistim" diyen birçok kimsenin bile bir dönem, bir türlü inanmamasına rağmen, son verdi." (Yeni Çözüm, sayı 11, sf: 1)

Şimdi, "cezaevlerinde 12 Eylül koşullarında... İşkence ve her türlü baskıya daha ötesi devrimci siyasi kimliği yok etmeye ve kişiliksizleştirmeye karşı sizin" "önderliğinizde" mi "devrimci mücadele" verildi?!

"Cezaevlerinde" "siyasal tutsaklara ilişkin program" sizin önderliğinizde mi bozuldu?! Sizin önderliğinizde mi "kanun gücünde kararname" çıkarıldı veya sizin "etki" nize mi çıkartıldı? Ve bu önderlik veya "etki" ile siz mi "son verdi" niz "TTE uygulamasına"?! O kadar gerçeği yadsıyıp bu kadar da böbürlenilmez ki!

"Cezaevlerinden" biri olan Diyarbakır'da 5 Eylül 1983 ve 3 Ocak 1984'te "işkence ve her türlü baskıya, daha ötesi devrimci siyasi kimliği yok etmeye ve kişiliksizleştirmeye" karşı bir avuç hain dışında tüm zindan kitlesi ayağa kalktı ve egemen sınıfları "siyasal tutsaklara ilişkin programını bozduğunda" kimse sizin "önderlik" yaptığınızı görmedi, duymadı! Birakın önderliği zaten burada bir varlığınız da yoktu. Anlaşılan bu direnişleri talimatla yönetmişiniz!

TTE ile ilgili "kanun gücünde kararname" de sizin önderliğinizde veya asıl sizin etkinizle çıkarılmadı. Herkesin bildiği gibi bu Diyarbakır zindanı 9 Şubat 1988 direnişi ile oldu. 9 Şubat'la ilgili yazıda görüleceği gibi biz bu zaferi salt 9 Şubat direnişine bağlamıyoruz. TTE genel zaferinde tüm cezaevleri direnişçilerine, fedakârca direnen tutuklu yakınlarının ve destek olan her kişi ve kuruluşun payı vardır. Ama 9 Şubat bunun "son" ama sadece "son halka" (Yeni Çözüm, sayı 11, sf. 6) değil aynı zamanda en önemli halkasıdır.

9Şubat'ı salt bir cezaevi direnişi veya cezaevleri direnişlerinin bir halkası olarak düşünmemek gerekir. Onun boyutu tahmin edildiğinden de büyüktür. 9 Şubat aynı zamanda Diyarbakır ve çevresi halkının direnişidir. Ve içerisi ile dışarısını bir an için kıyasladığımızda, egemen sınıfları ülküden asıl dışarıya olmuştur. (İçerisi veya dışarıya daha etkili olsun) TTE'nin zorunlu olmadığına dair "kanun gücünde kararname" çıkartılmasında tayin edici rol oynayan iç-dış direniş güçlerinin toplamından oluşan 9 Şubat direnişidir. Ve sizin 9 Şubat dire-

nişiyle, direnişte yer alan, katkılarda bulunan, direniş içinde sevk olan 5 arkadaş ile ailelerin direnişine katılmak, yoğun destek vermekten başka bir ilişki-niz yoktur.

Şunu da belirtmek gerek: Daha önceki TTE direnişlerinin hemen hepsi "en azından bizim bildiklerimiz" kendi özgülü ile ilgili olup fiili olarak TTE giymek veya çıkarmayla ilgilidir. Ancak 9 Şubat direnişinin TTE yönü kendi özgülü ile değil, genelde kaldırılmasıyla ilgiliydi. Diyarbakır'da TTE, 9 Şubat direnişinden 8 ay kadar önce çıkarılmıştı. Direnişin talebi -Diyarbakır'da olmadığı halde- TTE'nin askeri ve sivil cezaevleri yönetmeliklerinden çıkarılması, genelde kaldırılması yönündeydi. "Kanun gücünde kararname"yi kendi özgülü ile ilgili TTE direnişleri çıkaramazdı. Ve çıkaramadı; ancak geneli hedefleyen 9 Şubat gibi bir direniş çıkarabilirdi ve çıkardı. Belirttiğimiz gibi kendi özgülü ile ilgili TTE direnişçilerinin önemi ve etkisi yadsınamaz. Bunlar 9 Şubat zaferinin ön koşullarını hazırlamıştır. Ama en önemli ve tayin edici darbeyi 9 Şubat vermiştir. Bunun asıl payı da 9 Şubat direnişinde yer alan cezaevi içi ve dışı direniş güçlerine aittir. Sizin katkınızla özgüle ilişkin TTE direnişlerinde ve 9 Şubat direnişinde yer aldığınız ölçüdedir. Ancak sizin ettığınız gibi "önderlik" veya "kanun gücünde kararname" çıkartacak kadar "etkili" düzeyde değil.

Sizi kendinize abartılı payeler içine sürükleyen bu gerçeklerdir. 9 Şubat direnişi (TTE'den de önemli Kurtçe konuşma hakkı gibi kazanımları içine almak üzere birçok hak elde etmenin yanı sıra) TTE ile ilgili genel zaferi elde edince, "mal elden gidiyor" kaygısı ile nasıl telaşa kapıldığınızı Yeni Çözüm'ün 11. sayısında 9 Şubat'la ilgili yazıları okuyan herkes az çok farketmiştir. Haksız da değilsiniz, çünkü sözkonusu olan belligiş "sermaye" nizdi! O da elinizden giderse neyin "ticareti"ni yapacaksınız? Oyunağı elinden alınmış çocuk gibi "cezaevlerinde... ML önderliğinde..." "Devrimci sol güçler buldukları tüm cezaevlerinde..." "Diyarbakır zindanında da... Bir avuç on'lar..." "...öncesindeki direniş sürecini unutmamak gerekir..." "TTE direnişinin bir geçmişi, bir tarihi var..." ...diye çırpınmaz bundandır.

Şunu iyi bilin ki Diyarbakır zindan gerçeğini çarpıtmanıza ne kimse inanır, ne de müsaadesi edilir. Çünkü o güneş gibi çınlıplak bir gerçektir. Apaçık Diyarbakır zindan gerçeğini bile karartmak istediğiniz ve dar grup çıkarılmızdan yana yontmak istediğinize göre diğer cezaevlerinde yatan dışımızdaki direnişçilere "allah yardımcısı olsun"! □

Eylül'ün kimliği, gidişatı ve 'geleceği' üzerine tezler

Temel Demirer/Paris

Eylül Türkiye'deki D.T.K.'nin sanayileşme stratejisinde, 'dışa açılmacı' yeni bir senaryo ve düzenlemenin ilanı idi.

Eylül'ün kimliği, gidişatı ve 'geleceği' üzerine çok tartışıldı. Kuşkusuz, tarihimizde önemli bir kilometre taşı olan bu döneme ilişkin tartışmalar, haklı olarak daha uzun bir sürede devam edecek.

Yazımın sınırlandırılmış amacı, bu tartışmaya taraf olan kimi tezleri, tartışmaya sunmaktan başkaca bir şey değildir. Ayrıca kuşku yoktur ki, tartışılmaya ve katkılara muhtaç olan tezlerimiz, bu konuda söylenmiş bir "son söz" olma iddialarından çok uzaktadır.

VERİLİ DURUMUN GİDİŞATI VE GERİLEME

Ülkemizde "demokrasi" denilen "maskeli balo" dönemi başladıktan sonra; herkesin kafasını kurcalayan sorularla birlikte, 12 Eylül 1980 "miladı"nın ülkemize dayadığı monolitiklik de

aşınmaya başladı... Şu bir gerçek: Açık yürütmeci zorbalığını 12 Eylül'ü 82 Anayasası ile "hukuk" sallaştıran; elitçimonist olağanüstü bir işlevsel birleştirici bağlayıcılığını, yürütmeci bir düzenleyicilik anlamında topluma dayatan Eylül geriliyor. Hem de milli birlikçi ve totaliter bir yürütmeyi, 82 Anayasası'nın 12, 26, 28, 37 ve 77.nci vb. maddelerinin "teminatı" ile, her türlü sivil "yasama"nın üzerinde tutan "otoriterlik si-perlerinin, süngülerin zoruyla kazanılarak kullanılması pahasına; 12 Eylül'cü rejim geriliyor.

Yeni bir döneme doğru hızla ilerliyoruz. Bu ilerleyiş içinde, gidişatı belirleyen ana çizgileri şöylece özetleyebiliriz: Ulus çapında ekonomik kötüleşme. Mutlak yoksullaşma grafiğinin sıçraması. D.T.K.'ci ekonomik sömürü ve baskının dayanılmaz boyutlara varması, bunun yarattığı derin öfke ve siyasal hoşnutsuzluk. Burjuva kampta karşı-devrimin gerilemesine paralel devreye giren siyasal huzursuzluk, istikrarsızlık ve yeni

bir burjuva konsensus arayışları. Bütün bunlar Türkiye'nin yeni bir siyasal krize gitmekte olduğunu gösteriyor. Her ne kadar biçimsel bir algılama ile kriz burjuva fraksiyonlar arasındaki çelişkiler üstünde geliyor gibi görünse de; krizin kökü, aysbergin suyun altında kalan büyük parçası gibi ilk bakışta görülmeyen, milyonlarca işçi ve emekçinin öfkesinde ve de bu öfkenin potansiyel devrimci enerjisinin basıncındadır.

Doğaldır ki, verili durumda yeni krizin gidişatını ve içeriksel biçimlenişini, sınıf savaşımını belirleyecektir. Lakin sınıf savaşımının mevcut ilişkileri çerçevesinde Eylül'ün gerilemesi adım adım burjuvazinin denetim kanallarında seyretmektedir. Ama bu seyir burjuva sistemin genel iradesi dışında "tecelli" etmektedir. Evet, seyreden ile, 'tecelli' eden arasında, 'paradoksal' bir ilişki ve çelişki vardır... Bu neden mi? böyledir... Şundan: Verili sınıf ilişkileri çevrenin de gerileyen, ayrıca da orta-dereceden gelişmiş D.T.K.'nin koşullandırdığı; kla-

sik yığın desteğinden ve korporatif özelliklerinden yoksun olan 12 Eylül'cü rejim, verili organik bunalım koşullarındaki çürümenin militer eksenli, monolitik örgütlenme girişimi (ya da denemesi) idi. Üniformalı finans-kapitalci fraksiyonun zorunlusu olduğu bu model yolunda, proletarya ve emekçi yığınlara karşı azgın ve kudurgan bir saldırı hattını oluşturan 12 Eylül'cü rejim; burjuvazinin özel mülkiyetçi rejimini kurtarma operasyonuydu. Yapısal özellikleri ve iç mantığının işleyişi gereği çelişkili ve devingen girift özellikler taşıyan 12 Eylül'cü rejim; kapitalist düzeni ve mülkiyeti reorganize ederken, kaçınılmaz olarak da kendi karşıtlarını döledi. Konsolidasyon eğilimini taşıyan monolitik faaliyetleri sürecinde; süngülerinin iktidarıyla, "kutsal ittifak"ın koalisyon tabanını da daraltıp, burjuva muhalefeti de karşısına alarak, "seçenek"leştirdi. Böylelikle de klasik yığın desteğinden ve korporatif özelliklerinden yoksun olmasından ötürü, göreceli nitelikler taşıyan 12 Eylül'cü "Nötr" desteğini yitirerek, yükselen "genel" demokrasi talebi karşısında ve burjuva çevrede gerilemeye başladı.

Bir yanı ile de, rejimin aşınmasını, erimesini, çözülmesini de anlatan gerileme süreci, Eylül'ün kaygan bir zemin üzerine girdiğini gösterir. Doğaldır ki, bu kaygan zemin üzerinde halkın tepkisi ne düzeyde olursa olsun eylem'e döndüğü çözülmeci gerileme sürecinin yönü ve içeriği değişecektir. Çözülme sürecini gündeme getiren dinamik sınıf ilişkilerinin vardığı aşama yanında Eylül'cü rejimin tüm manevra ve uğraşları; tüm bunlardan ötürü her türlü aşınmışlığına ve "sivil"leşme yaygınlıklarına rağmen, Eylül'cü düzenleme tüm barbar kudurganlığı ile gündemdedir. Ve de gerileme süreci bir "demokratikleşme" yolundan değil, belirsizlik kanalıyla ilerlemektedir. Çünkü her düzeydeki, bir demokratikleşme ancak yığın eylemliliğiyle olasıdır. Onun için de gündemdeki çözülmeci gerileme asla bir demokratikleşme değildir.

GİDİŞATIN GELECEĞİ

Çünkü tarihsel sosyo-ekonomik gelişmişliği açısından ülkemiz bindokuzyüztüzmüşler'dan buyana giderek turmanan bir organik bunalım sürecini, helezonik gelişme ritmiyle yaşıyor ve üretiyor. Zaman zaman "dengeye" kavuşur gibi görünen; "zaman zaman sarsıcı olaylarla noktalanın ama gittikçe keskinleşerek derinleşen bir süreç bu. Antagonistik ilişkileri dinamize ederek, sınıfların yer almasını netleştiren bu sürecin derininde yatan belirleyicilik D.T.K.'nin ülkemize de ulaştığı boyut.

Bu gelişim ritmi içinde 12 Mart 1970 askeri darbesi bir kilometre taşı idi.

Yapısal kökleri açısından Eylül'cülerinin 1980'lerde devraldığı kapitalist enkaz 1946'lardan her geçen gün adım adım yaratılmıştı. Ve bu enkaz'ın sınıfsal sahipleri ise 1977'lerden beri bir model değişikliği yöneldilerdi. Bu gelişim içinde burjuva iktidarları emperyalizme bağımlılıklarını arttırdıkları, yöneltileri yeni model içinde baskılarını sistematik olarak turmandırırken, topal "burjuva demokrasilerini" de oligarşik tedbirlerle budayarak, kanatsız bir kuşa çevirmişlerdi.

Böylesine bir kombinezon için de, pre-eylül'ist terör stratejisi ile, "meşru ortam"ı hazırlanan 12 Eylül 1980 darbesi devreye sokulmuştu. Bu önlemin ardından artık yeni bir belirleyicilik noktasına varılmıştır. D.T.K. zırh içindeki ölüdür. Ve görünen odur ki: olgunlaşmış ve çözümleyici dinamiklerinin tabanını genişleterek kristalize etmiş organik kriz'i aşabilecek tek alternatif sosyalizmdir.

Sorunun bu boyutu anlamında artık toplumsal dinamikler ve politik tercihler açısından ülkemizin kaderi, Eylül'ün gerilemesi sürecinde, 1990'lı yılların sonlarına doğru belirleme durumundadır. Bu belirlenmeye taraf olan politik platformlar için yeterli düzey de potansiyel konumlu patlayıcı madde birikmiştir. Sonuc'u ise iki antagonistik kampın büyük bir olasılıkla 90'lı yıllar sona ermeden önceki toplumsal kapişması belirleyecektir. Evet eylül'istlerin gerilemesi süreci içinde, sonucu belirleyecek politik kavga hangi platformda verilirse, zafere ona gülecektir. Çünkü savaşımı kendi hegemonyasının potasına çekmeyi becerebilen öncü sınıf, savaşım süreci içinde de kendisine en uygun yöntem ve araçları da yığınlara empoze ederek, alternatifini "ulus" çapında dizebilecektir.

Görünen odur ki, bu yaşamsal yanıt'ın önlemleri Eylül'ün gerileme sürecinde maddileştirilebilirse, alternatif sosyalizm olabilecektir. Zaten sorun da, verili gidişatın geleceği açısından, tam da buradadır. Ve de, yapısal bunalımların devreye soktuğu gerici dönemlerinin ardından boy veren, tüm devrimci durumlar da antagonistik öncü iki hareketin ortaya çıkması ve kıyasıya kapişması, böylelikle eski düzenin "kader"inin yeniden belirlenmesi kaçınılmazdır.

Ülkemizin geleceği de bu yöndedir. Bu açıdan bu gündün gerileme sürecine eş zamanlı bir ritim içinde proleter platformun örülmesi eskinin yerine boyveren dinamiklerle yeninin dikilmesi gereken Türkiye ve Ortadoğu bölgesinde geleceği kazanabilmek anlamındaki ya-

şamsal bir önlemdir.

Tesbitimizi çok "özelci bir sol"culuk olarak "mahkûm etmeye" kalkışanlara gelince: Onların anlayamadıkları da 12 Eylül 1980'ci rejimin kimliğidir.

12 EYLÜL'Ü REJİM ÜZERİNE AÇIKLAYICI NOTLAR

12 Eylül'cü rejim olağanüstü bir burjuva devlet biçimi. Özü ise son çözümleme de burjuva diktatörlüğünün emperyalist aşamadaki yapılanışına denk düşen oligarşik diktatörlük. D.T.K. işleyişine ve gündeme getirdiği sınıf savaşımına "tersten çözüm"cü bir müdahale olan 12 Eylül'cü rejim: Öncü üniformalı finans-kapital'ci fraksiyonun, kapitalist rejimi kurtararak, düzen, mülkiyet ve devleti reorganize çabasına denk düşen çürümenin karşı-devrimci örgütlenme denemesi.

Emperyalizm ve proletarya devrimleri çağındaki zayıf halkalarda çürüten D.T.K. işleyişinin organik bunalımı koşullarındaki "kutsal anti-komünist" ittifaklar ekseninde ve militer boyutlar da uç veren eylül'ist rejim: E.Z. Halkalarındaki devrim alternatifi ve gidişatı karşısında burjuvazinin saldırgan siyasal hattıdır.

Peki ama bu da mı nedir? Öncelikle, Eylül emperyalist-kapitalist genel bunalımın periferideki zayıf halkalarda boyveren bir biçimdir. Gelenekçi militarist eksenlerde "proletaryanın her türlü (politik-ekonomik) hareketlerini kırmak için egemen sınıfların elinde bir silahtır" (Lenin). Çoğunlukla yukarıdan aşağıya süngülerin zoru ile iktidarı gasbeden bu rejim, temelli bir yığın desteği sorunu ve açmazı vardır. Korporatizme temel olarak kullanılabileceği yığın desteği sorununu aşamayan bu rejim: Çaresizliğin çaresine denk düşen terör stratejisi ile proletaryanın devrimini yürütemediği öndersizlik krizinin hegemonya bunalımında, kitlelerin "nötralizasyonu" ile devreye sokulur.

Klasik faşist partiden ve onun avantajlarından yoksun olan bu rejim; bir Duçe, bir Führer, bir Candillo'dan da yoksundur. Bundan ötürü de devreye soktuğu monolitiklik hiç de uzun ömürlü ve "illimite" değildir. Bu açıdan da "demokrasi"yi kurtarmak adına(!) işbaşına gelen düzenlemeci demogoji, kitlelerin açık terör ile "nötralizasyon" dozajı düştükçe ve siyasal-demokrasi talepleri yükseldikçe gerilemeye başlar.

Tüm bunlardan dolayı; emperyalizm ve proletarya devrimleri çağında, tekeli burjuvazinin sınıf egemenliği ve diktatörlüğünün olağanüstü bir biçimleniş olarak, bu rejimi şöyle "tanımlayabiliriz": O kısaca, periferideki D.T.K. işleyişinin tarihsel, ekonomik ve siyasal

motifli iç-içeliğin koşullandırılan organik bunalımın karşı-devrimci bir ürünüdür. Burjuva iktidarını ve kapitalist düzeni güvence altına almak ve yaşam-sallığını süregelenleştirerek, bu yoldaki bir dirimselliği savunan düzenlemeci kanlı terör; sosyal çelişkilerin derinlere itilerek, bastırılmasının "umutsuz" bir karşı-devrim denemesidir de...

Proletaryanın devrimini yürütememesinin acılı bir faturası da olan rejimin düzenleyiciliğine, yığın desteksiz bir "zafer" avantajını sunan önemli bir kaldıraç da; emperyalist aşamada burjuva devlet aygıtının kazandığı özelliklerdir.

Öncelikle eylül devleti, hakim sınıfın dolaysız bir aracı olarak algılamak gerekir. Çünkü Eylül 'cü devlet de sınıf savaşımının ve dengelerinin dolaysız bir ifadesi olarak, açık zor'un ve baskının uygulanma aracıdır. Yekpare bir nitelik taşımayan Eylül 'cü devlet sınıf savaşımının gelişim düzeyine denk düşen bir iktidar blok'udur. Ve de sözkonusu iktidar blok'u her türlü monolitik zorlamaya karşı statik değildir. İktidar blok'unun bileşimini özel niyetler ve monolitik yaptırımlar değil, sadece ve sadece sınıf savaşımının gelişim seyri ve düzeyi belirler.

Homojen, iç çelişkilerden arınmış uyumlu bir kategori olmayan Eylül 'cü "devlet asla durağan bir şey değildir. Her zaman eylemdir. Dinamik bir değişim ve oluşum içindedir" (V.I.Lenin). Onun için de sürekli ilerlemeyen bir Eylül 'cü devlet de, gerileyen ve iktidar blok'u parçalanan bir devlet olacaktır.

Bağımlı kapitalizmdeki burjuva devlet'in siyasal zorbahçını temel alan gelenekselliğini açık terör 'cü düzenlerde öne çıkaran Eylül 'cü devlet, korporatif yoksunlukları nedeniyle kendini üretemeyen ve tamamlayamayan bir paradoksu yaşarken, attığı her adımıyla da monolitikliğini süreç içinde aşındırır. Bu aşınmaya paralel olarak da, sınıf savaşımının iktidar ilişkilerine yeniden yansması Eylül 'cü açmazın gerilemesini devreye sokar.

İdeolojik-politik etkinliğini açık terör 'cü yürütmenin her türlü yasamanın üzerinde olmasından alan Eylül; tekeli öncü fraksiyon davranışının sınıfsal körlüğü içindedir. Bu özelliği ile de sürekli olarak koalisyon tabanını daraltan Eylül, bir sonra egemen sınıf içinde kendi karşıtı yani "burjuva muhalefeti"ni de üretir.

Bu özellikleri ile Eylül, emperyalist aşamada periferi'deki "peltemsi sivil toplum"ların yani burjuva devletlerin bilinçaltı olarak niteleyebiliriz. Şöyle ki, semi periferi ve periferi de; 1-) Burjuva devlet aygıtının tekellerle kaynaşması devasa boyutlara ulaşmıştır. 2-) Devlet ay-

gıtının bürokratik-militarist niteliği en uç noktalar varmıştır. 3-) Burjuva devletin idari gücünün merkezileşmesi yürütme ile yasama arasındaki uçurumu daha da büyütüştür. 4-) Böylelikle de ulusal ve yerel ölçeklerdeki "demokratik" temsili kurumların karar ve katılımı "felç"li kılınmıştır. 5-) Devletin yürütme organlarındaki yetkileri derinlemesine genişletilmiştir. 6-) Böylece de bireylerden "demokratik baskı grup"larına kadar ki, tüm legal olanaklar özünde devletin en sıkı denetimine tabi kılınmıştır.

Tüm bunlardan ötürü de oligarşik dikta'nın bu nitelikleri ile militarist eksenlerde sıçraması; 12 Eylül 'ü gündeme getiren bir dize nedenle üstüste düşünce pek de "güç" olmamıştır.

12 EYLÜL 1980

Buraya kadar izaha gayret ettiğimiz verilerle 12 Eylül 'ü kısaca irdeleyerek somutumuzda sergilersek: 12 Eylül öncesi Türkiye yaşanan devrimci durum koşullarında "yokuş aşağı giden bir araba"ya benziyordu. Geleneksel burjuva iktidarların aşınmışlığı ve yaşanan hegemonya bunalımı, her iki antagonist sınıfı da bu gidişe müdahale olanağını sunuyordu. Ama 11 Eylül 1980 günü 55 bin işçi grevdeyken, 25 bin işçinin grevi ertelenmiş iken, devrimci hareket dönemin görevlerini yerine getiremediği gibi, bu görevlerin altında eziliyordu. Küçük burjuva yorgunluğu ise "faşizme geçit vermemek için"(!) "burjuva demokrasi"sini savunuyordu. Başını resmi reformcuların çektiği miskinlikte "burjuva demokrasisi ile faşizm arasında olacaktır" (G.Dimitrov-F.K.B.C. s.264) dediği savunmacı bir seçim ile, umudunu sosyal demokratik söylemli liberalere bağlamıştı.

Uzun süredir öndersizlik krizinde yaşanarak heba edilen devrimci objektiveler çürüyerek umutsuzluğa dönüşürken, proleteryanın devrimini yürütemediği koşullarda ve emperyalizmin zayıf

halkası Türkiye'de Eylül 'cü darbe "yumuşak iniş"ini yaptı. Devrimci hareketi atomize ederken; devletin monolitik örgütlenmesini "denedi"... İlk adımda acil geliş nedenselliklerinin haline yöneldi. İhracata yönelik sanayileşme modelini oturtmanın önlemlerini aldı. Dışa açılmacı bir alt-emperyalistleşme yolunda olası adımları attı. Siyasal-kültürel yapı değişikliğinin önlemlerini aldı. Bu yolda yeni yönelimleri için yer yer "mevcudu da yıktı". Her kafadan ayrı bir sesin çıkmadığı tartışılmaz monolitik bir yürütmecilikle enerjik önlemler aldı.

Kapitalist umutsuz gidiş "dur" demek için çok tedavisi uyguladı. Hegemonya bunalımını aşmanın yollarını zorladı. Gericiliği bir kez daha hortlattı. Emperyalist köleliği daha da perçinledi. Şövenizmin tabanını yaygınlaştırdı. Bu önlemlerine paralel olarak da monolitik çok tedavısından 1982 Anayasası'nın "sivil"liğine geçti...

Daha sonra da sınıf savaşımının düzeyine ve Eylül 'ün dezavantajlarına bağıntılı olarak, 12 Eylül 'cü rejim gerilemeye başladı. Tüm bu özellikleriyle ve Eylül ist iktidar ile 1982 Anayasası bağıntısı içinde yaşadığımız somut şunu bize bir kez daha öğretti ki: "Devlet kendi erkliğini topluma bir hukuk aracılığıyla dayatır; ve bu nedenle de, hukuk hiçbir zaman bu erklinin dayanağı olmaz. Bu gerçek dayanak, ancak ve ancak sınıflar arasındaki bir güçler ilişkisi olabilir. Diktatorya zora ya da güce dayanır demek, devlet salt zora dayanır demek değil ama(...) gerçeklikte sınıflar arasındaki bir güçler ilişkisine dayanır demektir. Devlet, işte bu ilişkinin hiçbir yasa tarafından sınırlandırılmaması anlamında zor'a dayanır. Çünkü yasalar(...) ancak bu toplumsal güçler ilişkisi temeli üzerinde söz konusu olurlar ve bu zor'a dayanan ilişkiyi tartışmak şöyle dursun, onu kutsamaktan başka bir şey yapmazlar" (E.Palibar-Surla Dictature du Proletariat s.58) / abçyn/ □

Moskova'da Demokrasi ve İnsan Hakları Şovu

Mayıs ayı sonunda ABD Devlet Başkanı Reagan, kendi deyişiyle "kötü adamların ülkesi" Sovyetler Birliği'ne 5 günlük bir ziyarette bulundu. Bu ziyaretle, 1985 yılında Cenevre'de başlayan Reagan'la Gorbaçov arasındaki zirvelerin dördüncüsü gerçekleşmiş oldu. Moskova zirvesi daha önceki zirvelere kıyasla somut sonuçları bakımından cılız, propaganda yönüyle de sönük geçti. Moskova Zirvesi'nin gündeminde yer aldığı belirtilen, kimyasal silahların yasaklanması, atom denemelerinin sınırlandırılması, atom başlıklı stratejik füzelerin yarı yarıya azaltılması (Start antlaşması) konularında somut bir sonuç çıkmadı. Zirve her

iki lider tarafından propaganda aracı yapıldı. Reagan "insan hakları ve demokrasi, Gorbaçov ise barış" ve "devletler arası ilişki" konularını propagandalarında ağırlıklı olarak işlediler.

Gorbaçov'un, emperyalist basın ve yayın kuruluşları tarafından da yoğun tanıtımı ve reklamı yapılan görüşleri, "yeni" görüşler değildir. O, tarihi epey eski olan revizyonist görüşleri yeniden cilalayarak piyasaya sürmektedir. Bernstein ve Kautsky'den alınan, Kruşçev tarafından Stalin'in şahsında bilimsel sosyalizme saldırı temelinde geliştirilen modern revizyonist görüşler Gorbaçov tarafından döneme uyarlanarak ve daha da sistemleştirilerek pazarlanıyor. Gor-

baçov, çağımızın değiştiği, "nükleer" çağda sınıflar ve ülkeler arası ilişkilerin niteliğinin değiştiği, sosyalizme barışçıl geçişin sadece bir elverişlilik değil aynı zamanda nesnel bir zorunluluk haline geldiği, emperyalizm ve gericiğin millitarizmsiz yaşayabileceği türünden "yeni" tezler öne sürmektedir. Gorbaçov önderliğindeki modern revizyonist cephe, çağımızın "emperyalizm ve proleter devrimleri çağı" olduğu gerçeğini ret ederek, "nükleer çağa girildiği" safasızını yaymaktadır. Bu şekilde de hem ekonomik, siyasi, askeri, kültürel yayılmacılığı bütünselliğinde emperyalizm olgusu gözlerden gizleniyor, hem de kapitalist ve yarı-sömürge ülkelerde işçi sınıfının devrimci misyonu ret edilerek, ona düzenle bütünleşme görevi sunuluyor. Toplumsal ilerlemenin kaderi, iki farklı sistem olarak sunulan, ABD önderliğindeki emperyalist kampla, Sovyetler Birliği önderliğindeki sosyal emperyalist kamp arasındaki ekonomik rekabete, "barışçıl yarışa" bağlı kınılmaktadır. Son tahlilde ezilenlerin kaderi, Vietnam, Etopya, Angola, Mozambik gibi ülkeleri hüsrana uğratan, umduklarını bulamadıkları tembel Sovyet ekonomisine bağlı kınılmaktadır.

M.Revizyonistler, doğruluğu ve isabetliliğinden ötürü Lenin'in sık sık aktarma yaptığı Clauswitz'in "savaş, siyasetin silahlarla sürdürülmesidir" tesbitinin eskidiğini, artık geçerli olmadığını iddia etmektedirler. Hem de son 70 yılda onmilyonlarca insanın öldüğü ve üstelik iki ayrı dünya savaşının yaşandığı, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki son 45 yılda onlarca bölgesel ve yerel savaşların meydana geldiği, sınıf çatışmalarının tarihte eş görülmemiş hızda toplumsal değişmelere yol açtığı bir dönemde söylemektedirler. Bir üçüncü dünya savaşının çıkıp çıkmayacağı, daha önceki iki ayrı dünya savaşının tecrübelerinin de gösterdiği gibi, liderlerin istek ve niyetlerine değil, emperyalist sistemin iç çelişkilerinin boyutlarına bağlıdır.

Emperyalistler zorunlu kaldıkları takdirde daha çok Mussolini'ler, Hitler çıkarırlar. Son 45 yıldır bir dünya savaşı çıkmamasına rağmen, bölgesel ve yerel savaşlar durmak bilmiyor. Emperyalist yayılmacılığın, talan ve sömürünün tehlikeye girdiği alanlarda, silahlar siyasetin yerine birincil sıraya geçiyor. El-Salvador'da, Peru'da, Nikaragua'da, Filipinler'de, Eritre'de, Güney Afrika'da, Kamboçya'da, Afganistan'da ve daha birçok ülkede açık savaş sürerken, onlarca ülkede emperyalistler ve uşakları işleyen namluların sayesinde iktidarlarını sürdürülebilenken, ezilen halkların silahlı karşı koyma dışında başka bir alternatiflerinin olmadığı açıkça yaşanırken, siyasetin silahsız da sürdürülebileneceğini söylemek için tüm gerçeklere gözlerini kapatan bayağı burjuva politikacıları olmak gerekir. Zaten, batılı emperyalistlerin Gorbaçov ve görüşlerini tanıtan bir biçimde propaganda etmelerinin en önemli nedenlerinden biri de, Marksizm-Leninizm, sosyalizm adına ezilenlere emperyalistler ve gericiiler tarafından silahlarla yaratılan ve sürdürülen mevcut statükoya razı olmayı öğütlemesindedir. Kamboçya'da, Güney Afrika'da, Afganistan'da, Peru'da, Filipinler'de, El-Salvador'da görüldüğü gibi dünya halkları bu tür görüşlere değer vermeyecektir.

Zirve'de "insan hakları" ve "demokrasi"nin ateşli savunucusu kesilen Reagan, bu açılardan Sovyetler Birliği'ndeki son gelişmeleri değerlendirmelerinde, gelişmeleri yetersiz bularak, eleştirilerde bulundu. Kilise ve diğer muhalefet temsilcileriyle de görüşen Reagan, diplomatik kuralları da zorlayarak, Sovyet yönetimini sıkıştırmaya çalıştı. Dünya halklarına yönelik sayısız katliamların, zor yoluyla ayakta tutulan kanlı diktatörlüklerin en baştaki sorumlusu olan ABD emperyalistlerinin lideri Moskova zirvesini kendi kanlı ellerini, ezilen halklara karşı işlediği sayısız suçları gizlemenin aracı yaptı. Aynı iplikten dokunmuş Sovyet Sosyal Emperyalistlerinin yöneticileri de bu işren oyunda figüranlık ve evsahipliği rolü üstlendiler.

Sosyalist Sovyetler Birliği'nin büyük önderi Lenin, sosyalist demokrasi, en demokratik burjuva demokrasilerine nazaran bin kat daha demokratiktir demesine rağmen, emperyalistler bu alanda neden Sovyetler Birliği'ni sıkıştırmakta, neden dünya kamuoyunu sınırlı da olsa etkileyebilmektedirler? Bu sorunun iki basit cevabı olabilir. Ya sosyalizm demokratik değildir, ya da Sovyetler Birliği sosyalist değildir. Lenin demokrasisi sorununa sınıfsal açıdan yaklaşarak, bütün üretim araçlarının bir avuç azınlığın mülkiyetinde bulunduğu,

bütün kurumlarıyla devletin de bu azınlık tarafından yönlendirildiği kapitalist ülkelere kıyasla, tüm üretim araçlarının toplumsal mülkiyete dönüştürüldüğü, devleti işçi sınıfı ve tüm emekçilerin denetlediği, onların sınıf çıkarlarına göre yönlendirildiği sosyalist demokrasiyi haklı olarak bir kat daha demokratik ilan etmiştir. Lenin ve Stalin emperyalistlerin bütün suçlama ve saldırılarına karşı sosyalist demokrasiyi teoride savunarak, pratikte uygulayarak, dünya ezilenleri nezdinde haklı prestij kazanmışlardır. Bu süreçte Sovyetler Birliği'nde uygulanan sosyalist demokrasinin uygulanmasında ve yaygınlaştırılmasında düşülen hata ve eksiklikler, hiçbir zaman emperyalistleri haklı çıkaramayacağı gibi, burjuva demokrasilerini de daha demokratik kılamaz. 1956 yılında 20. Parti Kongresinde sınıf bakış açısı terk edilerek, modern revizyonist ideoloji ve siyaset hakim kılınmıştır. Diğer sorunlarda olduğu gibi demokrasi konusunda da Lenin'in sınıf bakış açısı terk edilerek, büyük bürokratların ve teknokratların diktatörlüğüne dönüştürülen sistemin gerçek sınıf niteliğini gizlemenin aracı olarak da, sınıf farklılıklarını gizleyen

modern revizyonist bakış açısı hakim kılınmıştır. Nitekim Gorbaçov'un bütün dünyada ilgiyle izlenen dramatik "itirafçılık" politikasının temelinde bu yaklaşım yatmaktadır. O, Sovyetler Birliği'nin geçmişini ve yakın geçmişini burjuva demokrasisi gözlükleriyle yargılamaktadır. Emperyalistlerin "diktatörlük" suçlamalarıyla alay eden Lenin'le, Reagan'ın eleştirilerinde "haklılık payı" olduğunu söyleyen Gorbaçov soruna iki farklı bakış açısıyla bakmaktadırlar. Bundan dolayı Gorbaçov emperyalistleri, faşist diktatörlükleri yargı önüne çıkarıp, teşhir masasına yatırma yerine, Sosyalizmi Stalin'i ve ağıktan olmasa da Lenin'i hedeflemektedir.

Afganistan'ı işgal edenler, Polonya'da askeri diktatörlüğü işbaşına getirenler, Kamboçya işgalini destekleyenler, Eritre ulusunun ulusal haklarını azgın terörle ayaklar altına alanlar, Reagan'ın "demokrasi" ve "insan hakları" nutuklarına, iki arada bir derede beynamazlar kulaklarını açmak zorundadırlar. Ama, işçi sınıfının, halkların ve gerçek sosyalistlerin böyle bir derse ihtiyaçları yoktur.

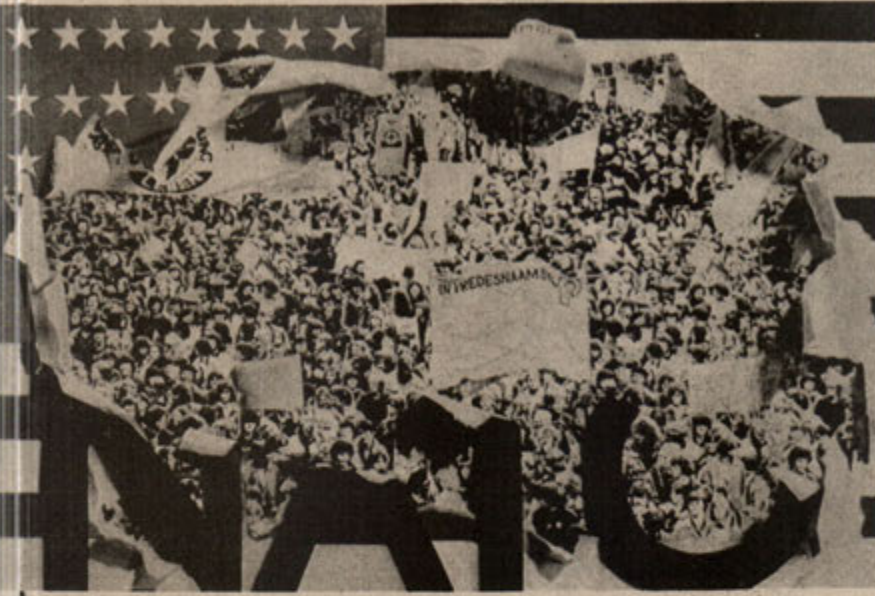
□

TORONTO

ZİRVESİ

Haziran ayının ortalarında Kanada'nın Toronto şehrinde "dünya ekonomik zirvesinde" biraraya gelen ABD, İngiltere, Fransa, B.Almanya, İtalya, Japonya ve Kanada devlet ve hükümet başkanları, dünya ekonomisinin iyimser bir tablosunu çizdiler. Yedi büyük emperyalist ülkenin liderleri geçen yılki borsa krizini dünya ekonomisini sarsmadan aşmalarını, enflasyon oranlarını kontrol altında tutabilmelerini bu iyimserliğin gerekçeleri gösterdiler. Geçen yıllara nisbetle sakin geçen bu yılki dünya ekonomik zirvesinde Sovyetler Birliği'ndeki "reformlar", Doğu-Batı ilişkileri, bağımlı ülkelerin biterken borçları, tarım politikası tartışılmış, uyuşturucu kaçakçılığı ve "terörizm"e karşı ortak mücadele ve tedbirler konusunda anlaşmaya varılmıştır.

Yedi büyük emperyalist gücün liderlerinin dünya ekonomisinin durumuna ilişkin çizdikleri tablo yanıltıcıdır. Burjuva ekonomi gözlemcileri bile bu iyimserliğe katılmamakta, istikrarsızlığın sürdüğünü, hem de yakın gelecekte siyasal sonuçları şimdiden kestirilemeyecek dünya ekonomisinde önemli çalkantıları ve çatışmaları ortaya çıkarabilecek tehlike sinyallerini bağrında taşıyan bir istikrarsızlıktan bahsetmektedirler. Emperyalistler, sistemin 1973-74 kriziyle birlikte oturduğu kriz zemini üzerindeki yükselişleri başarı olarak göstermektedirler. Geçtiğimiz 15 yıl boyunca dünya ekonomisi bu kriz düzlemi boyunca inişli, çıkışlı bir grafik çizmiştir. 1973-74 krizini, 70'li yılların ortasından itibaren kısmi düzleme izlemiş, bunu da önceki krizden daha derin olan 80'li yıllar-

rin başındaki kriz izlemiştir. Sermaye dolaşımındaki tıkanıklar, bağımlı ülkelerin borçlarının dağ gibi birikmesi, bu ülkelerden çoğunun borçlarını ödeyeme durumları, salt batılı ülkelerde 30 milyondan fazla işsiz bulunması, yatırımların ve büyümenin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde en düşük düzeyde seyri, dünya ekonomisinin motor gücü sayılan ABD'nin dış ticaret açığının son 4 yıldır 100 milyar doların üzerinde seyri, doların değerinde yaşanan istikrarsızlık mevcut yapısal krizin bazı göstergeleridir. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere Varşova Paketi ülkelerinin, emperyalist ekonomi ile iç içe geçmiş bulunan ekonomilerinde uzun yıllardır görülen durgunluk ve gerileme bu ülkelerin gerek batılı emperyalistlerle rekabetteki zayıflığını, gerekse de krizden daha fazla etkilendiklerini göstermektedir.

Emperyalist sistemin iç çelişkileri önmümüzdeki süreçte daha da sertleşecektir. Paylaşılmış olan pazarda daha fazla kâr, daha fazla etkinlik için üç merkezli rekabet çatışmasının keskinleşmesi kaçınılmazdır. ABD emperyalistleri önderlik fonksiyonlarını kayıp etmemek için, B.Almanya önderliğinde AET ve Japonya'da daha fazla etkinlik için mevcut rekabeti keskinleştirereklerdir. Sovyetler Birliği'nin bu rekabette dördüncü bir merkez olarak yer almaya soyunması, bu amaçla bir dizi ekonomik reforma gitmesi, Sovyetler Birliği önderliğindeki Comecon ülkelerinin geri kaldıkları ekonomik yarışta yeni bir depar hazırlıklarıdır. Sosyal emperyalistler 60'lı yılların başlarından itibaren bir dizi ülke-

yi siyasi ve askeri olarak kendine bağımlı kıldı, bir dizi ülkede etkinliğini artırdı. Fakat bunları güçlü ekonomik bağımlılıkla pekiştiremeyince, bu ülkelerdeki etkinliği son dönemde önemli ölçüde sarıldı. Angola, Mozambik, Etopya, Suriye ve Libya Rus sosyal emperyalistlerinin siyasi ve askeri etkinliğini ekonomik bağımlılıkla pekiştiremediği ülkelerin bir bölümüdür. Sovyetler Birliği, kendi etkinlik alanlarında hatta kendi iç pazarı olarak görülen Doğu-Avrupa pazarında batılı emperyalistlerin, özellikle de B.Alman ve Japon tekellerinin cirit atmasını önleyememektedir. ABD Savunma Bakanının söylediği, "ekonomik alanda güçlü olmayan bir ülkenin, askeri alanda güçlü olamayacağı" sözleri son dönemde ABD ve Sovyetler Birliği yöneticileri tarafından benimsenen ve politik çizgi haline getirilen görüşlerdir. Bu, ABD ve Sovyetler Birliği'nin askeri ve siyasi etkinlik için çaba göstermeyecekleri, bu alanlarda birbirleriyle kıyasıya kapışmayacakları anlamına gelmez.

Dünyayı bir ahtapot gibi sarmalamış olan emperyalist sistemin, bağımlı ülkelerden, emperyalist metropollere doğru taze kan taşıyan damarlarının bir bölümü tıkanmış, önemli bir bölümü de eskisi gibi işlememektedir. Önmümüzdeki dönem gerek sistemin işleyişinin, gerekse bağımlı ülkelerde yükselme eğilimi içinde bulunan ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin sonucu olarak sistemin bütününde önemli tıkanmalar, arızalar ortaya çıkacaktır.

Bugün sermaye tarihte eşi görülmemiş ölçüde belirli finans kuruluşlarının ve te-

kellerin elinde yoğunlaşmış ve merkezileşmiş durumundadır. Bir yanda dünyanın en geniş alanlarında yüz milyondan fazla insan açlıkla, işsizlikle karşı karşıya, kötü yaşam koşulları içerisinde bulunurken, diğer yanda belirli ellerde yoğunlaşmış muazzam ölçüde sermaye ve zenginlik, Dünya çapında çatışmanın merkezini oluşturan bu çelişki, dünyanın bir çok alanında ileriye yönelik toplumsal değişimlere temel teşkil etmektedir.

On yıllardır yeraltı ve yerüstü kaynakları talan edilen yarı-sömürgelerin geleceklere de emperyalistler tarafından ipoteke altına alınmıştır. Bu ülkelerin, emperyalist devlet ve finans kuruluşlarına 2 trilyon dolardan fazla borçları biriktirmiştir. Önemli bir kısmını faizlerin oluşturduğu bu dev miktar bile tek başına bağımlılığın boyutlarını göstermektedir. Çok sayıda ülke uzun bir süredir, değil vadesi gelmiş borçları, faizini bile ödeyemeyecek durumdadır. Bundan dolayı, bu ülkelerle emperyalistler arasındaki ekonomik ilişki zaman zaman kopma noktasına gelmektedir. Toronto'daki dünya ekonomik zirvesinde liderler tarafından gündeme alınıp, tartışılan bu sorunda herhangi somut bir sonuç çıkmamıştır. Bazı ülkelerin önerdiği, çok yoksul ülkelerin borçlarında azaltma yapma önerisi, hem diğerleri tarafından, hem de finans kuruluşları tarafından kabul görmemiştir. Ortak amaçları, bu sorunun yarattığı tahribatı azaltmak ve ileride daha büyük tahribatlara yol açmasını önlemek için geçici çözüm yolu bulmaktır. Bu yolla da bu ülkelerin emperyalist sisteme bağımlılıklarını daha da pekiştirmektedir.

Başta ABD emperyalistleri olmak üzere, batılı emperyalistlerin 12 Eylül Darbesini desteklemelerinin ve Özal hükümetini işbaşına getirmelerinin nedenlerinden biri de, Türkiye'nin emperyalistlere olan borcunu güvence altına almaktır. Nitekim Ulusu ve Özal hükümetleri emperyalistlere biriken borçların ödeneceği konusunda güvence vererek ve bunun toplumsal şartlarını yaratarak, eskisinden daha hızlı bir biçimde borçlanmışlardır. Bugün Türkiye'nin dış borcu 50 milyar aşmış durumdadır. Ve en borçlu ülkeler arasındadır. Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığının en somut göstergelerinden biri olan dış borç, emperyalizmin güdümündeki siyasi iktidarlar aracılığıyla, işçinin alınteriyle, köylünün göz nuruyla ödenmektedir.

Ülkemizde dahil olmak üzere, emperyalistler tarafından geri bırakılmış ülkelerin dış borç yükünden, kurtulması, emperyalizme olan tüm bağımlılık zincirlerinin koparılmasından geçer. Bunun da yolu demokratik halk devrimidir.

□

Markсист Leninistlerin Kadro Politikası Nasıl Olmalı?

Açıklama:

Peru Komünist Partisi'nin kadro politikasına ilişkin görüşlerini Türkiye Devrimci Hareketine yararlı olacağı inancıyla yayınlıyoruz.

Çeviren: M.Zeki Yıldız

En iyi kararlarımız, onları pratiğe uygulamasını bir en kimseyle sahip olmazsak kâğıt üzerinde kalacaktır." (Dimitrov)

Sınıf mücadelesinin engin denizlerinde her türlü fırtına ve azgın dalgalara karşı soğukkanlılığını ve azmini yitirmeyen, tereddüte düşerek yolunu şaşırmayan ve umutsuz görünen her durumda kurtuluşa ulaşmanın mutlak bir çözüm yolunun bulunabileceği gerekçesiyle hareket eden ve bu yönde yaratıcı yapısıyla her türlü engeli deviren tek unsur parti kadrolarıdır. Zaten onlar bu özelliklerinden dolayı "sınıf mücadelesi pratiğinde tayin edici bir yere ve fonksiyona sahiptirler." Kadroları sınıf mücadelesinin engin denizine açılan geminin kaptanı ve tayfalarına veya geminin mürettebatına benzetebiliriz. Engin denizlere açılan her geminin kaptanı ve tayfaları normal koşullarda gemilerini karaya ulaştırma yeteneğine sahiptir. Ancak olası gelişmelerin olabileceği yönü ile dalga akımlarını önceden hissedemeyen, fırtınaların kokusunu alıp, rotasında buna uygun değişiklikleri yapma esnekliğine ve uyaklığına sahip olmayanlar, geminin dümenini kendiliğinden bir yol alışı, hükmedilmesi gereken koşulların insafına terkederler. Böylece fırtınaların yarattığı azgın dalgaların tahribatına karşı gemilerini, parçalanıp yok olmaktan kurtaramazlar. Demek ki, her geminin kaptanı ve mürettebat takımı izlenerek rota üzerinde olağan dışı her türlü olasılıklara karşı hazırlıklı ve eğilim-

li olmak zorundadır. Geçmişte engin denizlerde sefere çıkmış gemilerin uğradıkları kazalar ve azgın fırtınalara karşı elde ettikleri başarılarından çıkarttıkları derslerle donanıp, bunları kendi gemisinde özgül nitelikleriyle birleştirmeyi gerçekleştirebilen bir kaptan amaçladığı limana sağ salım ulaşabilir. Bunu başaracak yetenekte ve nitelikte olmadıkları müddetçe normal seyir dışındaki gelişmelere karşı doğru yöntemler bulup uygulamazlar. Ve dolayısıyla yürüttükleri gemiyi, hedefledikleri limana ulaştırmak için fırtınaların şiddetine göre gerektiğinde dümen kırmak, ama hedefe giden yolda ve yol boyunca geminin aldığı yaraları sarmak için sığınak limanlara uğrayıp soluk alma gerekliliğini kavrayamazlar.

Kadro politikasını ele alırken, başlangıç noktası olarak insanların yetiştirilmesi sorununu kavramak gereklidir. Stalin'in dediği gibi "insanları tıpkı bir bahçıvanın nazik bir meyve fidesi yetiştirdiği gibi dikkatle, ihtimamla yetiştirmek gerek..." demektir. Eğer meyve verecek bir fidana gerekli özeni göstermezsek bu fidanın boy alıp bize istenilen düzeyde meyveler vermesini bekleyemeyiz. Öyleyse kadro politikasında en önemli sorunlardan biri ve başlama noktası; geleceğin kadrolarını benzerleri arasında seçerek tanıma ve onları "ihtimamla" yetiştirmektir.

"Bu partilerin tecrübeleri daha önce dikkati çekmemiş kişilerin kastedilmesi için sadece insanları incelemeye başla-

manın yeterli olduğunu göstermiştir." (Dimitrov)

Bu haliyle sorunu ele alırsak insanlar nasıl incelenmelidir. İnsanları tanıma işlemi içinde olanlar, en başta ülkenin toplumsal, sosyal, siyasi ve kültürel durumuyla bunların tarihsel gelişim diyalektiğini bilmelidirler. Ve bu bilgi ışığında ele alınan insanın sınıfsal ve sosyal durumu, kültürel şekillenmesi ve çevre değer yargılarının onda dışı vuran tavır ve davranışların omuz ifadesinin ne olduğuna insanların yetişme tarzı ve yaşam mücadelesinde ortaya çıkmış belli başlı görünen yeteneklerinin ne olduğu yakından gözlenmesi ve bilinmesi gerek. Sınıflı toplumların doğası gereği, insanlar farklı yaşam tarzlarına, düşüncelere ve yeteneklere sahiptirler. Bu koşulların içinde herbiri ayrı bir kişiliği barındıran insanlar ele alarak yeniden kalıba dökmek için bunun yolu ve yöntemleri mutlaka vardır, bunlar bulunmalıdır.

Kapitalizmin güçlü yanı iş bölümü şeklinde ifade edilebilen örgütlenme ve uzmanlaşma olgusudur. Yani kapitalizm kendini yeniden örgütlemek için zorunlu olarak işbölümü ve uzmanlıkta bir gelişme kaydeder. Ancak, insanları herhangi bir uzmanlık dalında tek yanlı olarak donatır. Bununla da kalmaz, insanlar üretim aracı ve nesnelere kölesi haline getirir. Marksistler bu olguyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla birlikte ele alır. Olumluyu alıp geliştirir. Olumsuzu da atar ve düşmanı toplumsal gelişim nesnel olgularıyla silahlanarak yenmeye kendilerini koşullandırır. Sınıfsız toplum tek daldaki gelişip, yetkinleşmeye son verir, ancak ML partiler sınıfsız toplumun, toplumun yadsıdığı şeyi, sınıf düşmanlarını alt etmek için sınıflı toplumlarda bir ölçüde kullanmak durumunda ve zorundadır. Ancak bizim anladığımız ihtisaslaşma ve işbölümü, kapitalist toplumdan temelden farklı olmalıdır. Çünkü; ML'lerin politikası, insanları bütününe tek tek parçaları ve ayrıntılarının esareti altına sokacak şekilde geliştirme ve yetiştirmeyi hedeflemez. Onu yadsır. ML'ler, insanların gelişmeye en fazla açıktan bir ya da birkaç yanı önündeki engelleri kaldırarak alabildiğine özgür gelişmesini teşvik edip desteklerken, doğanın toplumun ve sınıflar mücadelesinin çok yönlü olduğu gerçeğinden hareketle insanların diğer yönlerinin de geliştirilmesine özel bir önem verir. ML'leri bu konuda burjuvaziden ayıran temel kıstas budur. Bu ayırımın kalın çizgisinin gözden kaçırılması, bizi adım-adım burjuva yaşamın tek yanlılığına ve bu yaşamın şekillendireceği düşünce tarzına yaklaştırır. Do-

layısıyla burjuvaziyi kapitalizmin kendi silahıyla alaşağı etmeye muktedir olamayız.

Demek oluyor ki insanları tanımak, yeteneklerini açığa çıkarmak doğru bir kadro politikasında yolun yarısını katetmek demektir.

Sınıf mücadelesi arenasında, kitlelerin kendiliğinden gelişen mücadelesi ve siyasal eylemleri kendi doğal önderlerini yaratmakta ve onları ön plana çıkarmaktadır. Şartların olgunlaşmadığı dönemlerde sıradan insanlardan ayırtılemeyen bütün insanlar ancak nesnel koşulların olgunlaştığı atılım dönemlerinde öne fırlatabilir. Oysa Leninist örgütlenmede insanların kendiliğinden öne fırlamalarını beklemek sözkonusu değildir. Elbette ki kendiliğinden öne çıkan unsurları da kucaklayıp saflarda toplamak vazgeçilmez görevlerimiz arasındadır. Ancak bizlerin esas çabası, gelişim gösterebilecek insanları bilinçli olarak öne çıkarmak, onlara yardım etmek ve insanların gizli yeteneklerini açığa vurabilecekleri koşulları yaratmaktır. Bu kişilerde eski yaşam ve düşünce tarzında köklü değişiklikler yaparak, sosyalist bir anlayışla kalıba dökmek ve geleceğin kadrolarının hamurunu Leninist yöntemle mayalamak gerekiyor. Sorunu daha iyi koyabilmek için bir örnek verelim: Gerçekten içten temiz duygularla devrime ve halkının kurtuluşunun sağlanabileceğine gönülden inanan ve kurtuluş uğruna hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan unsurlardan birini ele alalım. Bu kişinin siyasi olarak geri, geniş bir tecrübe, birikim ve perspektife sahip olmadığını varsayalım. Eğer biz iradi bir çabayla bu unsuru özenle ele alır, onun geleceğini kestirebilirsek, ona bir perspektif kazandırarak açığa çıkmaması yeteneklerinin serpilip gelişmesi için olanak tanırsak, bu unsurların mayasında bulunan önderlik kabiliyeti, kendine uygun dış koşullarla ve iradi müdahaleyle bütünleştiğinde alabildiğine gelişme gösterebilir. Kuşkusuz devrime ve örgütüne en içten duygularla bağlı olan herkesin aynı düzeyde atılım yapabileceğini varsaymıyoruz. Ancak kadroları yetiştirebilmenin ilk koşulu onları benzerlerinin arasından seçip ortaya çıkarmasını bilmek, onlara gelişmeleri için olanak tanımakla ve yardımcı olmakla sağlanabilir. Bunu yapabilmek, bu insanların duygu ve düşüncelerinin özlem ve eğilimlerinin velhasıl tüm yönlerinin yumaklaştığı kişilik ve karakter yapısını çözebilmekle mümkündür. Bu yöntemi uygulayabilirsek ona kendisini geliştirip gösterebileceği görevler vererek, ortamı yaratarak yardımcı olur, dolayısıyla parti saflarına yetenekli, sağlam neferler ka-

zandırmış oluruz. Bu hiç kuşkusuz sabır ve özen işidir. Devrim mücadelesi de sabır ve özen istediğine göre, genel içinde bu özel işi başarmamak için gerçekçe oluşturabilecek bir neden kalmıyor.

İnsanları tanıyıp, güvenmek, onlara güven vermek gereklidir. Onlara insiyatif vererek sorumluluk bilinçlerini geliştirmek, verilen görevi başarması için yardımcı olmak, yol göstermek, denetlemek, ilk başarısızlıklarına kendine güvenin sarsılmasına izin vermemek, onlara yeniden güven ve sorumluluklar vererek zaman tanımak gereklidir. Başarısızlıklarının ve yanlışlarının nedenini somut olarak ortaya çıkarmak zorunludur. Yenilgi ve başarısızlıklar; deneyimsizlikten, siyasi gerilikten, perspektifsizlikten mi kaynaklanıyor? Yoksa tembellikten ve isteksizlikten mi kaynaklanıyor? Bu sorun çok önemlidir. Her ikisinde de görev yapılamamıştır. Öyleyse bunun önemini anlamak gereklidir. Tembel ve isteksiz olanı, kulağından tutup kapı önüne koymaktan çekinmemeli, deneyimsiz ve siyasi olarak yetersiz olanın ise eksikliklerini gidermesi için üzerine eğilmek, ona yardım etmek gereklidir.

Burada bir noktaya daha değinmek gerekiyor. Alınan görevin başarılması, bazen kendiliğinden, bazen de bilinçli özverili bir çabanın ürünü olarak ortaya çıkabilir. Partimizde de sık sık görüldüğü gibi bazı arkadaşlar, aldıkları görevi kendiliğinden oluşan koşulların sonunda başarmış olmalarına, görevi başarmak için özverili ve bilinçli bir çaba göstermelerine veya yaptıkları işi robot gibi yaparak kendilerinden bir şey katmadıkları halde başarılı sayılarak terfi ettirilebiliyor. Yine bazı aradaşlar, canlı başla çalışmalarına rağmen nesnel koşulların elverişsizliğinden veya siyasi gerilik, tecrübesizlik vs.den dolayı başarılı olamıyorlar. Burada görevin neden başarıldığı, ya da başarılmadığı açığa çıkarılarak ikincilere öncelik tanınmalı, yardım edilecek başarısızlıklarını başarıya dönüştürmelerine fırsat verilmelidir. Yine insanlar üzerine aldıkları görevleri bazıları duygusuz ve cansız bir şekilde robot misali, bazıları ise, yaratıcı, şevk ve azimle ama yaptığı işe kendinden bir şeyler katarak yerine getirirler. Bunları birleştirdiğimizde, insanların eylemlerinin sonuçlarına göre (kısa vadede) değil, başarı ya da başarısızlıklarını koşullandıran somut verilere göre değerlendirmek zorunludur. (Bu iyi niyetli, ancak yeteneksiz unsurların başarısızlıklarına göz yummak anlamında yorumlanmamalıdır.)

Partimizde bu konuda pragmatik anlayışlar oldukça yaygındır. Geçmişe söy-

le dönüp bir bakarsak, kişileri yaptığı işin sonucuna göre yargılama anlayışın yaygınlığını görürüz. Kişiler için başarılı?, ya da başarısız oluyorlar? Bu sorunun cevabı çok önemlidir.

İşte insanları tanıma, dikkati çekmeyen unsurları açığa çıkarma, onlara fırsat ve değer verme, kısaca böyle özetlenebilir.

"Dikkat çekmemiş kişilerin keşfedilmesi" tek başına yeterli değildir "kadroları doğru bir şekilde yükseltmek gerekir." (Dimitrov)

Partimizde geçmişte ve bugünde, kadroların yükseltilmesi anti-leninist anlayışın bir parçası olan bürokratik, kendiliğendenci ve tek yanlı işlemektedir. Özde ve biçimde Leninist olmayan bürokratik anlayış, partimizde "kıdemlilik" şeklinde kendini gösteriyor. Partimize taze kan kazandırmak ve yaratıcı ruha sahip unsurları yükseltmek, ancak gelişmesi tıkanıp durağanlaşan, aynı çerçevede dönüp duran "bayat"lanmış unsurları, hızla gelişen hantallık ve uyumsuzlukta üzerinde eser bırakılmayan, yaratıcı, coşkulu "taze" unsurlara yer açmak için birer engel olmaktan çıkarmakta sayısız yarar vardır.

Kadroların yükseltilmesi kendiliğinden bir şekilde oluyorsa, mücadele içinde engellenen, safları terkeden veya başka yerlerde görevlendirmek için görevlerinden alınarak yeri boşalan kadroların yerlerini doldurmak "kıdemlilik" esasına göre yapılıyorsa, bu partiyi ileriye değil, geriye götürür. Partimizin içine düştüğü bugünkü olumsuz durumun önemli bir nedeni de budur.

Kadroların yükseltilmesi esas olarak onların siyasi ve ideolojik olarak gelişmelerine, kitlelerle olan sıcak ilişkilerine, partiye, halka ve devrime olan bağlılıklarının somut göstergelerini, kendi başına yolunu çizmede yaratıcı ve insiyatifli olmalarına, başarı ve başarısızlıklarını koşullandıran nedenlere bakılarak yapılmalıdır.

Dimitrov, kadroların yükseltilmesi sorununu şöyle formüle ediyor:

"Yükselmede esas olarak hem parti görevlerinin, belli parti görevlerini yerine getirme kabiliyeti, hem de yükselcek olanın sahip olduğu sevgi dikkate alınmalıdır." (Dimitrov)

Kadroların yükseltilmesinde temel kıstas esas alınmalıdır. Birincisi, parti görevlerini yerine getirirken yaratıcı olan, her zorluğu sabırlı ve yaratıcı çabayla aşan, kendi başlarına kaldıklarında yönünü saptayabilen, parti siyasetini pratiğe uygulamada yetenekli, üzerine aldığı görevi yanlış veya doğru görmüş olsa da hi canlı başla yapan; ikincisi ise; partiye, halka, devrime, yoldaşlarına ve gö-

revlerine sevgi ile bağlı olan, yaptığı işten tıpkı iki sevgilinin birbirine tutku derecesine besledikleri sevgi ve bunun diğer bir parçası olan ilişkinin yarattığı hazı duyabilmelidir. İşte öylesine bir kabiliyet ve sevgiyle parti görevlerini yapanlar sürekli yükseltilmelidir. Bu sevgi öylesine büyük olmalıdır ki, kadroları partinin, halkın ve devrimin çıkarlarının kılına zarar getirecek herşeyden kaçınmaya ve emeğin en yüce değer olduğu inancını göstermeye, yaraıcı çabaya ve emeğin ürününe karşı sonsuz bir tutkuyla yaklaşmaya sevk etmelidir.

İnançla, sevgi gibi yüreklilik ister, gözüpeklik ister... "Sevdiğin çokşey vardır örneği, değil mi? İşte inanç, sevginin yoğunlaşmasından başka bir şey değildir." (Tolstoy'dan aktaran Maksim Gorki Edebiyat Yaşamım) inançla sevgi öylesine bir bütünlük oluşturur ki, sevginin tükendiği yerde devrimci inanç ve coşku da körelir. Burada hantallık, çürüme ve yozlaşma öne çıkarak kişiyi kokuşmuş burjuva anlayışlarına doğru sürükler. Konuyla yakından ilgili olduğu için Bertoll Brecht'in sevgi ile ilgili çarpıcı bir pasajını aktarmak istiyoruz.

"...Oysa sevgiyi özel olarak incelemek gerekir, çünkü o bir üretimidir ve seveni de, sevileni de değiştirir. İyiye ya da kötüye doğru dıştan bir bakışla bile sevenler üretici gibi görünürler. Hem de üst düzeydeki üreticiler gibi. Bir tutku, bir engellenmezlik taşınlar üzerlerinde. Zayıf değil, ama yumuşaktırlar. Her zaman dostça davranışlar gösterme arayışı içindedirler. Bu gibileri sevgilerini inşa eder, tarihsel bir şeyler katarlar. Bu sevgi sanki, bir gün tarihi yaşayacakmış gibi onlar gibi kusursuzlukla tek bir kusur arasındaki fark korkunçtur. Oysa dünya bu farkı rahatça gözdardı edebilir. Sevgilerini olağan dışı bir şey kılarlar, bunu yalnızca kendilerine borçlu olurlar, başaramazlarsa kendilerinin sevdiklerinin kusurlarının pek de mazur gösteremeyecekleri gibi... Yüklendikleri sorumluluklar, kendilerine karşı olan sorumluluklarıdır, bu sorumluluklarının kılına zarar gelmemesi için o büyük çabayı başka hiç kimse gösteremez. Bunların en iyileri sevgilerini diğer üretimlerle tam bir uyum içine sokmayı başarılır. O zaman dostlukları yaygınlaşır, yaratıcılıkları çok kişiye yararlı hale gelir ve üretici olan herşeye omuz verirler." (abc)

Kadroların ustalıkla kullanılması konusunda yine Dimitrov'a başvuralım: "Her faal üyenin de değerli özelliklerini bulup ortaya çıkarmayı ve doğru değerlendirmeyi bilmek gerekir. İdeal insan yoktur. Onları oldukları gibi almalı, zaaflarını ve eksikliklerini düzeltmeliyiz. Kendilerine daha uygun bir görev verilmiş olsa çok yararlı olabilecek iyi ve

dürüst sosyalistlerin yanlış bir şekilde kullanılması gibi göze hemen çarpan örneklerle partimizde rastlamaktayız." (Dimitrov)

Kadro politikasında "yanlış kullanma"dan dolayı bir dizi "insan" heder edilerek sınıf mücadelesine önemli ölçüde zarar verilmiştir. Herşeyden önce insanlardan tek tip davranış ve yetenek göstermeleri istenmiştir. Bu önemli hatadan dolayı herhangi bir alanda oldukça başarılı olan ve yaptığı işe uygun yeteneği olan bir kadrodan sınıf mücadelesinin her alanında aynı başarı ve yetenek beklenmiştir. Böyle olunca da, yanlış kullanılma, bir dizi insanın objektifi olarak harcanmasına yol açmıştır. Örneğin; öğrenci gelişimin örgütlenmesinde ve mücadeleyle sevk edilmesinde yetenekli, kararlı, inançlı ve o alanda üstün bir başarı gösteren, bulunduğu alanda görevine kendinden bir şeyler katan ve böylece de her türlü zorluğa göğüs geren enerjik bir kişiyi "proleterleştirmek" adına veya "işçi sınıfına yöneltmek" gerekçesiyle başarılı olduğu alandan alınarak işçi sınıfı içerisinde görevlendiriliyor. Eski olan ve görevinde başarılı mücadele örnekleri veren kişi, bu hatadan dolayı yeni görevinde başarılı olamıyor, verimi düşüyor. Hatta bunalmaya girerek mücadeleye saflarını tamamen terk edebiliyor. Dar bakış açısıyla bu yaklaşım inancının sağlam olmadığı tesbiti yapılabilir ki, sonuç olarak bu doğrudur. Ancak soruna yüzeysel bakılmamalı, derinliğine kavranması gereklidir. Neden, bu insanlara bir çırpıda "inancı zaten zayıfımsı", "bugün olmasa yarın olabilirdi" diye damga vuruluyor. Onları, "yanlış kullanma" hatasını işleyen önderlikte hiç mi hata yok? vs. vs.

Eğer kaba materyalist bir anlayışla soruna yaklaşırsa "inancı zaten zayıfı" denilip geçilebilir. Oysa ML'ler sorunu çok yönlü ele alır, basit mantık ve yüzeysel düşüncelerle yetinemezler. Kadrolara yeteneklerinin dışında, kapasitelerini aşan, güçlerinin yetmediği görevler verildiğinde başarısızlık ve kadro kaybı kapıyı çalar.

Partiye bağlı kararlı ve inançlı üye ve kadrolar her zaman kapasitelerinin sınırını bilmeyebilir. Verilen görevi canla başla kabul eder ama yeteneklerinin onu başarmaya yetip, yetmeyeceğini kestiremediğinden, sadece istekli olmakla, canla başla çalışmakla görevleri başarabileceklerine inanmış olabilirler. Değişik çevrenin ve görevlerin koşulları ve insanlarıyla bağdaşmada, onlara uyum sağlamada niteliklerini ve kapasitelerini aşan bir iyi niyet içine düşebilirler. İnsanların yapısı abartımlara ve hayal güçlerine açıktır. Bunun alt edilmesi yılların deney ve tecrübelerini gerektirir.

İşte, önderlik, görevlendirmelerde buna dikkat etmeli. Kişilerin subjektif iyi niyetleriyle değil, sosyal pratikleri, yaşam şartları ve siyasal düzeyleriyle ele alıp görevlendirmeye gitmelidir. Kadrolar her şart altında soğukkanlılığını yitirmeyerek yönünü tayin edebilecek, çok yönlü insiyatif kullanabilecek karakterde ise çeşitli alanlar arasına kaydırılmadır. Bu kadroları çok iyi tanımakla, herbirinin nitelik ve yeteneklerini bilmekle olanaklıdır. Kadroların tanımayan, onların yeteneklerini bilmeyen önderlik, yanlış kullanma sonucu olumsuzluğu sürüklenmesine zemin hazırladığı insanları "zaten inancı zayıftı" şeklin de tek yanlı değerlendirerek hatasını gizleme tavırına girebilir.

Kafamızda ideal insan tipi yaratıp, buna uygun olarak hareket etmemeliyiz. Sınıflı toplumda yaşadığımız müddetçe, sınıfların varlığında, nesnel tabanını bulan zararlı sınıf alışkanlıkları, eğilim ve zaafı insanların üzerinden eksik olmaz. Usta bir önderlik, işte bu zaaf ve eksiklikleri görme yetkisini kullanarak kadroları eksik ve zaaflarından arındırmada önderlik görevini yerine getirebilir.

İşte bu yanlış eğilim ve uygulamalardan dolayı eldeki kadrolardan en iyi verim, alınabilecek olanlardan da yararlanılmıyor. Yer yer kadrolar tümünden kaybediliyor. Ya da bulunduğu alandan çekilip, alınmadan tutulsa, kısa sürede kadrolaşacak unsurlar, yine yanlış görevlendirmelerden dolayı, yeteneklerine uygun alandan koparıldıkları için serpilip, gelişemiyorlar. Sorunu uzatmak mümkün. Ama bu kısa örneklemeler yeterli olur sunuyoruz.

Demek oluyor ki, insanları oldukları gibi kabul etmiyor, zaaflarını aşmaları için onlara önderlik edemiyoruz. Kadro sorunundaki bu yanlış anlayış ve uygulama, sağcılığı "sol" bir görüntüyle gizleyen bakış açısının ürünü olarak ortaya çıkıyor. Kendiliğinden bir gelişin, boşvermişliğin, dar görüşlülüğün değirmenine su taşıyor. Özgül olarak ele alındığında, sorunun kaynağında yatan budur. Çünkü, verdiğimiz örneklerdekine benzer kadro ve üyeleri partide inançsızlıkla suçlayan ve onların kullanılmasındaki yanlışlıktan kendilerini arındırmaya çalışan, bazı geçmiş "önder" unsurlar, bugün inançsızlığın partiyeye halka ihanetini en kötü örneklerini sergilemektedirler. Ayrıca inançsızlık olarak tanımladıkları şeyleri kendi yaşamlarında kendilerine birer ayrıcalık olarak tanıdıkları bugün açığa çıkmış durumdadır.

Sınıf mücadelesinin bir dizi zorluklarıyla karşı karşıya kalmış, kendi ölçülerinde bir şeyler yaparak yılların emeği-

ni üzerlerinde taşımış insanlar ya çok basit hatalar, veya önderliğin yanlış yaklaşımları ve görevlendirmeleri sonucu bir çırpıda sınıf mücadelesinin sarp ve engembeli yolunda ayrılmış bir kenara çekilebiliyor. Kadroları kazanmak, yetiştirmek ve belli bir seviyeye ulaştırmak oldukça zor ve bir hayli emeği gerektiriyor. Ama bu kadroları yanlış anlayış ve uygulamalardan dolayı kaybetmek, onları yetiştirmekten çok çok daha kolaydır.

“Kadroları doğru bir şekilde dağıtmak gerekir. Herşeyden önce hareketin en önemli mevkilerinde kitlelerle sıkı bağları olan ve kitlelerin bağrından gelen insiyatif sahibi ve sağlam kabiliyetli kimselerin bulunması gerekir. En büyük merkezlerde bu gibi faal üyeler yeterince mevcut olmalıdır.” (Dimitrov)

Kadroları doğru bir şekilde dağıtmanın temelinde yatan esas olarak sınıf mücadelesinde ortaya çıkmış, çeşitli özelliklerin kullanılmasıdır. Eğer bir kadronun kitlelerle sıkı bağları yoksa, partinin hangi kademelerinde görevlendirilirse görevlendirilsin, bürokratizme düşmekten kurtulamaz. Kitleler içinde parti çalışması yapmış, onlarla sıkı bağlar kurmuş, kaynaşmış ve parti içinde üst mevkilere yükseldiği halde kitle bağı koparmamış kadrolar dar parti örgütlenmesinde kilit noktalarda görevlendirilmeye hak kazanmışlardır. Bu tür kadrolar partiye yaşam canlılığı sağlar. Ve sınıf mücadelesine önderlik etmede devrimci otoriteyi kitleler nezdinde tesis ettirebilir.

Dar parti örgütlenmesinde kadroların kitle bağına neden özel önem verilmelidir? Çünkü kadrolar daha geniş bir kitle tabanını bünyesinde toplayan parti örgütlenmesine önderlik edecek, kitlelerle ilişkilerine daha yaygın olarak yönelecektir. Yani nitelik olarak farklı bir kitleyle (parti örgütleriyle) doğal olarak sıkı ve geniş bağları olacaktır. Bu durum emekçi yığınlarıyla sıkı ve geniş olmayan bağı kapatacak durumdadır. Oysa dar parti örgütlenmelerinde bu tam tersi bir durum arz etmektedir. Çünkü adı üzerinde olduğu gibi dar bir taban örgütlenmesi içinde kadrolar daha az örgütlü kitlelerle ilişkide olacak, bu durum kadroların kitlelerden kopma tehlikesini beraberinde getirecektir. Şöyle bir örnek verebiliriz: Binlerce üyeli bir partide, kitlelerle direk ilişkisi içinde olan ve alt parti hücreleriyle, en üst organ olan MK arasında bir dizi ara parti hücreleri bulunabilecektir. Ama birkaç yüz üyeli bir partide ise kademeler alabildiğine sınırlanmış olmaktadır. Her iki partide de kadroların kitleler içinden gelmiş olması ve kitlelerle olan bağları dikkate alınmalıdır. Bu sorun dar parti örgütlenmeleri

için daha da ele alınmalıdır. Bu soruna açıklık getirebilen ML partilerin, kadrolar sorununda başarılı olamamaları söz konusu olamaz. İşte partilerin kilit noktalarına böylesi kadrolar getirildiğinde, kadroların dağıtımında doğru bir politika yürütülmüş olur.

Eğer doğru bir politika izlenirse, bugün elde varolanlarla sağlam bir çekirdek oluşturulabilir. Hakim sınıfların izledikleri ekonomik ve siyasi politikalar toplumsal huzursuzluğu arttırmakla ve giderek emekçi yığınları ağır aksak da olsa devrimcileşme sürecine doğru itmektedir. Eğer bu süreç ustaca kullanılabilirse, çok değerli üyeler kazanılabilir. Sağlam kadrolar yaratılabilir. Yeter ki nesnel koşullara uygun doğru bir politika izlenebilsin.

“Kadrolara sistemli olarak yardım edilmesi gerekir. Bu yardım, etraflı talimat, arkaadaşça denetlemeyi, eksikleri ve hataları düzeltmeyi ve kadroları somut ve sürekli bir şekilde yönetmeyi içermelidir.” (Dimitrov)

Kadrolara yardım etme sorunu çoğu kez tek yanlı kavranıyor. Ve dolayısıyla yanlış uygulanıyor. Örneğin siyasi olarak engin bir perspektife, ideolojik olarak sarsılmaz bir inanca, örgütlenmede yaratıcı bir güce ve enerjiye sahip olan kadrolara nasıl olsa kendi kendini yönetebilecek durumdadır anlayışıyla yardım ve önderlik edilmiyor. Çoğu yalnız başlarına bırakılıyor. Talimat ve genelgede ayrıntılar üzerinde durulmuyor. Nasıl olsa ne anlatılmak istendiğini anlarlar ve böylesi “güven” ve bürokratik yaklaşım kendisini denetim sorununda da açığa vuruyor. Kadrolara somut görevler verme yerine sözlü talimatlarla yetiniliyor. Bu bulunduğu yerden kolektivizmi de dışlayan bir anlayıştır. Süreç içinde önderlikten yoksun olan kadrolar, yeteneklerini ve özelliklerini de kaybediyor. Ya da nitelik ve yetenekleri olumsuz sonuçlara varabilecek şekilde yanlış kullanılıyor.

Dostça denetleme sorunu da oldukça önemlidir. Çünkü kadro sorunlarıyla yakından ilgilenen, kadroların olumlu ve olumsuz yanlarıyla ortak bir anlayış içinde yaklaşan ve sonuçlarına çözüm getirebilecek anlayışlara giren bir önderlik, adına hak kazanabilir. Parti çalışmalarında denetim, memur zihniyetini aşabilecek bir düzeye ulaştırılmamış ve dolayısıyla bu konuda kendiliğindencilik hakim yönü oluşturmuştur. Dostça denetim yerine ya adet yerini bulsun diye, ya da olumsuzluklar açığa çıktığında “müfettiş” denetimi uygulanana gelmiştir. Denetim adet yerini bulsun diye değil, insanları yakından tanımak, faaliyetlerini pratik içerisinde bizzat görmek ve yaptıkları işin daha verimli ve yara-

tıcı bir şekilde yapılmasını kolaylaştıracak yöntemleri bulmak ve bu konudaki deney ve tecrübeleri merkezleştirerek olumsuzlukları aşmada olumlu yönlere daha da geliştirmede onlara yardımcı olmak, yol göstermek vb. için yapılmalıdır.

Alınan politik, örgütsel ve pratik kararlar ve dağıtılan genelgeler parti tabanına yeterli bir açıklıkla ulaştırılıp kavratılmamış, hatta bazen alınan kararların niteliğini sadece kararları alanların bildiği durumlar olmuştur.

“Kadroların korunmasına itina etmek gerek... Şartlar gerektiğinde kadroları zamanında geri çekmeyi ve yerine başkalarını getirmeyi bilmeliyiz. (abc) Özellikle illegal partilerde, parti yöneticilerinin kadroların korunması için en büyük sorumluluğu taşımalarını istemeliyiz. Kadroların doğru bir şekilde korunması partide gizliliğin en ciddi bir şekilde örgütlenmesini gerektirir.”

—Dimitrov, sf: 168— (Bkz. Dipnot 1)

Kadroları koruma politikası onları kapalı kapılar ardında gizlemek, kitlelerden koparmak, bir başlarına yaşama-ya çekmek değildir. Genel olarak kadroları koruma olsun, ya da tek tek kadroları koruma olsun ancak düşmanın açık saldırılarına maruz kalınmayacak şekilde geri çekilmeyi ve geri çekmeyi iyi bilmekle, iyi uygulamakla olur. Bu da yetmez, illegaliteyi kavramak ve bunu legalite ile ustaca birleştirmeyi bilmek de gereklidir. Yine bir politikayı ya da kararı belirlemek kadar, onu hayatta uygulamasını örgütlemek de gereklidir. Kitle çalışmasında kadroları kitlelerle sıkı ilişkiler içinde tutmak ve onların kaybolmasını sağlamak, illegalitenin esas özünü oluşturur. Düşmanın dikkatlerinin üzerimizde yoğunlaştığı ve güçlü saldırılarının karşı konulmaz bir hal aldığı zaman iyi tesbit ederek kadroları bu tür yerlerde ve tutulamayacak mevzilerde tutmamalıdır. Tutunulamayan bir mevzide düşmana karşı iradi olarak açık savaşa girmek kadroları intihara terketmektedir.

Örgütlenmede ise esas olarak illegaliteyi özenle uygulamak gerekir. Illegaliteyi ihlâl sözkonusu olduğunda bunun üzerinde ciddiyetle durulmalı ve kaynağı bulmaya çalışılmalıdır. Bu ihlal tecrübesizlikten, önemini kavrayamamaktan vs. kaynaklanırsa eğitime ağırlık verilmesi yöntemi uygulanmalıdır. Yok eğer tecrübesizlik vs. den değil de boşvermişlikten, adamsendecilikten vs. kaynaklanıyorsa idari tedbir yönü ağırlıklı yöntemlere başvurulmalıdır. Her iki durumda da düşman durumu sezmişse kadroları kesinlikle geri çekmek gerekebilir. Açığa çıkma sadece egemen sınıflar nezdinde ele alınmamalı, eğer kadronun göre-

vi ve konumu çeşitli ihlallerden dolayı geniş çevrede kitlelere kadar yansiyabilmişse, ya da gerekli gereksiz herkes durumunu öğrenmişse kadroyu o alandan ve görevden çekmek zorunlu hale gelebilir. Geri çekmede ise alabildiğine hızlı ve esnek olmalıdır. Geri çekme ile çekme arasında nitelik olarak o kadar önemli bir fark yoktur. Önemli olan zamanında geri çekmeyi bilmek ve uygulamaktır. Sınıf mücadelesinin inişli-çıkışlı, ıleri-geri çeşitli zikzaklar çizen uzun bir yol olduğunu söylüyorsak örgütlenmemizi, taktiklerimizi, kadrolarımızı buna uygun olarak konumlandırmalıyız.

Kadroları zamanında düşmanın açık saldırılarına daha hedef olmadan geri çekmece hastalığı veya politikasızlığı sonucu bir dizi kadro objektif olarak "tabakta meyve sunar" gibi düşmana sunulmuş, birçok değerli yoldaş katledilmiş veya mücadeleden engellenmiştir. Geçmişte bazı "önder"lerin kendileri parti için yaşayacaklarına, partiyi kendileri için yaşatmaya, partiyi ellerinde tutmaya çalıştılar. Kendilerini güvenliğe almak için tüm olanakları seferber ederken (aslında çoğu zaman deve küşü örneği başlarını kuma sokup gövdelerini açığa bırakarak) açığa çıkmış üye ve kadroları korumayı bir tarafa iterek onların hayati sorunlarına ya hiç eğilimlenmedi, ya da baştan savma olarak ele alındı. Bu konuda doğru bir politika izlenmediği içindir ki, kadrolar korunamamış, yoğun bir şekilde düşmana kaptırılınca bu kez paniğe kapılıp "kadro koruması" adı altında sınıf mücadelesinden ve kitlelerden kopararak kıyıya köşeye çekilmişlerdir. "Denizde balık olma" gerçeği "salamurası" yapılmak üzere "denizden çıkarılmış balık" esprisine dönmüştür.

Kaptansız bir geminin yüzmesi, hedefine ulaşması mümkün değildir demek, kaptanı çok iyi bir şekilde korumaya almayı gerektirir. İyi ve sağlam mürettebatlara sahip olan bir gemiyi, mutlaka bilfiil olarak, kaptanın, kaptan köşkünden dümenin başında yönetmesi şart değildir. Eğer kaptan gemisini karadan da yönetebilecek olanağa sahipse de kaptanı o seferde kaybetme ihtimali varsa o zaman kaptan gemiyi karadan yönetebilir. (ki bu gemiyle, kaptan arasında iyi donatılmış bir elektronik aygıtın olması demektir. Günümüzde bu mümkündür.) Gemi açısından önemli bir fonksiyona sahip olan kaptanın gemisini kumanda edebilecek konumunu yitirmeden güvenceye alınmasıdır. Çünkü kaptanın kaybı, geminin rotasını şaşırmasına, darbeler almasına ve hedefine geç ulaşmasına yol açabilir. Bu anlamda sorunu mutlakaştırmamak kaydıyla hem kaptanı koruma, hem de gemiyi kumanda etme

koşulları varsa büyük risklere girmek ne adına olursa olsun dar görüşlülüktür. "Sol" görünen sağ yaklaşımdır.

İşte partimiz, kadrolarda olduğu gibi partinin "beyin takımı"nın da korumada sağ ve "sol" anlayışlardan kendini arındıramamıştır. Partinin "beyin takımı"ni korumak büyük fedakarlıklar ister, ama düşmana kaptırmak için fazla bir çaba harcamaya gerek bile yoktur. Millitan bir kadro sınıf mücadelesinin sıcak ateşinde birkaç yılda yaratılabilir, ama çok yönlü önderlerin her yanıyla denenmesi on yılları alabilmektedir. Biz partimizin "beyin takımı"ni her şart altında sıkı bir koruma çemberi içine almamız. Yoksa devrimimiz sürekli olarak geri adımlar atar. (Ama atılması zorunlu olmayan geri adımlar).

Geride kalmış ülkelerin neredeyse kadri(!) olan sağdan "sol"na, "sol"dan sağa sıçrama tepkiciliği tarih sahnesine sık sık çıkmakta, hatta sahnedeki hiç eksik olmamaktadır. Bu yaklaşım tarzı terk edilmelidir.

Sorunu toparlarsak bir bütün olarak kadro politikasının önemini Dimitrov'un şu sözleriyle özetleyebiliriz: "Ancak doğru bir kadro siyaseti, partimize mevcut kadroların güçlerini azami ölçüde geliştirme ve değerlendirme, kitle hareketlerinin zengin kaynağından sürekli olarak kabiliyetli aktif unsurların yaratılması imkanı verir."

B—İdeolojik-siyasi çizgi ve kadroların bu çizgiyi hayata uygulaması sorunu üzerine

Partimizin bugün en büyük sıkıntılarının biri kadro sorunudur. Özellikle APRA'nın iktidara gelmesinden sonra kadrolarımızın % 90'ı ya öldürüldü, ya da zindanlara düştü. Yıllardır yetiştirdiğimiz bu deneyimli kadrolarımızın kaybı, partimizi önemli ölçüde sarstı. Partimizin siyasi seviyesini düşürdüğü gibi, örgütlenme gücünü ve sınıf mücadelesine önderlik pozisyonunu da önemli ölçüde düşürdü. Objektif koşulların yanında partimizin de kadro kaybında tayin edici hataları oldu. Kadro politikasını doğru dürüst pratiğe geçiremedi. Kâh sağ, kâh "sol" hatalar yaptı. Kadro sorununun önemini (teoride kavramak yetmiyor) kavrayamaması, doğruların hayata uygulanamaması, partimizi kadro gücü açısından zayıflatı.

"Herşeyi tayin eden ideolojik siyasi çizginin doğruluğudur." (Mao) Ancak bu doğru çizgiyi de hayata uygulayacak olan kadrolardır. Doğru çizginin belirleyiciliği yanında bu çizgiyi hayata uy-

gulayacak kadrolar yoksa doğru çizgi ölü bir toprak gibi olacaktır. Yani ürün veremez. Partimizin de yetenekli kadroları olmadığı sürece, çizginin hayata doğru bir temelde uygulanması ve olumlu sonuçlar alınması mümkün değildir.

"Lenin, 'Devrimci teori olmadan, devrimci hareket olmaz' sözlerini söylediği sırada, devrimci teorisinin yaratılması, savunulması, baş ve belirleyici bir rol oynuyordu. Herhangi bir iş yapılacağı zaman, bu işin yapılması ile ilgili buyruklar, yöntemler, plan ya da ilkelerdir."

—MZ Teori ve Pratik Sf: 38—

Mao Zedung'un deyimi ile, bugün sorunumuz kadro sorunudur. Doğru bir devrimci teoriye sahibiz. Bunun yanında devrimci teorisinin hayata uygulanması için belli ilkelere ve yöntemlere de sahibiz. Ancak bütün bunlar tek başına yetmiyor. Bunları, pratiğe uygulayacak yetkin kadrolara ihtiyaç vardır. İşte sorun, bu kadroları nasıl yetiştireceğimiz sorunudur.

Parti, tek başına doğru bir siyasete sahip olmasıyla var olmaz. Siyaset onu hayata uygulayacak kadro ve Parti üyeleri ile bir bütündür. Bu diyalektik birlikten biri eksik olursa, öncü savaşçı rolünü yerine getiremez.

Partimiz içinde kadro politikasında önemli yanlış anlayışlar var. Bunların birincisi, kadro politikasının küçümsenmesi, ikincisi, doğru çizginin tek başına yeterli görülmesidir.

Parti tarihimiz bunun tek başına yeterli olmadığını, doğru çizginin yanında doğru bir kadro politikamızın da olması gerektiğini öğretti.

"Bazı kimseler, zaferin güya kendi kendine, kendiliğinden gelmesi için doğru bir parti çizgisi saptamanın, bunu tepelerde ilan etmenin, genel tezler ve kararlar biçiminde ifade etmenin ve oya sunup oy birliği ile kabul etmenin yeterli olduğunu sanıyorlar.

Bu, tabii ki yanlış ve kaba bir yanılgıdır. Yalnız iflah olmaz bürokratlarla kırtasiyeciler böyle düşünebilirler. Aslında bu başarılar ve zaferler kendiliğinden değil, parti çizgisinin uygulanması için çetin bir mücadele sonucunda meydana geldi. Zafer asla kendi kendine gelmez. Çoğunlukla onun elde edilmesi gerekir. Partinin genel çizgisinin lehindeki iyi kararlar ve bildiriler yalnız bir başlangıçtır. Bunlar sadece zafer karşısındayken arzuyla ifade ederler, zaferin kendisini değil. Doğru çizgi ortaya konduktan ve meselenin doğru bir çözümü bulunduğundan sonra başarı, işin doğru örgütlenmesine, parti çizgisinin uygulanması için mücadelenin örgütlenmesine, görevlilerin uygun seçimine ve yönetici organlar

tarafından alınan kararların uygulanmasının denetiminin sürdürülüş yoluna bağlıdır. Aksi takdirde, partinin doğru çizgisi ve doğru çözümler ciddi olarak zararlar görme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Bundan da öte, doğru siyasal çizgi ortaya konduktan sonra örgütsel çalışma, bizzat siyasal çizginin kaderi başarı ya da başarısızlığı dahil her şeyi belirler."

—Stalin, Kadrolar Üzerine, sf: 6—

Doğru bir siyasal çizgiyi bir bildiri olarak ele almak yanlıştır. O pratiğe uygulanmak için vardır. Sağ anlayışların kavramadığı önemli bir nokta da budur. "Sol" anlayışlar ise, doğru siyasal çizgiyi geliştirme ve somut koşulların somut tahliline uygun olarak pratiğe uygulama yerine düz bir mantıkla hareket etme temelinde sorunu ele alıyorlar. Tabii fazla uzağa gitmeden pratik engellerle karşılaşınca yılgınlık ve sağa sapma gündeme geliyor. Bu kez partimizin çizgisine güvensizlik başlıyor.

"Doğru bir siyasal çizgi, bir bildiri olarak değil de, uygulanacak bir şey olarak gereklidir. Ama doğru bir siyasal çizgiyi uygulamak için kadrolara partinin siyasal çizgisini anlayan, bunu kendi çizgisi olarak benimseyen, bu çizgiyi uygulamaya hazır, onu pratiğe geçirebilecek ve bu çizgiden sorumlu olup, onu savunabilecek ve onun için savaşabilecek kişilere sahip olmalıyız. Bunu başaramamakla, doğru bir siyasal çizgi tamamen sözde kalma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

İşte burada kadroların doğru seçimi, kadroların eğitilmesi, yeni kişilerin terfisi, kadroların doğru tayini ve kadroların çalışmayla sınanması meselesi ortaya çıkar."

—Stalin, age, sf: 18—

Bazı kadrolarımız, partinin aldığı kararları pratiğe uygulama yerine, kendi kafasındaki kararları pratiğe uygulamaya çalışıyor. Bu da partinin bir bütün yönelimi ile çelişiyor. Veya kendi görüşlerine ters düşüyor diye, pratiğe uygula-

mak istemiyor, ya da uygular gözüküyor. Bu tür kadrolar, partimizin ve devrimin genel çıkarları yerine, dar grupçu zihniyetle hareket ediyor. Ayrıca parti içi diyalektiği anlamıyor, partinin gelişmesi önünde engel olduklarını kavramıyorlar. Partimizde hâlâ bu tür sakat anlayışlar vardır. Bu tür anlayışlar terk edilmedikçe, partinin genel yönelimi doğrultusunda gelişmesi ve çelik disiplinli bir parti haline gelmesi, sözkonusu olamaz. Özellikle sağ anlayışlar, partinin aldığı kararları hayata uygulamakta çekimser davranıyor, bütün enerjisini partimizin gelişmesi için harcamıyor. Öte yandan 'sol' anlayışlarda olanlarda böyle bir tutum içindeler. Bunlar terk edilmek zorundadır. Partimizin gelişmesi önüne dikilen kadroların partimizde yeri olmamalıdır. Kendini düzeltmeyenler, partinin yönelimi ile pratik çelişki içinde olanlar, partimizin gelişmesi önünde engel oluyor demektir.

Partimizin ortaya koyduğu çizgi, alınan kararlar, pratiğe uygulanmak zorundadır. Pratiğe uygulanmadığı sürece, partinin sınıf mücadelesine önderlik etmesi söz konusu olamaz.

Partinin aldığı kararlar, bazı kadrolara yanlış gelebilir. Alınan kararlar yanlış da görülse, her kadro onu pratiğe en iyi bir şekilde uygulamakla yükümlüdür. Bu olmadığı sürece, partinin birliği de olmaz. Partinin doğruları alıp yanlışları atması sözkonusu olamayacağı gibi, yanlışlara karşı mücadele de edilemez. Yanlışlara karşı mücadele, yanlış görülen kararları pratiğe uygulamamakla değil, ideolojik siyasi mücadeleyle olur. Alınan kararların hayata uygulanmaması hizipçiliği ve grupçuluğu da geliştirir. Bu da partinin demokratik merkezilik kuralları ile çelişir. Partiyi hizipler federasyonuna dönüştürür. Bu nedenle bu sorunun önemli kavranması, kavramayan arkadaşlar ikna edilmeli, ikna olmayanlar, hatalı tutumlarında direnenler kesinlikle partide barındırılmamalıdır.

C— Kadrolarımız hangi özelliklere sahip olmalıdır

Şimdi kadro seçiminde hangi kıstasların aranacağı ve aranması gerektiği konusunda yine Dimitrov'a öncelikle başvurarak konuya girelim:

"Birincisi; işçi sınıfı davasına tam bir bağlılık ve partiye sadakat, mücadele içinde, hapisanede, mahkemede sınıf düşmanları karşısında sınanmış olmalı.

İkincisi, kitlelerle en sıkı bağları kurmak, kitlelerin menfaatleriyle bütünleşmek, kitlelerin nabzını elde tutmak, onların eğilimlerini ve ihtiyaçlarını bilmek. Parti örgütlerimizin önderlerinin otoritesi, her şeyden önce, kitlelerin, onları önderleri olarak görmelerini, kendi tecrübeleriyle onların önderlik kabiliyetine, mücadele kararlılıklarına ve fedakarlıklarına dayanmalıdır.

Üçüncüsü, her şart altında bağımsız olarak yönünü tayin edebilme kabiliyetine sahip olabilmek ve alınan kararlar için sorumluluk yüklemekten korkmamak. Sorumluluk yüklenmekten korkan bir kimse önder olamaz. İnsiyatifi ele almayı bilmeyen, "sadece bana söylenecek yaparım" şeklinde karar veren bir kimse ML değildir. Ancak yenilgi yanlarında soğukkanlılığını kaybetmeyen başarı anında kendisini beğenmişliğe kapılmayan, kararların uygulanmasında sarsılmaz bir sağlamlık gösteren bir kimse gerçek bir ML önderdir. Kadrolar somut mücadele görevlerini bağımsız olarak çözmek zorunluluğuyla karşılaştıkları ve aldıkları kararlardan tam olarak sorumlu olduklarının bilincine vardıkları zaman en iyi şekilde gelişir ve çoğalır.

Dördüncüsü, hem sınıf düşmanlarına karşı mücadeleye, hem de ML çizgiden her türlü sapmaya karşı uzlaşmaz bir tutum da disiplin ve ML çeviklik.

Yoldaşlar, kadroların doğru bir şekilde seçilmesi için bu şartların gerekliliği üzerinde durmalıyız. Pratikte çoğu za-

man, mesela güzel yazıp, güzel konuşabilen fakat eylem adamı olmayan ve mücadele için hiçbir işe yaramayan bir yoldaşın belki de o kadar iyi yazıp, konuşmadığı halde sağlam, insiyatif sahibi; kitlelerle bağ kurmuş, mücadeleye atılma ve mücadelede diğerlerine önderlik etme yeteneği olan bir yoldaşa tercih edildiğini görüyoruz(...). Sekterliğin, doktrinerlerin ve ukalaların kitle içinde sadık bir şekilde çalışanlara, gerçek işçi önderlerine tercih edildiği durumlar az mıdır?

Yönetici kadrolarımız, ne yapmaları gerektiği konusunda bilgilerin ML kararlılığı ve devrimci karakter ve her işi pratiğe uygulama arzusuyla birleştirebilirler.” (Dimitrov, FKBC, s. 169)

Evet; şimdi kendimize şu soruyu soralım: Şimdiye kadar Dimitrov'un özetlediği partimizde kadrolara yönelik olarak uygulandı mı, uygulanıyor mu? Bu soruya çekinmeden hayır diyebiliriz. Ama yine de bundan böyle kadrolar konusunda ML ilkelere inşiltilmesinin önünde aşılmayacak hiçbir engel yoktur. Sorun hata ve eksikliklerimizi açık yüreklilikle ortaya çıkarmak, bunları tecrübeye dönüştürmek, bu çerçevede neyin, nasıl yapılmasını tesbit ederek ısrarla pratiğe uygulamaktır.

Lenin'in de belirttiği gibi, “bir kere görevler doğru biçimde belirlenince bir kez bu görevleri gerçekleştirmek yolunda yenilenen girişimler için enerji olunca, geçici başarısızlıklar sadece küçük talihsizlikleri temsil ediyordu. Devrimci deneyim ve örgütsel yetenek elde edilecek şeylerdir. Yeter ki bunları elde etme isteği olsun, yeter ki eksiklikler kabul edilsin, devrimci eylemde bu eksikliklerin kabul edilmesi bunların yarı yarıya giderilmesi demektir.” (abç.) (Ne Yapmalı Lenin)

Soruna, parti önderimizin görüşleriyle devam edelim:

“Kadrolarımız, engin bir tecrübeye sahip oldukları kadar, derin bir teorik kavrayışa da sahip olmalıdırlar; siyasi bakımdan ileri, yetişkin ve kavrayışlı kişiler olmalıdırlar. Tecrübelerini doğru bir şekilde değerlendirebilmeli, Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi'ni pratiğe uygulamayı öğrenmeli, devrimimizin her türlü meselesinde doğru ve yeterli görüşlere sahip olmalı, kitleler arasında hareketimizin çizgisini, politikasını, programını rahatça savunabilmeli, yayabilmelidirler.”

Ancak kadroların bu duruma gelmesi bir günlük, bir yıllık sorun değildir. Onlarca yılı alan bir sorundur. Çünkü kadrolar saksıda çiçek yetiştirmeye benzemez. Çiçek gibi özen gösterilmeli ama, onlar bir süre zorluklardan, mücadelelerden geçerek yetişirler. Çiçeklerin ye-

tişmesi gibi bakım ve önem isteyen kadrolar, zorlu mücadelelerin ürünü olarak ortaya çıkmak zorundadır. Her kadro kendi başına yolunu bulabilmeli, bir bürokrat gibi değil, usta bir teorisyen ve taktisyen gibi çalışmalıdır. Her alanda yaratıcı olmalıdır.

Bu tür kadroların yetiştirilmesi de ML temeller üzerine kurulmuş sağlam bir çekirdek, bu çekirdeğin yönettiği devrimci bir pratik ve bu pratikle bir arada yürütülen amansız bir ideolojik mücadele, yani;

“Ancak Marksist-Leninist temeller üzerine kurulmuş sağlam bir çekirdeğin yönettiği devrimci bir pratik ve pratikle bir arada yürütülen ideolojik mücadele devrimci kadroları toparlayabilir, revizyonizmi tecrit edebilirdi. Ve bu da bir anda değil, nisbeten uzun bir mücadele sürecinde mümkün olurdu.”

Sağlam kadroların yetiştirilmesi, doğru bir çizgi ve onun doğru bir şekilde pratiğe uygulanmasıyla olabilir. Kadrolarımız, salt pratiğe değil, devrimci teoriye de önem vermelidir. “Bütün çalışmaların can damarı” olarak “siyasi çalışmayı” kavramalıdır. Teoriye önem vermeyen ya da onu küçümseyen pratikte de hiçbir şey yapamaz. Kadrolar teori ve pratiği en iyi şekilde birleştirme yeteneğine sahip olmalıdır.

Kadrolar kendi çalışma alanını iyi kavramalıdır. Soyut genel teorilerle yola çıkmamalı, teoriyi somut pratiğin talihine indirgemelidir. Örneğin, gerilla mücadelesine önderlik eden kadro, esas olarak bu soruna kafa yormalı, bu mücadelenin daha ileri götürülmesi için alınan kararları, pratikte geliştirmeli, çıkardığı pratik dersleri teorik hale getirmelidir. Bunu yaparken evrensel veya geneli unutmamalıdır. Evrenselden özgüle, özgülden evrensele varmasını bilmelidir. Salt kendi çalışma alanını ve sorumluluğunu değil, partinin genelini de gözönüne almalı, partinin genelini ve uzun vadeli çıkarlarını ters düşünen kısa vadeli kazançlardan kaçınmalı, bu tür anlayışlara karşı mücadele etmelidir. Özellikle bölgecilik ve grupçuluk anlayışlarına karşı çıkmalı ve bunların ideolojik kökleri kurutulmaya çalışmalıdır.

Bölgecilik anlayışının temelinde ayrı bir grup anlayışı yatar. Yani hizipçilik yatar. Bu nedenle ‘bölgecilik’ anlayışını küçümsemek hizipçiliğe prim vermek demektir.

Kadroların derin bir teorik kavrayışa sahip olması gerekir derken, her türlü anti-ML sapmalara karşı da mücadele etmelidir.

Özetlersek: Kadrolarımız şu özelliklere sahip olmalıdır;

1- Derin bir teorik kavrayışa sahip olmak, ML'in evrensel gerçeklerini derin-

den kavrayıp yaratıcı bir tarzda mevcut ülke ve dünya koşullarına uygulayabilmek.

2- ML'i bir dogma olarak değil, bir eylem kılavuzu olarak kavramak.

3- ML'in her zaman yaşayan ruhunu oluşturan, somut şartların somut tahli- li ilkesini yaratıcılıkla hayata uygulamak.

4- Halka, devrime ve partiye bağlılık, halkın, devrimin ve partinin çıkarlarını herkesin üstünde tutmak.

5- Kitlelere güvenme ve dayanma kitlelerin öğretmeni olmadan önce öğrencisi olmasını bilme, kitlelerin nabzını elinde tutma, onları her açıdan partiye yakınlaştırmaya ve parti düzeyine yükseltmeye, kitleler içinde sudaki balık misali yaşama, onlar içinde tohumlar gibi çiçek açma, kitlelerin ‘amiri’ değil, dostu olma, onların sorunlarıyla dertleriyle ilgilenmek.

6- İnsiyatifli davranma, kendi kendini yönetme, zor durumlarda yolunu şaşırma, sorumluluk almaktan kaçınmamak.

7- Yenilgi ve başarısızlık anlarında kendisini kayıp etmemek, zafer anlarında ise ‘zafer sarhoşluğuna’ kapılmamak.

8- Başarısızlıklardan, yenilgilerden ders çıkarmak, başarısızlık başarının anasıdır ilkesi rehberliğinde, böyle anları kendisi açısından iyi bir okul haline getirmek.

9- İdeojik sağlamlık, kaya gibi olmak, akıma karşı yüzme cesareti göstermek, her türlü ML düşmanı akım ve düşüncelere karşı mücadelede tavizsiz olmak.

10- İlkelere bağlılık. Lenin yoldaşın deyimiyle “ilkelere bağlı, politika birik- cik doğru politikadır.”

Kadrolar ilkelere bağlılıkla şu dört şıkki kesinlikle gözden kaçırmamalıdır.

— İlkelere galip gelirler ama uzlaşmazlar.

— İlkelere arasında orta yol yoktur.

— İlkelere kesinlikle taviz vermemek.

— İlkelere uygulamada azami esneklik.

11- Kadrolar oportünizmle amansız bir mücadele etmelidir.

“Oportünizmle mücadeleden söz ederken, bugünkü oportünizmin her yerde rastladığımız bir karakteristik özelliğini, yani muğlaklığını, şekilsizliğini ve kolay anlaşmazlığını hiçbir zaman unutmamak gerekir. Bir oportünist, tabiatı gereği, her zaman açık ve kararlı bir tavır takınmaktan kaçınacaktır; her zaman orta yolu arayacaktır; iki karşı bakış açısı arasında yılan gibi kıvrılacak ve ikisiyle de uyumaya çalışacak ve ufak tefek değişikliklerle, şüphelerle masum ve saygılı önerilerle vb. vb. var olan görüş ayrılıklarını azaltacaktır.”

—Lenin—

“Bir oportüniste oportünist denmesi

asil perensibe bagli olmanin onun yaninda da bir deger tasimamasidir."

—Stalin, Parti uzerine, sf: 77—

"...Mesele, bu namuslu liderlerin ceplerinde bir cok uikelerin olmasi ve ihtiyaca gore bazilarini cikarmalardir. Rusya'da soylendiği gibi, bunlari yaninda haftanin yedi cuma gunu vardir!"

—Stalin, age. sf: 79—

Her parti kadrosu oportunizmin bu karakteristik ozelligini iyi kavramali, parti icinde bir kanser olacagini bilmeli ve mucadelelerde amansiz olmalidir. Oportunizme karşi mucadele etmeyen ya da bu mucadeleyi zayıflatan, sonunda oportunist olup çıkar.

12- Mantık gücü, kendine hakimiyet, kafasını kullanmak zorluklarla savaş ve onlari altetme azmi, sınıf mucadeleleri fırtınaları icinde pişip çelikleşmek.

13- Açık yürekli, dürüst, samimi ve faal olmak, bencillikten, pasiflikten, gevşeklik ve hantallıktan kurtulmak.

14- Gerçeği savunmaya her zaman hazır olmak, gerçeklerin her zaman halkın çıkarlarına uygun olduğunun bilinciyile hareket etmek.

15- Hem pratik, hem de teorik açıdan kitlelere örnek olmak, ML'lerin örnek öncü rollerinin devrimin kaderi açısından taşıdığı hayati önemin bilinciyile hareket etmek, bir adım önde yürümek.

16- ML ahlak ilkelerine uygun olarak yaşamak.

17- Hata, zaaf ve eksikliklerine karşı mücadele, eleştiri-özeleştiriye samimi ve cesaretli olma, icindeki 'burjuvaziye' karşı kesintisiz biçimde mücadele etme.

18- Liberalizme karşı mücadele, kariyerizme hayır diyebilmek, yığınlığa, teslimiyete, ihanete, örgütsel anarşizme ve başıbozukluğa aman vermemek.

19- Demir disipline sadakat, demokratik merkeziyetçiliği, uygulama, gönüllü ve bilinçli bir irade ve eylem icinde eleştiri ve tartışma özgürlüğünü kullanma, kapalı kapıcılığa, komploculuğa, darbeciliğe aman vermemek.

20- Planlı programlı çalışma, etrafındaki insanları başarıyla seferber etme, herkesi hareketin ihtiyaçlarına göre ve mutlaka belli görevler etrafında seferber etme zincirin kavranması gereken esas halkasını yakalamayı bilme, ihtislaşma ve iş bölümüne önem verme.

21- Siyasi açıdan kendisinden geri olanları aşağılamama, hor görmeme, onlara tepeden bakmama, düşman dahi olsa kendisine yöneltilen eleştirileri sabırla dinleme, onlari ayırtılma, düzenli ve sistemli araştırma incelemelerde bulunma, tecrübelerini düzenli biçimde derleyip, toparlayıp hareketin bütününe mal etme, öğretmede usanmamak, öğrenmede doymamak.

"Bilgiyle yetinmek incelemenin düş-

manıdır. Bilgiyle yetinme anlayışından kurtulmadıkça gerçekten hiçbir şey öğrenemeyiz. Kendimize karşı tavrımız "öğrenmeye doymamak"; başkalarına karşı tavrımız ise, "öğretmekten usanmamak", olmalıdır."

—MZ. C.II. sf: 233—

22- ML böbürlenme ve yüzeyselliğe hayır.

"Eğer bir sosyalist bir hayli ciddi ve sıkı çalışma yapmaksızın ve eleştirici bir gözle incelemek zorunda olduğu gerçekleri kavramaksızın, elde ettiği basma kalıp sonuçlara bakarak sosyalistim diye böbürlenmeye kalkarsa, doğrusu o acınacak bir sosyalist olur. Böylesi bir yüzeysellik kesinlikle feci bir şeydir. Eğer ben az bildiğimi biliyorsam, daha fazlasını öğrenmeye çalışırım, ama biri, kendisinin sosyalist olduğunu ve hiçbir şeyi adam akıllı öğrenmesi gerekmediğini söylüyorsa, o asla bir sosyalist olmaz."

—Lenin—

23- Hizipçiliğe karşı mücadele.

24- Parti genel hattı doğrultusunda kesintisiz bir ajitasyon propaganda yürütme, parti yayınlarını eleştirici bir gözle inceleme, onlara katkılarda bulunma.

25- Parti işlerine katılma, parti malalarına değer verme ve onlari koruma, partiye yeni mali imkanlar yaratma, etrafındakileri bu doğrultuda başarıyla seferber etme.

26- Sade yaşama, pislikle barış yapmama, etrafını temiz tutma, bu konuda bir örnek olma.

27- Yürüttüğü faaliyetler hakkında gerek bağı bulunduğuna birimlere, gerekse üst kademelere düzenli biçimde yazılı veya sözlü raporlar vermek, parti emir, karar ve talimatlarına kayıtsız şartsız uyma.

28- Piyano çalmayı bilme, bilgi ve haber alışverişi yapma, etrafındakilere danışma, onların öneri ve düşüncelerini alma, kafaların rakamlara yatkın olması, geneli özelle, önderliği kitlelerle birleştirme, parçayı bütüne tabi kılma, sorunlara çok yönlü biçimde bakma, fikir oluşturma ve bunlari pratiğe uygulamada sebat etme.

29- Rüzgara göre yelken açmama, şekere bulanmış mermileri yutmama.

30- Halkla, halk düşmanları, halkın kendi icindeki ilişkileri doğru ele alma, kitlelerle parti, merkezi önderlikte parti arasındaki ayrımları silikleştirmeme.

31- Proleter enternasyonalizmini savunmak ve her türlü milliyetçiliğe karşı mücadele etmek.

D—Kadrolar konusunda partiye düşen görev ve sorumluluklar

a - Kadrolara değer vermek ve onlari bir bahçıvan hassaslığı ile yetiştirmek, onlari partinin en değerli hazinesi olarak kabul etmek.

b - Kadroları tanımak, bu konudaki genel ilkeleri her kadronun özgül konumuyla yaratıcı bir tarzda birleştirmek, kişisel erdem ve eksikliklerini dikkatle incelemek, onlari yeteneklerine uygun olarak en iyi tarzda seferber etmek.

c - Onların çalışmalarını düzenli biçimde denetlemek, çalışmalarında onlara yol göstermek, sorunların çözümünde kendilerine yardımcı olmak.

ç - Kadroları kendi hataları temeli üzerinde eğitmek.

d - Kadroları uygun biçimde terfi ettirmek.

e - Kadroların korunmasına gereken özeni göstermek.

f - Kadroların teorik seviyesini ve çalışma yeteneğini yükseltmek, onlara öğrenme imkanı sağlamak, dar pratikçilik icinde boğmamak.

g - Hata yapan kadrolara karşı eğitici davranmak, iflah olmazlar ile iflah olmaz hale gelmeyenler arasında net bir ayırım çizgisi çekmek.

h - Parti icinde ve dışında hem merkeziyetçiliğin hem demokrasinin, hem disiplinin, hem serbestliğin, hem irade ve eylem birliğinin, hem de kişisel yaratıcılık ve canlılığın bulunduğu siyasi ortam yaratmak.

DİPNOT:

1 - Kadroları nasıl değerlendireceğimizi bilmeliyiz. Değerlendirmemiz, kadronun hayatının kısa bir dönemi ya da hayatındaki tek bir olayla sınırlandırmamalı, onun hayatını ve çalışmalarını bir bütün olarak ele almalıyız. Kadroları değerlendirmenin başlıca yöntemi budur.

Kadrolardan iyi yararlanmayı bilmeliyiz. Önderlik son tahlilde, iki temel sorumluluğu içerir. Fikir geliştirmek ve kadrolardan iyi yararlanmak. Planlar yapmak, kararlar almak, emir ve talimat vermek gibi şeylerin hepsi "fikir geliştirmek" sınıflamasına girer. Fikirleri pratiğe uygulamak için, kadroları birbirleriyle kaynaştırıp harekete geçmelerini teşvik etmeliyiz. Bu, "kadrolardan iyi yararlanmak sınıflanmasına girer. Militanları ve kadroları yeteneklerine göre atamak", diğeri ise "atama yaparken adam kayırmak". Bunlardan birincisi dürüst, diğeri ise dürüst olmayan yoldur. Partinin kadro siyasetinde uygulayacağı ölçüt, her kadronun parti çizgisini uygulamakta kararlı olup olmaması, parti disiplinine bağı olup olmaması, kitlelerle yakın bağları bulunup bulunmaması, yönünü tek başına bulma yeteneğine sahip olup olmaması, faal, çalışkan ve bencillikten uzak olup olmamasıdır. "İnsanları yeteneklerine göre atama"nın anlamı budur. Çang Guotao'nun kadro siyaseti ise bunun tam tersiydi. "Atama yaparken adam kayırma" çiz-

Devamı Syf: 66'da

Dünyadaki Mevcut

Durum ve Görevlerimiz

Bazı İdeolojik Sorunlar:

1 982'de toplanan tüm Hindistan Çapındaki Konferansta, uluslararası düzeyde ideolojik eğilimlerin temel değerlendirilmesini ortaya koy-

muştuk. O günden bugüne kadar geçen süre içerisindeki gelişmeler iddialarımızın doğruluğunu kanıtlamış bulunmaktadır. Ancak yine de, bunları geliştirmek ve revizyonizmin yeni ideolojik görünümünü açıkça ortaya koymak gerek-

mektedir.

Bu süre içerisindeki gelişmeler arasında en önemlilerinden biri Üç Dünya Teorisi'nin bizzat mucitleri Çinli revizyonistler tarafından terkedilmesidir. 70'lerin sonlarında, daha yeni yeni yayılmaya başladığında, bu karşı-devrimci kuram "UKH'in stratejik çizgisi" olarak lanse edilmişti. Ancak son derece kısa bir süre içerisinde, bizzat bu kuramın savunucuları cephe değiştirdiler ve kendi revizyonizmlerinin en temel öncüllerini reddettiler. Bu aynı zamanda onların, UKH'in Sovyetler Birliği'nin emperyalist doğasına ve dünya düzeyindeki temel çelişkilerin niteliğine ilişkin doğru yargılarını ters çevirme girişimlerinin de bir göstergesidir.

Mao Tse Tung'un önderliğinde UKH, günümüz Sovyetler Birliği'ni, gayet doğru bir şekilde, sosyal-emperyalist bir ülke olarak nitelmiştir. Bu iddianın doğruluğu, Sovyetler Birliği'nin dünya çapında sürdürdüğü emperyalist müdahaleler, sömürü ve saldırganlıkla ve diğer emperyalist güçlerle karşı karşıya kalıp çatışmaya girmesiyle defalarca kanıtlanmış bulunmaktadır. Bu emperyalist niteliğin kökleri Kruşçev önderliğinde sürdürülen kapitalizmin restorasyonunda ve bu durumun sonraki gelişmelerinde yatmaktadır. Sovyetler Birliği'nin sosyal emperyalist bir güç olarak tanınması UKH'in temel yaklaşımlarından biridir ve dünyadaki durumun ve farklı tipteki ülkelerdeki görevlerin doğru değerlendirilmesi açısından hayati bir önem taşır. Sovyetler Birliği'nin sosyal emperyalist olarak değerlendirilmesi, Mao Tse Tung'un, sınıf savaşının proletarya diktatörlüğü altında da devam ettirilmesi şeklindeki doğru kuramına dayanmaktadır. Bu yüzden, kendileri Mao Tse Tung düşüncesini reddetmiş ve Çin'de kapitalizmi restore etmiş oldukları için, Çin'deki Teng revizyonistlerinin tek çareleri bu doğru iddiaları reddetmektir. Çin'deki iktidarlarını sağlamlaştırmalarına paralel olarak Teng revizyonistleri Sovyetler Birliği karşısındaki konumlarını da giderek değiştirmişler ve sonunda Sovyetler Birliği'ni açıkça "sosyalist

bir ülke" olarak nitelenebilir kadar varmışlardır. Karşılıklı burjuva ulusal çıkarlarına bağlı olarak, her ne kadar aralarında bu çıkarlar yüzünden çelişkiler bulunsada, Sovyet sosyal emperyalizmi ve Çin revizyonizmi birbirlerine yakınlaşmışlardır. Teng revizyonistlerinin "Üç Dünya Teorisi"ni reddetmeleri de bu gelişmenin kaçınılmaz yanlarından birinden başka bir şey değildir.

Uluslararası düzeydeki bu gelişmeler, başka ülkelerde olduğu gibi bizim ülkemizde de açıkça tanımlanması ve üstesinden gelinmesi gerekli yeni yeni revizyonist ve merkezci ideolojik bozulmalara yol açmıştır. Çin'deki kapitalist restorasyon karşısında başta kararsız kalmış olan ML güçlerin bir bölümü şimdi Teng revizyonizmine karşı çıkmaktadır. Bu olumlu bir gelişmedir ve modern revizyonizmin dediğim-dedik tavrılı savunucularının daha da tecrit edilmesine yardımcı olmaktadır. Ancak yine de bu güçlerin yaklaşımlarında, önceki konularının bir devamı olarak ortaya çıkan bazı temel hatalara işaret edilmesi gerekmektedir. Bu hataların en önemli görünümlerinden biri, modern Çin revizyonizminin yüzeysel bir şekilde Teng Hsiao-Ping önderliğindeki güçlerin yükselişine bağlanması ve Hua Kuo-feng önderliğindeki kapitalist yolcuların rollerinin doğrudan ya da dolaylı olarak gözden gizlenmesidir. Çin'deki bu iki kesim arasındaki çelişkinin Marksizm-revizyonizm arasındaki mücadele ile hiçbir ilgisi yoktur. Bu yalnızca Çin'deki yeni kapitalist yönetici kliklerin iç mücadelesidir. Kapitalist restorasyon süreci, Hua'nın 1976'da, Chiang Ching ve Chang Chun-chiao yoldaşlar önderliğindeki sosyalist yolculara karşı gerçekleştirdiği darbe ile başladı. Bu süreç ÇKP'nin, üretici güçler teorisini açıkça ilan eden ve BPKD'ne son veren revizyonist II. Kongresi ile resmîyet kazandı. Bu sorunlar karşısında sağlam bir konum almak konusunda gösterilecek herhangi bir tereddüt, anti-revizyonist mücadeleyi yüzeysel bir düzeye sınırlayacaktır. Bu hatanın kaynağı, Mao'nun, sınıf mücadelesinin proletarya diktatörlüğü altında da devam etmesi kuramının, BPKD'nin öneminin ve 70'lerde ÇKP içindeki karmaşık çizgi mücadelesinin yanlış anlaşılmasıdır. Bu tür bir orta yolculuk "Üç Dünya Teorisi" karşısındaki tavrıda da görülmektedir. Hindistan'da, Çin revizyonizmini reddeden devrimci grupların bir kısmı, Mao Tse Tung'un teorisi kisvesi altında bu sınıf işbirlikçisi teorii desteklemeyi sürdürmektedirler. Bu orta yolculuk, Çin artık sosyalist bir ülke olmadığından 'Üç Dünya Teorisi' sorununun bir öneminin kalmamış olduğunu savunan oportünist tavrıda da ken-

dini gösterir. Bu teorinin geçerliliğini ya da doğruluğunu belirlemenin tek yolu, onun devrimin mi yoksa sınıf işbirlikçisinin mi amaçlarına hizmet ettiğinin ortaya konulmasıdır. Eğer doğru bir teori ise, bu teorinin kavramları, Çin'in kapitalist olup olmamasından bağımsız olarak geçerliliklerini koruyacaklardır. Ve eğer kavramlar ML ile uyum içersinde iseler, devrimci güçlere ulusal düzeydeki sınıf mücadelelerinde bile yardımcı olacaklardır. Açık ki, "geçersizlik, önemsizlik" şeklindeki bu oportünist yaklaşım "Üç Dünya Teorisi"nin sınıf işbirlikçisi kavramlarını gizleme çabasından başka bir şey değildir. Bu tür bir orta yolculuk devrimci pratik üzerine kaçınılmaz olarak revizyonist bir etki yapar ve buna kararlı bir şekilde karşı çıkılması gerekir. "Üç Dünya Teorisi"nin Çinli revizyonistlerce terkedilmesi ML'leri gönül rahatlığına sürüklememelidir. Bu teorinin sınıf işbirlikçisi kavramları açıkça teşhir ve tecrit edilmedikçe, değişik kılıklar altında tekrar ortaya çıkma olasılığı her zaman için mevcuttur.

Bu orta yolculuğun bir başka görünümü de Sovyet sosyal emperyalizminin tanımlanması sorununda ortaya çıkmaktadır. Modern revizyonistlerin doğru yargıları tersine çevirme çabalarını kararlı bir şekilde reddetmek yerine, bu eğilim, sorunu inceleme adı altında kararsızca yalpalamakta ve "sorunu açık bırakmak" türü yollara sapmaktadır. Sovyetler Birliği'nin ve eskiden sosyalist oldukları halde sonradan kapitalizmin restore edilmiş olduğu diğer ülkelerin niteliklerinin analizini derinleştirmek kesinlikle gereklidir. Yukarıda da değinmiş olduğumuz gibi, sosyal emperyalizm sorunu Mao'nun, sınıf savaşının proletarya diktatörlüğü altında da sürmesi teorisi ile doğrudan bağlantılıdır. Bu, Mao'nun, ML'i yeni bir düzeye yükselten katkılarının önemli yanlarından biridir. Bu soruna ilişkin bir kararsızlık ya da orta yolculuk kaçınılmaz olarak Mao Tse Tung Düşüncesi'nin zayıflamasına ve sonuçta da terkedilmesine götürür. Bu sorun devrimci görevlerle doğrudan ve yakından ilişkilidir.

Daha önceleri ML kamp içersinde yer almış olan revizyonist eğilimlerin bir kısmı Çin revizyonizminin önderliğini izleyerek Sovyet sosyal emperyalizmi karşısındaki konularını tersine çevirmiş bulunmaktadır. Bu eğilimler revizyonizmi dünya düzeyindeki temel ve baş çelişkiler sorununa kadar genişletmişlerdir. Sosyal emperyalistlerin sosyalistler olarak aklanmasına paralel olarak, emperyalizm ile sosyalizm arasındaki temel çelişkinin hâlâ var olduğunu ve bunun ana çelişki durumunda

bulduğunu iddia etmektedirler. Bu, 1963 tarihli Genel Çizgi için Teklif'de Mao Tse Tung ve ÇKP tarafından kapsamlı bir şekilde reddedilmiş olan Kruşçev'in tezinden başka bir şey değildir. Bugün için, kapitalist restorasyon çirkin yüzünü ve eski sosyalist kampın artık varolmadığı gerçeğini gizleme amacını taşıyan bu iddia, Mao Tse Tung Düşüncesi'ne yönelik açık bir saldırı niteliğindedir. Amacı, kitleleri, ABD önderliğindeki emperyalistler ile mücadelesinde, Sovyet sosyal emperyalistlerinin kampına çekmektir. Hindistan'daki amacı ise CPM, HKP revizyonist güçleriyle birleşmektir. Hindistan'da giderek artan ABD sızması ve baskınlığı ve devrimci hareketin zayıflığı bağlamında bu revizyonist eğilim özellikle zararlıdır ve kapsamlı bir şekilde teşhir ve tecrit edilmesi gerekir. Bu zararlı eğilimin kendisi "sosyalistler arasında birlik" vb. gibi örtüler altına da saklamaya çalışır.

Bu revizyonist birlik kavramı, ML güçler arasında da "ne pahasına olursa olsun birlik" şeklindeki, tüm ilkeleri gözardı eden çağrılarda da görülür. Bu tür sapmaların ideolojik kaynağını açıkça saptamalı ve üstesinden gelmeliyiz.

Gerek açık, gerekse orta yolculuk şeklindeki revizyonizm UKH'in önündeki en önemli tehlike olmayı sürdürmektedir. Yapmamız gereken şey ideolojik kavrayışımızı derinleştirmek ve bu tür sapmalara şiddetle darbe vurmaktır. Tabii ki "dediğim-dedik" revizyonistlerle orta yolcular arasında bir ayrım yapmamız gerekir. Ama UKH içersindeki son tecrübelerimiz bir kez daha açıkça ortaya koymuştur ki "orta yolculuk revizyonizme gelen yolun bir basamağıdır." Orta yolcuları diğerlerinden ayırdetmek, onlara karşı yürütülen ideolojik mücadelenin gevşetilmesi anlamına gelmez. Kemikleşmiş revizyonistleri tecrit etmenin ve kararsız güçleri tarafımıza kazanarak ulusal ve uluslararası düzeyde yeniden sağlam bir birlik kurmanın tek yolu, tüm sapmalara, özellikle de revizyonist sapmalara karşı kararlı ve ilkeli bir ideolojik mücadele yürütmektir.

Dünyadaki Durum:

İçinde bulunduğumuz dönemde dünyadaki durumun en belirgin yanı, ezilen ülkelerde halkın devrimci mücadelesinin kabaran dalgası, emperyalist ülkelerde huzursuzluk ve kendiliğinden gelişen kitlesel patlamalar, ABD önderliğindeki emperyalist blok ve Sovyetler Birliği önderliğindeki sosyal emperyalist blok arasında yoğun bir çekişme ve savaş hazırlıkları ve dünya çapındaki emperyalist bunalımın genel olarak yoğunlaşmasıdır.

Çin ve Arnavutluk'taki revizyonist ihanetlere ve subjektif güçlerin zayıflığına karşın, ezilen halkların devrimci mücadelesi ileriye doğru atılımlarını sürdürmüştür. Emperyalist-sosyal emperyalist yağmanın yoğunlaşması değişik ülkelerin ezilen halklarının daha keskin ve kararlı direnişlerine yol açmıştır. Latin Amerika, Asya ve Afrika'da tekrar tekrar kitlesel ayaklanmalar patlak vermiş ve bunların bazıları on yıllardır sürmekte olan diktatörlüklerin yıkılmasıyla sonuçlanmıştır. Emperyalist güçlerin bu ayaklanmaları yasal, reformist yollara kanalize etme ve halkı birtakım yüzeysel değişikliklerle aldatma girişimlerine karşı durulmaktadır. Kabaran bu devrimci dalganın en ön saflarında, dünya çapında tüm devrimci kitlelerin ve ezilen halkların yolunu aydınlatan parlak bir ışık olan Peru'daki Halk Savaşı bulunmaktadır. Bu savaş, bugünkü koşullarda dünyada, özellikle de ezilen ülkelerde varolan devrimci potansiyeli doğru bir biçimde yansıtmaktadır. Bu savaş aynı zamanda bu devrimci potansiyelin tam olarak hayata geçirilmesinde keskin bir ML önderliğin sağlanmasının hayati önemini de açıkça ortaya koymaktadır. Bu yüzden her iki emperyalist bloğun da bu büyük devrimin bastırılması için yerel gerici güçlere etkin olarak yardım etme çabalarına girişmiş olmalarına şaşmamak gerekmektedir.

Ayrıca, emperyalist ve sosyal emperyalist bloklarda da kitlelerin giderek daha büyük kısımları mücadele yoluna girmektedir. Bu ülkelerde de zaman zaman önemli kitlesel ayaklanmalar ortaya çıkmaktadır. Emperyalist savaş hazırlıklarına karşı direniş ve karşı çıkış yaygın bir kitle hareketi olarak gelişimini sürdürmüştür. Ezilen ulusların devrimci şahlansı bu gelişmeleri etkilemekte ve daha da büyümelerine yardımcı olmaktadır.

Özellikle ezilen uluslarda kabarmakta olan mücadele ve ayaklanma dalgası ve emperyalist ve sosyal emperyalist ülkelerde ortaya çıkan kitlesel şahlanslar, gelişmekte olan devrim eğilimini açıkça ortaya koymaktadır. Bu durum, bu eğilimin arkasındaki objektif etkenlerin zayıfladığını, tam tersine güçlenmiş olduklarını belirgin olarak göstermektedir. Ortaya çıkan hareketlerin çoğunda bilinçli bir proleter önderliğin bulunmamasına ve subjektif güçlerin zayıflığına karşın, bu devrim eğilimi emperyalist savaş planlarının önünde bir engel oluşturmaktadır. Emperyalist güçler, karşılığında duran ve bastırma ve çarpıtma yolunda kazandıkları geçici başarılarla karşın tekrar tekrar karşılığında dikilen bu güçlü tehdidi yok sayamamaktadırlar. Bu yüzden, keskin çekişmelerine karşın,

dünya halklarına karşı emperyalist güçlerin çevirmekte oldukları ortak dolaplar da önemli bir konu olarak varlığını sürdürmektedir.

Bütylen devrim eğiliminin objektif temeli asıl olarak, emperyalizm ile ezilen uluslar arasındaki çelişkinin yoğunlaşmasında yatmaktadır. Dünya çapındaki emperyalist sistemin günümüzde yaşamakta olduğu bunalım, yeni-kolonici emperyalist yapının, ezilen halkların devrimci mücadelesi tarafından da yoğunlaştırılan iç çelişkilerinin keskin bir yansımasıdır. Emperyalist sistemin dünya çapındaki mevcut krizinin en önemli görünüşlerinden biri "borç krizi" olarak adlandırılan durumdur. Yeni-kolonilerdeki ekonomik ve politik istikrarın tüm izleri, aynı zamanda emperyalist ülkelerin de ekonomik durumunu doğrudan etkileyen bu kriz tarafından silinmiş durumdadır. Dahası, emperyalist ülkelerin bu "borç krizi"nin üstesinden gelme yolundaki tüm çabaları, ezilen ülkelerde yeni ve daha yoğun patlamaların ortaya çıkmasından başka sonuç vermemiştir. "Borç krizi" yalnızca üçüncü dünya ülkeleri ya da ABD bloğuyla sınırlı bir olay değildir. Sovyet bloğuna mensup Doğu Avrupa ülkeleri ve boğazlarına kadar bu krizin içine batmış durumdadırlar. Bu durum, Sovyetler Birliği'nin doğrudan kontrolü altındaki tüm sistemi etkilemekte ve sosyal emperyalizmin doğasındaki zayıflığı ortaya koymaktadır. ABD bloğundaki emperyalistlerin kullanmakta oldukları Dünya Bankası, IMF, MNC gibi dolaylı yağma araçlarının yokluğu nedeniyle sosyal emperyalizm, yeni-kolonici yağma için devletlerarası ilişkileri kullanmaktadır. Her ne kadar bu tür bir yeni-kolonici sızma yeni-kolonici ülkelerdeki devlet yapısının güçlendirilmesiyle kolaylaştırılmakta ise de sistemin bütünü, ABD bloğundaki emperyalistler tarafından uygulanan daha açık yeni-kolonici yağma ile karşılaştırıldığında, bu tür sızmanın getirdiği sınırlamalarla karşı karşıya kalmaktadır.

Emperyalist güçlerin iç bunalımıyla birleşen bu "borç krizi" dünya çapındaki emperyalist bunalımın genel olarak yoğunlaşmasına yol açmıştır. Bu durum, hem politik hem ekonomik emperyalist ilişkilerin yeniden yapılandırılmasını, gerek emperyalizm gerekse sosyal emperyalizm için, bir zorunluluk olarak dayatmıştır. İki emperyalist blok arasındaki giderek yoğunlaşan çekişmenin ve savaş eğiliminin temelinde yatan da giderek büyüyen bu yeniden yapılanma gereksinmesidir. Emperyalistler, hem büyüyen devrimci tehdidi bastırarak hem de rakip güçlerin zararına, hakimiyet kazanmak için savaş yoluyla yeniden

yapılanmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak büyüyen devrim eğilimi yine de bu emperyalist tasarıları durdurmaktadır. Bu nedenle, emperyalist rekabet savaş hazırlıkları ve propagandasının arındaki önemli görünüşlerden biriyse de diğer görünüşler (yani bu tür hazırlıkların ve propagandanın, bir yandan devrimci kitleleri başegmeye zorlamak için bir gözdağı aracı olarak, öte yandan da her iki emperyalist bloğun büyüyen devrimci tehdide karşı giriştikleri dansıklı dövüşü örten bir perde olarak kullanılması) de gözden kaçırılmamalıdır.

Mevcut durumun dinamizmini ve devrim ile savaş eğilimleri arasındaki ilişkileri anlamanın tek yolu, emperyalist sistemin yakın geçmişteki, özellikle de 2. Dünya Savaşı sonrasındaki gelişimini etraflıca incelemektir. Durumun bilimsel bir analizini yapmak için, ilk olarak mevcut durumun 1. Dünya Savaşı ve 2. Dünya Savaşı öncesindeki durumu benzeyip benzemediğini ya da emperyalist savaş yasasının günümüzde de eskiden olduğu gibi işleyip işlemediğini saptamamız gerekir. Pek çok yeni gelişmenin altındaki akımlar açıklamalarını Emperyalizmin 2. Dünya Savaşı sonrası gelişen yeni-kolonici aşamasında bulurlar ve bütün bu sorulara cevap verebilmek için bu aşamanın doğru olarak anlaşılması şarttır.

Emperyalizmin kolonyal aşamadan yeni kolonyal aşamaya geçmesinin temelinde hem politik hem de ekonomik zorunluluklar yatmaktadır. Politik açıdan, sosyalist güçlerin 2. Dünya Savaşı'ndaki zaferleri, Çin Devrimi'nin zaferi, sosyalist kampın kuruluşu ve pek çok Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkesinde 2. Dünya Savaşı sonrasında yükselen ulusal kurtuluş mücadeleleri emperyalistleri yeni tür emperyalist yağma biçimleri bulmaya zorlamaktaydı. Yeni ortaya çıkmaya başlayan ABD emperyalizmi tarafından propagandası yapılan "dekolonizasyon politikası" adlı politikada da ifade bulan emperyalist kamp içerisindeki çelişkiler de yeni bir yağma biçimi bulunmasını destekleyen etmenlerden biriydi.

Böylesi bir gelişme, dünya çapında yeni bir politik atmosferin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu yeni durum, Lenin'in emperyalizmin özelliklerini sıraladığı zaman analiz ettiği durumdan oldukça farklıdır. Emperyalizmin 5 temel özelliğini tanımlayan Lenin, 5. özellik olarak, "Bütün dünyanın en büyük güçler tarafından bölgesel paylaşımının tamamlanmış olduğu"nu belirtmiştir. Bunun sonucu olarak, yeniden paylaşım yolundaki her türlü girişim dünya savaşıyla sonuçlanmak durumundadır. 1. ve

2. Dünya Savaşı deneyimleri Lenin'in analizinin doğruluğunu kanıtlamıştır. Ancak 2. dünya Savaşı sonrası olmakta olanlar temelden farklıdır. Eskiden olduğu gibi bölgesel bir bölüşüm ve yeniden bölüşüm sözkonusu değildir. Yukarıda açıklanan dönüşümün yaratmış olduğu yeni durumda hiçbir emperyalist güç, pazarını sömürmek için bir ülkeyi bölgesel olarak işgal etmek zorunda değildir.

Dolaylı politik kontrol yoluyla gerçekleşeni yeni ekonomik hakimiyet yöntemleri sayesinde herhangi bir yeni koloni, farklı emperyalist güçler tarafından aynı anda sömürülebilir. Bu nedenle emperyalist güçler arasındaki rekabet her zaman açık çatışma biçimini almaz. Tabii bu rekabet doğal olarak yoğunlaşmış ve daha karmaşık ve çapraşık bir hal almıştır, ayrıca bu yeni durum nedeniyle yerel savaşların ve "idame" savaşlarının sayısı artış göstermiştir. Yani emperyalizmin yeni-kolonici aşaması savaşsız ve çatışmasız bir dünya yaratmış değildir. Durum bunun tam tersini açıkça göstermektedir. Dikkat çekici olan bütün bu yerel savaşlara ve "idame" savaşlarına rağmen, 2. Dünya Savaşı'ndan sonraki 40 yıl içerisinde emperyalist rekabetin bir dünya savaşına yol açmamış oluşudur.

Bu objektif değişiklik dışında, 2. Dünya Savaşı sonrasında dünya çapında önem taşıyan bir başka politik gelişmesi de 3. Dünya Ülkeleri'nde, ulusal kurtuluş mücadeleleri yoluyla ortaya çıkan devrimci güçlerdir. Aslında bu güçler 2. Dünya Savaşı'ndan önce ortaya çıkmaya başlamışlardır. Yukarıda da değinmiş olduğumuz gibi, emperyalist güçleri yeni-kolonici hakimiyet aşamasına geçmeye zorlayan politik zorunlulukların önemli bir tanesi de ortaya çıkmakta olan bu güçlerin kontrol altına alınması gerekliliğidir. Her ne kadar bazı ülkelerde bağımsız ulusal devletler olarak adlandırılan devletler kitleler arasında, onların en azından şu an için devrimci mücadeleye girişmelerini engelleyen yanılsama tohumları saçmaktaysalar da, bu yeni kolonici aşama pek çok ülkede ulusal kurtuluş mücadelelerinin gelişmesini durduramamıştır.

Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki bu ulusal kurtuluş mücadeleleri bu bölgeleri dünya devriminin kasırga merkezleri haline getirmiştir. ÇKP'nin 1963'te gündeme getirdiği Genel Çizgi Teklifi'nde bu bölgelerdeki mücadelelere özel bir önem verilmesinin arka planında bu bulunmaktaydı. Bu ulusal kurtuluş mücadeleleri dünya düzeyindeki temel bir çelişkinin gerçekliğini yansıtmaktadır: Bir yanda emperyalizm ile onun karşısında ezilen halk-

lar ve uluslar arasındaki çelişki bu mücadelelerde görünür hale gelir. Her ne kadar Sovyet emperyalizminin yükselmesi ve emperyalist rekabetin yoğunlaşması nedeniyle savaş eğilimi de tırmanma göstermekteyse de, Mao'nun devrim eğilimini ana eğilim olarak değerlendirmesi bu bağlamda ele alınmalıdır. Mao'nun, kategorik bir şekilde, ya devrimin savaşla önleyeceğini ya da savaşın devrimi geliştireceğini söylemesinin nedeni de budur. Günümüze kadar, bütün 2. Dünya Savaşı dönemi boyunca sürekli olarak ulusal kurtuluş mücadeleleri patlak vermiş ve gelişmiştir. Devrim eğiliminin ana eğilim olarak kalmasını sağlayan esas etken de bu mücadelelerdir.

Marksist-Leninist güçlerin bazıları, Sovyet sosyal emperyalizminin ortaya çıkışı ve ulusal kurtuluş mücadeleleri üzerindeki etkisi sonucu, özellikle de önce Vietnam sonra da Kamboçya'nın Sovyetler'in kuklası haline dönmesinden sonra, bu durumun değiştiğini öne sürmüşlerdir. Sovyet sosyal emperyalizmi Afrika ve Latin Amerika'daki ulusal kurtuluş mücadelelerini etkilemede ve kontrol etmede önemli bir rol oynamaktadır. Pek çok durumda bu ulusal kurtuluş mücadeleleri, emperyalistler arası rekabette, taraflardan biri tarafından diğerine karşı kullanılmıştır. Bütün bu gelişmeler, dünya düzeyindeki baş çelişkinin emperyalizm ile ezilen halklar ve uluslar arasındaki çelişkidir, emperyalistler arası çelişkiye dönüşmüş olduğu tezini desteklemek amacıyla sıralanmaktadır. Bu tezin hatalı yanı, Sovyet sosyal emperyalizminin ortaya çıkışının ve ulusal kurtuluş mücadelelerini etkilemedeki rolünün, emperyalizm ile ezilen halklar ve ülkeler arasındaki çelişkiye yol açan objektif koşullarda temel bir değişikliğe yol açmamış olduğunu görmeyişidir. Sovyet sosyal emperyalizminin işe karışması bu çelişkiyi daha keskin ve daha karmaşık hale getirmiştir. Ulusal kurtuluş mücadelelerine önderlik eden subjektif güçlerin zayıflığı temel çelişkilerin objektif gerçekliğini değiştirmez. Bu zayıflık çelişkilerin çözümünü etkileyebilir ama çelişkilerin temel doğasını ya da sürekli yoğunlaşmasını etkilemez. Sovyet sosyal emperyalizminin ulusal kurtuluş mücadelelerine sızmadaki tek amacı bunları rakibine karşı bir araç olarak kullanmak değildir, esas olarak devrimi bastırarak ve böylelikle de halkı köle haline getirmeyi hedefler. Baş çelişki konusundaki hatalı tavır, dünyada bugün mevcut olan devrimci olanakların tam olarak gerçekleştirilmesini objektif olarak engeller.

Yukarıda anılan etmenlerin yanı sıra dünya hegemonyasının yoğunlaştırılmış ifadeleri olarak ortaya çıkan nükleer si-

lahlar da emperyalist rekabete yepyeni bir boyut getirmiştir. Geçmişteki bölgesel hakimiyet yerini, her emperyalist gücün elinde yoğunlaşmış bulunan nükleer silahların miktarı tarafından belirlenen bir güç dengesine bırakmıştır. Hatta bu rekabetin doğasının giderek daha incelikli biçimler alması emperyalist güçler arasındaki çok-kutuplu bir rekabet olanağını bile azaltmıştır. Gözden kaçırılmaması gereken bir nokta, bu silahların, her ne kadar emperyalist savaşın temel karakterini değiştirmeyeceklerse de, savaş üzerinde engelleyici bir etkileri olduğudur. Bu silahlar emperyalist güçleri, bir dünya savaşını başlatmaksızın krizin üstesinden gelebilmek için her türlü yolu arayıp bulmaya zorlaşarak nükleer bir dünya savaşının gerçekliğe dönüşmesini geciktirmede rol oynarlar.

Kısaca, dünyadaki mevcut durum, bir yanda emperyalizm ve sosyal emperyalizm ile bunların karşısındaki ezilen halklar ve uluslar arasındaki çelişkinin yoğunlaşması tarafından belirlenmektedir. Bu temel çelişki aynı zamanda uluslararası politik durumun gelişme rotasını da saptamaktadır. Bu temel faktör devrim eğilimini ana eğilim haline getirmektedir. Fakat aynı zamanda, gerek yukarıda değinilen çelişkiye bağlı olarak, gerekse kendi başına, emperyalist bloklar arasındaki çelişki de yoğunlaşmaktadır. Her ne kadar kimi zaman haince ortaklıklar bu çekişmeye eşlik etmekteyse de temel görünüm çekişmedir ve bu da dünya savaşını için zemin hazırlamaktadır. Uluslararası düzeyde devrimin hakim eğilimi, esas olarak ezilen ulusların ve halkların anti-emperyalist mücadelelerinde ifade bulunmaktadır. Şu anki durumda bu devrim eğilimi savaş eğilimini durdurmaktadır, ancak bu mücadeleler doğaları gereği uzun vadeli olduklarından ve çoğu durumda bilinçli proleter önderlikten yoksun olduklarından, bu mücadelelerin savaş alternatifini önlemelerini beklemek gerçekçi bir tutum olmaz. Bu nedenle kendinden emin bir tutum takınmak tehlikelidir. Emperyalist güçlerin savaş hazırlıkları sürmekte olduğundan ve devrimci güçler subjektif olarak zayıf olduklarından 3. Dünya Savaşı olasılığını silip atmak mümkün değildir. Devrimci güçler böyle bir olasılığın gerçekleşme dönüşmesini engellemek için devrimci mücadelelerin düzeyini yükseltmek yolunda ellerinden gelen tüm çabayı göstermek zorundadırlar. Dünyadaki mevcut durum bu görevin başarılı bir şekilde yerine getirilmesini sağlayacak yoğun objektif potansiyeli açıkça gözler önüne sermektedir.

Devamı Syf: 66'da

İNTİHAR ETMİŞ

Ahmet Sefa

Bak arkadaşım... İlgincim değil mi size göre? Niye mi? Ellisine yakın yaşıım. Anormal şişmanım. Kaç tahmin ediyorsun boyumu? Bir altmış sekiz. Kilom? Seksen. Sizin gibi değilim. Yaşıyım yani. Bilgisizim. Hele politika! Hiç çakmam. Biliyorum merak ediyorsun. O halde, diyorsun; bu kibarı konuşan, yağ bağlamış gövdeli şişman ihtiyarın ne işi var burada? Ne yalan söyleyim, bazan ben de diyorum, ne işim var burada diye. Ama, korku, o korku var ya; işte o sürükledi beni buralara. Neyin korkusu mu? İstersen baştan anlatayım. İki saate yakındır oturuyorum burada. İyi söyleştik. Güverdim sana. Efkarlandım. Çocuklarımı, karımı anımsadım. Yirmi yıldır işlettiğim dükkânımı, müşterilerimi... Dur dur, baştan başlayorum. Anlatayım da rahatlayım azıcık...

Bursalıyım. Doğma büyüme oralıyım. Köfteciyim. Hemi de Bursa garajlarının namı köftecisi. Yirmi yıldır köfteciyim. Yeni değil. Tanınmışım. Yalnızca yolcular gelmez bana. Tüm garajda çalışanlar. Öteki esnaflar. Çoğu yıllardır müşterim benim. Ama başka gelenler de var. Sürekli gelenler. İşte onlar yakıtı beni. Her aybaşı otomatik makine gibi uğrarlar. Saatlerini şaşırılmazlar. Yerler, işçiler; helalı hoş olsun. Teşekkür ederler; canları sağolsun. Elim titremeye başlar kalktıklarında. Sıra hediyelerine gelmiştir çünkü. Elimin titremesi pintiliğimden değil haa! Yanlış anlama. Acaba zam mı geldi diye korkarım o andan. Çok sık zam yaparlar da. Hediyelerini alınca hiç durmaz giderler. Yıllardır veririm hediyelerini. Alıştıktı artık. Bak meraklandın. Kusura bakma anlaşılabilir konuşduğum için. Böyle demeye alışmışız da. Hediye dediğim zabıtalarmın her ayki haraçları. Rüşvetleri anlayacağın.

Şimdi anladın mı yağlı, zor hareket eden gövdem niye böyle, niye şişmanım? Köfteciydik dedik ya. Kazanıyorum. Rüşveti veriyorum. Gene de kaçtım. Ama niye? Dur, sabırsızlanma. Anlatıyorum. Yavaş yavaş...

Bin dokuz yüz seksen beşin sonlarının da mıyız? O zaman seksen beşin başları

demek ki! İşler durgunlaştı. Millet yiyemiyor artık. Önceden yolcular alışmıştı. Otobüs garajda durur durmaz koşarlardı; koşamaz oldular. Esnafların çoğu gelirdi. Artık yumurta ekmeekli azık torbası taşımaya başlayınca; gelemez oldular. Garajdakiler peşin parayla yerlerdi; yazdırır oldular. Biz de ev kirası, dükkân bonosu geldikçe ödeyemez olduk. Şimdiye kadar hiçbir borcumu aktsatmamıştım. Dükkânın bonosu geldi. Kasabın, sebzezinin, ev sahibinin alacakları birikti. Ödeyecektim. Biriktirmiştim. Ertesi günü bir çırpıda halledecektim hepsini. Düşünüyordum. Milletin durumuna acıyordum. Kızıyordum da. Ulan, diyordum, bir köfte mi yiyemiyorsunuz be! Hesabı kapatmıştım o gün. Ödeyeceklerimi ayırdım. Hediyeyi ayıramadım. Unutmuşum. Bu ay idare ederler diye de güveniyordum. Niye etmesinler, yıllardır aktsatmamıştım ki!

Böyle düşünürken hoop gelmesinler mi? Oturdular. Çaylarını söylediler. Benim hesaptan bana da söylediler. Sağolsunlar, hep öyle yaparlar. Beni de ihmal etmezler. Çaycı da biliyor, hemen çiziklerini çeker. Söyleştik. Karınlarını doyurdular. Kalkacaklardı. Ezildim büzüldüm. Nasıl utandım bir bilsen! Haydi, dedi birisi, gideceğiz bekletme bizi. İdare edin bu ay, diyecektim; diyemedim. Bekledikleri için kızgındı. Eee, şey! dedim. Şey mey yok, dedi öteki. Ama, şey! dedim. Ama, şey de yok dediler. Yarın bonolarım var, ödemezsem protesto ederler. Utanırım. Rezil olurum. Ele güne karşı gezemem artık. Yalnızca bu ay... Sözümlü bitiremedim. Hemen kâğıt, kalem gördüdü ellerinde. Sağa sola bakmaya başladılar. Kapatalım mı, diye sordular. Yok, dedim. Hemen hediyelerini verdim. Bonolar beklesin, belki protesto etmezler diye düşündüm.

Biliyorsun yeni belediye yöneticilerini. Yok yok, bilmezsin. Bursalı değilsin. Hani atanmıştı ya! Anlayacağın seçim meçim olmadan atananlardan. Sert adam. Dediği dedik. Omuzundaki sırmaları çıkarmamış gibi. Kapatırlar mı kapatırlar. Af yok. Ödedik hediyelerini. Kızgındım. İlk kez. Alışmama rağmen kızgındım. Bonolar bekliyordu. Bir protesto gelirse? Öbür ay'ı da beklemeler. Devlet işi bu. Bekletmek olur mu?

Borç almadım şimdiye dek. İsteyemezdim. İstesem de alamazdım kimseden. Yok ki paraları. Bir köfte yiyemez duruma düşenden borç isteyeceksin. Olacak şey mi? Olmadı zaten. Düşünmedim bile.

Ertesi gün ödemeyince, sonraki gün protestolar başladı. Ağlayasım geliyordu. Çalışırken kâbus görüyordum. Yıllardır ne borcunu, ne hediyesini aksatan ben, meşhur köfteci Şişman'ın bonoları protesto oluyordu. İçim içime sığıyordu. İnanır mısın, bu kadar yıldır ilk kez, köftenin içi pişmemiş, çiğ, diye şikâyetler geldi. Bey, nerede bunun soğanı, diye kızanlar oldu. Hep düşündüm o gün. Çözüm! Yoktu. Paraydı çözüm. Kâbus gördüğümü söylemiştin ya; protesto protesto, sonra haciz; dükkânın ızgarası, buzdolabı, evdeki masa tek tek götürülüyordu...

Neyse, akşamı edebildim sonunda. Protestolar da eksiksiz gelmişti. Hayran kaldım bu aksaksızlığa. Bir de derlerdi, Devlet daireleri iyi çalışıyor; o zaman gördüm nasıl çalıştığını. Evde huzursuzca bekliyordum. Karı sessizce seyrediyordu. Çocuklar geldiler okuldan. Haa, sana söylemedim değil mi? Lisede, aslan gibi bir oğlumla, ortaokulda gelincik gibi bir kızım var. Onları çok seviyorum. Her şeyim onlar. Bir okusalar, hele oğlum bir okusaydı profesör olurdu. Bak sonra anlatayım bunları. Gözlerim doldu gene onlardan bahsedince. İstersen devam edeyim. Açılmışken anlatayım tek tek, boşaltayım içimi...

Gözlerimin yaşardığına bakma sen, ağladığımdan değil. Şu gözü körolasica sigara dumanından. Sesimin çatallaşmaya başlaması da, yaşlılık işte, çok konuşduğumdan.

Çocuklar geldiler okuldan demiştım herhalde! Evet. Gelin dedim, inin depoya. Geldiler. Yırtın, dedim, şu un çuvallarını. Yırtmadılar. Ben yırttım. Çıkardım beyaz çuvalları. Silkeledim güzelce. Yeni tabela yazmak için yağlı boyalar almıştım. Kutuları açmamıştım daha. Aldım birini. Açtım keserle. Serdim yere bezi. Yazın, dedim. Hanım, yapma bey, dedi; ne yazıyorsun? Karışma, dedim. Sustu Köroğlu. Susar zaten hep. Karışmaz. Oğlan güldü. Bu kadar kızgın olduğumu ilk kez görmüştü. Söyle baba, dedi. Yaz, dedim. "Belediye misin, be-la değil misin; nereden çıktın karşımıza, niye geldin başımıza?" Yazdı oğlan. Öylece bıraktım pankartı. Kurudu sabaha kadar. Kurudu da.

Erkenden açtım dükkânı. Pankartı çıkardım çantadan. Hem heyecanlıyım; hem sevinçli. Kızgınlığımı atacağım. Okuyacak herkes. Sevinecekler. Biliyorum. Aynı dertteler. Söyleyemiyorlar

hiçbir şey. Gülesim de geliyor. Heyecanlıyım dedim ya. Bezi daha asmadan gülmeye başladım. Düşünüyorum... Gelecek herkes. Görecek. Müşteriler çoğalacak. Bak Şişman'a ne düşünmüş, diyecekler. Artık günlerce pankart konuşulacak.

O duygularla astım kapının üstüne. Hiç bakmadım bile yeniden. Girdim dükkâna. Dünkü sınırdan tezgahı bile silmemişim; pislik içinde. Mangalı küllememişim; korlar duruyor. Allah etmeye bir de kıvılcım çıksaydı, yansaydı her yer...

İşe dalmışım. Arasına dışarı gidiyor gözüm. Gelen geçenler oluyor. Uzaktan bakıp hızla gidiyorlar. Şaşırımdı! Niye durmuyorlar ki? Sabahları geçerken, iyi işler Şişko, diye bağırın öbür esnaftan da gelen olmadı. N'oldu, diyorum kendi kenhdime; öcü müyüm ben? Yanlış bir iş mi yaptım kızgınlıkla? Yok. Aklıma kötülük gelmiyor. Gülecekler. Gelecekler. Yaşa Şişman diyecekler. Zabıta tutanacak. Belediye yöneticileri soracak. Anlatacağım. Hediyezi azaltacaklar. Belki de almayacaklar. Hep böyle düşünüyorum. Gazeteciler bile gelecek. Resmisi çekecekler. Şöyle bir poz vereceğim soğan doğrarken.

Bu düşüncelerle çalışırken dışardan gürtültüler geldi. Hani, nerede? Kim o? İndirin aşağı! Yakalayın!

Bağırtilar, postal sesleri... Şaşkınlıkla bakarken içeri doluştular. Bir de ne göreyim! Askerler, polisler çevirmişler. Daldılar dükkâna. Ne olduğunu anlayamadım! İki kolunu kıvrımış, ötekiler dükkânın içini hallaç pamuğuna çevirmeye başlamışlardı. Her yere, her köşeye bakıyorlardı. Ağzından çıt çıkmıyordu korkudan. Elim ayağım titremeye başladı. Kalbimin atışı gömleğimi sallıyordu. İtellenmeye başladım. Dışarı çıktık. Pankartı söküyorlardı. O korkuyla çevreye baktım. Komşu esnaflar, garaj çalışanları birikmişti. Yardım edin diye bakındım bir süre. N'oldu acaba, der gibi onlardaydı gözüm. Yaklaşmadı hiçbirisi. Gözlerini kaçırdılar ben bakınca. İş ciddiydi. Üç kez karakolluk olmuşum şimdide dek. O da alacak verecek meselesiydi. Böyle apar topar yapmamıştım hiç. Elim ayağım boşalmaya başladı. Titreme yerini halsizliğe terketmişti. Kolumu kıvrıyan iki görevli düşeceğimi anlayınca koltuk altlarımdan tuttular. Polis arabasına bindirildiğimi anımsıyorum. Nereye gelmişik, n'olmuştu? Herhalde bayılmışım! Küçük bir odadaydım ayıldığımda, tek sandalyeye oturmuşum. Nem doluydu içeri. Gözlerim bağlıydı.

Kendime geldim. Karanlık ortalık. Gözlerimde bant olduğunu anladım. Açayım diye ellerimi uzatacağım! Elle-

rim kıpırdamıyorum. Bağlanmış. N'oldu, abiler, hayırdır? diye yalvarırcasına sordum. Sus lan komünist, diye tekmezi yeyince anladım ki bir yanlışlık var. Birkaç da yumruk yedim ya, ne yalan söyleyim rahatladım o zaman. bir yanlışlık vardı çünkü! Komünist kim, köfteci Şişman kim! Gülmeye başlamışım. Kıkır kıkır gülerken, kahkahaya çevrildi. Onlar da vurmaya bırakmışlardı. Belli ki beni seyrediyorlar, tavırlarıma bakıyorlardı. O zaman bağırıldı birisi. Niye pankart yazdın lan? Üstelik de kırmızıyla yazmışsın! Gülmem o an kesildi. Kırmızıyla yazmışım üstelik! İnan ki kırmızı mı, mavi mi neyle yazmışız bilemiyorum ki. Duyardım kırmızı komünistmiş diye. Ama bilmezdim. Çok tabela, çok elbise kırmızıydı çevremde. Benim yaptığım sa pankart oluyordu. Kırmızıydı. O anda nasıl düşünceler döndü beynimde; gülmem nasıl kesildi; nasıl jeton düştü bilemiyorum. Hüngür hüngür ağlamaya başladım. Çok ciddiye. Artık anlamıştım. Abi, inan ki bilmiyorum, haberim yok... Yere yıkıldım. Sözlerimi bitirmeden yıktılar yere. Zaten senden süpheleniyorduk; sağa-sola haraç alıyorlar falan diyormuşsun; haberini almıştık; Devlet aleyhinde, belediye görevlileri aleyhinde propaganda yapıyormuşsun...

Son duyduğum sözler oldu bunlar. Bayılmışım. Daracak bir odada gözlerimi açtığımda ne kadar süre geçmişti, n'olmuştu? Her şeyden habersiz olarak bekledim. Gözlerimi açtım ama gene göremedim. Ellerim çözülmüştü. Bantı çıkarmışlardı. Oda karanlıktı. Zor sığıyordum. Beklemek, korku... Ağlıyorum, gülüyorum. Kapı açıldı, hoop düştüm gene. Hep böyle oldu. Kapı açıldı, ben bayıldım.

Neyse çok başını ağrıtmayım. Başka zaman anlatırım o tarafını. Çok dayak yedim. Kırk beş gün beklemiştim orada. Son günler hanımla görüştük. O ağladı, ben ağladım. Dükkânı sordum hemen. Çocuk okulu bırakmış, dükkânı çalıştırmış. Kızım da, o gelincik de utançından gitmemiş okula. Niye utanmış anlamadım. Çok gururluydu çiçeğim. Duyguluydu. Belki de annesini yalnız bırakmak istemedi. Ne bileyim, gitmemiş okula işte. Bırakmış.

Çıktık kırkbeş gün sonra. Tabi, emniyet, karakol, adliye dolaş dolaş öyle çıktık. Çıkarken de, haydi ihtiyarsın, bırakıyoruz ama gözümüz üzerinde, demesinler mi; elim ayağım titredi gene.

Eve vardığımda benim Köroğlu, niye yaptın diye kızmasın mı? Gelincik kızım ağlayıp duruyor, konuşmuyor benimle. Öyle ya, okulundan oldu yavrum. Oğlum, baba sen dükkâna gelme, ben durumu idare ediyorum diyor. Utanç için-

deydim. Yabancı kaldım hepsine. Geceleleri uyuyamaz, korkuyla, inleyerek fırırlar olmuştum yataktan. Bunlar geçer geçmesine de, bir de evin önünden bir araba sesi duyarım, pencereye koşarım. Tıkırtılar gelir, elim ayağım boşanır. Te-dirginim artık. Evdekiler de benden, benim korkumdan tedirgin. Mahalle kahvesine çıkarım, yolda bir polis, asker, resmî araba görürüm, hemen eve koşarım. Böylece üç beş ay geçti. Artık bitkindim, yıldımdım. Her yer, her şey yabancılaşmıştı bana; uzaklaşıyordu benden. İşin kötüsü uyku da uyuyamaz olmuştum son günler. Hanımı uyandırırım, bağırıtıma çocuklar da kalkar, öylece perişanım. Hepsini perişan. Huzurun 'h' harfi kalmamış. Düşün... Sık sık gelen misafirlerin ayağı kesilmiş evden. Tek tük gelen olur, ben gitmem yanlarına. Gözetlemeye gelmişlerdir derim. İçimde bir kuruntu.

Anlayacağın yaşamıyorum artık. Karımı, çocuklarımı da yaşatmıyorum. Ne yapmam oluyorum. Doktorlara taşınmaya başladım. Umar yok. Tek uyan uyku hapi, sakinleştirici almak. Hapçı olacağız bu yaştan sonra. Yok. Yaşamın tadı yok. Hiçbir şeyin; gezmenin, oturma-nın, kalkmanın...

Sonuçta, burada sınırdaki bir köyde eski bir akrabama var. Dedim, gideceğim. Hava değişikliği olsun. İçimden de kaçmak geliyor. Nereye bilmiyorum. Neresi yakın, Yunanistan. Ama bilmiyorum, kaçsam n'olur bu gavur eline? Söylemedim evdekilere bu düşüncemi. Bir haftalığına hava değişikliğine diyerek gittim köye. Kaldım bir gün. Köy yeri burası. Polis yok. Asker var ama. Geziyorlar. Belki bakmıyorlar bile bana. Ben bakıyorlar sanıyorum. Hep gözleri bende sanıyorum. Takip ediyorlar, diyorum. Çok uzaktan geçiyorlar, gülüyorlar onlara. Bakın ben ne iyiyim, dedirtmek istiyorum. Olmuyor. Görmüyorlar. Ama, bakıyorlar! Gizlice bakıyorlar. Öyle diyorum kendime. Gece çitirtti oluyor, ayaktaım gene. Uyku... Yok. Ertesi gün gezerken gezerken, gidiyorum. Nereye bilmiyorum. Ayaklarım götürüyor beni. Su engin. Geçiyorum. Nereye? Ölümüne belki! Olsun. Gideyim de burdan. Uzaklara. Ora neresi? Uzaklar neresi? Suyun öte yüzü... Yürüyorum. Gavur eline mi? Bilmiyorum. Geçmişim suyu. Ayrımında değilim. Gelmişim...

Ya, ben de amma çok konuşuyorum değil mi? Dinliyorsunuz. Sağolasın. İlginç geldi sana herhalde! Devam edeyim mi? Dinle böylese...

Gelmişim, dedim. Geldin de n'oldu diyeceksin? N'oldu sahi! Hiç. Attık kapağı Yunan'a. Korku içinde, korkuya doğru. Yunan Yunan, diye neler bilir-dim. Yeni bir korkuya yeni bir korkuy-

la geldim. Karşımda umacı aradım hep. Göremedim. Bunlar da insanmış bizim gibi. Gültüyorlar, kızıyorlar, ağlıyorlar, çalışıyorlar, eğleniyorlar, zenginler, yoksullar. Aynı bizim gibi. Yunan, Yunan'mış ama, bu Yunan da bildiğimiz Yunan değilmiş meğerse.

Getirildik kampa. Bu kez de alışmamışız, bir odada yedi sekiz kişi kalıyoruz. Alışabilir miyim elesinde? Zor. Alışmadım da zaten. Para en büyük sorun. İşe gidebilir miyim? Yok. Eğilip kalkmam ki. Sağolasınız. Sigara parası alıyoruz sağdan soldan. Yemek de yemekhaneden. Rahat mıyım? Değil. Onurum kalmadı. Köfteci Şişman, ondan bundan sigara alıyor. Olacak şey mi? Oldu. Kimseden borç istemeyen Şişman, ona buna muhtaç. Utanç içindeyim. İsteyemediğimde soruyorlar. Babamın oğlu musunuz? Bursalı bile değilsiniz. Garajda çalışmadınız benle. Evimi bilmezsiniz. Soruyorsunuz... Sigaran var mı Şişman amca. Olmuyor böyle. Hep böyle, sığıntı gibi. Utanıyorum. Ben köfteci Şişman'ım. Hediyeleri bile akساتmayan ben...

Dur konuyu değiştireyim. Sıkıldın. Çocukları çok özledim, çok çok. Bu özlemin de bunalımıyla buraya geldiğimden iki üç hafta sonra kayboldum ortadan. Biliyorsun. Yani iki hafta önce. Odadakiler size söylemiş. Polise bildirmişsiniz. İntihar edecektim. Olmadı. Gittim. Aha şu kayalıklara. İki gün kendimle boğuştum. Ölecektim. Ölmeyecektim. Çocuklar... Karım... Polis... Karakol... Komünist... Şişman...

Yapamadım. Geri döndüğümde, intihar edecektim, dedim. İnanmadılar. Şişman intihar edecekmiş, dediler. Olmuyor böyle. Bu kez de intiharı kafama koydum. Her gün içim içimi yiyor. Çocukları arayım diyorum; korkuyorum. Şimdi arıyorlardı beni. Polis de bu soruyordur. Duymuşlardır buraya kaçtığımı. Zaten ondan şüpheleniyorduk, diyorlardı. Hiçbir şeyin anlamı kalmadı benim için. İşde çalışmıyorum. Bir yere sığamıyorum. Ele ayağa düştüm. Ya kalkamayacak kadar düşsem? O zaman, o zaman kendimi öldüremeyecek kadar güçsüzleşirsem?..

Ama ama bir umudum var. O da önümüzdeki ay portakal toplamaya gidecek arkadaşlar. Çok eğilip kalkma olmazmış portakalda. Ben de çalışabilirmişim. Öyle söylüyor odadakiler. Moralini bozma, idare ederiz seni, diyorlar. Bir iki ay çalışabilirsem param olur. Kafam da düzelir belki! Çalışmazsam... Ya alışmazsam... İşte o zaman Şişman intihar etmiş diyecekler.

Bu söyleşiden bir hafta sonra Ali Avrupa'ya yola çıktı. Fransa'ya iltica etti.

İlticasından bir ay sonra da Arif geldi yanına. Kendi ülkeleri gibi Yunanistan'ı, mültecileri sordu Arif'e. Birbirlerine ilk soruları olurdu Yunanistan. Kamp, Atina, iş durumları, polis sorunları anlatırdı hep. Anlatmaya başladı arkadaşı. Olaylar, gelenler, gidenler... Ya Şişman amca, dedi Ali. Haa, o mu, diye yanıt-

lamaya başladı arkadaşı. Sen yola çıktuktan on gün sonra portakala gitmişti o da. İşe başladıklarının ilk gününün akşamı tuvalete diye ayrılmış gruptan. Bir saat dönmemiş. Hemen aramaya koyulmuşlar. Sonra ne görsünler! Portakal ağacının kalın bir dalında... □

Baştarafı 19. sayfada

min çıkarlarını her şeyin üstünde tutmaktır. Nitekim Papandreu utangaç bir edayla istemeyerek de olsa, Davos toplantısı için müttefiklerin de zorlaması olduğunu beyan eyledi.

Bugün NATO'nun güney-doğu kanadındaki geçimsiz bu kardeşler arasında sağlanacak istikrar, kendisini her gün daha fazla dayatmaktadır.

Genel olarak batılı emperyalistlerin özel olarak da ABD'nin Ortadoğu'daki statükosunun korunması veya daha da geliştirilmesi için bunun sayısız yararları vardır.

12 Eylül'den sonra bastırılan halkın devrimci muhalefeti her geçen gün emperyalistleri ve hakim sınıfları ürküten bir biçimde yeniden gelişmektedir. Bu gelişim boyutunun 12 Eylül öncesini kat kat aşacağı bir gerçektir. Doğu da gelişen silahlı temeldeki sınıfsal ve ulusal hareket Türk devletinin tam anlamıyla baş belası durumundadır. Ve bu hareket tüm askeri ve zor yöntemlerine rağmen önlenememektedir.

Her gün daha da derinleşen ekonomik ve siyasi krize, özellikle de siyasi krize bunların yapacağı etki düşünüldüğünde, Türkiye'nin durumunun hiç de iyi olmadığı görülecektir. Böylesi bir ortamda iç çelişkilerle (özellikle doğudaki silahlı hareketle) cebelleşen bir Türkiye'nin olası bir gereksiz gerginlikten dolayı Yunanistan'la uğraşamayacağı ortadadır.

Diğer yandan Doğu Akdeniz'deki ileri NATO karakolu İsrail'in her geçen gün teşhir olması ve Filistin batağında debelendikçe batması, Türkiye'nin Ortadoğu'daki önemini daha da arttırmaktadır.

İran-İrak savaşında muhtemelen Irak'ın düşmesi halinde Türkiye'nin, arka bahçesindeki Musul ve Kerkük'ün ön bahçesine dahil edeceği kamuoyunda bilinen bir tartışmadır. Bu emperyalizmin çıkarları adına oradaki zengin petrol yataklarını denetim altına almak olacağı gibi, doğabilecek bir Kürt devletini de boğmaya ve bunun diğer komşu ülkelerdeki, özellikle Türkiye'deki Kürt ulusal hareketinde yaratacağı nitel etkiyi yok

etmeye yönelik olacaktır. Türkiye ve Yunanistan arasındaki anlamsız ve gereksiz gerginliklerin çözülmesi Türkiye'nin yüklediği bu rolleri oynamasında daha rahat hareket etmesini sağlayacaktır.

Tali de olsa diğer bir nokta ise AET açısından Türkiye'nin Ortadoğu pazarına açılan önemli bir pazar kapısı olmasıdır. Halihazırda Yunanistan'ın şımarık çocuk misali ikide bir gereksiz engellemeleri bu kapıdan AET'nin daha rahat girip çıkmasını zorlaştırmaktadır. Yarattıkları iyi niyet ilişkileri ile bu sıronda kısmen çözülecektir.

Bunların ışığında şu, çok rahat söylenebilmektedir. Davos toplantısı ABD'nin kendi çıkarları için tamamen dayatmasıyla yaratılmıştır. Dolayısıyla iki ülke halklarına vereceği hiçbir şey yoktur.

Bariş, kardeşlik, dostluk teraneleri için gerçek yüzünü gizlemekten başka bir şey değildir.

Dünyanın bile inkar edemediği Kürt ulusunun varlığını inkar edip, en azgın milli zulümle onları kana boğan ellerin, kardeş Yunanistan halkına vereceği ne olabilir ki?

Kendi ülkesinde halen binlerce devrimci tutukluyu her türlü insanlık dışı işkence ve yaşam koşullarında çürütenlerin bir başka halka vereceği ne olabilir ki?

Yine, aynı kaderi paylaşmış Yunan hakim sınıflarının Türkiye halkına da vereceği hiçbir şey yoktur.

Oysa halklarımızın birbirine vereceği öyle çok şeyler vardır ki. Tarihler boyu bir çok noktada aynı kaderi paylaşmış olan halklarımız halklarımız, bu tarihsel sürecin bir devamı olarak gene aynı derinden müzdarip bir biçimde, emperyalizmin yarı-sömürgecilik kiskacıdadırlar. Düşmanları da aynıdır, dostları da. Böylesine kader birliği içinde olan iki halkın kardeşliğini daha da pekiştirecek olan tek şey vardır.

Kaderlerini bu şekilde çizen tüm elleri içerde ve dışarda kökten kırmak.

□

Okuyucudan Okuyucuya

MERHABA,

Dergide başyazının "HALEPÇE KATLIAMI"na ayrılması çok olumlu bir göstergedir. Yetersizliklerine ve yanlışlıklarına karşın soruna bu şekilde yaklaşılması bile önemli bir gelişmedir. Sosyal-şövenizmin akbalarına meydan okuyabiliyor. "Kürt" varlığını reddedenleri iyi bir ders Ortadoğu'da Türkiyelilerin sorumluluk duygusu içinde hareket edildiğini gösterebilen bir yazı. Ancak genel hattınızdaki sapmalarınız ve yanlışlıklarınız buraya da yansımış. Yeterince varolan köylü hayranlığı yeniden ortaya konulmuş. Proleteryanın geri planlara bırakılan rolü bir kez daha yine unutulmuş gözüküyor. Geçmişten bu yana alışkanlıkların terkedilmemiş olması elbetteki olumsuzluklardan bir tanesidir. Şüphesiz iyi olan, gelecek için öne sürülmüş her türlü olumlu alışkanlık savunulmalıdır, geleneği sürdürülmelidir. Fakat bu eskiyi her şeyi ile savunmak anlamında algılanmamalıdır. Olgusal düzeysizlikleri görmek hepimiz için gelecek demektir. Öyleyse yeniden düşünmenin yararlarına inanmalıyız. Çok basit gibi gözüksede dersler çıkarmak bize kazandırır.

Başyazının bir başka yerinde ezilen ulus hareketinin kısaca tanımlanması yapılmaya çalışılmış. Denebilir ki genelin bir tekerrüründen farklı değildir. Her ne kadar kimi özel vurgulamalara gidilmişse de, hakim olan anlayış yanlışlığın belirtilmesinden ibarettir. Bakış açısını ortaya koymaya çalışırken defalarca ve hassasiyetle konuyu (ya da olayları) gözden geçirmek sağlıklı bir sonuca varmak için gereklidir.

Devrimci sosyalistler sosyalistliklerinden taviz vermedikleri sürece ve ilkesizliğin esiri olmadıkça ezen ulus milliyetçiliğine, beri yandan ezilen ulus milliyetçiliğine tavır almak sorumluluğunu taşırlar. Bugün ülkemizde şövenizm asil tehlikedir. Bunun bir dizi nedenleri arasında en önemlileri olarak; ulusal baskıdan kaynaklanan ezilen ulus pazarının elinde tutma sevdasını terketmeyen ezen ulus burjuvazisinin sınır tanımaz büyük devlet şövenizmidir. Emperyalizm bunu körüklemektedir. Kendi çıkarları, yeni pazarlar bulma ve de elinde tutma kaygusu sürekli olarak gündeminde canlı kalır. Saldırganlığı yeni pazarlar ele geçirmesiyle daha da şiddetlenir. Bütün bunların yanı sıra, aynı zamanda kendisine karşı-güçü ne olursa olsun - ulusal kurtuluşçu kuvvetlerin doğmasına gelişip boy vermesini neden olmaktadır. İşte tam da burada "dayanılmaz" şiddette ulusal ve yanı sıra öteki baskı çe-

şitleri kendini göstermektedir.

Günahlarımızın dökümünü yapmak bu kısa yazımızda mümkün olamayacaktır. Ancak bu noktada devrimci hareketin geçmişten bu yana iyi bir sınav geçirmediğini, daha çok teorik ve pratik yaşamlarında olumsuzluk ve eksikliklerin kendini apaçık sergilediği bir geçmiş görüyoruz. Başarıların hayli cılız kaldığı ortadadır. Ki, bazı tesbitlerin kabul edilmesi de yine basit formülasyonlar olmaktan öteye geçememiştir. Bunun tarihi çok eskilere dayanır. Evet, Kemalistlerin olumsuz rolleri yadsınmaz. Zaten bizim devrimci çevrelerimizin üzerinde Kemalizm'in şu ya da bu ölçüde de olsa etkisi inkâr edilemez bir gerçektir. Ama buradan hareketle ezilen ulus burjuva hareketinin saldırlarına da prim vermemek gerekmektedir. Ezilen ulusun ulusal kurtuluşçu güçlerinin haklılığı kendini dayatır ve nerede olursa olsun onu anlamak gerekir. Ama bir noktadan sonra da temelden ayrı olduğumuz sürekli sıcak ve önde tutulmalıdır.

Aynı yazıda direnişe "burjuvazinin çeşitli katmanları şimdilik genel direnişe egemendirler" denilmektedir. Genel

olarak doğru olduğu söylenebilir. Fakat bir dizi soruyu yanıtlamaktan çok uzaktır. Yani okuyucuya neyi vermeniz gerektiği konusunda açıklamalarda kaçınıyor gözükmektesiniz. Açık ve sade bir dil kullanmanın zorluğu içerisinde bulunmaktasınız. Açık konuşalım; geçmişin mirasına sahip çıkma düşüncesi ile hareket edişiniz sizleri çok ciddi şekilde geriye doğru götürmektedir. Mirasa sahip çıkılmı derken yeniliklere tümenden kapalı olmak affedilemez bir zaaf niteliğindedir. Eğer bu konuda kazanmak istiyorsak ve nesnel gerçekliği dikkate alarak düşünceler üretmek istiyorsak, o zaman bu konudaki bilimsel öğretiyi de tek ve temel aydınlatıcı olarak almamız. Aksi takdirde bu konuda var olan sapmaları yenebilmek düşümleriz. Ötümüzdeki süreçte en önemli görevlerden birinin de proletarya enternasyonalizmi bilincini devrimci ve yurtsever insanlarımızımıza götürmek, kavratmak ve pratikte zenginleştirmek olduğu asla unutulmamalıdır.

Yayın hayatınızda başarılar dilerim.

HAZİRAN -88
K.CAN

Sayın Yeni Demokrasi,

Derginizin 12. sayısında yayımlanan, "Metris Firarı, Spekülasyonlar ve İbret Belgeleri" adlı yazı, gerçekten de ibret belgesi niteliğindedir.

Ancak, "Kelebeklerin" uçup gitmesinin ardından, eylemin spekülasyona uğraması/uğratılması çok daha güzel ve anlamlı bir şeyi daha ortaya çıkartıyor. O da, küçük burjuva solcuları'nın "ben yapmadıysam lanet olsun" düşüncesi-dir. Bu düşünce tarzı onların sınıfsal yapılarının bir gereği, yaşama çok güzel bir geçiriliş şeklidir.

Bu düşünce, kolları olmayan bir kaleci ile maça başlama isteğinden başka bir şey değildir. Oysa maçı kazanabilmek için sağlam kolları bir kaleciye gereksinim vardır. Aksi halde yenilgi kaçınılmaz olacaktır. Ama, o bunu anlamaz ve ısrar eder: "Ama top benim, ya kaleye geçeceğim ya da topumu geri verir". Onsun bir maç yapılabileceğini aklının ucuna bile getirmek istemez. Çünkü o kendisini dünyanın merkezi, futbolun ustası, diğerlerini ise yalnızca seyirci olarak görmek istemektedir.

Onlarca gün süren çileli ve sabırlı mücadeleler sonucu, kozasını yırtıp uçuveren ipekböceğinin havada süzülüşü on-

da zerre kadar bir heyecan yaratmaz. Kimbilir belki de içten içe (bunca yazılana bakılırsa neden olmasın) ilk kez uçmanın heyecanı ile kelebek avcılarının kepeğine takılan birkaç yavruya bıyık altından gülümsemekte ve "ya gördüm mü, oh olsun işte" deyivermektedir. Oysa daha çok kozalar örülecek ve daha çok ipekböcekleri kelebek olup uçacaklardır.

KELEBEKLERE

Dar geliyor sana
şu istanbul kenti ki
alıp başını gittin bir mart gecesi

Ne zincir ne duvar
ne verilen hüküm ki
kırıp kafesi gittin bir mart gecesi

özgürlük tutkunu
kuşlar misali
kanat çırpıp uçuverdin bir Mart gecesi.

21.7.1988
Öğün K.Ünal

Baştarafı 40. sayfada

vasından tutuklu Mahmut Şahin'in anası) Rahime Şahin'in kendilerini yaptıklarını öğreniyoruz. Şehrin en kalabalık yerinde belediye binası önünde benzini üzerlerine döküp tereddütsüz kibriti çakıyorlar. Diyarbakır halkı hemen yetişiyor, söndürüyor. Bizleri, sona varmışken, en direngen en değerli iki anamızın acısına boğulmaktan kurtarıyorlar. Zalimler, anamıza ilk yardım tedavisi uygulayacaklarına apar-topar karakola götürüyorlar.

Haberi alınca şaşkınlık içine düştük. Daha öğle sıraları üst koşuvarlardan bakan arkadaşlar onları cezaevi önünde görmüşlerdi. Anlaşmaya şahit olsunlar diye çağırtdığımız aileler arasında onlar da vardı. Kendilerini beklerken gözlerimizi dolduran, yüreğimizi gururla kabartan haberleri geldi.

Yazımızı sonlarken, direnişimizi direnişleri bilen ailelerimize, Petrol-İş, Yol-İş işçilerine, Diyarbakır halkına, SHP İl Merkezi'nde ailelerimize kolaylık gösterenlere, yüreklerinin her an birlikte attığını bildiğimiz direnişçi tüm tutsaklara ilgi gösteren, şu veya bu şekilde destek olan isimlerini hatırlayamadığımız yurtiçindeki veya dışındaki tüm kişi ve kuruluşlara günümüzden gelen sıcak selamlarımız var. Nice kutlu bayramlara!...

**Diyarbakır TKP/ML Davası
tutukluları adına Müslüm ELMA,
İbrahim EKİNCİ**

Baştarafı 57. sayfada

gisini izleyen Çang Guotao, ufak bir klik kurmak için kendi gözdelelerini etrafında topladı ve sonunda partiye ihanet etti ve karşı safaya geçti. Bu bizim için önemli bir derstir. Merkez komitesi ve her kademedeki önderler; bu ve buna benzer tarihi derslerden ibret alarak, kadro siyasetinde haksız ve dürüst olmayan yolu reddedip haklı ve dürüst olan yolu izlemeyi ve böylece partinin birliğini sağlamlaştırmayı önemli bir sorumluluk saymalıdırlar.

Kadrolara özen göstermesini bilmeliyiz. Bunun çeşitli yolları vardır.

Birincisi, onlara yol gösterin. Bu, sorumluluk yüklenme cesaretini gösterebilmeleri için çalışmalarında onlara serbestlik tanımak ve aynı zamanda, partinin siyasi çizgisinin rehberliğinde insiyatifini tam olarak kullanabilmeleri için onlara y:rinde ve zamanında talimatlar vermekle olur.

İkincisi, kadroların düzeylerini yükseltin. Bu, teorik kavrayışlarını ve çalışma yeteneklerini artırabilmeleri için onlara öğrenme olanağı sağlayarak onları eğitmek demektir.

Üçüncüsü, çalışmalarını denetleyin; tecrübelerini özetlemelerine, başarılarını iletmelerine ve hatalarını düzeltmelerine yardımcı olun. Kadrolara özen göstermenin yolu, görev verip denetlememek ve ancak ciddi hatalar yapıldıktan sonra ilgilenmek değildir.

Dördüncüsü, hata yapan kadrolara karşı genel olarak ikna yöntemini kullanın ve hatalarını düzeltmeleri için onlara yardımcı olun, mücadele yöntemi, sadece ciddi hatalar yaptıkları halde kendilerine yol göstermesini kabul etmeyenlere karşı uygulanmalıdır. Bu durumda sabırlı olmak gerekir. İnsanlara kolayca "oportünist" damgası vurmak, ya da onlara karşı kolayca "mücadeleye girişmek" yanlıştır.

Beşincisi, karşılaştıkları güçlüklerde onlara yardımcı olun. Kadrolar hastalık, geçim, aile hayatı ya da başka nedenler yüzünden sıkıntıya düştüklerinde onlara mutlaka elimizden geldiği kadar ilgi göstermeye çalışmalıyız.

Kadrolara özen göstermenin yolu budur."
—(Mao Zedung. SE.C.II. sf: 243-244-245,
Kadro Siyaseti adlı makaleden)

Baştarafı 61. sayfada

Bunu engelleyen en önemli faktör Dünya Sosyalist Hareketi'nde, Çin'deki akasama sonucu ortaya çıkan, ideolojik-politik krizdir. Bu yüzden, bu görevin sürdürülebilmesi için temel ve önemli bir koşul, uluslararası proletaryanın doğru ideolojik temel üzerindeki birliğinin yeniden sağlanmasıdır. Bu yöndeki herhangi bir ilerleme dünyanın mevcut durumunda büyük bir anlam taşıyacaktı ve aynı zamanda Marksist-Leninistlerin özünde önemli bir görev olarak durmayı sürdürmektedir. □

Açıklama:

HKP/ML-YI'nin görüşleri olan bu yayınladığımız yazı, 11. ve 12. sayılarımızda yayınladığımız yazıların devamıdır. Ayrıca bu ve benzeri dergimizde yayınladığımız yazılar, dergimizi bağlamaktadır.

Yeni Demokrasi

Kanıyor Ağustos Şafağı

Kol atmış şafağın üstüne
Künyemiz kadavralar içdişleyen
Çelik gagalı ölüm kuşları
Yitmiş tek mil yıldızları gecenin
Kuzgun döner karanlığın rahminde

Ayaza kesmiş Ağustos ayında
Ovacığın yeşil düzü
Kanar derinden
Ta caneviden

Bak sel olmuş bu ırmak
Vurur kendini taştan taşta

Yareler pareler kendini
Kınalı kayalarda
Bak sel olmuş bu ırmak
Akar dağların
Kırk pare göz pınarından
Akar "üstü kan köpüklü"
Akar Munzur Munzur
Muratsız gelinlerin
Yetim bebelerin şahı aşkına
Dağın başı kara duman
Kuzgun döker
Karanlığın selametinde zulüm
Zulüm ki
Bıyığımız yalar
Canımızdan can alır.

E.ALİ YAĞAN (Mamak-AĞUSTOS/86)

Metin Eker

Hayrettin Bakış

Nihat Topuzoğlu

Aziz Erkoç

29 Haziran 1985

“...
 Uğraş dolu uzun yollardan geldik
 Kimilerimiz birer dal gibi devrildi
 Mayıs çiçeklerini göremeden
 Okşamadan
 dermeden
 Özlemleriyle gömdük ölülerimizi
 dumanlı dağların doruklarında
 buz mağaralarına
 ve,
 mezarlarına basarak yolumuza devam ettik

 Kanayan yarayı bağlayıp
 kör çıbanı deşmedikçe

 kötürüm bir ihtiyarın yerde
 sürünmesidir
 bize hayat

....
 'Onlar,
 Kanlarıyla yazdılar topraklarına kimliğini
 Doğan çocuklarının
 Yanaklarından öpüp
 Koyamadılar isimlerini

 Nardı çiçeksiz mendilleri
 Basınca kesilsin diye kanayan
 Yaralarına
 Anılarına değdi
 Kurşun fırtınası
 Yaktı yüzlerini

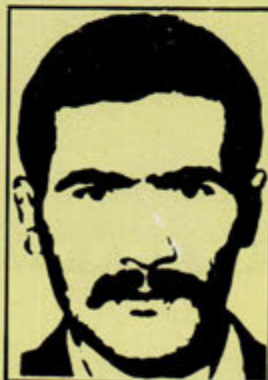
 Bağıldılar
 Alp yıldızlarınca yukardaki
 Mavi bulutlara...

Anıları önünde saygıyla eğiliyoruz

Ufuk Başaran-Ziya Çağrı

İbrahim Kara

Ali Geçgel

2 Eylül 1980

Ekip, panzer sardı hemen her yeri
 Unutmuyacağız seni Arapderesi
 Döşlerinde yüzer mermi yarası
 Alarak düştüler İboyla Alim

UNUTULMAYACAKLAR!..

Devrimci Arkadaşları

YILMAZ GÜNEY'E ÖZGÜRLÜK

(AUFHEBUNG ALLER VERBOTE GEGEN YILMAZ GÜNEY UND SEINE WERKE)

PROGRAM:
TÜRKİYEDEN

Kemal Anadol
Hakan Balamir
Demirtaş Ceyhun
Mehmet Ali Eren
Şerif Gören
Hasret Gültekin
Onat Kutlar
Aziz Nesin
Barış Pir Hasan
Arif Sağ
İlyas Salman
Hale Soygazi
Deniz Türkali
Ferhat Tunç

VE
AVRUPADAN

Nizamettin Arıç
Nihat Behram
Melike Demirağ
Şinasi Dikmen
Fuat Saka
Adıyaman Folklor Ekibi

10.9.1988

RHEIN-NECKAR-HALLE HEIDELBERG
(Eppelheim)

Saat: 16.00

AYRICA DESTEKLEYENLER:

Die Grünen, Dursun Akçam, Atıl Behramoğlu, İsmail Çoban, İzzet Akay, Adilla Dorsay, Ömer Polat, Şanar Yurtatapan, A. Haydar Çilasun